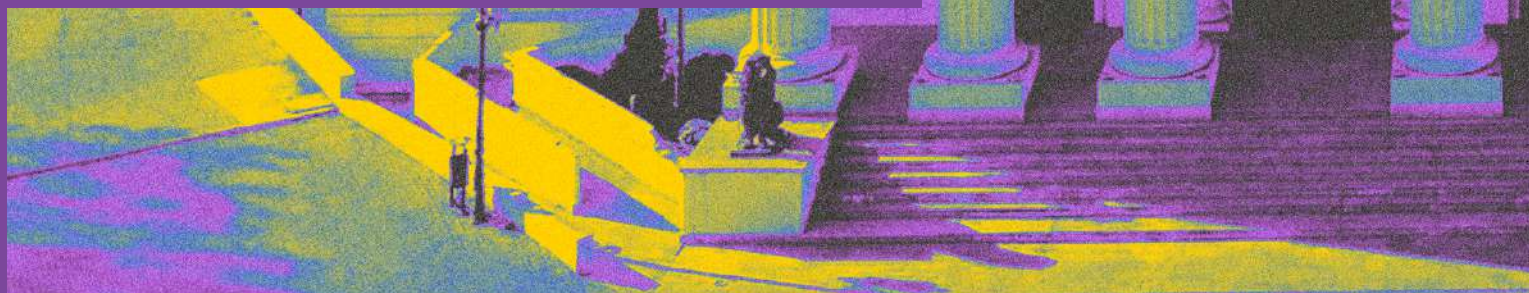

2025

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И ЗА РАБОТАТА НА
ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Наслов на оригиналот:

Годишен извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2025 година

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека «Св. Климент Охридски», Скопје

657.6(497.7)»2025»(047.31)

Издавач:

Државен завод за ревизија - Скопје
улица Павел Шатев бр.2, Палата Емануел Чучков,
Скопје

ГОДИШЕН извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2025 година / [уредник Максим Ацевски]. - Скопје :

За издавачот:

м-р Максим Ацевски, главен државен ревизор

Државен завод за ревизија, 2026. - 264 стр. : илустр. ; 30 см

Уредник:

м-р Максим Ацевски, главен државен ревизор

Фусноти кон текстот

Печати:

Друштво за графичко печатарска дејност, трговија, производство и услуги ГЕТЕО принт Перо ДООЕЛ извоз - увоз- Скопје

ISBN 978-608-5006-12-0

а) Државен завод за ревизија (Скопје) -- 2025 -- Извештаи

Компјутерска и техничка обработка:

Јана Сајковска Димитриевски, Надица Донеvски, Весна Богдановиќ, Елена Догазанска

COBISS.MK-ID 68952325

Година:

2026

Тираж:

200 примероци

Место на издавање:

Скопје

ПРОГРАМА ЗА ПАРЛАМЕНТАРНА ПОДДРШКА
PROGRAMMI PER MBESHETJE PARLAMENTARE
PARLIAMENT SUPPORT PROGRAMME

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Имплементирано од:

Оваа публикација е изработена во рамките на Програмата за парламентарна поддршка (ПСП), проект на Владата на Швајцарија под покровителство на Собранието на Република Северна Македонија. ПСП ја спроведуваат Националниот демократски институт (НДИ), Институтот за демократија „Социетас цивилис“ - Скопје (ИДСЦС) и Центарот за управување со промени (ЦУП). Содржината на ова публикација не може, на било кој начин, да се смета дека ги одразува ставовите на СДЦ.

СОДРЖИНА

01	ЗА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА	17
1.1	ПРАВНА РАМКА	22
1.2	СТРАТЕШКИ И ГОДИШНИ ДОКУМЕНТИ И АКТИВНОСТИ	23
1.3	МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ И ПРИМЕНА НА ДОБРИ ПРАКТИКИ	35
02	КОМУНИКАЦИЈА И СОРАБОТКА СО ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ	37
2.1.	КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО	39
2.2.	СОРАБОТКА СО СОБРАНИЕТО, ДРЖАВНИТЕ ОРГАНИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ АСОЦИЈАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ, ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ОПШТАТА ЈАВНОСТ	42
2.3.	СОРАБОТКА СО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА РЕВИЗИИТЕ И ЕФЕКТИТЕ ОД ИСТИТЕ	46
2.4.	ПРИДОНЕСОТ НА ДЗР ВО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044	48
03	АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ	49
3.1.	ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	51
3.2.	ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЗНАЕЊАТА И ВЕШТИНИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ РЕВИЗОРИ	52
3.3.	ИТ РЕСУРСИ	54
3.4.	ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РАБОТА НА ДЗР	56
3.5.	ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	60
04	МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	61
4.1	МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	63
4.2	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ	74
4.3	ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА	81
05	ИЗВРШЕНИ РЕВИЗИИ	83

5.1	ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ ОД РЕВИЗИИТЕ	93
5.2	ИЗВРЕШНИ РЕВИЗИИ	95
5.2.1	БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	95
5.2.2.	ПРАВОСУДСТВОТО И ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО	118
5.2.3	СООБРАЌАЈ, ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ	124
5.2.4	КВАЛИТЕТ НА ЈАВНИТЕ УСЛУГИ И ПРИБИРАЊЕ, ТРОШЕЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА ЈАВНИТЕ СРЕДСТВА И РЕСУРСИ	132
5.2.5	ЈАВНИ КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ	136
5.2.6	ЛОКАЛНА САМОУПРАВА И РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ	143
5.2.7	ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ	148
5.2.8	ДРЖАВНА БЕЗБЕДНОСТ И ОДБРАНА	151
5.2.9	КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ И НИВНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ ВО ДРЖАВНИОТ СИСТЕМ	160
5.2.10	ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА	168
5.2.11	ЕУ	172
5.2.12	ЕКОНОМИЈА	177
5.2.13	ЕНЕРГЕТИКА	184
5.2.14	ЗДРАВСТВЕН СИСТЕМ	195
5.2.15	КУЛТУРА И СПОРТ	204
5.2.16	ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА	209
5.2.17	ИТ СИСТЕМИ И БЕЗБЕДНОСТ И ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ	221
5.2.18	ОДНОСИ МЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ	226
5.2.19	ИГРИ НА СРЕЌА	229
06	СИСТЕМСКИ СЛАБОСТИ	235
07	ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА ДЗР И ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	243

Почитувани читатели,

Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2025 година претставува сеопфатен приказ на реализираните активности, постигнатите резултати и придонесот на институцијата кон унапредувањето на отчетноста и транспарентноста во управувањето со јавните средства. Неговата содржина го отсликува професионализмот, стручноста и посветеноста на вработените во ДЗР, како и нашата определба за доследно спроведување на принципите на интегритет, транспарентност и отчетност во остварувањето на мисијата – “чувари на јавните средства”.

Државниот завод за ревизија, како независна Врховна ревизорска институција, ја остварува својата законска улога во насока на унапредување на управувањето со јавните средства и политики. Преку независни, објективни и професионални ревизии, нашата мисија е да придонесеме кон поефикасно користење на јавните ресурси и создавање додадена вредност за граѓаните.

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ги реализираше планираните ревизорски активности во согласност со Годишната програма за работа, при што беше опфатена целокупната структура на институциите во државата, вклучувајќи институции од централната и локалната власт, акционерски друштва, политички партии, јавни претпријатија, агенции, фондови и други субјекти кои располагаат со јавни средства. Дополнително, беа опфатени и одделни области од интерес за граѓаните и правните субјекти преку ревизии на успешност, ИТ ревизии и ревизии на усогласеност.

Преку спроведените ревизии идентификувавме одреден број на состојби кои укажуваат на потребата од понатамошно унапредување на системите за финансиско управување и контрола, подобро управување со ризиците, зајакнување на внатрешните контроли, внатрешната ревизија и поефикасно користење на јавните средства.

Утврдените состојби со ревизиите повторно потврдија дека доброто управување со јавните финансии не е само законска обврска, туку и предуслов за градење доверба на граѓаните во институциите. Затоа, посебно внимание посветивме на формулирање јасни, применливи и мерливи препораки насочени кон отстранување на утврдените слабости и спречување на нивно повторување.

Во изминатата година продолживме со следење на реализацијата на претходно дадените препораки, бидејќи вистинската вредност на ревизијата се огледа во промените што таа ги поттикнува. Охрабрува фактот што извршната власт ги задолжува субјектите опфатени со ревизиите да подготвуваат акциони планови за постапување по препораките и да известуваат за нивната реализација. Сепак, иако кај значителен број субјекти е забележан напредок, остануваат области каде што е потребно поголемо ниво на посветеност и одговорност од надлежните лица.

Покрај редовните ревизорски активности, Државниот завод за ревизија и во 2025 година активно работеше на јакнење на своите институционални капацитети преку континуирана едукација на кадарот, унапредување на ревизорските методологии и забрзана дигитализација на процесите. Во текот на годината беа донесени повеќе методолошки акти и развиени нови алатки

за поддршка на ревизорската работа, вклучително и решенија базирани на анализа на податоци и вештачка интелигенција, со цел зголемување на ефикасноста, ефективноста и квалитетот на ревизиите.

Истовремено, ја зајакнавме соработката со Собранието, со надлежните собраниски комисии, како и со домашните и меѓународните партнери, уверени дека ефективната ревизија и ефективниот парламентарен надзор се меѓусебно поврзани елементи на демократското управување.

Ревизијата сама по себе не носи промени. Промените ги носат институциите преку навремено и доследно постапување по ревизорските препораки. Затоа, користењето на ревизорските извештаи како инструмент за подобрување на работењето на институциите останува заедничка одговорност на сите носители на јавни функции.

За поддршка на имплементацијата на препораките од Конечните ревизорски извештаи, ДЗР континуирано комуницираше со засегнатите страни (2.417 комуникации) и ја зголеми својата видливост во јавноста. Во споредба со 2020 година, посетеноста на веб-страницата е зголемена за 6,3 пати, достигнувајќи 305.404 посети, а забележан е и континуиран раст на следбениците на социјалните мрежи. Воедно, и во 2025 година ДЗР го задржа првото место во Националниот систем на интегритет и го дели првото место во областа на слободниот пристап до информации од јавен карактер.

Државниот завод за ревизија ќе продолжи да работи професионално, независно и непристрасно, воден од принципите на интегритет, транспарентност и јавен интерес, без отстапување од својата мисија и покрај предизвиците и различните јавни толкувања на неговата работа. Нашата цел не е само да ги утврдиме слабостите, туку да придонесеме кон поефикасни институции, подобро управување и поголема доверба на граѓаните. Притоа, предност им даваме на превентивните и корективните мерки, додека санкционирањето останува крајна алатка за обезбедување законито и одговорно постапување.

Во име на Државниот завод за ревизија, упатувам искрена благодарност до Собранието за поддршката и соработката во остварувањето на нашата законска улога.

Благодарност упатувам и до извршната власт, надлежните министерства и сите институции кои конструктивно соработуваа во текот на ревизорските процеси.

Посебна благодарност заслужуваат вработените во Државниот завод за ревизија, чија стручноста, посветеност и професионалност претставуваат темел на постигнатите резултати и двигател на континуираниот развој на институцијата.

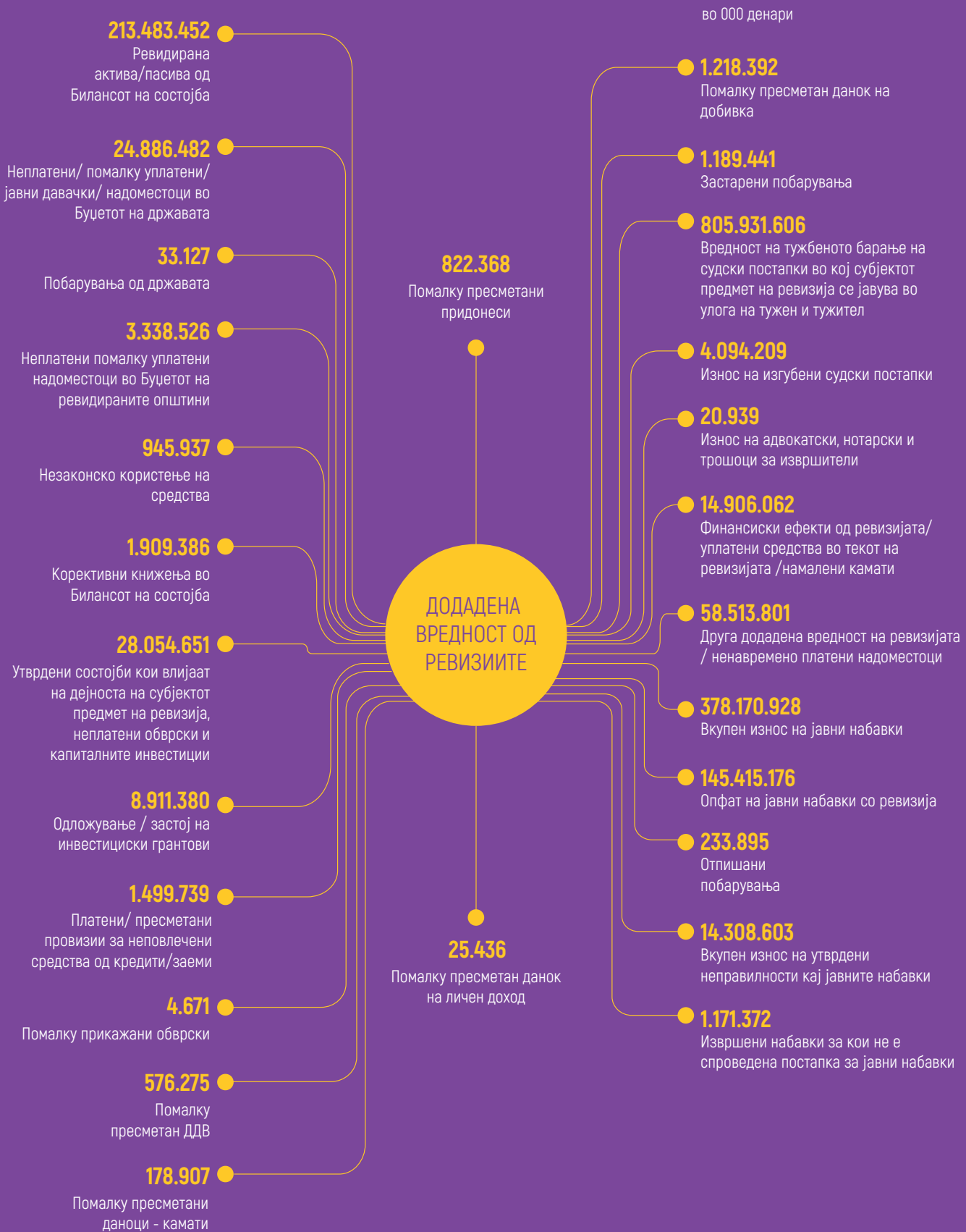
Верувам дека во наредниот период заеднички ќе создадеме услови за законско и одговорно управување со јавните средства, поквалитетни услуги за граѓаните и поголема доверба во институциите. Истовремено, неопходно е да обезбедиме соодветно вреднување на трудот и стручноста на сите вработени, вклучително и на државните ревизори како носители на јавната отчетност.

НА КРАЈ БИ ИСТАКНАЛ, СИЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ СЕ ГРАДАТ ПРЕКУ НЕЗАВИСНОСТ, ИНТЕГРИТЕТ, ОТЧЕТНОСТ И КОНТИНУИРАНО УНАПРЕДУВАЊЕ. ВОДЕН ОД ОВИЕ ПРИНЦИПИ, ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА И ВО ИДНИНА ЌЕ ПРОДОЛЖИ ДОСЛЕДНО ДА ЈА ИСПОЛНУВА СВОЈАТА УЛОГА ВО ЗАШТИТАТА НА ЈАВНИОТ ИНТЕРЕС И УНАПРЕДУВАЊЕТО НА ДОБРОТО УПРАВУВАЊЕ.

ВИ БЛАГОДАРАМ
Главен државен ревизор
м-р Максим Ацевски

КЛУЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОД РАБОТЕЊЕТО НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2025 ГОДИНА

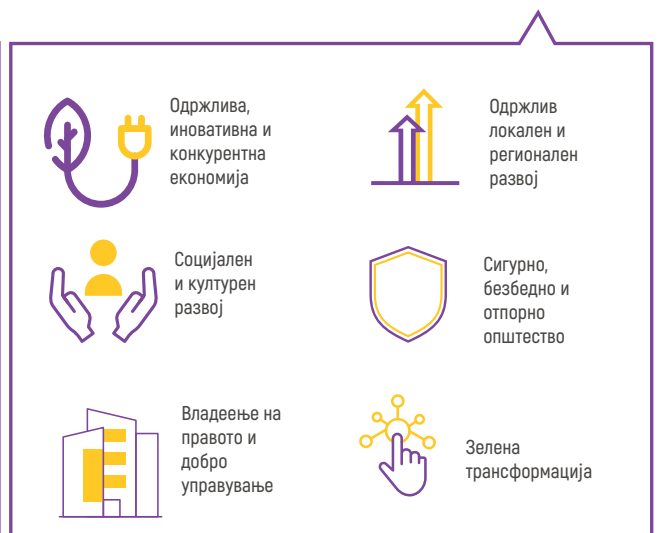
**ИЗВРШЕНИ
РЕВИЗИИ**

76

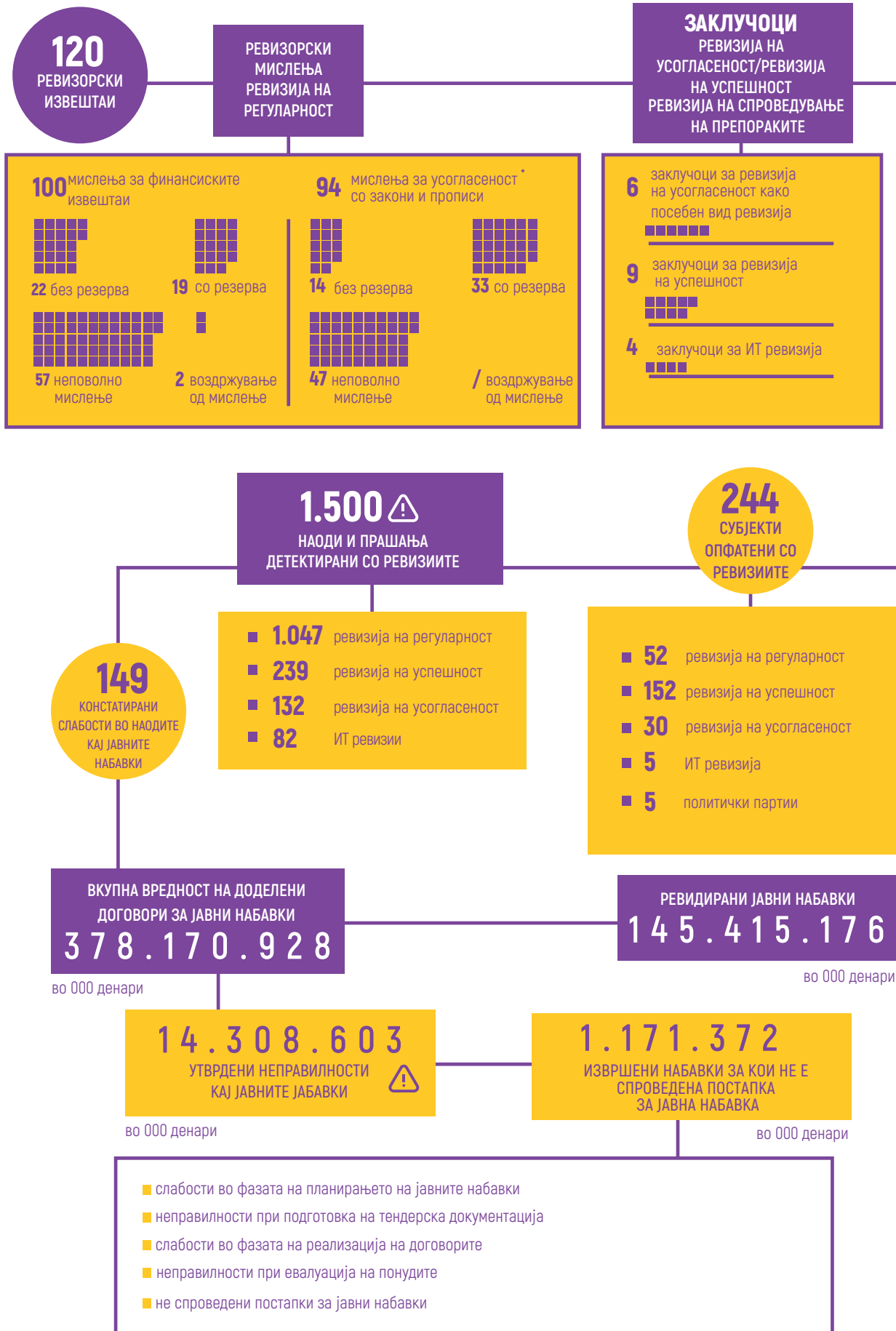
57	Ревизии на регуларност	4	ИТ ревизии
9	Ревизии на успешност	6	Ревизии на усогласеност

ЦЕЛИ НА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ ОПФАТЕНИ СО
РЕВИЗИИТЕ

**НАЦИОНАЛНА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА
2024-2044**

РЕВИЗИИ НИЗ БРОЈКИ

РЕВИДИРАНИ ЈАВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

ВКУПНО **542.550 МИЛИОНИ ДЕНАРИ** ревидирани јавни приходи и **287.827 МИЛИОНИ ДЕНАРИ** ревидирани јавни расходи со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година

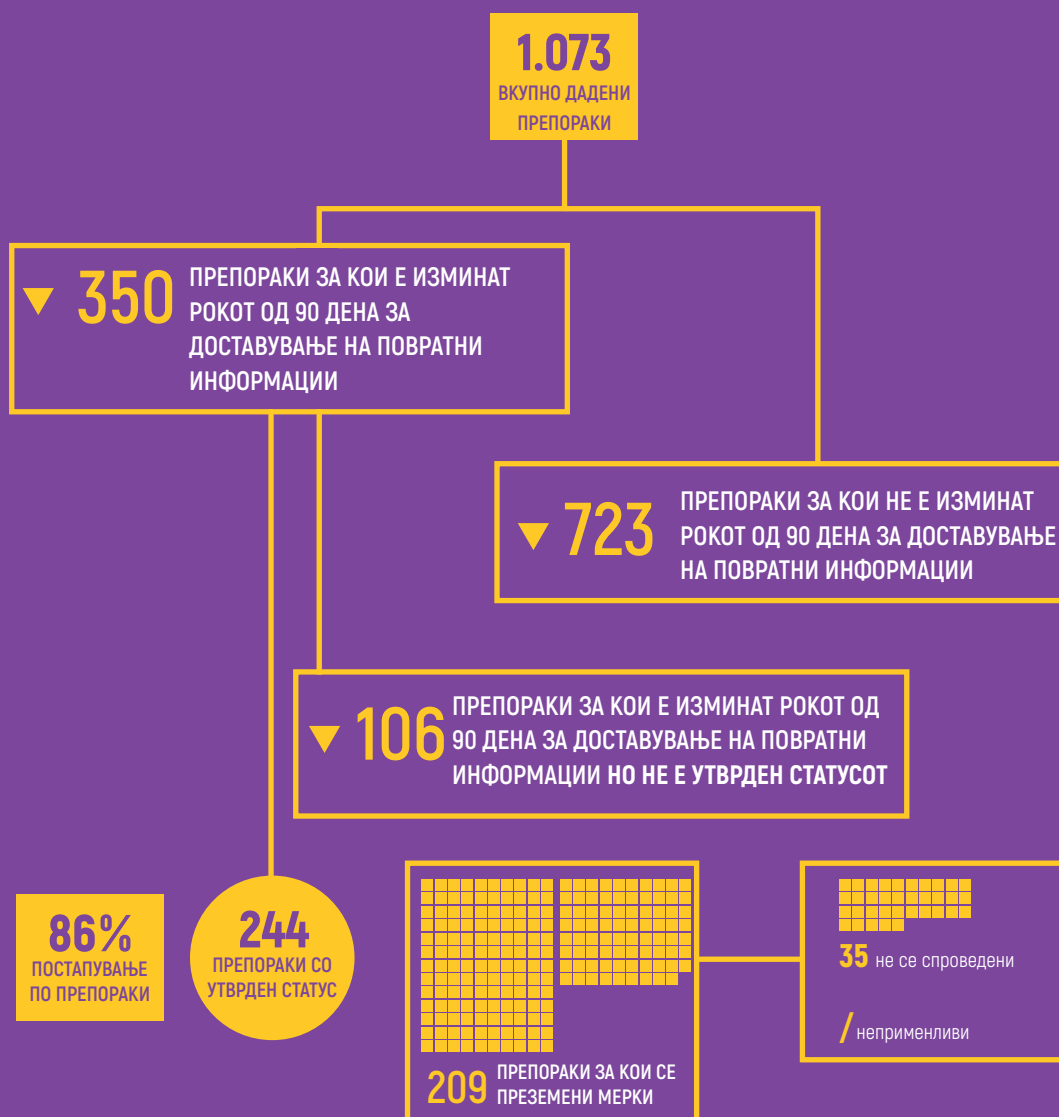
	Ревидирани јавни приходи	Ревидирани јавни расходи
Централен буџет на Република Северна Македонија	299.161	27.982
	264.348	59.574
Буџет на фондови	172.744	167.031
	149.216	145.363
Буџет на ЕЛС	9.225	8.947
	7.018	3.760
Корисници на средства од буџетот на ФЗО	1.720	1.646
	3.386	3.360
Политички партии и учесници во изборни кампањи	704	529
	1.276	1.067
Јавни претпријатија	1.070	1.259
	1.381	1.534
Други институции/ Правни лица во кои државата е доминантен акционер	15.955	13.783
	1.896	4.811
Опфатени со Ревизии на успешност	41.971	26.472
	23.355	8.302
Опфатени со Ревизии на усогласеност како посебен вид на ревизии	0	40.178
	0	3

Годишна програма 2025

Годишна програма 2024

во 000.000 денари

2025

2024

2023

ПРЕГЛЕД НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ СО ЗАЕМИ/ГРАНТОВИ, ВКУПНО ПОВЛЕЧЕНИ И НЕПОВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА И ТРОШОЦИ ЗА ПРОВИЗИЈА НА НЕПОВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ЗА ТЕКОВНИ ПРОЕКТИ, ПО НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ, СО СОСТОЈБА **31.12.2024**

во 000 денари

							Реализација, согласно периодот на задолжување со заем/грант
МФ	3.068.601	431.058	2.637.543	14%	86%	11.567	2 проекти од 2021 и 2023 година
МТ	8.663.108	4.724.440	3.938.668	55%	45%	46.774	3 проекти од 2019-2023 година и 1 проект од 2019 година
МЖСПП	6.456.975	29.210	6.427.765	0%	100%	0	2 проекти од 2022 и 2023 година
МСПДМ	4.304.650	1.711.068	2.593.582	40%	60%	24.461	3 проекти од 2018, 2020 и 2024 година
МП- УПРАВА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИ	2.890.265	1.291.395	1.598.870	45%	55%	0	1 проект од 2010 година
МЗШВ	7.994.350	378.388	7.615.962	5%	95%	63.474	1 проект од 2019 година и 1 проект од 2021/2022 година
МОН	4.943.280	3.234.414	1.708.866	65%	35%	19.894	3 проекти од 2011/2022/2024 и 2021 година и 1 проект од 2019 година
АД РАЗВОЈНА БАНКА НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	12.299.000	5.945.522	6.353.478	48%	52%	0	2 проекти од 2023 година и 1 проект од 2024 година
ЈЛДП	82.211.910	49.843.717	32.368.193	61%	39%	613.680	6 проекти од 2014-2022 година и 1 проект од 2014/2019 година
ЈПЖРСМ	50.421.216	4.936.144	45.485.071	10%	90%	478.284	2 проекти од 2012 и 2014/2018 година и 1 проект од 2023 година
АД ЕСМ	16.565.902	8.142.117	8.423.785	49%	51%	89.509	4 проекти од 2015 - 2023 година и 1 проект од 2018/2019 година и 2 проекти од 2024 година
АД МЕПСО	6.297.088	3.011.103	3.285.985	48%	52%	146.400	2 проекти од 2013 и 2015/2016 година
АД НОМАГАС	12.361.971	0	12.361.971	0%	100%	0	1 проект од 2021 година и 1 проект од 2024 година
М-НАВ АД	625.773	192.390	433.383	31%	69%	5.696	1 проект од 2022 година
ГРАД СКОПЈЕ	4.304.650	0	4.304.650	0%	100%	0	1 проект од 2021 година
ЈП ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА Скопје	12.039.754	1.573.042	10.466.712	13%	87%	0	1 проект од 2019/2023 година

235.448.492

85.444.007

150.004.484

1.499.739

Надлежна институција за реализација на проектот

Вкупен износ на заеми / инвестициски грантови

Износ на повлечени средства

Износ на неповлечени средства

% на повлечени средства

% на неповлечени средства

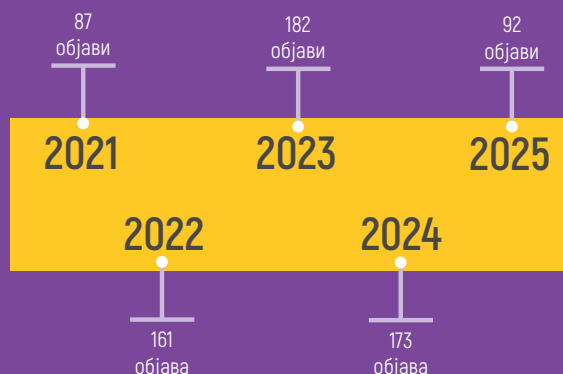

Трошоци за провизија на неповлечени средства

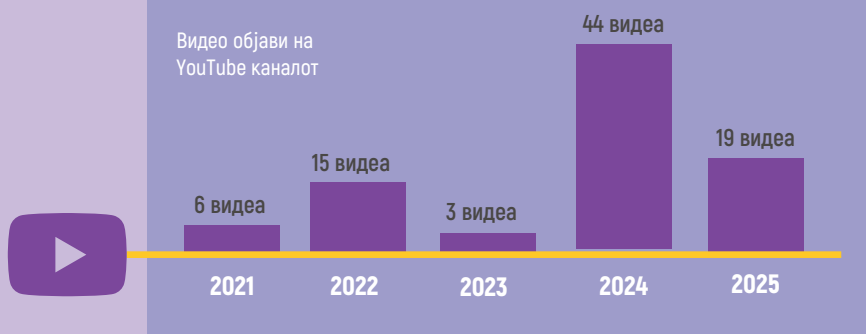
ОБЈАВИ НА КРИ НА ВЕБ СТРАНА НА ДЗР

2021	78 објави
2022	56 објави
2023	211 објави
2024	54 објави
2025	92 објави

Видео објави на YouTube каналот

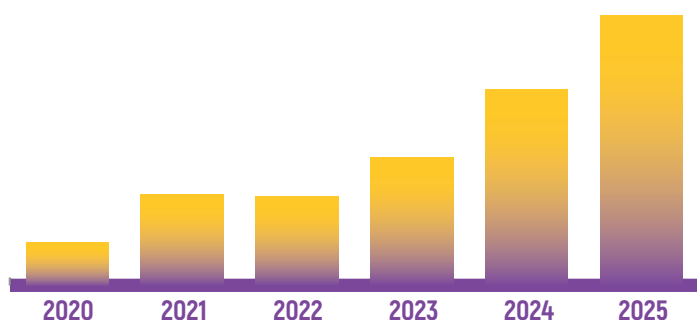
Видеа поврзани со КРИ

Видеа поврзани со ДЗР

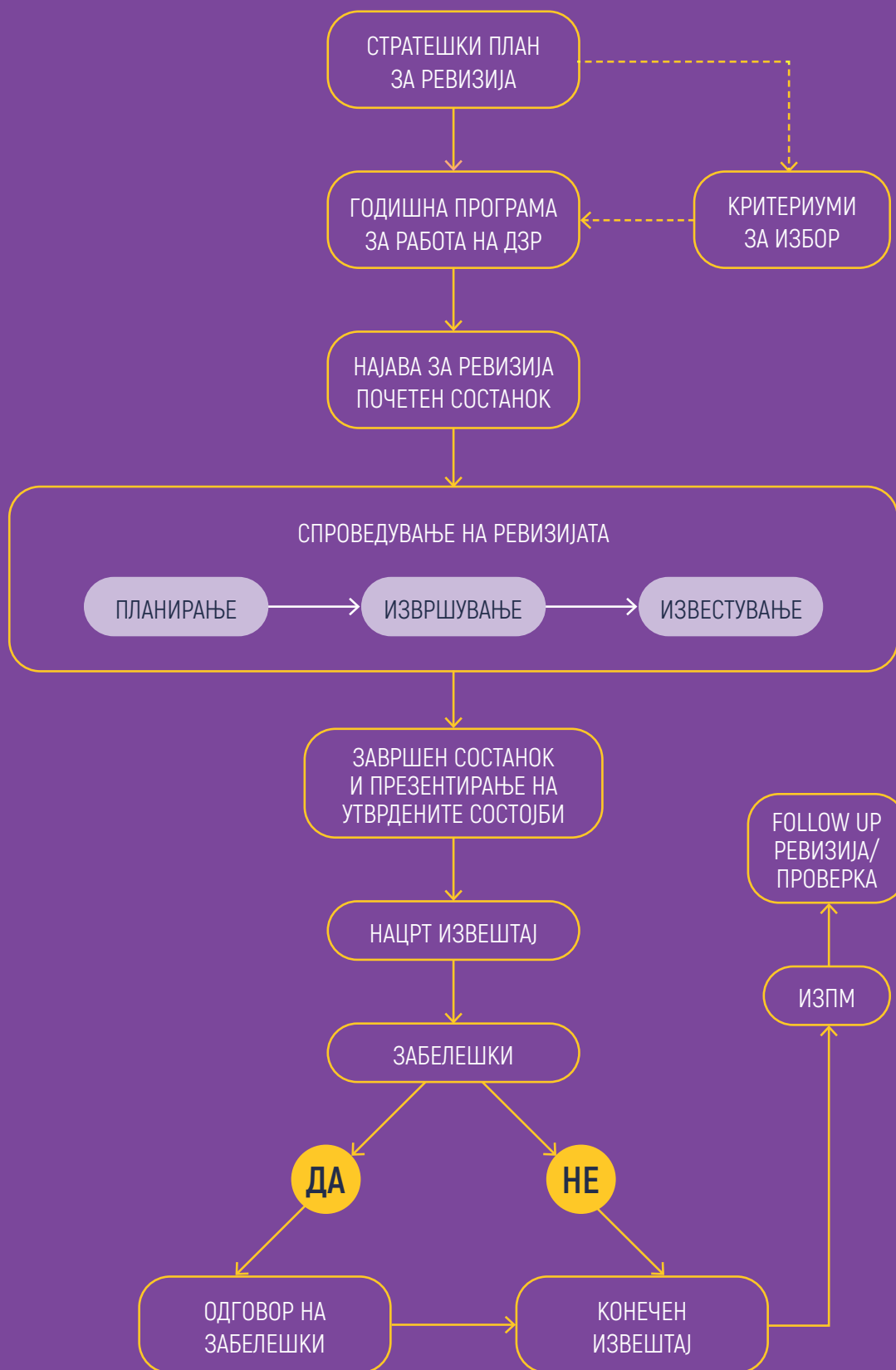
ПОСЕТИ НА WWW.DZR.MK

До 2025 година посетеноста на веб страната е зголемена за **634%** или за **6.3 пати** во однос на 2020 година.

2020	48.148 посети
2021	102.665 посети
2022	100.640 посети
2023	144.640 посети
2024	221.718 посети
2025	305.404 посети

ПРОЦЕС НА РЕВИЗИЈА

01

ЗА
ДРЖАВНИОТ
ЗАВОД ЗА
РЕВИЗИЈА

ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Државниот завод за ревизија (ДЗР) е независна Врховна ревизорска институција во Република Северна Македонија, која веќе 26 години транспарентно, навремено и објективно ги информира надлежните институции и јавноста за утврдените состојби од спроведените ревизии. ДЗР ревизиите ги врши во согласност со ревизорските принципи, стандарди и упатства содржани во Рамката на професионални објави на Меѓународната организација на Врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ). Независноста на институцијата

е утврдена со Законот за државната ревизија, во кој се регулирани надлежностите на ДЗР, утврден е широк мандат во вршењето на ревизиите, со слободен пристап до сите неопходни информации, документации, евиденции потребни за спроведување на државната ревизија. ДЗР самостојно ја утврдува Годишната програма за работа, објективно одлучува за субјектите предмет на ревизија како и за начинот на известување од извршените ревизии, без пристрасност и ослободено од влијанија од законодавната и извршната власт.

МИСИЈА

ЗОШТО ПОСТОИМЕ И ШТО РАБОТИМЕ?

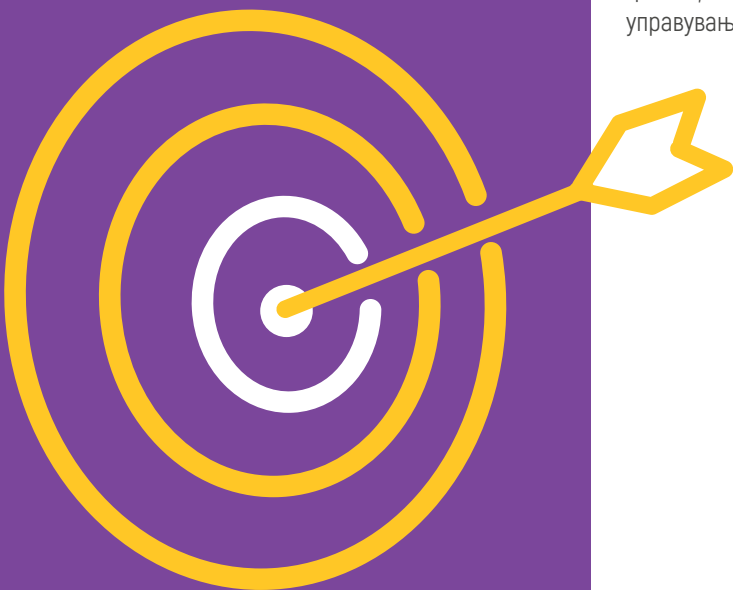
Државниот завод за ревизија е државен орган со статус на Врховна ревизорска институција на Република Северна Македонија и има суверен мандат за спроведување на државната ревизија.

Наша цел на постоењето е да создадеме ревизорска додадена вредност во корист на граѓаните, државата и општеството преку извршување на темелни испитувања, стручни оценки и давање непристрасни мислења засновани на меѓународните стандарди на Врховните ревизорски институции - ИНТОСАИ.

Ние вршиме ревизија на финансиските извештаи, усогласеноста со законската регулатива и оценка на успешноста во работењето на институциите на јавниот сектор.

Преку нашиот мандат, цврсто стоиме во служба на јавниот интерес, промовирајќи максимална отчетност, објективност и транспарентност во нашето работење.

Ние сме партнер на надлежните органи на државата, работиме во корист на граѓаните и на заедницата како целина, во мисијата за домаќинско, чесно и одговорно управување со јавните средства.

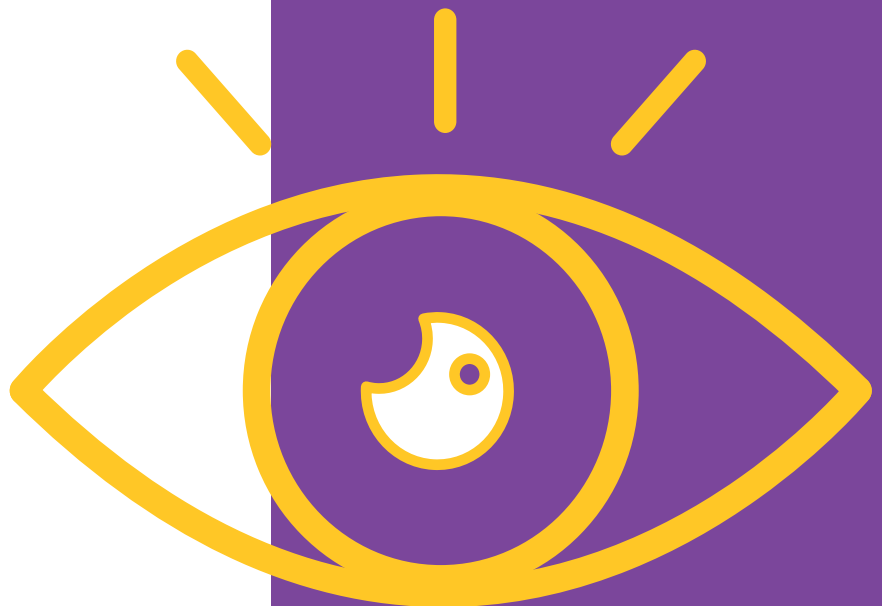
ВИЗИЈА

КОН ШТО СЕ СТРЕМИМЕ И КАКВА ТРАГА ОСТАВАМЕ ОД НАС?

Во непоколебливиот стремеж кон остварување на нашата мисија, остануваме цврсто приврзани кон принципите на независност, професионалност и етички интегритет.

Нашата визија е да бидеме инспиративен пример за иновативност и објективност, штитејќи го јавниот интерес со врвен степен на чесност и законска доследност.

Се стремиме да бидеме институција која ужива јавна доверба и која со својот пример го покажува патот на транспарентно владеење и управување со јавните средства, пат кој го градиме заедно со нашите вработени – високо профилирани професионалци кои со лична посветеност и интегритет ги штитат вредностите и достоинството на ревизорската професија.

1.1

ПРАВНА
РАМКА1.1.1. НЕЗАВИСНОСТ И ЗАКОНСКИ
НАДЛЕЖНОСТИ

Државниот завод за ревизија (ДЗР) е врховна ревизорска институција (ВРИ) на Република Северна Македонија која што ги извршува своите надлежности врз основа на Уставот на Република Северна Македонија и Закон за државната ревизија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/10, 145/10, 12/14, 43/14, 154/15, 192/15, 27/16, 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21, 3/25).

Со Закон за државната ревизија се уредуваат условите и начинот на вршење на државната ревизија, организацијата, надлежностите, правата и обврските на ДЗР, како и обезбедувањето на неговата независност, професионалност и отчетност.

Државната ревизија се извршува во согласност со меѓународните стандарди за врховни ревизорски институции (ISSAI), усвоени од Меѓународната организација на врховни ревизорски институции – INTOSAI.

ДЗР е самостоен и независен државен орган кој врши **финансиски ревизии, ревизии на усогласеност (регуларност) и ревизии на успешност кај:**

- Буџетски корисници на централно и локално ниво, фондови и други корисници на буџетски средства;
- Јавни претпријатија, акционерски друштва и други правни лица кои располагаат со јавни средства;
- Политички партии и учесници во изборни кампањи.

ДЗР констатира состојби, издава ревизорски мислења и дава препораки за подобрување на управувањето со јавните финансиски ресурси на субјектите предмет на ревизија.

Покрај основниот закон, одредени прашања од надлежностите на Државниот завод за ревизија се уредуваат и со посебни закони од националното законодавство, а особено:

Законот за буџети, во однос на ревизијата на предлог-завршната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија;

Законот за јавните набавки, во однос на ревизија на користењето и трошењето на средствата за јавни набавки од страна на договорните органи;

Законот за **финансирање на политичките партии**, во однос на ревизија на финансиските извештаи на политичките партии;

Изборниот законик, во однос на ревизија на финансиските извештаи на учесниците во изборните кампањи;

Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа и Законот за локалната самоуправа, во однос на ревизија на финансиските извештаи на општините, како и други посебни закони.

Овие законски одредби овозможува сеопфатна и ефикасна ревизорска покриеност на клучните области на користење и управување со јавните средства во 2025 година.

Државниот завод за ревизија е активен учесник во реализацијата на **Националната програма за усвојување на правото на Европската Унија (НПАА)**, особено во Поглавјето 32 – Финансиска контрола.

Во 2025 година, ДЗР продолжи да дава континуиран придонес во работните групи за преговори, како и во извештаите за напредокот на Република Северна Македонија во процесот на европска интеграција. Придонесот на институцијата е особено значаен во поголем број поглавја, меѓу кои:

ПРИДОНЕСОТ НА ИНСТИТУЦИЈАТА

Државниот завод за ревизија е активен чинител во постигнувањето на целите, преземањето мерки и спроведувањето на активностите предвидени во еден од најважните програмски документи на државата – **Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии 2025–2028.**

Во 2025 година ДЗР продолжи со имплементација на **Упатството за известување за утврдени состојби во вршењето на државна ревизија** за кои постои сомнеж дека субјектот на ревизија сторил кривично дело во рамките на извршувањето на својата програма за работа за 2025 година. Согласно ова Упатство, ДЗР продолжи да остварува континуирана и ефикасна соработка со Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, со навремено известување и следење на случаите во кои во ревизиите се утврдени основани сомневања за сторени кривични дела.

Усвојувањето на предлог-амандманите за изменување и дополнување на Уставот на Република Северна Македонија, со цел уставно втемелување и обезбедување на највисока правна гаранција за независноста и самостојноста на Државниот завод за ревизија, како и донесувањето на новиот Закон за државната ревизија – кој е подготвен и целосно усогласен со меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ISSAI), законодавството на земјите членки на Европската Унија и најдобрите практики на членките на EUROSAI – **остануваат еден од клучните предизвици за органите на извршната и законодавната власт и во наредниот период.**

1.2 СТРАТЕШКИ И ГОДИШНИ ДОКУМЕНТИ И АКТИВНОСТИ

1.2.1. СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ НА ДЗР ЗА 2023 – 2027

Стратегијата за развој на ДЗР за 2023-2027 година, ја отсликува петгодишната перспектива на развој на врховната ревизорска институција во нашата држава.

Оваа перспектива е дефинирана преку 4 стратешки цели за развој на ДЗР и тоа:

01

СТРАТЕШКА ЦЕЛ

Обезбедување и одржување целосна независност на Државниот завод за ревизија – институционална независност и законска институционална рамка од Рамката за градење на капацитети⁵.

■ ■ ■

02

СТРАТЕШКА ЦЕЛ

Понатамошно одржување на капацитетите за внатрешно управување, институционална поддршка, стремеж кон постојани подобрувања, односи со заинтересирани страни/комуникација, човечки капацитети, ревизорска методологија и стандарди од Рамката за градење на капацитети.

■ ■ ■

03

СТРАТЕШКА ЦЕЛ

Реализирање/Исполнување на нашата додадена вредност – испорака на мерливи резултати од вршењето на државната ревизија, во насока на испорака на ревизији со висок квалитет, ревизији од јавен интерес и зголемување на јавната доверба, со цел подобрување на животот на граѓаните (Резултати од Рамката за градење на капацитети).

■ ■ ■

04

СТРАТЕШКА ЦЕЛ

Креирање на стратешки план за дефинирање на потенцијални области на ревизији преку проценка на предизвиците во областите од интерес и според проценка на ризици за периодот 2023 – 2027. Истите ќе бидат земени во предвид при годишното планирање на ниво на ДЗР.

■ ■ ■

Реализацијата на Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија за периодот 2023–2027 година во текот на 2025 година беше насочена кон зајакнување на **институционалната** независност, унапредување на ревизорските капацитети, развој на современи стратешки и методолошки акти и зголемување на транспарентноста и јавната доверба.

Во рамки на спроведените активности, ДЗР реализираше бројни обуки, меѓународна соработка, кооперативни и паралелни ревизии, како и унапредување на комуникацијата со засегнатите страни и јавноста.

Посебен акцент беше ставен на дигитализација на ревизорските процеси, континуирано професионално

надградување, развој на нови методолошки акти и обезбедување на додадена вредност од ревизиите за животот на граѓаните.

Стратешките и непосредните цели дефинирани во Стратегијата за развој на ДЗР се интегрирани во Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година, а нивната реализација е опфатена и презентирана во овој извештај.

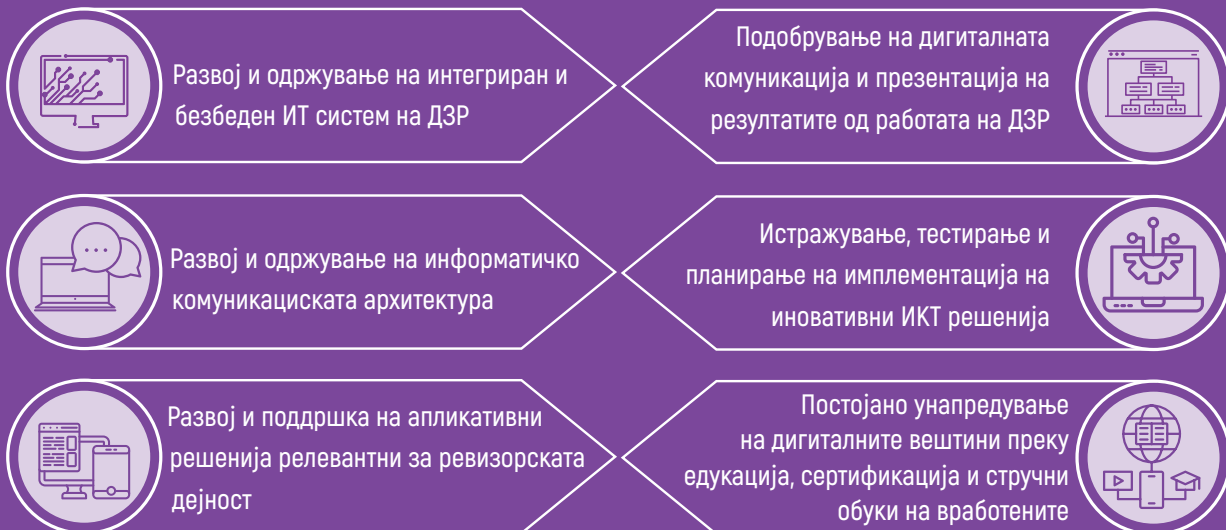
Во насока на подготовка на нов стратешки план за наредниот петгодишен период ДЗР во Соработка со ВРИ на Норвешка во текот на 2026 година ги отпочнаа првичните активности за формирање на тимот за изработка како и утврдување на следните чекори.

1.2.2. ИТ СТРАТЕГИЈА НА ДЗР ЗА 2023 – 2027

Утврдените стратешки цели во ИТ Стратегијата имаат за цел да се овозможи правилен развој и одржливост на ИТ капацитетите и информацискиот систем за давање

континуирана и квалитетна поддршка на работењето на ДЗР, согласно ИТ стратешки цели:

ИТ стратешки цели НА ДЗР за 2023 – 2027

Согласно Стратегијата за развој на Државниот завод за ревизија 2023–2027, ДЗР врши континуирана анализа на ИТ процесите и потребните ИТ ресурси, преземајќи конкретни чекори за нивно материјално и технолошко надградување.

Врз основа на утврдените индикатори за следење, степен на имплементација на ИТ Стратегијата 2023–2027 до декември 2025 година изнесува 89.06% од планираните активности, што укажува на значаен степен на имплементација во спроведувањето на стратешките приоритети, но и на важноста на примената на информатичката технологија во континуирано унапредување на работењето и зголемување на ефикасноста на ревизорските процеси.

1.2.3. СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИТЕ РЕСУРСИ 2024 – 2027

Одржливоста на процесот на управување со човечки ресурси во Државниот завод за ревизија (ДЗР) е важен аспект во постигнувањето на ефективност и ефикасноста во работењето. Со Стратегијата за

управување со човечките ресурси за периодот 2024-2027 година, ДЗР го поставува акцент на неколку клучни области кои се неопходни за создавање на одржлива и успешна работна средина:

01
ВРАБОТУВАЊЕ

Обезбедување на адекватни услови за вработување, како и привлекување и задржување на талентирани и квалификувани лица.

02
КАРИЕРА И УНАПРЕДУВАЊЕ

Обезбедување еднакви услови за вработените за напредување и развој на кариерата, што ќе придонесе за нивна мотивација и задоволство на работното место.

03
ПРОФЕСИОНАЛНО УСОВРШУВАЊЕ

Поттикнување на вработените да се усовршуваат и да стекнуваат нови вештини и знаења преку различни програми за образование и обука, со што ќе се зголеми нивната компетентност и ќе се подобри нивниот учинок.

04
МЕРЕЊЕ НА УЧИНОКОТ

Оценување на работата и постигнувањата на вработените, со цел редовно следење на нивната продуктивност и резултати, како и наградување на успешните.

05
ОДРЖЛИВОСТ НА РАБОТНАТА СРЕДИНА

Создавање работна средина која е позитивна и поттикнува продуктивност, иновации и личен развој на вработените.

06
ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕСИТЕ

Интеграција на дигитални алатки во процесите на управување со човечки ресурси, што ќе ги олесни и унапредат процесите на евидентирање, обука, оценување и управување со податоци.

ДЗР оствари целосна реализацијата на предвидените активности во Стратегијата за управување со човечки ресурси, што е потврдено со индикаторите за степенот на реализација. До крајот на 2025 година, ДЗР ги реализираше планираните активности, што покажува успешност и одржливост на овој процес.

Ова претставува значајна основа за понатамошно унапредување и одржување на човечките ресурси нејзината општа функционалност и резултати од работењето, а зголемувањето на знаењето и вештините на вработените во ДЗР останува да биде една од основните заложби на институцијата, кои се преточени во годишните планови за континуирано професионално усовршување.

1.2.4. СТРАТЕГИЈА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

Во согласност со принципите утврдени во ISSAI 140 и INTOSAI-P 20, Државниот завод за ревизија и во 2025 година продолжи со активности за систематско управување со ризиците кои можат да влијаат врз остварувањето на стратешките цели, квалитетот на ревизорската работа и ефикасното функционирање на институцијата.

Вотекот на 2025 година, системот за управување со ризици беше дополнително унапреден и усогласен со новиот Закон за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор и новата Методологија за управување со ризици. Во таа насока, ДЗР донесе нова Стратегија за управување со ризици 2025–2028 и воспостави посебни регистри за стратешки и оперативни ризици. Со овие активности, ДЗР дополнително го зајакнува системскиот и динамичен пристап на управувањето со

квалитет заснован на утврдени ризици, во согласност со насоките на ревидираниот ISSAI 140.

Согласно новата методологија, ризиците се следат преку јасно разграничување на стратешки и оперативни ризици, при што посебен акцент е ставен на идентификацијата и управувањето со ризиците од корупција. Дополнително, беа утврдени координатори за стратешки и оперативни ризици, како и координатори на ниво на организациски единици, со цел поефикасно следење, известување и преземање мерки за намалување на ризиците.

Со ваквиот пристап, ДЗР го потврдува својот континуиран фокус на унапредување на внатрешното управување, институционалниот интегритет, транспарентноста, одговорноста и квалитетот на ревизорската работа.

1.2.5. СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА РЕВИЗИЈА ЗА 2024 – 2027

Рамката за професионални објави на ИНТОСАИ (IFPP), преку Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции (ISSAI) и Упатствата на ИНТОСАИ (GUID), ги утврдува основните принципи за стратешко и оперативно планирање на врховните ревизорски институции.

Барањата за стратешко и оперативно планирање на ВРИ се во насока на утврдување на приоритети на ВРИ, исполнување на нивниот законски мандат, другите обврски согласно регулативата и примена на професионалните критериуми при избор на области и субјекти за ревизија. ВРИ имаат обврска да ги планираат и спроведат ревизиите на начин кој ќе даде уверување

дека се земени предвид очекувањата на сите засегнати страни и сите предвидливи и очекувани ризици.

Во согласност со Визијата и Мисијата на ДЗР, неговиот мандат и утврдените стратешки цели, активностите поврзани со стратешкото и оперативното планирање се насочени кон обезбедување транспарентност, отчетност, интегритет и објективност во работењето на Државниот завод за ревизија.

Во таа насока, Државниот завод за ревизија го донесе Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, со кое е уреден начинот на стратешко и годишно планирање на ревизиите и претставува основа на донесениот Стратешки план за ревизија за периодот 2024-2027 година.

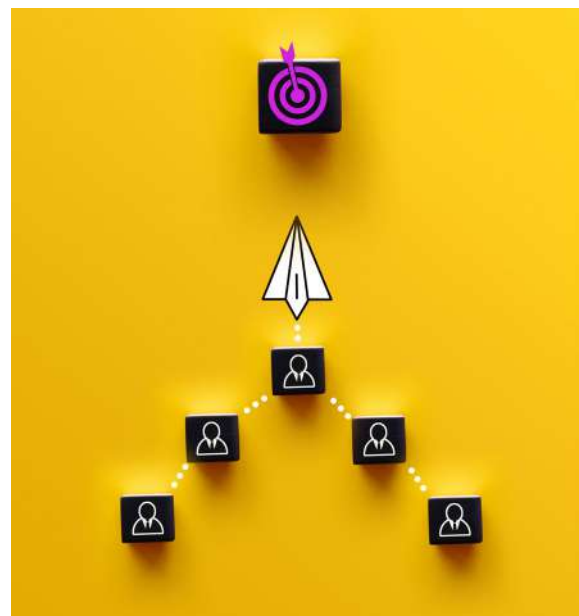
Стратешките цели за ревизиите за периодот 2024 година до 2027 година, се утврдени со **Одлуката за определување на стратешки цели за ревизии на Државниот завод за ревизија за период 2024 - 2027 година и за приоритетни области за ревизии по сектори кои вршат ревизија**, која е изготвена врз основа на спроведените постапки од страна на секторите кои вршат ревизии во ДЗР и добиените информации за опфатот, значајноста и ризиците, а кои произлегуваат од стратешките цели (СЦ) и непосредните цели (НЦ) од Стратегијата за развој на ДЗР 2023 - 2027 година.

Со Одлуката, Главниот државен ревизор ги определи стратешките цели за ревизиите за периодот 2024 - 2027 година како што следува:

- Давање мислење за вистинито и објективно презентирање на финансиските извештаи и резултатите од финансиските активности на субјектите кои се предмет за ревизии согласно Рамката на професионални објави на ИНТОСАИ (The INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP), Законот за државната ревизија и прифатените сметководствени стандарди и начела;
- Давање мислење за наменско и законско користење на средства согласно позитивната законска регулатива - испитување на финансиските трансакции кои претставуваат јавни приходи и расходи;
- Давање оценка за користењето на јавните ресурси од аспект на постигнати економичност, ефикасност и ефективност;
- Транспарентно и отчетно известување за утврдените состојби, дадените препораки и преземените/ не преземените дејствија од субјектите кои се предмет на ревизија по извршените ревизии како и покренување на предлози за подобрување на правната рамка пред Собранието на Република Северна

Македонија, јавноста и сите заинтересирани страни;

- Преземање на дејствија за известување и соработка до надлежните органи во РСМ, во однос на потенцијални или откриени ризици, сомневања, незаконски дејствија и трансакции, а кои упатуваат на можни судири на интереси, корупција и измама, при вршење на ревизиите и издавање на ревизорскиот извештај, заради проследување за нивно понатамошно постапување;
- Избор на ревизии со кои ќе се придонесе кон подобрување на јавните услуги;
- Избор на ревизии со кои ќе се придонесе кон зголемување на нивото на јавната свест и значење на приоритетните области од животната средина и целите на одржлив развој;
- Избор на ревизии од јавен интерес;
- Избор на ревизии како дел од меѓународните активности на ДЗР заради зголемување на знаењата, капацитетите и вештините на ревизорите
- Додадена вредност од ревизиите преку давање на јасни, конкретни и конструктивни препораки кои укажуваат кон одредени слабости или проблеми, во насока на подобрување на состојбите особено за начините на управување, користење и надзор на јавните средства и превенција од корупција и управување со ризици од корупција, како и кај управувањето со јавниот долг и капиталните инвестиции.

Потенцијалните области и приоритети на секторите кои вршат ревизија во ДЗР за периодот 2024–2027 година се утврдени согласно општата рамка дефинирана во Стратегијата за развој на ДЗР 2023–2027 година,

Одлуката, како и врз основа на поднесените стратешки планови за ревизија на ниво на секторите за ревизија и истите опфаќаат:

 Борба против корупција и измами	 Квалитет на јавните услуги и прибирање, трошење и користење на јавните средства и ресурси	 Подобрување на транспарентноста и отчетноста	 Квалитетно финансиско известување	 Усогласеност со регулатива
 Контролни механизми и нивно функционирање во државниот систем	 Јавен долг и користење на кредити и заеми (управување со ЈД и капитални инвестиции)	 Одржливи развојни цели на ООН – Агенда 2030 и здрава животна средина	 Ефектите од користење на ЕУ средствата и од други меѓународни институции	 ИТ системи и безбедност и заштита на податоци
 Вештачка интелигенција (AI);	 Буџет на Република Северна Македонија	 Државна безбедност и одбрана	 Политички партии и Изборни процеси во РСМ	 Локална самоуправа и рамномерен регионален развој
 Јавни комунални дејности	 Труд и социјална политика	 Образование	 Култура и спорт	 Здравствен систем
 Животна средина	 Земјоделие, шумарство и водостопанство	 Правосудството и владеењето на правото	 Економија	 Сообраќај, транспорт и комуникации

Реализацијата на Стратешкиот план за ревизија за периодот 2024–2027 година се одвива преку утврдените ревизии на регуларност, ревизии на успешност и ревизии на усогласеност во Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година. Во Годишната програма за работа за 2025 година се утврдени приоритетните активности за остварување на целите и задачите на ДЗР, односно реализација на стратешките цели на институцијата,

преку обезбедување соодветен опфат на ревидираните јавни средства, спроведување ревизии на успешност на програми и проекти, оценување на економичноста, ефикасноста и ефективноста во работењето на јавниот сектор, како и навремено информирање на засегнатите страни и јавноста за утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи и придонес кон подобрување на квалитетот на јавните услуги кои јавниот сектор има обврска да ги обезбеди за правните и физички лица.

1.2.6. КОМУНИКАЦИСКА СТРАТЕГИЈА НА ДЗР ЗА 2024 – 2027

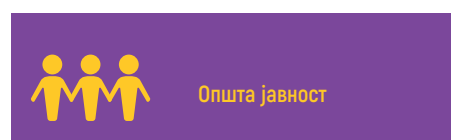
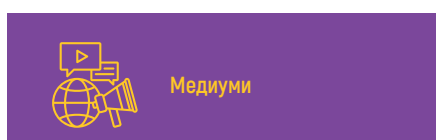
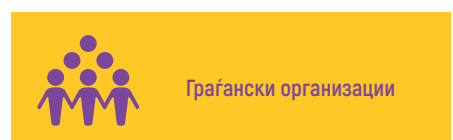
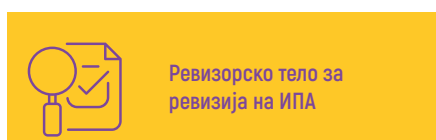
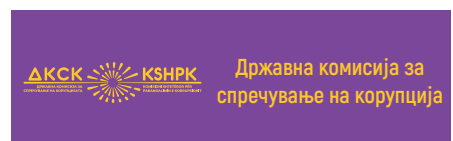
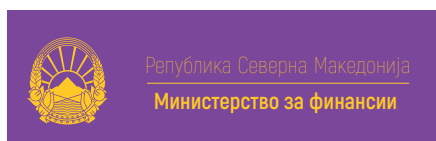
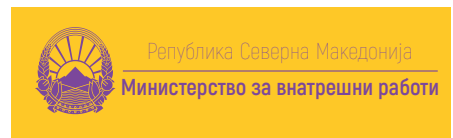
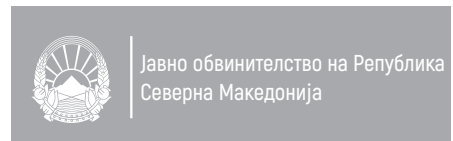
Државниот завод за ревизија продолжува со зајакнување на комуникациските процеси преку Комуникациската стратегија 2024–2027, чија цел е поефикасно вклучување на јавноста, медиумите и граѓанскиот сектор во заедничката заложба за отчетност и транспарентност. Во рамките на стратегијата, ДЗР воспостави регистар на засегнати страни, кој по последното ажурирање изнесува 2.417 контакти, што значително ја проширува мрежата на информирани и вклучени чинители. Дополнително, за да се олесни пристапот до утврдените состојби содржани во КРИ, ДЗР воведо ревизорски апстракти и соопштенија за јавноста, преку кои клучните информации од конечните ревизорски извештаи стануваат подостапни и разбирливи. За одредени клучни ревизорски извештаи за кои ДЗР смета дека има потреба од дополнително информирање на пошироката јавност подготвува видеа со користење на вештачка интелигенција каде видеото покрај пишан текст има и говор*.

Покрај директната комуникација со медиумите и граѓанскиот сектор, Државниот завод за ревизија континуирано ја унапредува својата онлајн

транспарентност и достапност до јавноста. Сите значајни информации, ревизорски извештаи и анализи редовно се објавуваат на официјалната веб-страница (www.dzr.mk), како и на LinkedIn и Facebook профилот на институцијата, а од јануари 2025 година ДЗР активно комуницира и преку Instagram, со цел да допре до поширока публика и да ја зајакне интеракцијата со граѓаните.

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија покажа високо ниво на посветеност кон транспарентноста и јавната отчетност, реализирајќи 17 од вкупно 24 планирани активности во рамките на Комуникациската стратегија. Дел од активностите не беа спроведени поради објективни причини/фактори и потребата од координација со други институции. Сепак, преку реализираните активности, ДЗР значително го унапреди двонасочниот модел на комуникација со јавноста и дополнително ја зацврсти својата улога како релевантен и доверлив чинител во промовирањето на транспарентноста и отчетноста во институционалниот систем.

ОПФАТ на стратегијата

Во Стратегијата се дефинирани две стратегиски цели на комуникација:

ПРВА СТРАТЕШКА ЦЕЛ НА НАШАТА КОМУНИКАЦИЈА

Да овозможиме подлабоко и сеопфатно, стратегиски втемелено вклучување на целните групи од граѓанскиот домен, во заедничката борба за поголема ефикасност, транспарентност и отчетност на актерите во институционалниот систем на Република Северна Македонија

ВТОРА СТРАТЕШКА ЦЕЛ НА НАШАТА КОМУНИКАЦИЈА

Да овозможиме актерите во институционалниот систем, појасно да ја препознаат нашата работа како основа за зајакнување на доброто владеење, а нашата институција како катализатор на демократизацијата.

1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ

Да им ги доближиме на граѓаните, нашите наоди за работата на институциите и да им ја доближиме нашата севкупна мисија, зајакнувајќи го нивното ниво на знаење и доверба во нашата институција.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ **4**

Да го структурираме и да го интензивираме дијалогот со Јавното обвинителство на РСМ за да воспоставиме практика на редовна дискусија на ревизорите со јавните обвинители за наодите од нашите ревизии.

2 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ

Да го зајакнеме комуникацискиот еко-систем во кој се одвива постојан разговор меѓу ДЗР и актерите во граѓанскиот домен: новинарите и активистите во граѓанските организации, за заедно да мотивираме добро владеење со институциите.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ **5**

Зголемувајќи го знаењето на Пратениците и Собраниските служби за ревизијата, да обезбедиме наодите од ревизорските извештаи редовно и според важност да се дискутираат на комисиските расправи и пленарните седници.

3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ

Да го прошириме опсегот на комуникација со актери во граѓанскиот домен кои работат надвор од главниот град и кои им даваат услуги на ранливите и маргинализирани граѓани.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ **6**

Да отвориме дијалог со Владата за важноста од наодите на ДЗР за градењето на севкупните политики во државата.

Како резултат на континуираните заложби за професионален интегритет, ДЗР трета година по ред е рангиран на првото место од страна на Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК). Според официјалните мерења, институцијата постигна ниво на исполнетост од 88,46%, што е оценето со највисоката

квалификација "многу добро". Оваа позиција на врвот е суштинска потврда за нашата институционална зрелост и непоколебливиот напредок кон највисоките етички стандарди, со што ДЗР се етаблира како столб на довербата во националниот систем за интегритет.

1.2.7. ПРОГРАМАТА ЗА РЕФОРМА НА УПРАВУВАЊЕТО СО ЈАВНИ ФИНАНСИИ 2025 – 2028

Во Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии 2025 – 2028 година усвоена од Владата на Република Северна Македонија, се утврдени приоритети за надворешната ревизија и парламентарниот надзор во надлежност на Државниот завод за ревизија. Целта на овие приоритети е:

- Зајакнување на управувањето со јавните финансии и обезбедување на транспарентност и отчетност за користењето на јавните средства преку зајакнување на правната рамка за надворешна ревизија, зајакнување на институционалните капацитети и капацитетите на човечките ресурси на ДЗР, вклучувајќи го делот на ревизија на единиците на локална самоуправа и јавните претпријатија на локално и централно ниво и трговските друштва во државна сопственост односно:
 - зајакнување на уставната, финансиската и оперативната независност на Државниот завод за ревизија преку измена на Уставот и донесување нов Закон за државна ревизија и подзаконски акти, во согласност со принципите, стандардите и насоките на ИНТОСАИ и
 - зајакнување на институционалните капацитети и капацитетите на човечките ресурси на ДЗР со цел да се зголемат ефектите од извршените ревизии (целосен опфат на ЕЛС и градот Скопје, јавни претпријатија и трговските друштва на централно и локално ниво) и обезбедување на додадена вредност на работата на ДЗР, примена на барања за ревизија согласно новиот Закон за буџети (ревизија на финансиските извештаи на основниот буџет), и ревизија на Инструментот за реформи и раст (ИРР);

■ Зајакнување на управувањето со јавните финансии и обезбедување на транспарентност и отчетност за користењето на јавните средства односно:

- зајакнување на институционалниот механизам за разгледување на ревизорските извештаи од страна на Собранието и
- зајакнати институционални капацитети за разгледување на ревизорските извештаи во Собранието.

Во Акцискиот план за спроведување на Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за 2025 година, содржани се активностите за спроведување на мерките и за остварување на показателите кои се однесуваат на приоритетите за надворешна ревизија и парламентарен надзор во надлежност на ДЗР.

Државниот завод за ревизија истакнува дека активно учествуваше во изготвувањето на Годишниот извештај за следење на спроведувањето на Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии, за период јануари-декември 2024 година, Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии за 2025-2028 година и Акцискиот план за 2025 година, во делот на приоритетите за надворешната ревизија и парламентарниот надзор во надлежност на Државниот завод за ревизија,

1.2.8. ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА ЗА 2025 ГОДИНА

ДЗР, во согласност со Законот за државната ревизија, ја донесе Годишната програма за работа за 2025 година и ја достави до Собранието на Република Северна Македонија за негово информирање.

Годишна програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година е донесена врз основа на одредбите од Законот за државната ревизија, Правилникот за начинот на вршење на државната

ревизија и Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите. Согласно одредбите од Законот за државната ревизија, ДЗР задолжително еднаш годишно врши ревизија на Буџетот на Република Северна Македонија и на Буџетите на фондовите, вклучувајќи ја Агенцијата за вработување, додека кај останатите субјекти ревизиите се вршат во рокови утврдени со Годишната програма за работа. Изборот на субјектите

за ревизија е извршен согласно членовите 22 и 23 став (1) од Законот за државната ревизија, Правилникот за начинот на вршење на државната ревизија, Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите, Одлуката за определување на стратешките цели за ревизии на Државниот завод за ревизија за периодот 2024–2027 година и приоритетните области за ревизија по сектори, како и Стратешкиот план за ревизија на Државниот завод за ревизија за периодот 2024–2027 година, при што во процесот на планирање беа земени предвид и Целите за одржлив развој на Обединетите нации, приоритетните области утврдени во Националната развојна стратегија 2024–2044, критериумите утврдени во методологијата за оценување на SIGMA, предлозите од засегнатите страни, како и расположливите ресурси на Државниот завод за ревизија.

Чувствувајќи ја потребата од зголемување на својата транспарентност, отчетност и одговорност во извршувањето на со закон делегираните надлежности,

при подготвувањето на Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година, ДЗР достави известување за доставување на барања/предлози за вршење на ревизии до 1.215 засегнати страни. По пат на користење на социјалните мрежи (FB) беше објавен повик до сите заинтересирани правни и физички лица да достават барање за вршење на ревизија, а исто така на својата веб страна континуирано е поставен образец „Барање за ревизија“. Од вкупно пристигнатите 122 барања, во рамки на подготовката на Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година беа прифатени 44 барања, кои се однесуваат на 33 ревизии, односно 36% од вкупно доставените барања кои се во согласност со стратешките документи, критериумите за избор уредени согласно професионалните стандарди на ИНТОСАИ, критериумите за избор во согласност со Целите на одржлив развој на ОН, приоритетите од Националната развојна стратегија критериумите за избор на ОЕЦД-СИГМА и расположливите ресурси за ревизија.

Пристигнати барања и прифатени барања по видови на субјекти кои доставиле барања

	Институции и правни лица	Пристигнати барања	72	Прифатени барања	28
	Граѓански организации, Граѓани и Анонимно	Пристигнати барања	45	Прифатени барања	13
	ЕЛС	Пристигнати барања	2	Прифатени барања	0
	Медиуми	Пристигнати барања	3	Прифатени барања	3
		Вкупно	122	Вкупно	44

Државниот завод за ревизија во целост ја имплементираше Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година. Со Годишната програма за 2025 година се извршени 76 ревизии од кои 57 ревизии на регуларност 13 ревизии на успешност и 6 ревизии на усогласеност.

Извршените ревизии и областите опфатени со ревизиите даваат основ за утврдување на начинот на постапување од страна на надлежните органи, но во

исто време и обезбедување на активен придонес на Државниот завод за ревизија преку давање препораки за начинот на постапување на истите, давање на оценка за спроведување на реформските процеси, давање совет за начинот на остварување на јавните приходи и користењето на јавните средства, начинот на користење на ресурсите, заштита на животната средина и подобрување на контролното опкружување.

1.2.9. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈА ЗА 2025

Активностите на Државниот завод за ревизија поврзани со превенцијата и спречување на корупцијата се одвиваат во согласност со надлежностите и обврските утврдени со Законот за државната ревизија, Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, Упатството за ревизија на превенција од корупција – GUID 5270 и друга релевантна законска регулатива. Во насока на превенција на корупцијата, јакнење на интегритетот, отчетноста и транспарентноста во работењето, Државниот завод за ревизија го донесе „Годишниот план за спречување на корупција на Државниот завод за ревизија за 2025 година“, со кој се утврдени мерки и активности за:

- демонстрирање на волја и посветеност на раководниот кадар на ДЗР за спречување на корупцијата и судирот на интереси;
- јакнење на етиката и интегритетот преку доследна примена на Кодексот на етика на ДЗР согласно најдобрите практики на ИНТОСАИ, ЕУРОСАИ и Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции;
- континуирано следење и унапредување на законската регулатива поврзана со државната ревизија, спречувањето на корупцијата и судирот на интереси;
- континуирана дигитализација и модернизација на процесите во вршењето на државната ревизија, со цел зголемување на ефикасноста, безбедноста и транспарентноста во работењето;
- јакнење на отчетноста и транспарентноста во работењето на ДЗР преку редовно и навремено објавување на конечните ревизорски извештаи и информации од јавен интерес;

- управување со ризици од корупција преку воспоставување и редовно ажурирање на Регистарот на ризици, следење на ризичните области и преземање мерки за нивно намалување;
- унапредување на човечките ресурси преку континуирана едукација, професионално усовршување и подигање на свеста кај вработените за спречување на корупцијата и судирот на интереси;
- почитување на начелата и принципите утврдени во одредбите на Законот за јавните набавки при доделување на договорите за јавните набавки и Законот за буџетите при извршување на финансискиот план (буџет) за ДЗР и известување за неговото извршување;
- континуирана соработка со други надлежни органи задолжени за превенција и борба против корупцијата и соработка со други ВРИ во насока на размена на искуства и добри практики;
- сертифицирање на ДЗР за имплементиран систем за справување со корупција согласно меѓународниот стандард ISO 37001:2017 и управување со безбедност на информации согласно меѓународниот стандард ISO 27001:2017."

Реализацијата на активностите утврдени во Годишниот план се следи континуирано, преку редовно известување и оценување на степенот на имплементација на предвидените мерки и активности, за што се известува Главниот државен ревизор.

1.2.10. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА КОНТИНУИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО УСОВРШУВАЊЕ ЗА 2025

Зголемувањето на знаењето и вештините на вработените на Државниот завод за ревизија кој го прави институција која постојано учи е преточен во Годишниот план за КПУ за 2025 година на Државниот завод за ревизија. Подготвувањето на ГП за КПУ беше креиран преку спроведено внатрешно истражување на потребите на вработените од една страна и следејќи ги современите текови и потреби од друга страна вклучувајќи ја и вештачката интелигенција од друга страна.

Едукацијата на вработените односно реализацијата на утврдените активности во наведениот план беше спроведен со користење на внатрешни ресурси на институцијата и користење на домашни и меѓународни

експерти од соодветна област. Активностите посветени за зголемување на знаењата и вештините на вработените се реализираа на тој начин што беа опфатени повеќе од 60 различни области.

Со цел да добиеме повратни информации за квалитетот на одржаните едукации, ДЗР редовно спроведува евалуации за организираниите едукации, кои покажаа дека повеќе од 80% од вработените имаат позитивен импакт од организираниите обуки и истите ќе придонесат да го подберат своето работење. Реализацијата на активностите утврдени во Годишниот план се следи на полугодишно и годишно ниво а за степенот на имплементација на истите се известува

Главниот државен ревизор. Во текот на 2025 година, беа спроведени и посебно дизајнирани обуки за ново вработените државни ревизори, со цел нивно полесно професионално прилагодување во новата работна средина, притоа овозможувајќи им да стекнат искуство за соодветното работното место преку извршување на различни ревизорски задачи, како и преку учество

на различни обуки. Зајакнувањето на знаењата и вештините на вработените во ДЗР се врши и преку спроведување на паралелни, меѓународни заеднички и кооперативни ревизии во соработка со Меѓународната организација на ВРИ (ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ) билатерална соработка помеѓу ДЗР и други ВРИ.

1.2.11. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ ЗА 2025

Државниот завод за ревизија има обврска да спроведе испитувања, да даде оценки и да издаде мислење по извршените ревизии кои ќе имаат додадена вредност за севкупната заедница. Резултатите од работата и мандатот на ДЗР се во функција на исполнување на потребите и очекувањата на засегнатите страни, заради промоција и осигурување на отчетност, објективност и транспарентност во поддршка на државата, а во насока на отчетно и одговорно раководење со јавните средства. Главниот предизвик со кој се соочуваат сите ВРИ претставува континуирано испорачување на ревизии со висок квалитет. Квалитетна работа извршена од ВРИ влијае врз нивната репутација и кредибилитет, како и врз нивната способност да го исполнат нивниот мандат.

Функцијата на осигурување на квалитет на ревизиите (мониторинг) е независна од процесот на ревизијата и претставува проверка на квалитетот на извршените ревизии од лица независни од ревизиите за да му обезбеди уверување на менаџментот на ДЗР дека квалитетот на извршените ревизии е на прифатливо ниво. Главните насоки за реализација на функцијата осигурување на квалитет (мониторинг) во ДЗР се утврдени во Упатството за осигурување квалитет на ревизиите* согласно меѓународниот стандард на ИНТОСАИ, ИССАИ 140.

Функцијата на осигурување на квалитет на ревизиите (мониторинг) од страна на тим за проверка од вработени лица во ДЗР по завршување на ревизиите обезбедува:

- подобрување на работењето и резултатите од извршените ревизии,
- можност за само проценка на извршената ревизорска работа,
- утврдување на евентуалните потреби од обуки на ревизорите со што ќе се придонесе за одржување на висок степен на интегритет, отчет и компетентност на ревизорската работа.

Во согласност со Годишниот план за осигурување на квалитет за 2025 година и процедурите пропишани во Упатството за осигурување на квалитет на ревизиите, проверките се спроведени во периодот од 01.04.2025 година до 31.12.2025 година при што се опфатени шест (6) ревизии од Годишната програма за работа на ДЗР за 2024 година од шест (6) сектори за ревизија. Врз основа на извршените проверки на контролите на квалитет на спроведените ревизии преку процедурите и ревизорската документација одложена во ревизорското досие во АМС од страна на членовите на ревизорскиот тим, констатирано е дека ревизиите се спроведени во согласност со пропишаната методологија на ДЗР.

1.2.12. ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗВРШЕНИТЕ РЕВИЗИИ И ЗА РАБОТАТА НА ДЗР ЗА 2024

Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2024 година е изготвен и доставен до Собранието на Република Северна Македонија во законски утврдениот рок – до крајот на јуни 2025 година. Извештајот е јавно достапен на официјалната веб-страница на ДЗР на три јазици: македонски, албански и англиски*.

Во насока на унапредување на транспарентноста и отчетноста во своето работење, ДЗР ја продолжи практиката на активно споделување и обезбедување пристап до податоците и информациите содржани во Годишниот извештај. Извештајот редовно се доставува до врховните ревизорски институции, Европскиот суд за ревизија, Меѓународната организација на врховни ревизорски институции (ИНТОСАИ), Европската

организација на врховни ревизорски институции (ЕУРОСАИ), Делегацијата на Европската унија во Република Северна Македонија, претставништвата на меѓународните организации, како и до дипломатските мисии акредитирани во земјата. Собранието на Република Северна Македонија, на својата 68-та седница одржана на 12 септември 2025 година, го разгледа и усвои Годишниот извештај за извршени ревизии и работењето на ДЗР за 2024 година. Собранието донесе 17 заклучоци насочени кон поддршка на активностите на ДЗР, унапредување на имплементацијата на ревизорските препораки, надминување на системските слабости и недоследности во законската и подзаконската регулатива, како и зајакнување на соработката помеѓу ДЗР и Собранието.

* број 01-1365/1 од 03.10.2022 година

* https://dzt.mk/sites/default/files/2025-06/GI_DZR_2024_MKD.pdf

1.3 МЕТОДОЛОШКИ ДОКУМЕНТИ И ПРИМЕНА НА ДОБРИ ПРАКТИКИ

Во насока на унапредување на квалитетот на ревизијата и усогласување со меѓународните стандарди, Државниот завод за ревизија во текот на 2025 година презеде значајни активности за донесување и ревидирање на методолошки документи. Овие активности имаат за цел зајакнување на транспарентноста, отчетноста и ефективноста во управувањето со јавните средства.

Во 2025 година беа донесени следните методолошки акти:

- Упатство за ревизија на успешност на јавните инвестиции, изработено со поддршка на проектот **„Техничка помош на Државниот завод за ревизија за ревизија на успешност на јавните инвестиции“** финансиран од Светска банка, насочен кон зајакнување на надзорот, транспарентноста и отчетноста во трошењето на јавните средства;
- Упатство за ревизија на имплементацијата и влијанието на Националната развојна стратегија и Целите за одржлив развој во Република Северна Македонија, изработено во рамките на проектот **„Поддршка на реформата на управувањето со јавните финансии“**, имплементиран од UNDP.
- Водич за процена на ризици од корупција на централно и локално ниво, како и по одделни сектори, изработен во рамките на истиот проект поддржан од UNDP.

- Методолошка рамка за системска ревизија на Инструментот за реформи и раст на Северна Македонија, односно Упатство за ревизија на Реформската агенда, изработено во соработка со Ernst & Young, во рамките на проектот **„Поддршка за спроведување ревизија на Планот за раст“**, финансиран од Светска банка.

- Истовремено, ревидирано е Упатството за стратешко и годишно планирање на ревизиите.

Во текот на 2025 година, поттикнат од потребата за усогласување со новите меѓународни стандарди на ИНТОСАИ (ИССАИ 140 – Управување со квалитет за ВРИ и ИССАИ 150 – Компетенции на ревизорот), Државниот завод за ревизија спроведе анализа на потребните усогласувања и започна процес на ревидирање на внатрешните методолошки акти.

Паралелно, започна и усогласување на Прирачникот за ревизија на регуларност, како и на сите придружни обрасци за буџетските корисници и јавните претпријатија со релевантните меѓународни стандарди. Овие активности се реализираат во рамките на проектот **„Support to the Implementation of the PFM Reform Programme“** (Поддршка за спроведување на Програмата за реформи во управувањето со јавните финансии).

02

КОМУНИКАЦИЈА
И СОРАБОТКА СО
ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

2.1. КОМУНИКАЦИЈА И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО

Обезбедувањето на висок степен на транспарентност и отчетност во работењето на Државниот завод за ревизија и во текот на 2025 година претставуваше една од клучните стратешки определби од суштинска важност за обезбедување на довербата, одговорно управување со јавните финансии и институционална одговорност. Државниот завод за ревизија преку објавување на конечните ревизорски извештаи, заедно со приложените апстракти /соопштенија за медиумите и/или соодветна видео презентација како и отворената и навремената комуникација со медиумите, граѓанските организации и други засегнати страни, обезбеди висок степен на информираност на граѓаните и општата јавност за резултатите од работата на ДЗР.

Во текот на 2025 година, преку проактивното учество на интервјуа на националните медиуми и изјави од менаџментот и раководството на ДЗР во врска со утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи, Државниот завод за ревизија ја зајакна

довербата промовирајќи ги принципите на кредибилна и транспарентна институција во државата. Државниот завод за ревизија како партнер на медиумите и граѓанските организации користи различни средства за комуникација со јавноста, настојува на лесен и разбирлив начин да ги презентира утврдените состојби во ревизорските извештаи преку Апстракти, Соопштенија за медиуми и видео материјал за клучните утврдени состојби во ревизорските извештаи со цел запознавање на јавноста за начинот на користење на јавните средства. Ваквиот проактивен пристап на комуникација и транспарентност има за цел навремено постапување на надлежните институции, особено по дадените препораки на Државниот завод за ревизија и нивна соодветна имплементација. Резултатите и успешно реализираните активности во делот на комуникацијата со засегнатите страни и високиот степен на транспарентност на Државниот завод за ревизија се претставени на следните графикони:

МЕЈЛИНГ ЛИСТА НА ДЗР И КОМУНИЦИРАЊЕ СО 2417 НАДВОРЕШНИ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ

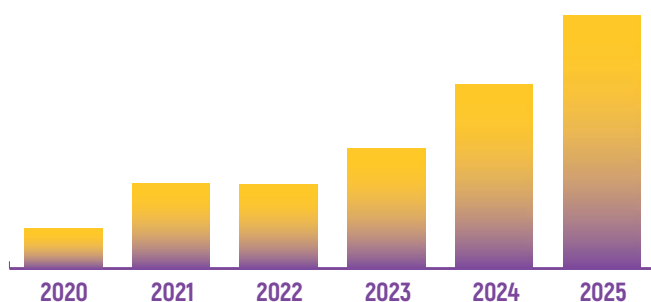
Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија презеде дополнителни активности за зголемување на бројот на засегнатите страни при што истите заклучно со 31.12.2025 година изнесува 2.417. Преземените активности за утврдување на засегнатите страни по години е како што следува:

МЕЈЛИНГ ЛИСТА НА ДЗР И КОМУНИЦИРАЊЕ СО НАДВОРЕШНИ ЗАСЕГНАТИ СТРАНИ 2020-2025

Континуираниот раст на дигиталната видливост покажува значаен напредок во периодот 2020–2025 година. Бројот на посети се зголемува од 48.184 во 2020 година на 305.404 посети во 2025 година, што претставува зголемување од приближно 634%, односно 6,3 пати поголема посетеност.

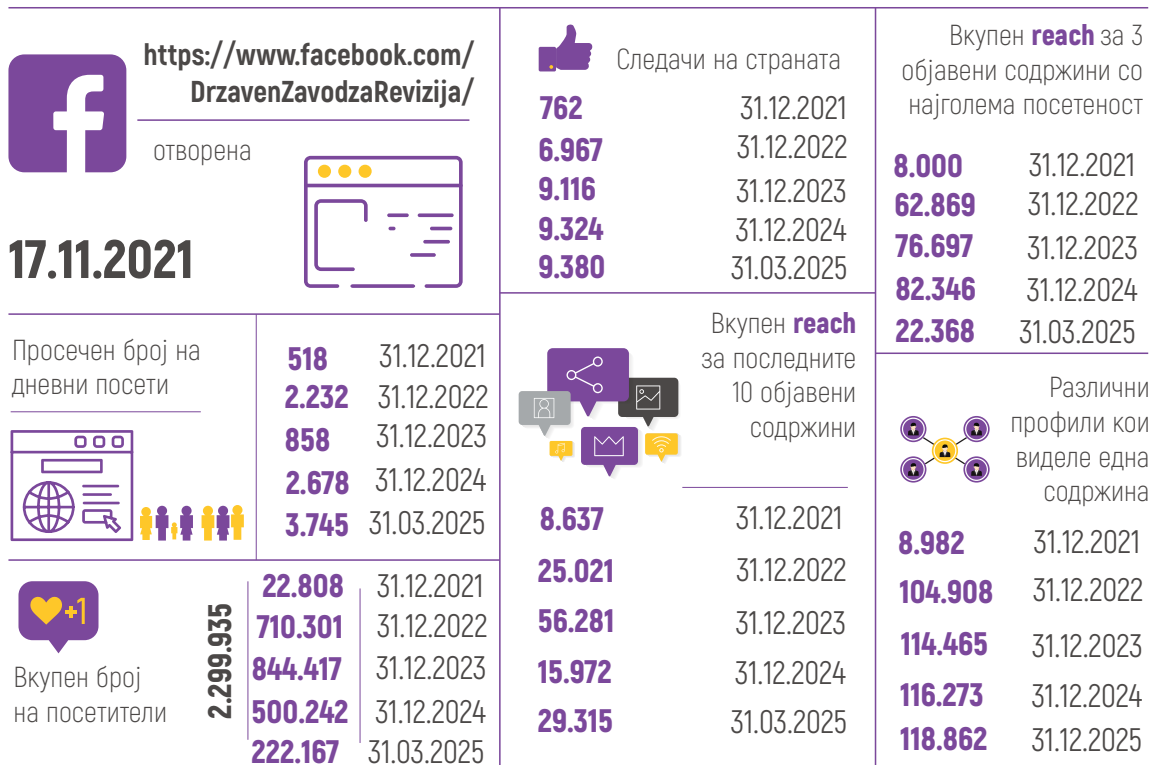
ПОСЕТИ НА WWW.DZR.MK

До 2025 година посетеноста на веб страната е зголемена за **634%** или за **6,3 пати** во однос на 2020 година.

2020	48.148 посети
2021	102.665 посети
2022	100.640 посети
2023	144.640 посети
2024	221.718 посети
2025	305.404 посети

Транспарентноста ја мериме преку интересот на граѓаните, а во 2025 година нашите платформи се потврдија како активен сервис за јавноста, со 1.645.287 посети и 9.940 следачи на Фејсбук страната и 130.914 посети на Инстаграм профилот, што јасно ја одразува зголемената дигитална видливост и доверба.

ЈАВНА АНКЕТА – СТЕПЕН НА ЗАДОВОЛСТВО

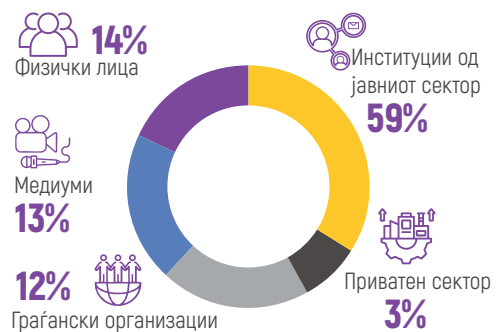
Во насока на унапредување на транспарентноста и квалитетот на своето работење, Државниот завод за ревизија (ДЗР) редовно спроведува јавни анкети за мерење на перцепцијата и задоволството на засегнатите страни. За таа цел обезбедивме јавно достапен прашалник поставен на официјалната веб-страница на ДЗР, а дополнително беше доставен анкетен прашалник до претставници од јавниот и приватниот сектор, медиумите и граѓанските организации. Анкетата беше објавена и на официјалниот Facebook страна на ДЗР.

Резултатите од анкетата укажуваат на високо ниво на задоволство – 90% од испитаниците ја оценија соработката со ДЗР како позитивна, особено во делот на навременото информирање за ревизорските извештаи и отвореноста кон медиумите и граѓанскиот сектор.

Работата на ДЗР беше оценета како непристрасна, независна, законита, објективна, транспарентна и стручна, додека ревизорските извештаи беа високо оценети. Резултатите од анкетата претставуваат значаен индикатор за јакнење на отчетноста и унапредување на комуникацијата со јавноста и засегнатите страни. Резултати укажуваат и на високо ниво на доверба и

позитивна перцепција кај засегнатите страни во однос на комуникациските практики и алатки кои ги користи ДЗР, а во насока на информирање на засегнатите страни со информациите од своето работење и за утврдените состојби кои се презентирани во конечните ревизорски извештаи. Високото задоволство од различните комуникациски алатки потврдува дека пристапот кон транспарентност и достапност на информациите обезбедува ефективен и соодветен одговор на потребите на јавноста.

СТРУКТУРА НА ИСПИТАНИЦИТЕ:

2.2. СОРАБОТКА СО СОБРАНИЕТО, ДРЖАВНИТЕ ОРГАНИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ АСОЦИЈАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ, ГРАЃАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ОПШТАТА ЈАВНОСТ

2.2.1. СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Државниот завод за ревизија навремено и објективно го известува Собранието за својата работа, за утврдените состојби од спроведените ревизии, му дава поддршка на Собранието во исполнување на дел од неговите надлежности преку утврдување и изнесување на неправилности, непочитување на законски прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција, поради што комуникацијата со Собранието се смета за особено важна.

Соработката помеѓу ДЗР и Собранието се одвива континуирано во повеќе насоки и во согласност со Законот за државната ревизија и Меморандумот за соработка меѓу Собранието на Република Северна Македонија и Државниот завод за ревизија потпишан на 21 октомври 2022 година. Согласно потпишаниот Меморандум за соработка, во 2025 година беа подготвени и доставени до Собранието четири збирни извештаи, кои претставуваат сублимат на клучните утврдени состојби од поединечните ревизии извршени согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2024 година.

Во месец јуни 2025, Главниот државен ревизор до Претседателот на Собранието, го достави Годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2024 година. Истиот беше разгледан од страна на Комисијата за финансирање и буџет како матично работно тело на четириесет и осмата седница одржана на 5 септември 2025 година, а потоа на шеесет и осмата пленарна седница на Собранието одржана на 12 септември 2025 година, Годишниот извештај беше разгледан и по истиот беа усвоени заклучоци.

Предлогот на завршната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година, со Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршена ревизија на усогласеност на Основниот буџет на Република Северна Македонија, беше разгледан на четириесет и третата седница на Комисијата за финансирање и буџет одржана на 21 јули 2025 година

и донесен на шеесет и втората пленарна седница на Собранието одржана на 22 јули 2025 година.

Во 2025 година беше разгледан еден конечен ревизорски извештај и беше организирана јавна расправа на деветтата седница на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите, на тема „Имплементација на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство (Истанбулската Конвенција) со осврт кон специјализираните услуги за жени жртви на родово-базирано насилство и семејно насилство“.

Во месец јули 2025 година, беа преземени активности насочени кон јакнење на парламентарниот буџетски надзор, особено преку интензивирање на соработката помеѓу Собранието и Државниот завод за ревизија, со поддршка на НДИ беше организирана обука за обучувачи, на која учествуваа вработени од ДЗР и од Собраниската служба, со што ги зајакнаа своите вештини во оваа област. Спроведувањето на оваа активност беше во насока на реализација на подготовката на планот за обука на пратениците и персоналот на Собранието во врска со ревизорските извештаи и подготовка на дебата за ревизорските извештаи.

Крајот на 2025 година, Државниот завод за ревизија до Парламентарниот институт при Собранието достави предлози за теми и обуки во насока на вклучување на истите во Програмата за спроведување на обуки за пратеници, служба, асистенти на пратеничките групи и асистенти во канцелариите на пратениците за контакт со граѓаните за 2026 година. Во согласност со член 42 од Законот за Собранието на Република Северна Македонија, а во рамките на постојната соработка утврдена со Меморандумот за соработка и Стратешкиот план на Собранието 2026-2030 донесен од Буџетскиот совет на Собранието, предлог Програмата за 2026 година беше разгледана и усвоена од Управувачкиот совет на Парламентарниот институт во месец јануари 2026 година.

Во рамки на посетата на Претседателот на Сенатот на Државната ревизорска институција на Црна Гора (месец март), Претседателот на Судот за ревизија на Република Италија (месец март), Претседателката на Судот на сметки на Романија (месец октомври), беа остварени работни средби со Претседателот односно Потпретседателот на Собранието на РСМ на кои беше разговарано за досегашните заеднички активности и резултати од меѓусебната соработка, позитивните практики во земјите членки на Европската Унија, улогата на врховните ревизорски институции во поддршка на демократските процеси и парламентарниот надзор како и за продлабочување на соработката меѓу парламентите на РСМ и наведените земји.

2.2.2. ЈАВНОТО ОБВИНИТЕЛСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ја продолжи соработката со Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, во насока на обезбедување на поефикасно постапување по констатираните неправилности, унапредување на размената на податоци и информации и зајакнување на меѓу институционалната координација во постапувањето по предмети поврзани со конечните ревизорски извештаи, согласно Меморандумот за соработка потпишан во 2022 година.

Продолжи примената на воспоставените механизми за комуникација и координација помеѓу двете институции, преку редовно доставување на конечните ревизорски извештаи за кои ДЗР изразил сомнеж до Јавното обвинителство, размена на релевантни информации и документи, како и обезбедување дополнителни стручни појаснувања во однос на констатираните состојби во конечните ревизорски извештаи. Во таа насока, се реализираа повеќе работни состаноци помеѓу државните ревизори и јавните обвинители, на кои се разгледуваа конкретни предмети формирани врз основа на конечните ревизорски извештаи на Државниот завод за ревизија, со цел поефикасно постапување и обезбедување на потребни информации.

Врз основа на доставени барања до Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, ДЗР во континуитет обезбедува повратни информации за преземените активности по конечните ревизорски извештаи издадени во последните осум години, согласно склучениот Меморандум за соработка.

Дополнително, во текот на годината беше организирана и заедничка работилница на која претставници на

Во рамки на свеченото одбележување на 26-годишнината од постоењето на Државниот завод за ревизија, како институција со континуиран институционален развој и посветена работа во служба на јавниот интерес, потпретседателот на Собранието, г. Антонио Милошоски, истакна дека „силна и независна врховна ревизорска институција е неопходен предуслов за ефикасен парламентарен надзор и за зајакнување на демократските процеси“, при што ја потенцираше континуираната поддршка на Собранието за натамошен развој и унапредување на ревизорската функција.

двете институции разменија искуства и добри практики, при што беа разгледани можностите за понатамошно унапредување на координацијата во постапувањето по предметите формирани врз основа на конечните ревизорски извештаи.

Реализираните активности придонесоа за понатамошно унапредување на институционалната соработка и поефикасно постапување по утврдените неправилности, вклучително и преку координирани активности во однос на одредени состојби и неправилности констатирани во текот на спроведувањето на ревизиите.

Овие активности беа реализирани со поддршка на WFD, во рамки на проектот „Практикувај демократија“, финансиран од Британската амбасада во Скопје.

2.2.3. ЦРВЕН КРСТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

 Црвен крст на Република Северна Македонија

Соработката помеѓу Државниот завод за ревизија и Црвениот крст на Република Северна Македонија продолжи и во 2025 година, со фокус на унапредување на транспарентноста, отчетноста и хуманитарното делување. Ова партнерство претставува пример за успешна институционална синергија, преку која се промовираат заеднички вредности и се придонесува кон унапредување на јавниот интерес и благосостојбата на граѓаните.

Во знак на признание за ваквата посветеност, на Државниот завод за ревизија му беше доделена благодарница од страна на Црвениот крст, како потврда за придонесот на вработените и менаџментот на ДЗР во промоцијата на хуманите вредности. Воедно,

крводарителските акции, кои веќе прераснуваат во традиција, и оваа година ги обединија вработените во заедничка мисија – да помогнат таму каде што е најпотребно.

Дополнително, преку обезбедување финансиска поддршка за семејствата погодени од трагичниот настан во Кочани, Државниот завод за ревизија ја покажа својата солидарност на дело. Овие активности ја отсликуваат определбата на Државниот завод за ревизија дека одговорноста кон јавноста не се мери само преку професионалните резултати, туку и преку навремена поддршка, човечност и подготвеност за делување во моменти на најголема потреба .

2.2.4. ИНСТИТУТ НА СМЕТКОВОДИТЕЛИ И ОВЛАСТЕНИ СМЕТКОВОДИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Во текот на 2025 година, ДЗР ја унапреди соработката со Институтот за сметководители и овластени сметководители (ИСОС) преку потпишување на Меморандум за соработка, со цел интензивирање на меѓуинституционалната соработка, размена на податоци, знаења и искуства и понатамошно унапредување и развој на капацитетите на ревизорската и сметководствената професија во државата. Со имплементацијата на

Меморандумот за соработка, членови на Институтот и вработени од ДЗР, учествуваа на организирани обуки, конференции, стручни настани и други иницијативи од заеднички интерес, со што дополнително се зајакнаа нивните професионални знаења и вештини, особено во областа на финансиското известување и примената на меѓународните стандарди.

2.2.5. ИНСТИТУТ НА ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ДЗР ја продолжи соработката со Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија во рамки на склучениот Меморандум за соработка. Во текот на 2025 година беа реализирани активности насочени кон зајакнување на знаењата на вработените во ДЗР, преку учество на обуки организирани во рамки на Годишниот

план за континуирано професионално усовршување на Институтот на овластени ревизори на Република Северна Македонија, на кои беа опфатени барања на ревизорските стандарди и нивната практична примена.

2.2.6. ФИСКАЛЕН СОВЕТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Државниот завод за ревизија во февруари 2024 година потпиша Меморандум за соработка со Стручната служба на Фискалниот совет, со цел унапредување на меѓусебните односи и соработка во области од заеднички интерес.

Меморандумот ги опфаќа активностите за:

- редовна комуникација и координација во доменот на макроекономијата, фискалната политика и управувањето со јавните финансии;
- размена на податоци, анализи, извештаи и мислења од взаемен интерес;

- заедничко организирање на обуки и едукативни настани, презентации, советувања на теми од заеднички интерес за вработените на Државниот завод за ревизија, Стручната служба на Фискалниот совет, вработените од јавниот сектор;

- воспоставување услови за континуирана соработка, вклучително и просторна и техничка поддршка.

Согласно Законот за буџети, еден од членовите на Фискалниот совет е избран на предлог на Државниот завод за ревизија.

Во 2025 година Фискалниот совет и стручната служба, во соработка со Канцеларијата на Светска банка во државата извршија стручно усовршување на дел од вработените во ДЗР, преку реализирани обуки за:

- Проценка на одржливоста на долгот - Debt Sustainability Assessment Training, одржана во периодот од 09.04.2025-11.04.2025 година и
- Моделирање на даноци и визуелизација на податоци - Tax Modeling and Data Visualization, одржана во период од 07-11.07.2025 година.

2.2.7. ОПШТА ЈАВНОСТ

ДЗР претставува независна институција која на граѓаните им овозможува да следат како се трошат јавните пари, преку информирање за работата на јавните институции и за мерките кои треба да се преземат за да се обезбеди одговорно и транспарентно управување со јавните средства. Во таа насока согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, во текот на 2025 година добиени се 7 барања за информации од јавен карактер, од кои 6 се позитивно

одговорени во законски утврдениот рок, а 1 едно барање е одбиено, поради тоа што ДЗР во моментот ја немаше создадено бараната информација. Во исто време ДЗР согласно Националниот акциски план за Отворено Владино Партнерство и заложбата за „Проактивно објавување на информациите од јавен карактер на веб-страниците на институциите“, навремено ги објавува на својата веб-страница сите документи кои се предмет на интерес на општата јавност.

2.3. СОРАБОТКА СО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА РЕВИЗИИТЕ И ЕФЕКТИТЕ ОД ИСТИТЕ

Заради остварување на основната цел на државната ревизија, односно водење грижа за јавните средства и унапредување на управувањето со истите, навременото откривање на отстапувањата од прифатените стандарди и повредите на принципите на законитост, ефикасност, ефективност и економичност во раководењето со јавните средства, ДЗР упатува јасни и ефективни препораки, со цел да се преземат чекори со кои отстапувањата и повредите во иднина ќе се спречат или отежнат. Корективните мерки за имплементација на препораките му овозможуваат на раководството на субјектот предмет на ревизија, да ја подобри ефикасноста, ефикасноста и економичноста во работењето.

Државниот завод за ревизија и во 2025 година преку јасни, реални, објективни и навремени информации за констатирани неправилности, неусогласености со законските прописи, незаконско постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, даде свој придонес во исполнувањето на дел од надлежностите

на Собранието на Република Северна Македонија. ДЗР посветува должно внимание на обработката и анализата на информациите произлезени од Конечните ревизорски извештаи на овластените државни ревизори. Овие податоци на редовна основа ги обработува со софтверска апликација која е интегрирана, автономна и функционална за обработка и анализа на податоците од Конечните ревизорски извештаи. На овој начин се обезбедуваат сигурни, ажурни, навремени и релевантни информации за потребите на ДЗР, надлежните органи и други засегнати страни. Со редовното доставување на конечните ревизорски извештаи до Собранието и надлежните органи, ДЗР го насочува вниманието кон констатирани слабости во работењето на ревидираните субјекти.

Континуирано ги евидентираме, следиме и анализираме добиените повратни информации од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Државната комисија за спречување на корупцијата, МФ - Управата за финансиска полиција, Министерството

за внатрешни работи и Заменик на Претседателот на Владата на Република Северна Македонија задолжен за добро владеење, за постапувањето по Конечните ревизорски извештаи доставени до нив.

Ефектот од констатираните состојби кои укажуваат на неправилности и незаконитости во работењето на субјектите врз подобро управување со јавните средства може да се очекува само доколку надлежните институции ги преземат потребните мерки за нивно надминување. Следењето и информирањето за преземените активности на надлежните институции за надминување на констатираните неправилности и незаконитости во работењето на субјектите е една од стратешките цели на ДЗР. Активностите на ДЗР поврзани со спречување на корупцијата се одвиваат во согласност со овластувањата и обврските утврдени со Законот за државната ревизија, Законот за јавното обвинителство, Законот за спречување на корупција и судирот на интереси, склучените меморандуми за соработка како и друга релевантна законска регулатива.

Во рамки на реализацијата на Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година доставени се ревизорски извештаи до следниве надлежни институции:

- Јавното обвинителство на Република Северна Македонија доставени се 42 ревизорски извештаи;
- Државната комисија за спречување на корупцијата доставени се 6 ревизорски извештаи согласно член 35 од Законот за државната ревизија;

- Министерство за внатрешни работи и Министерство за финансии - Управа за финансиска полиција доставени се 10 ревизорски извештаи.

ДЗР во декември 2025 година и во јуни 2026 година достави барање и до надлежните органи за обезбедување на повратни информации за преземените активности по доставените конечни ревизорски извештаи издадени во последните 8 години. Согласно склучениот Меморандум за соработка, обезбедени се повратни информации од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија. Државниот завод за ревизија активно соработува со сите државни органи во насока на спречување и намалување на корупцијата, во рамки на Протоколот за соработка за превенција и репресија на корупцијата и судирот на интереси.

Државниот завод за ревизија учествува во реализацијата на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА) преку активностите предвидени во поглавјето 23 Правосудство и фундаментални права, 23.2 Антикорупциска политика, во областа Функционирање на демократските институции, подрачје: Изборен процес, во областа на Реформа на јавната администрација, подрачје: Стратешка рамка за реформа на јавна администрација, Пглавјето 5 Јавни набавки, Пглавјето 32 Финансиска контрола, областа Функционирање на демократските институции, Подрачје: функционирање на Собранието во демократскиот систем, како и во работата на други органи и тела за спречување на корупцијата.

ДОСТАВЕНИ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАИ ДО НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

42

**РЕВИЗОРСКИ
ИЗВЕШТАИ**

доставени до Јавното обвинителство на Република Северна Македонија

6

**РЕВИЗОРСКИ
ИЗВЕШТАИ**

доставени до Државната комисија за спречување на корупцијата согласно член 35 од Законот за државната ревизија

10

**РЕВИЗОРСКИ
ИЗВЕШТАЈ**

доставен до Министерството за внатрешни работи и Министерство за финансии - Управа за финансиска п

2.4. ПРИДОНЕСОТ НА ДЗР ВО НАЦИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА СТРАТЕГИЈА 2024-2044

Националната развојна стратегија (НРС) 2024-2044, усвоена од Собранието на Република Северна Македонија на 29 октомври 2024 година, претставува водечки долгорочен стратешки документ кој ги дефинира главните национални развојни цели, стратешки области и приоритети за забрзан, инклузивен, рамномерен, родово еднаков и одржлив развој.

Стратегијата е во целосна усогласеност со Агендата 2030 и се темели врз три основни национални развојни цели:

- зајакнување на конкурентноста на економијата преку функционален и иновативен екосистем;
- воспоставување модели на управување што се отворени, отчетни, сеопфатни и отпорни; и
- социјална инклузија преку подобрени социјални, здравствени и образовни услуги.

Овие цели се операционализирани преку шест клучни стратешки области:

Одржлива, иновативна и конкурентна економија

Одржлив локален и регионален развој

Социјален и културен развој

Сигурно, безбедно и отпорно општество

Владеење на правото и добро управување

Зелена трансформација

Државниот завод за ревизија (ДЗР) активно учествуваше во изработката на Националната развојна стратегија 2024-2044 преку учества во работните тела и советодавното тело формирано за таа цел. Главниот државен ревизор е член на Советодавното тело, со што ДЗР даде значаен придонес во насока на обезбедување транспарентност, отчетност и квалитет на процесот на стратешко планирање. Имајќи ја предвид важноста на Националната развојна стратегија 2024-2044, ДЗР во процесот на подготовка на Годишната програма за работа за 2025 година, како дополнителен критериум при изборот на ревизии кои се составен дел на Годишната програма за работа на ДЗР, ги утврди и целите од Националната развојна стратегија и Целите за одржлив развој, и во исто време изврши поврзување на ревизиите со целите и активностите од НРС и Целите за одржлив развој. Согласно Годишната програма за работа за 2025 година, **спроведени се 11 ревизии на успешност и 3 ревизии на усогласеност** поврзани со Националната развојна стратегија 2024 - 2044 година и Целите за одржлив развој (цел 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17). Со ова се зајакнува насоченоста на ревизорските активности кон оценување на ефективноста и степенот на имплементација на стратегијата, што обезбедува поддршка во постигнување на поставените цели и подобрување на управувањето со јавните ресурси.

Во насока на поддршка на имплементација на мерките утврдени со Националната развојна стратегија (НРС), како и усогласување со Целите за одржлив развој (ЦОР), во текот на 2025 година ДЗР учествуваше и при изработката на Инвестициска мапа, за идентификување на приоритетни области за инвестиции со висок потенцијал и влијание.

Исто така, во одредени ревизии на успешност каде областите предмет на ревизии се поврзани со областите на НРС 2024 - 2044, дадени се соодветни оценки за влијанието на утврдените состојби врз остварувањето на стратешките цели, што обезбедува интегриран пристап во оценувањето на ефективноста во спроведувањето на националните развојни политики и приоритети.

Во наредниот период, ДЗР ќе продолжи со интегрирање на приоритетите на НРС во годишната програма за работа, со посебен фокус на ревизии кои ја следат ефикасноста на јавните инвестиции, одржливоста на јавните финансии и примената на принципите на родово еднаквост и социјална инклузија.

03

АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТИ

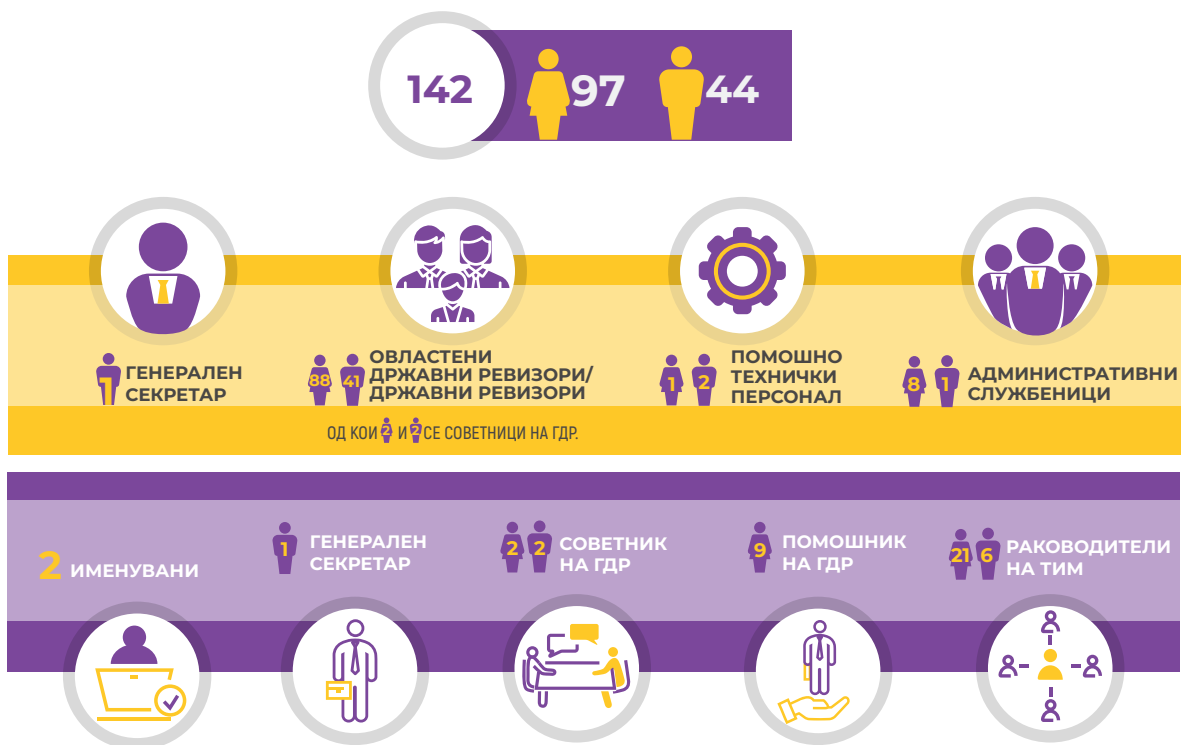

3.1. ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА И ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Државниот завод за ревизија, во рамките на своите надлежности и активности, континуирано вложува напори во развој на современ, ефикасен и функционален систем за управување со човечките ресурси. Овој систем е тесно поврзан со зголемување на организациската ефикасност и ефективност, како и со обезбедување постојан професионален развој на вработените преку:

- постојано унапредување на условите за работа;
- развој и специјализација на внатрешните организациски единици;
- обезбедување континуиран кариерен напредок преку можности за унапредување;
- правично и соодветно наградување според постигнатите резултати;
- распоредување на кадарот согласно нивните стручни квалификации, работно искуство и вештини;
- привлекување и ангажирање на нов, стручен и квалификуван кадар во областа на државната ревизија.

ВРАБОТЕНИ ВО ДЗР

Државниот завод за ревизија и понатаму се соочува со предизвикот за обезбедување на доволно човечки ресурси согласно актите за внатрешна организација и систематизација со што и понатаму успешно да одговори на барањата за зголемување на бројот на извршените ревизии пред се ревизиите на успешност од областа на целите за одржлив развој и Националната развојна стратегија давајќи придонес кон нивната непречена имплементација.

3.2. ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ЗНАЕЊАТА И ВЕШТИНИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ РЕВИЗОРИ

Знаењето и вештините на вработените во ДЗР, втемелување на процесот на континуирано доживотно учење во редовното работење на ДЗР и претворање на ДЗР во институција која учи се основниот предуслов дека работењето на ДЗР, извршените ревизии и дадените препораки се со висок квалитет и обезбедуваат соодветни промени во јавниот сектор. Меѓународните стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI), развиени од Меѓународната организација на Врховните ревизорски институции (INTOSAI), имаат за цел да промовираат независна и ефективна ревизија од страна на врховните ревизорски институции. Имајќи предвид дека една од значајните задачи на ревизијата на јавниот сектор - државната ревизија е и поттикнување и спроведување на позитивни промени кои ќе придонесат кон подобрен животен стандард на граѓаните кои се корисници на јавните средства и јавните услуги, неспорна е потребата за континуирано професионално усовршување на државните ревизори. Оваа активност е во согласност и со барањата на ISSAI.

Државниот завод за ревизија се грижи и ја спроведува грижата за релевантни и квалитетни обуки од различни области од интерес на државните ревизори, а секако во функција на потребите на субјектите кои се предмет на ревизија. Преку различните активности за стекнување на знаења и вештини во 2025 година врз основа на донесен Годишен план за континуирано професионално усовршување за 2025 година, планирани се и спроведени повеќе активности кои се од интерес за задржување и дополнување на знаењата и вештините на државните ревизори.

Годишниот план за континуирано професионално усовршување за 2025 година се реализираше во целост и беа спроведени обуки во следните области:

						
Ревизија, методолошки обуки – основно ниво и напредно ниво	ИТ ревизија	Сметководство и финансиско известување	Практична примена на ревизорските стандарди на ВРИ (ИНТОСАИ)	Превенција на измами, корупција и интегритет	Анализа на податоци	Развој на меки вештини и личен развој
						
Информатичка технологија	Законска регулатива	Јавни набавки	Даноци и придонеси	Ревизија на единици на локална самоуправа	Стратешко и годишно планирање	Други видови на обуки

Исто така за дел од вработените, обезбедена е обука во делот на начинот на функционирање на информацискиот систем, соодветно користење на ИТ ресурсите, користење на софтверските алатки, апликации и Системот за управување со ревизорскиот процес (AMC).

Во делот на зголемување на знаењата и вештините на вработените на ДЗР користени се најразлични пристапи, вклучувајќи учество на посебно дизајнирани едукативни настани за потребите на вработените од ДЗР од други ВРИ, учество на едукативни настани организирани од други меѓународни организации и институции, како и на настани организирани од ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ.

3.3. ИТ РЕСУРСИ

Државниот завод за ревизија презема активности во рамките на расположливите средства кон постојано осовременување на постојните ИТ капацитети и развојот на информатичката технологија, како основа за успешно извршување на ревизијата.

Водејќи се од утврдените стратешки цели и континуираното истражување на пазарот од областа ИКТ и потребите на вработените на ДЗР во 2025 година беа реализирани планираните набавки во делот на:

- ново firewall решение, со кое ДЗР обезбедува високо ниво на заштита во наредните години;
- лиценци за канцелариско работење (MS Office 365) со што се унифицира користењето на алатки за канцелариско работење;
- набавки на десктопи и лаптопи за дел од вработените, со карактеристики кои го покриваат ревизорскиот процес и ги следат модерните ИТ решенија и надградби на оперативни системи;
- набавка на лиценци за високо професионалното решение за бекап (Gartner квадрантот на решенија од областа на бекап на податоци) со што се врши заштита на податоците;
- набавка на нов мултифункционален уред за печатење, целосно вклопен во системот за електронско канцелариско печатење, со дефинирани кориснички профили и улоги;
- набавка на лиценци за софтвер за графички дизајн со кој вработените од ДЗР, кои поминаа обуки за графички дизајн, продуцираат современи илустративни решенија за лесно и јасно информирање на засегнатите страни;
- набавка на услуга за мобилна телефонија и мобилен интернет, како и
- набавка за одржување на системот за управување со ревизорскиот процес.

За зголемување на знаењата и вештините на вработените од областа на ИТ обезбеди можност за специјализирана ИТ обука (вкупно четири курсеви) од Microsoft програмата за ИТ едукација.

Праксата за користење на соодветна професионална платформа за одржување на видео конференции состаноци со внатрешни и надворешни страни, продолжи да се користи во континуитет и оваа година.

ДЗР како Врховна ревизорска институција во процесот на ревизија користи компјутерски потпомогнати ревизорски техники познати како CAAT's.

CAAT's претставуваат компјутерски базирани алатки, со чија помош ревизорот извршува низа автоматизирани тестови за евалуација на информацискиот систем на субјектот или на електронските податоци. CAAT's обезбедуваат повисоко ниво на сигурност и обезбедување на достатни и соодветни ревизорски докази. Исто така ДЗР во ревизијата го користи IDEA софтверот за анализа на податоците од кои се генерираат финансиските извештаи и за избор на примерок за потребите на ревизорскиот процес.

За соодветна визуелизација и документирање на утврдените состојби во процесот на ревизија се користат дрoнови со што ДЗР практикува од една страна да обезбеди уредни и веродостојни докази а од друга страна да обезбеди поголема видливост на утврдените состојби од страна на надлежните органи и засегнатите страни.

Континуирано обезбедено е непречено функционирање на инфраструктурата на информацискиот систем и апликациите, водејќи грижа за начелата и правилата за:

Согласно утврдените проектни активности ДЗР во соработка со Националната канцеларија на Норвешка, во компонентата за развој на Иновативна лабораторија во ДЗР, во месец јуни 2025 година се одржа Хакатон на тема **"Иновативни алатки во интерес на ревизорски активности и презентирање на резултатите од истите во јавноста"**.

Во рамките на иновативната лабораторија се изработи решение за пребарување и анализа на податоци за склучени договори од јавни набавки, базирано на податоци од Електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН), кое е споделено со единиците на локалната самоуправа. Апликацијата е наменета за вработените во ДЗР вклучени во процесот на државната ревизија и овозможува пребарување по субјект, носител на набавка и временски период, како и преглед на основни статистики (број и вредност на договори и договори со една понуда), со што се придонесува за подобрување на ефикасноста, ефективноста и економичноста на ревизорскиот процес.

Следејќи ги современите достигнувања во ИТ технологијата и вештачката интелигенција ДЗР во соработка ВРИ на Норвешка пристапи кон изработка на chatbot во рамките на ДЗР. Ова техничко решение користи вештачка интелигенција за полесен и побрз пристап до ревизорските стандарди и методологија, достапна за ревизорите за поефикасно извршување на ревизијата. Користењето на вештачката интелигенција на ревизорските активности ДЗР ја подразбира како процес за зголемување на ефективност, ефикасноста и економичноста во работењето на ревизорите но не и замена на нивната работа.

Продолжија активностите во компонентата „ИТ ревизија и ИКТ алатки“ насочени кон систематско унапредување на знаењата и вештините во областа на ИТ ревизијата и безбедноста, при што на дел од настаните учествуваа и претставници од други ВРИ.

3.4. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РАБОТА НА ДЗР

Државниот завод за ревизија е независна Врховна ревизорска институција во Република Северна Македонија која повеќе од 26 години транспарентно, ажурно, отчетно и објективно ги информира надлежните органи, институциите, засегнатите страни и субјектите од јавниот сектор во државата за утврдените состојби од спроведените ревизии и начинот на користење на јавните средства.

Државниот завод за ревизија своето редовно работење во 2025 година го реализира преку следниве 4 сметки:

- Основен буџет на Државен завод за ревизија-020021504063710;
- Основен буџет на Државниот завод за ревизија - сопствени приходи-020021504063119;
- Сметка на буџет на донации на Државен завод за ревизија-020021504078579-EUROSAI нов проект ревизија;
- Сметка на буџет на донации на Државен завод за ревизија-020021504078583-EUROSAI паралелна ревизија.

Првично одобрениот Буџет на Државен завод за ревизија за 2025 година е во вкупен износ од 204.627 илјади денари од кои за сметка:

- Основен буџет (637) одобрени се средства во износ од 201.927 илјади денари;
- Основен буџет сопствени приходи (631) одобрени се средства во износ од 2.700 илјади денари.

Врз основа на извршени анализи на одобрените средства во првично одобрениот Буџет за 2025 година за ДЗР, на годишниот план за јавни набавки за 2025 година, состојбата на вработените, планираните вработувања и унапредувања за 2025 година, утврдено беше дека се потребни дополнителни финансиски средства за тековно функционирање на Државниот завод за ревизија со цел остварување на стратешките планови, програми и активности за оваа година.

Врз основа на доставеното барање за измена и дополнување на буџетот на ДЗР за 2025 година, Министерството за финансии има дадено позитивно мислење и одобрени се дополнителни финансиски средства во 2025 година. По одобрувањето на финансиските средства со измена и дополнување на буџетот на РСМ (ребаланс) за 2025 година и согласно доставеното и одобрено барање за проширување на буџетот на ДЗР за 2025 година, вкупниот буџет на ДЗР за 2025 година изнесува 211.651 илјада денари или по сметки како што следува:

- Основен буџет (637) одобрени се средства во износ од 208.051 илјади денари;
- Основен буџет сопствени приходи (631) одобрени се средства во износ од 2.700 илјади денари.
- Сметка на буџет на донации (785) EUROSAI-паралелна ревизија одобрени и планирани се средства во износ од 900 илјада денари.
- Сметка на буџет на донации (785) EUROSAI-нов проект нема одобрени и планирани средства за 2025 година. Проектот е имплементиран и реализиран во 2024 година а сметката е затворена во 2025 година.

обезбедени средства од основниот буџет на сметката **63710**
208.051 илјади денари -----> **98.30%**

обезбедени средства од основниот буџет на сметката **63119**
2.700 илјади денари -----> **1.28%**

обезбедени средства од донаторска сметка **78583**
900 илјади денари -----> **0.43%**

94% реализација / 198.916 илјади денари

Со обезбедување на доволно финансиски средства за непречено и тековно функционирање на Државниот завод за ревизија и извршување на законските надлежности и дадени овластувања, се овозможува

Државниот завод за ревизија да обезбеди директен поврат на средства во Буџетот на Република Северна Македонија преку утврдена даночна евазија.

Имено со извршените ревизии од Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година додадената вредност од извршените ревизии на Државниот завод за ревизија се обезбедува поврат во Буџетот на Република Северна Македонија и општините во однос 1:135, односно 1 буџет на ДЗР обезбедува поврат во Буџетот на РСМ и општините во износ од најмалку 135 буџети на ДЗР. Ненаплатените/помалку пресметани и уплатени средства во текот на ревизијата во Буџетот на Република Северна Македонија и општините изнесуваат 28.225.000 илјади денари односно 459 милиони евра.

ОСНОВЕН БУЏЕТ НА ДЗР ЗА 2025 ГОДИНА

020021504063710

Планирани средства на сметка на основен буџет на Државен завод за ревизија за 2025 година изнесуваат 208.051 илјада денари од кои реализирани се средства во износ од 198.062 илјади денари или 95,2%.

договорни услуги и други тековни расходи) изнесува 30.300 илјада денари од кои реализирани се средства во износ од 28.669 илјада денари или степенот на реализација е 94,62%.

Категорија 40-Плати и надоместоци

Врз основа на одобриениот буџет на ДЗР за 2025 година на категоријата 40-плати и надоместоци планирани се средства во вкупен износ од 167.226 илјади денари од кои реализирани се средства во износ од 160.799 илјади денари или степенот на реализација е 96,16%.

Категорија 46-Субвенции и трансфери

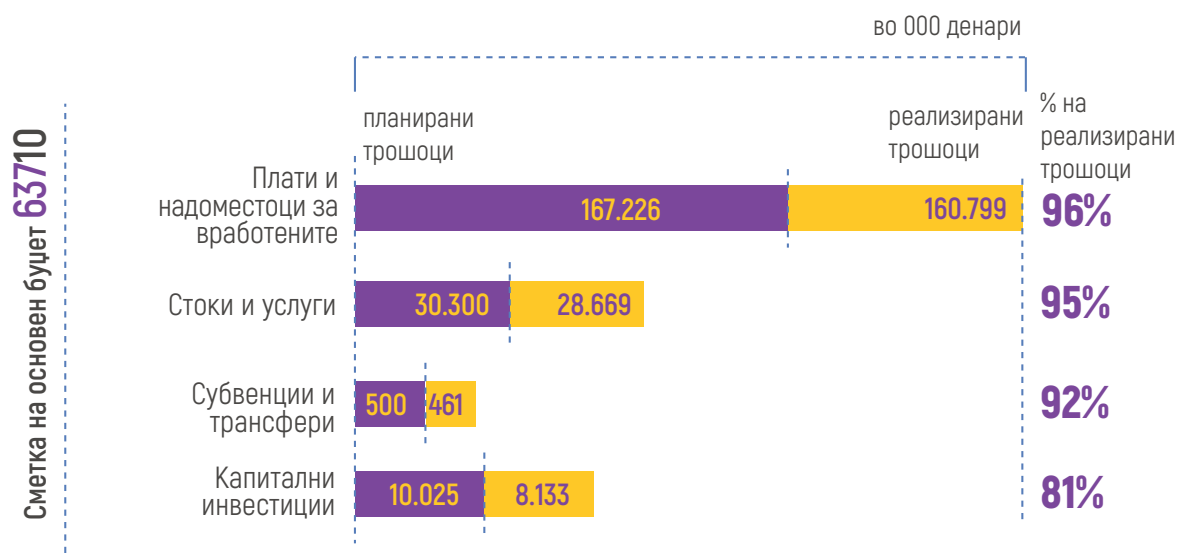
На оваа позиција планирани средства во Буџетот на ДЗР за 2025 година се во вкупен износ од 500 илјади денари, реализирани се 461 илјада денари или во процентуален износ 92,2%.

Категорија 42-Стоки и услуги

Вкупна проекција за 2025 година на категоријата 42-стоки и услуги (патни и дневни расходи, комунални услуги, греење, комуникација и транспорт, материјали и ситен инвентар, поправки и тековно одржување,

Категорија 48-Капитални расходи

Проектирани средства на категорија 48-капитални расходи за 2025 година во буџетот на ДЗР се во вкупен износ од 10.025 илјади денари, од кои реализирани се средства во износ од 8.133 илјади денари или во проценти 81,13%.

СМЕТКА НА ОСНОВЕН БУЏЕТ – СОПСТВЕНИ ПРИХОДИ

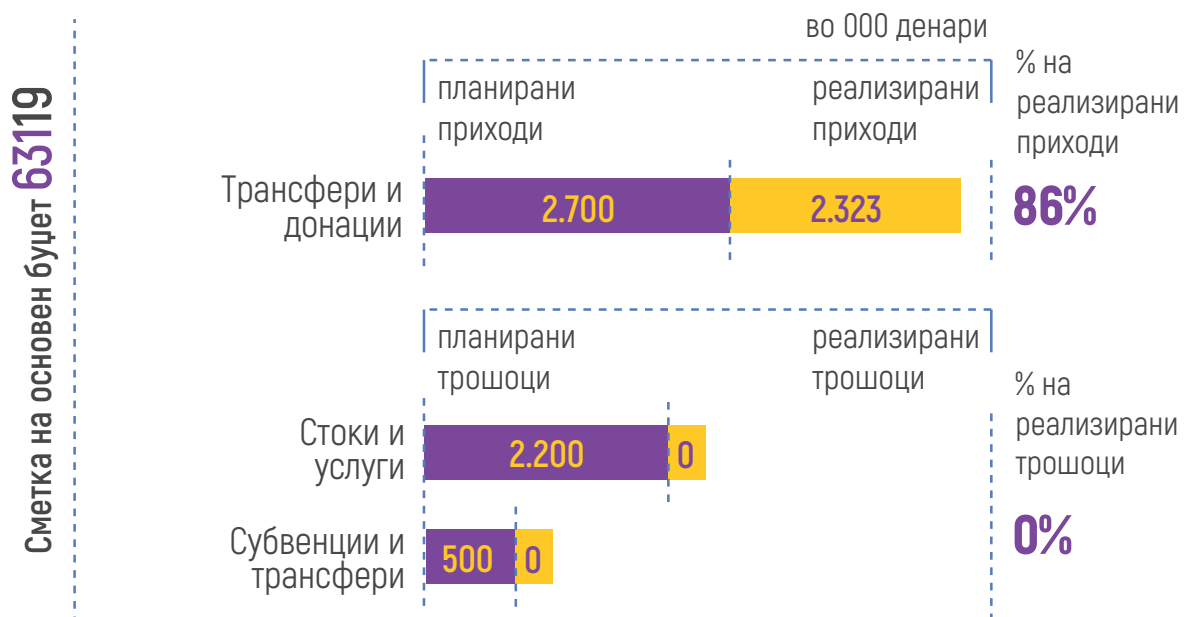
020021504063119

Државниот завод за ревизија покрај својата редовна сметка има и сметка на основен буџет сопствени приходи 631-19 преку која во текот на изминатите години се остваруваа приходи од наплата на надоместоците од субјектите предмет на ревизија врз основа на тарифата која беше објавена во „Службен весник на Република Македонија“ број 30 од 19.04.2000 година.

Согласно утврдената тарифа за наплата на надоместоци од извршените ревизи беше утврдена постапка и процедура за пресметка и фактурирање на надоместоците од извршената услуга (државна ревизија на субјектите од јавен сектор кои не се финансираат од Буџетот на државата или Буџетот на ЕЛС и градот Скопје).

На оваа сметка во буџетот на ДЗР за 2025 година планирани се средства во вкупен износ од 2.700 илјади денари, а реализирани се приходи во износ од 2.323 илјади денари или 86,04% кои произлегуваат како збир од наплатени приходи по основ на извршно решение од субјект-предмет на ревизија и непотрошени средства пренесени како вишок на приход од претходната година.

Реализирани расходи од сопствената сметка на Буџетот на ДЗР за 2025 година нема.

СМЕТКА НА БУЏЕТ НА ДОНАЦИИ НА ДЗР ЗА 2025 ГОДИНА

ЕУРОСАИ - ПАРАЛЕЛНА РЕВИЗИЈА

020021504078583

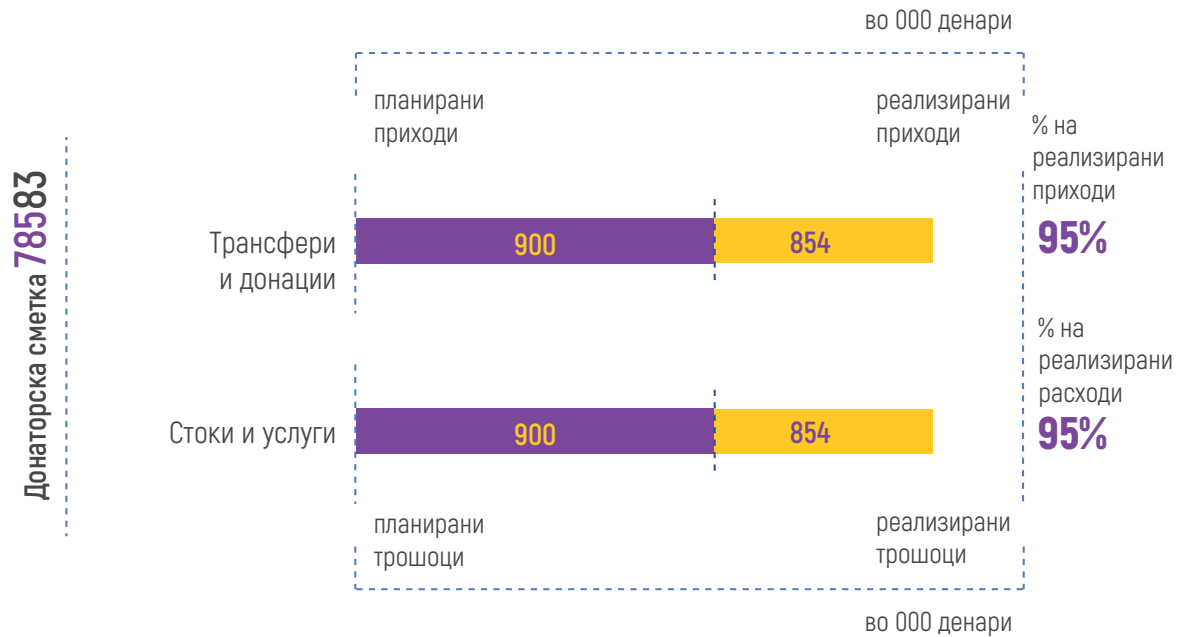
Планирани средства на донаторската сметка ЕУРОСАИ-паралелна ревизија за 2025 година во буџетот на ДЗР за донации е 900 илјади денари од кои реализирани се приходи и расходи во износ од 854 илјади денари или 94,89%.

Државниот завод за ревизија има поднесено апликација на износ од 14.000 евра до ЕУРОСАИ за организирање на меѓународен настан за извршена паралелна ревизија на успешност на тема „**Старење на населението**“. Настанот беше организиран од страна на ДЗР во периодот од 09-11.09.2025 година на кој покрај Државниот завод за ревизија учествуваа уште 10 (десет) Врховни ревизорски институции на Албанија, Австрија, Литванија,

Малта, Парагвај, Полска, Португалија, Словачка, Чешка и ВРИ на Израел кои беа во улога на координатори на оваа ревизија. Одржаниот меѓународен настан беше во согласност со имплементацијата на Стратешката цел 1 на Стратешкиот план на Европската организација

на ВРИ (ЕУРОСАИ) за 2024-2030 година: „Поддршка и посредување во професионалната соработка“.

Проектот е целосно имплементиран во месец ноември 2025 година.

СМЕТКА НА БУЏЕТ НА ДОНАЦИИ НА ДЗР ЗА 2025 ГОДИНА-ЕУРОСАИ- НОВ ПРОЕКТ

020021504078579

Оваа сметка е комплетно реализирана и имплементирана во 2024 година, а истата е затворена на 14.01.2025 година. Согласно наведеното, за 2025 година е поднесена завршна сметка со нула салдо и без евидентирани тековни активности во текот на годината. Оваа сметка се однесуваше за организирање на настан и одржување на конференција на тема **„Размена на искуства во комуникацискиот процес на ВРИ со засегнатите**

страни- можности и предизвици“.

Извештајот од извршената ревизија на материјално и финансиското работење на ДЗР од независниот ревизор е составен дел на Годишниот извештај за извршени ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија за 2025 година.

3.5. ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Современиот свет се соочува со низа предизвици кои го загрозуваат опстанокот на природната средина и квалитетот на животот на луѓето. Климатските промени, загадувањето, уништувањето на екосистемите и не одржливото управување со ресурсите бараат системски и координирани одговори, а **врховните ревизорски институции (ВРИ)** преку ревизиите на јавните политики

и финансиите, придонесуваат за **„градење ефективни, одговорни и инклузивни институции на сите нивоа“** за ефикасно управување со програмите и активностите за постигнување на Агендата 2030 и за одговорно управување со ресурсите и заштита на животната средина.

Во таа насока, последните неколку години, ДЗР со ревизиите ги опфаќа Целите за одржлив развој и нивниот напредок.

Преку конкретни и јасни препораки до надлежните институции, ДЗР се вбројува во групата на ВРИ која активно учествува во заштита на животната средина, подобрување на социјалните и економските услови за живот на луѓето, намалување на сиромаштијата и ги поддржува насоките за одржлив развој и подобра иднина на следните генерации.

Согласно стратешките документи и Годишната програма за работа за 2025 година, спроведени се **11 ревизи на успешност и 3 ревизи на усогласеност** поврзани со Националната развојна стратегија 2024 - 2044 година и Целите за одржлив развој.

Државниот завод за ревизија длабоко е посветен на заштита на животната средина и промовирање на одржливи практики во текот на своето работење. Секојдневно вработените работат на создавање решенија кои придонесуваат за позелена, поздрава иднина, со убедување дека секоја мала акција може да придонесе за поголемо позитивно влијание.

ЗАШТИТА НА ЕКОСИСТЕМ

Намалување на потрошувачка на хартија, преку систем за контрола на печатениот материјал, употреба на ЦД и користење на Cloud услуги.

УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДОТ

Селекција на отпад од хартија, пластични шишиња и батерии

ЗАШТЕДА НА ВОДА И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Оптимизирање на користењето на водните ресурси и електрична енергија.

ЗАШТИТА НА ОБЈЕКТОТ

Континуирано одржување и намалување на ризиците од оштетување

04

МЕЃУНАРОДНА
СОРАБОТКА

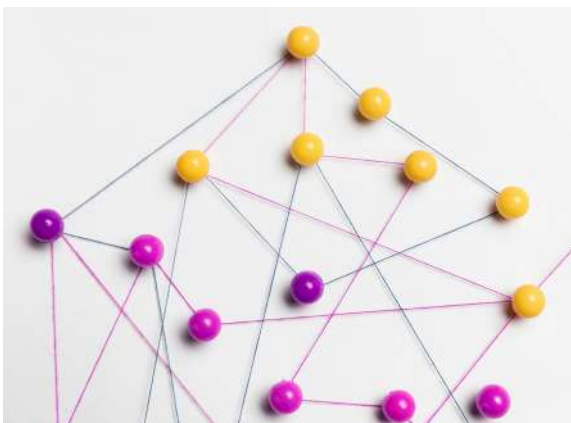

4.1 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија посветено работеше на јакнење на својата меѓународна позиција и проширување на соработката со врховните ревизорски институции, меѓународните организации и партнерските мрежи, со цел развој на ревизорските методологии, професионалните капацитети и институционалната независност. Преку активно учество на меѓународни конгреси, конференции, обуки, кооперативни и паралелни ревизии, како и преку реализација на бројни билатерални и мултилатерални активности, ДЗР ја потврди својата улога како современа и кредибилна врховна ревизорска институција, посветена на транспарентноста, отчетноста и примената на меѓународните ревизорски стандарди.

Посебен акцент во текот на годината беше ставен на развојот на ревизијата на успешност, дигиталната трансформација и примената на современи ИТ и аналитички алатки во ревизорските процеси, како и на јакнењето на регионалната и меѓународната соработка преку заеднички иницијативи, обуки и размена на искуства. Активностите реализирани во рамки на ЕУРОСАИ, ИНТОСАИ, ЕУ Контакт комитетот, како и билатералната соработка со врховни ревизорски институции од Европа и регионот, придонесоа за понатамошно унапредување на професионалните капацитети, размена на добри практики и развој на иновативни пристапи во ревизијата, во функција на поефикасно и поодговорно управување со јавните средства.

Особено значајна е соработката со:

- Европскиот суд на ревизори **(ЕСА)**,
- Европската комисија,
- Меѓународниот одбор на ревизори на НАТО **(IBAN)**,
- Иницијативата за развој на **ИНТОСАИ (IDI)**,
- работните тела на **ЕУРОСАИ** и **ИНТОСАИ**,
- телото на Обединетите нации за родова еднаквост и зајакнување на жените **(UN Women)**,
- Програмата за развој на Обединетите нации **(UNDP)**,
- Националниот институт за демократија **(NDI)**,
- Фондацијата за демократија на Вестминстер **(WFD)**,
- Светската банка,
- **ОЕЦД-СИГМА**,
- Центарот за извонредност во финансии **(CEF)**,
- Овластениот институт за јавни финансии и сметководители **(CIPFA)**,
- Организација за економска соработка и развој **(OECD)**,
- Меѓународна фондација за изборни системи **(IFES)**,

како и со бројни врховни ревизорски институции од Европската Унија и регионот.

Преку овие активности, ДЗР директно придонесува кон постигнување на националните приоритети содржани во стратешките документи и глобалните цели за одржлив развој.

ДЗР учествуваше на бројни меѓународни настани во 2025 година во рамки на:

ЕУ КОНТАКТ КОМИТЕТОТ

Претставници на ДЗР учествуваа на редовните состаноци во рамки на ЕУ Контакт Комитетот, кои се однесуваа на:

- Пролетен состанок на офицерите за врски на ЕУ - 26-27 март 2025 година, Варшава, Полска;
- Конференција на високо ниво на тема „Безбедноста во земјите на ЕУ“ по повод Полското претседателство со Советот на ЕУ - 3 јуни 2025 година, Варшава, Полска;
- Состанок на Контакт Комитетот на ВРИ од земјите членки на ЕУ - 18-20 ноември 2025 година, Флоријана, Малта.

Претставници на ДЗР учествуваа на редовните состаноци и настаните во рамки на ЕУ Контакт Комитетот, кои се од клучно значење за координација меѓу врховните ревизорски институции на земјите-членки и кандидатите за членство во ЕУ, за размена на добри практики и информации, остварување заеднички проекти и проширување на соработката.

Мрежа на ВРИ на земјите кандидати и потенцијални кандидати за членство во ЕУ

Преку активностите на Мрежата, ДЗР придонесува кон хармонизација на ревизорските процеси со најдобрите практики на ЕУ, градење на капацитетите и поддршка на институционалните реформи за владеење на правото и доброто управување.

Обуките за ревизија на успешност, спроведени како серија со поддршка на Шведската национална канцеларија за ревизија (SNAO), имаа значителен придонес во зајакнување на институционалните капацитети преку размена на практични искуства и воспоставување на одржлива регионална мрежа за професионална соработка. Во рамките на активностите спроведени од SNAO учествуваа 5 вработени од ДЗР кои се стекнаа со сертификат за завршена професионална обука за ревизија на успешност.

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА - ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОРАТ ЗА ПРОШИРУВАЊЕ И ИСТОЧНО СОСЕДСТВО (ДГ ЕНЕСТ)

Во услови на интензивирање на реформските процеси поврзани со Инструментот за раст и развој на Западен Балкан и Реформската агенда, улогата на ДЗР добива особено значење во обезбедувањето независен надзор, отчетности и транспарентност во нивната имплементација, што наметнува потреба од континуирано јакнење на институционалните и професионалните капацитети за спроведување ревизии во оваа област. За таа цел, на покана на ДГ ЕНЕСТ претставници на ДЗР учествуваа на:

- Обуката за контрола и ревизија на Реформската агенда - 18-19 јуни 2025 година, Тирана, Албанија;
- Онлајн семинар за Инструментот за раст и развој за Западен Балкан - 17 октомври 2025 година.

Учество на претставници на ДЗР на семинарите и работилниците за Реформската агенда и Инструментот за раст и развој на Западен Балкан овозможи размена на знаења со претставници од Европската комисија, OECD/SIGMA и ревизорски институции од регионот и ЕУ, во однос на планирањето, спроведувањето и известувањето за ревизиите поврзани со Реформската агенда.

ЕВРОПСКИ СУД ЗА РЕВИЗИЈА

Европскиот суд за ревизија во 2025 година организираше:

- Конференција за одбрана организирана онлајн - 30 јуни 2025 година.

Конференцијата ја нагласува зголемената важност на европската одбрана и безбедност во услови на изменета геополитичка состојба, со што се придонесува кон подобро разбирање на предизвиците поврзани со спроведувањето, надзорот и идниот развој на политиките и трошењето во областа на одбраната.

МЕЃУНАРОДЕН ОДБОР НА РЕВИЗОРИ НА НАТО (IBAN)

Соработката со Меѓународниот одбор на ревизори на НАТО (IBAN) се зајакна преку учество на:

- Обуката и состанокот на Меѓународниот одбор на ревизори на НАТО (IBAN) – 13-15 мај 2025 година, Брисел, Белгија.

Учеството на ДЗР во IBAN претставува значаен чекор кон зајакнување на финансискиот надзор во областа на одбраната. Преку учество на состаноците и билатералната соработка согласно потпишаниот Меморандум за соработка, ДЗР добива пристап до највисоките стандарди и практики за ревизија на одбранбените и безбедносните буџети.

XXV КОНГРЕС НА ИНТОСАИ

Учеството на ДЗР на:

- XXV Конгрес на ИНТОСАИ (ИНКОСАИ) - 27 октомври-2 ноември 2025 година, Шарм Ел Шеик, Египет,

претставува значаен придонес кон зајакнување на меѓународната позиција, професионалната видливост и институционалните капацитети на ДЗР во рамки на глобалната заедница на врховни ревизорски институции. Преку активното учество во дискусиите за ревизијата во услови на финансиски и економски кризи, како и за примената на вештачката интелигенција во ревизијата, ДЗР се вклучи во најактуелните глобални процеси и современи ревизорски предизвици. Особено значајно беше учеството на Главниот државен ревизор м-р Максим Ацевски како панелист на настанот на JURISAI, каде беа презентирани резултатите од ревизиите поврзани со КОВИД-19 кризата и соработката со Јавното обвинителство, со што се потврди улогата на ДЗР во јакнењето на отчетноста и интегритетот во управувањето со јавните средства. Бројните билатерални средби со претставници на врховни ревизорски институции и меѓународни организации, меѓу кои Египет, Индија, Саудиска Арабија и Романија, отворија можности за понатамошна соработка, размена на знаења, обуки и развој на ревизорските практики, особено во областите на ИТ, вештачката интелигенција и ревизијата на животната средина.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА РАЗВОЈ НА ИНТОСАИ (IDI)

Преку учество во активностите на IDI кои се однесуваат на:

- Настан на високо ниво за развој на капацитетите за ревизија и обезбедување на извештаи за одржливост во јавниот сектор и 42-та сесија на Меѓувладината работна група на експерти за меѓународни стандарди за сметководство и известување (ISAR), на покана од IDI и UNCTAD - 11-14 ноември 2025 година, Женева, Швајцарија;
- Завршен настан со лице-в-лице интеракција на учесниците во програмата за Млади лидери на ВПИ (SYL), организиран од IDI - 8-12 декември 2025 година, Мускат, Оман,

ДЗР обезбедува континуирано јакнење на професионалните и лидерските капацитети, следење и примена на современите меѓународни стандарди и практики во ревизијата и известувањето за одржливост, како и активно вклучување во глобалните процеси за унапредување на транспарентноста, отчетноста и доброто управување со јавните ресурси. Воедно, учеството во програмите за развој на лидерство и управување со промени придонесува кон создавање современа, отпорна и проактивна ревизорска институција, подготвена да одговори на новите предизвици и потреби на јавниот сектор.

РАБОТНА ГРУПА НА ИНТОСАИ ЗА ЈАВЕН ДОЛГ

Учеството на Државниот завод за ревизија на настаните организирани од ИНТОСАИ и UNCTAD претставува значаен придонес за јакнење на капацитетите во областа на ревизијата и управувањето со јавниот долг, преку размена на искуства и дискусии за транспарентност, фискална дисциплина, климатско финансирање, одржливост на јавниот долг и факторите за влијанието врз животната средина, општеството и управувањето, со што ДЗР ја зацврстува својата улога во меѓународните иницијативи за одговорно и одржливо управување со јавните финансии.

ЕУРОСАИ

ДЗР учествуваше во активности во рамки на ЕУРОСАИ во рамки на:

- Состанокот за паралелната ревизија на тема „Подготовка за стареење на населението“, која се спроведува во рамки на ЕУРОСАИ и е предводена од ВРИ на Израел - 9-11 септември 2025 година, ДЗР домаќин, Скопје;
- ЕУРОСАИ Семинар за градење на капацитети - 14-15 октомври 2025 година, Варшава, Полска.

Членството на ДЗР во ЕУРОСАИ има особено значење за унапредување на меѓународната ревизорска соработка, размена на знаења и добри практики, како и за јакнење на професионалните и институционалните капацитети преку активно учество во заеднички ревизи, стручни иницијативи и европски процеси насочени кон подобро управување со јавните политики и средства.

Меѓународниот настан посветен на паралелната ревизија на тема „Старење на населението“, која е предводена од ВРИ Израел и во која покрај Државниот завод за ревизија учествуваат уште 9 врховни ревизорски институции, претставува значајна платформа за проширување на соработката помеѓу врховните ревизорски институции, размена на искуства и заедничко согледување на демографските предизвици, при што преку презентирање на ревизорските наоди и добрите практики се придонесува кон креирање поефикасни политики и подобра подготвеност на институциите за справување со последиците од стареењето на населението.

ПРОЕКТНА ГРУПА НА ЕУРОСАИ ЗА СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1 ЗА РЕВИЗОРСКИ РАЗГОВОРИ (AUDIT TALKS)

Во рамки на Стратешката цел 1 на ЕУРОСАИ, Проектната група за Ревизорски разговори претставува значајна иницијатива за зајакнување на професионалниот дијалог, размена на знаења и унапредување на соработката помеѓу европските врховни ревизорски институции.

ПРОЕКТНА ГРУПА НА ЕУРОСАИ ЗА СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1 ЗА АЛАТКИ И МЕТОДОЛОГИИ ЗА РЕВИЗИЈА ВО РЕАЛНО ВРЕМЕ

Ревизијата во реално време, како пристап што овозможува навремено следење и оценување на тековните активности за зголемување на ефективностата и отчетноста, беше во фокус на:

- Состанокот на Проектната група на ЕУРОСАИ за Стратешка цел 1 за користи и методологии за ревизија во реално време - 5-6 јуни 2025 година, Букурешт, Романија.

Придобивките од учеството на состанокот на проектната група за ревизија во реално време се согледуваат во унапредување на методолошките знаења, размена на искуства со други ВРИ, јакнење на меѓународната соработка и иницирање активности за развој на заеднички пристапи и стандарди во областа на ревизијата во реално време.

РАБОТНА ГРУПА НА ЕУРОСАИ ЗА РЕВИЗИЈА НА ОПШТИНИТЕ (WGMA)

Учеството на ДЗР во активностите на Работната група на ЕУРОСАИ за ревизија на единиците на локалната самоуправа претставува значајна можност преку дискусии за кооперативни ревизи, обуки и заеднички иницијативи да се зајакнува меѓународната соработка и улогата на врховните ревизорски институции во унапредувањето на транспарентното и ефикасно управување на локално ниво.

РАБОТНИ ГРУПИ ЗА РЕВИЗИЈА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА - ИНТОСАИ И ЕУРОСАИ (WGEA)

Активното учество на ДЗР во настаните на ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ WGEA ја зацврстува улогата во глобалните напори за мониторинг и ревизија на прашањата поврзани со животната средина и климатските промени. Преку учество на овие настани, ДЗР обезбедува директен пристап до нови алатки, меѓународни методологии за оценување на еколошките политики и ја зголемува релевантноста во исполнувањето на националните и меѓународните обврски поврзани со Целите за одржлив развој, особено ЦОР 13 – Климатска акција.

МРЕЖА НА ЕУРОСАИ ЗА ЕТИКА (N.ET.)

Учество на ДЗР на:

- Семинарот за етика на тема „Примена на етичките принципи во користење на вештачката интелигенција во ревизиите“, 16-17 октомври 2025 година, Лисабон, Португалија,

беше од особено значење бидејќи овозможи навремено согледување на влијанието на вештачката интелигенција врз ревизорските процеси, јакнење на етичките стандарди и интегритетот во работењето, како и размена на современи практики и искуства што придонесуваат кон подготвеноста за дигиталната трансформација и справување со новите предизвици на дигиталната ера.

ПРОЕКТНАТА ГРУПА НА ЕУРОСАИ ЗА АНАЛИЗА НА ОБВИВКА НА ПОДАТОЦИ (DEA) И ДРУГИ МЕТОДИ НА СПОРЕДБЕНО МЕРЕЊЕ

Примената на современи аналитички методи и алатки во ревизијата, беше фокус на:

- 8-от состанок на ЕУРОСАИ Проектната група за Анализа на обвивка на податоци (DEA) и други методи на споредбено мерење - 27-28 ноември 2025 година, Букурешт, Романија.

Учеството на ДЗР на овој настан претставува важен чекор кон унапредување на ревизијата на успешност преку примена на современи аналитички методи и алатки за мерење на ефикасноста и резултатите и придонесува кон јакнење на професионалните и институционалните капацитети и усогласување со современите европски ревизорски трендови.

ПРОЕКТ НА ЕУРОСАИ ЗА РАЗВОЈНИ АКТИВНОСТИ (EDA)

Шведската национална канцеларија за ревизија (SNAO) го започна Проект на ЕУРОСАИ за развојни активности (EDA) како нова заедничка иницијатива на европските врховни ревизорски институции насочена кон унапредување на професионалните ревизорски практики и зајакнување на ревизорското влијание.

Учеството на претставниците на ДЗР на првата работилница во рамки на EDA проектот претставува важен чекор кон развој на ревизорските методологии, јакнење на ревизорското влијание и проширување на соработката меѓу европските врховни ревизорски

институции преку размена на искуства и стекнување на нови знаења за стратешко планирање, квалитет на ревизијата, ефективно известување и создавање додадена вредност.

БИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА СО ВРИ

Во насока на зголемување на знаењата и вештините на вработените во ДЗР и создавајќи го ДЗР како институција која постојано учи со вградување на принципот на доживотно учење (lifelong learning) од една страна и промовирање на работењето на ДЗР на меѓународно ниво и споделување на искуството од работењето на ДЗР од друга страна, во известувачкиот период ДЗР воспостави билатерална соработка со повеќе ВРИ, и тоа:

- Национална канцеларија за ревизија на Норвешка;
- Холандски суд за ревизија;
- Канцеларија за отчетност на Владата на САД;
- Француски суд за ревизија;
- Суд за ревизија на Република Словенија;
- Национална канцеларија за ревизија на Малта;
- Врховна канцеларија за ревизија на Република Полска;
- Суд за ревизија на Република Италија;
- Врховна канцеларија за ревизија на Република Чешка;
- Романски суд за ревизија;
- Национална канцеларија за ревизија на Бугарија;
- Суд на ревизори на Кралството Белгија;
- Државна ревизорска институција на Црна Гора;
- Канцеларија за ревизија на институциите на Босна и Херцеговина;
- Врховна ревизорска институција на Албанија;
- Национална канцеларија за ревизија на Косово.

Оваа соработка опфаќа поголем број активности, започнувајќи од размена на знаења, искуства и добри практики, организирање на заеднички обуки, работилници, студиски посети и експертски средби, преку развој и унапредување на ревизорски методологии, примена на современи дигитални и ИТ алатки, активности за професионален развој и јакнење на институционалните капацитети, па сè до спроведување на паралелни и кооперативни ревизии од заеднички интерес.

БИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА СО ВРИ

НАЦИОНАЛНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА НОРВЕШКА

Со Меморандумот за соработка потпишан во 2022 година помеѓу Државниот завод за ревизија и Националната канцеларија за ревизија на Норвешка (NAON), се создаде формална рамка за реализација на заеднички активности и размена на искуства и знаења особено во областите на ревизијата на успешност и ИТ ревизијата, примена на иновативни методи во ревизијата, унапредување на ревизорските капацитети и практики во согласност со меѓународните стандарди.

Во 2025 година беа спроведени повеќе активности во соработка со Националната канцеларија за ревизија на Норвешка, кои се однесуваат на:

■ ИТ И ИНОВАТИВНА ЛАБОРАТОРИЈА

- Обука за основна ревизија на Oracle бази на податоци - 25-27 февруари 2025 година, во ДЗР, Скопје;
- Работилница за Иновации: Изготвување на апликацијата за јавни набавки и Chatbot и планирање на следниот хекатон - 23-25 април 2025 година, Осло, Норвешка;
- Втор хакатон во рамки на проектот со NAON - 12-13 јуни 2025 година, во ДЗР, Скопје;
- ИТ Обука за основи за тестирање на безбедност „pen testing“ – во рамки на соработката со OAGN 15-19 септември 2025 година, Валона, Албанија
- Работилница за лабораторија на податоци (datalab) - 17-19 октомври 2025 година, во ДЗР, Скопје;
- Обука за ИТ ревизија – основна обука за ревизија на мрежи - 1-5 декември 2025 година, Осло, Норвешка.

Овие активности и настани претставуваат значаен чекор во дигиталната трансформација и модернизацијата на ДЗР, преку јакнење на ИТ ревизорските капацитети, примената на современи технолошки алатки и развојот на иновативни пристапи во ревизорската работа.

Особено значење има вториот Хакатон, кој претставуваше платформа за креативност, тимска работа и практична примена на иновативни идеи, овозможувајќи ревизорите активно да учествуваат во развој на дигитални решенија за подобрување на ревизорските процеси и комуникацијата со јавноста.

Преку соработката со Националната ревизорска канцеларија на Норвешка и другите партнерски институции, ДЗР ги унапредува техничките и знаењата од сајбер безбедност, создава основа за развој на лабораторија за податоци и иновации, примена на вештачка интелигенција, напредни ИТ ревизии и регионална размена на експертиза, со што се поттикнува развојот на ДЗР како современа, иновативна и технолошки подготвена врховна ревизорска институција.

■ РЕВИЗИИ НА УСПЕШНОСТ

Во рамките на активностите за зголемување на знаењата и вештините на вработените во ДЗР од областа на ревизијата на успешност како и размена на меѓусебните искуства, беше организирана:

- Работилница за научени лекции од ревизиите на успешност спроведени со поддршка на Националната канцеларија за ревизија на Норвешка - 6-8 мај 2025 година во ДЗР, Скопје.

Овој настан претставува значаен механизам за институционално учење и унапредување на ревизијата на успешност преку систематска анализа на стекнатите искуства од соработката помеѓу ДЗР и Националната ревизорска канцеларија на Норвешка.

■ РЕВИЗИИ НА РЕГУЛАРНОСТ

- Работилница за планирање на ревизијата на регуларност на НОМАГАС, со поддршка на NAON - 23-27 јуни 2025 година, Осло, Норвешка;
- Работилница за извршување на ревизијата на регуларност на НОМАГАС, со поддршка на NAON - 22-26 септември 2025 година, во ДЗР, Скопје.

Овие активности претставуваат значајна активност за унапредување на ревизијата на регуларност. Преку заеднички работни сесии, размена на методолошки пристапи и практични искуства, ревизорските тимови имаат можност да ги споредат и унапредат своите практики во планирањето, спроведувањето и известувањето за ревизиите, како и во примената на современи алатки за анализа на податоци, утврдување материјалност, избор на примерок и утврдување на нерегуларности. Оваа соработка придонесува за развој

на квалитетни, релевантни и влијателни ревизии, како и за понатамошен развој на стручните компетенции на ДЗР.

■ ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОЕКТНИТЕ АКТИВНОСТИ И ГОДИШЕН СОСТАНОК

Во рамките на активностите за утврдување и известување за проектот на годишно ниво се одржаа следните настани:

- Посета на проектниот координатор од NAON заради координација на проектните активности, 17 февруари 2025 година, ДЗР, Скопје;
- Годишен состанок на проектот за соработка со Националната канцеларија за ревизија на Норвешка – 26-27 мај 2025 година, Осло, Норвешка;

- Мисија за планирање на проектните активности – 17-19 октомври 2025 година, во ДЗР, Скопје.

Состаноците за планирање на проектните активности и годишниот состанок со Националната канцеларија за ревизија на Норвешка овозможуваат координација на приоритети, оценка на досегашните резултати и утврдување на идни насоки за развој.

ХОЛАНДСКИ СУД ЗА РЕВИЗИЈА

Регионалната соработка со Холандскиот суд за ревизија во рамки на Програмата на конституенцата во 2025 година беше насочена кон унапредување на системите за управување со квалитетот во врховните ревизорски институции и зајакнување на професионализмот, етиката и управувањето со човечките ресурси преку примена на стандардите ISSAI 140 и ISSAI 150, како и развој на современи пристапи за анализа на ризици, мониторинг, известување и користење на технолошки ресурси и вештачка интелигенција во ревизорскиот процес.

Работилницата за фокусни ревизии претставува значаен чекор кон унапредување на ревизорските методологии и јакнење на капацитетите на ДЗР преку стекнување нови знаења и вештини за навремено, флексибилно и ефективно спроведување ревизии од јавен интерес, со што се поттикнува развојот на современи и проактивни ревизорски практики.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ОТЧЕТНОСТ НА ВЛАДАТА НА САД

Со цел размена на искуства во однос на комуникациските практики, ДЗР учествуваше на:

- Онлајн настан организиран од Канцеларијата за отчетност на Владата на САД и весникот на ИНТОСАИ (INTOSAI Journal) – 16 септември 2025 година.

Настанот претставуваше значајна можност за размена на искуства и запознавање со современи пристапи за јасно, разбирливо и визуелно ефективно презентирање на ревизорските извештаи и унапредување на комуникацијата со јавноста, со што се поттикнува поголема разбирливост и влијание на ревизорските наоди.

ФРАНЦУСКИ СУД ЗА РЕВИЗИЈА

Билатералната соработка со Францускиот суд за ревизија беше иницирана преку:

- Мисијата за утврдување на факти од заменик раководителот на Секторот за меѓународни работи од Францускиот суд за ревизија - 3 – 4 февруари 2025 година, во ДЗР, Скопје.

За време на мисијата беа разменети искуства и добри практики во областа на ревизијата, примената на нови технологии, меѓународната соработка и активностите за превенција и борба против корупцијата. Оваа соработка претставуваше значајна основа за

понатамошно продлабочување на односите меѓу двете врховни ревизорски институции, а како резултат на воспоставената комуникација и доверба, во 2026 година беа иницирани конкретни активности, меѓу кои учество на ревизор од ДЗР како дел од тимот на Францускиот суд за ревизија во спроведување ревизија на Меѓународната организација за миграција, иницирање работилница за спречување на корупцијата, како и активности за потпишување Меморандум за соработка помеѓу двете институции.

Cour des comptes

СУД ЗА РЕВИЗИЈА НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА

Соработката со Судот за ревизија на Република Словенија во 2025 година се реализираше преку:

- Мултилатералната средба со Претседателот на Судот за ревизија на Словенија; и Главниот државен ревизор на Малта - 17-19 септември 2025 година, на која ДЗР беше домаќин во Скопје и Охрид.

Трилатералната работна средба е од особена важност за понатамошно продлабочување на билатералната

соработка меѓу Државниот завод за ревизија и Судот за ревизија на Република Словенија. Преку размена на искуства и дискусии за професионалните предизвици и улогата на врховните ревизорски институции, средбата придонесе за зајакнување на меѓусебната доверба, професионалните врски и партнерскиот пристап во унапредувањето на ревизорските практики.

REPUBLIC OF SLOVENIA
COURT OF AUDIT

НАЦИОНАЛНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА МАЛТА

Соработката помеѓу ДЗР и Националната канцеларија за ревизија на Малта во текот на 2025 година беше насочена кон јакнење на професионалната размена, независноста на врховните ревизорски институции и унапредување на ревизорските методологии. Воедно, беше истакната и важноста на соработката со засегнатите страни и законодавниот дом, како предуслов за поголемо

влијание, транспарентност и доверба во ревизорската работа. Посебен акцент беше ставен на подготовката и спроведувањето на паралелната ревизија преку координација на заедничките активности. Работните средби во Малта и Скопје овозможиле продлабочување на институционалната соработка и партнерство меѓу двете врховни ревизорски институции.

National
Audit
Office

MALTA

ВРХОВНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА РЕПУБЛИКА ПОЛСКА

Како резултат на спроведената постапка за стручната проверка на квалитетот на работењето (peer review) од страна на Врховната канцеларија за ревизија на Република Полска, беше изготвен и промовиран Извештајот од стручната проверка на квалитетот на работењето (peer review), во кој е содржан **заклучок дека работењето на ДЗР е усогласено со меѓународните стандарди и најдобрите практики на врховните ревизорски институции, а во насока на остварување на целосна независност дадена е препорака за понатамошни напори за усвојување на нацрт-измените на Уставот и предложениот нов Закон за државната ревизија, како предуслов без кој Државниот завод за ревизија нема да може да го одржи постигнатиот напредок.**

Обуката на 15 вработени од ДЗР во тренинг центарот на Врховната ревизорска институција на Република Полска, претставуваше значајна можност за размена на искуства преку обработка на теми поврзани со ИТ решенија во ревизијата, следење на препораките, управување со квалитет, финансиски ревизии, јавни набавки и комуникација со засегнатите страни. Обуката придонесе за развој на стручните компетенции на ревизорите, унапредување на методологијата на работа и продлабочување на институционалната соработка меѓу врховните ревизорски институции.

СУД ЗА РЕВИЗИЈА НА РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА

Билатералната соработка со Судот за ревизија на Република Италија иницирана со потпишаниот Меморандум за соработка, во 2025 година беше продлабочена преку:

- Билатерална посета на Претседателот на Судот за ревизија на Република Италија - 25-27 март 2025 година, во ДЗР, Скопје.

Билатералната средба претставуваше значајна активност за унапредување на меѓународната соработка и размена на искуства во областа на државната

ревизија, транспарентноста и институционалниот развој. Во фокусот беа јакнењето на ревизорските капацитети, примената на современи ревизорски методологии, транспарентната комуникација со засегнатите страни и континуираното професионално усовршување, како важни предуслови за поголема отчетност и доверба во ревизорските институции.

ВРХОВНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА РЕПУБЛИКА ЧЕШКА

Продлабочувањето на соработката со Врховната канцеларија за ревизија на Република Чешка како доскорешен Претседавач на ЕУРОСАИ за периодот 2021 - 2024 година е од клучно значење за ДЗР, заради што во 2025 година беше реализирано:

- Стажирање на 15 вработени од ДЗР во Врховната канцеларија за ревизија на Република Чешка - 6-10 октомври 2025 година, Прага, Чешка.

Стажирањето претставуваше меѓународна обука во која учествуваа претставници од ДЗР и Ревизорската Комора на Украина. Обуката беше посветена на современи ревизорски стандарди и практики, проценка на ризици, ревизии на успешност, користење дигитални алатки за анализа и визуелизација на податоци, како и можностите за соработка преку мрежата на ЕУРОСАИ. Настанот овозможи практична размена на знаења и искуства и придонесе за понатамошна модернизација на ревизорските пристапи и методологии.

РОМАНСКИ СУД ЗА РЕВИЗИЈА

Билатералните средби помеѓу ДЗР и Романскиот суд за ревизија претставуваа значаен чекор во продлабочувањето на институционалната соработка, особено преку потпишувањето на новиот Меморандум за соработка, со кој се отвораат можности за кооперативни и паралелни ревизии, заеднички проекти, обуки и професионално усовршување на ревизорскиот

кадар. Двете институции ја потврдија заедничката заложба за континуирана соработка, размена на добри практики и развој на заеднички иницијативи од взаемен интерес.

НАЦИОНАЛНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА БУГАРИЈА

Во духот на соработката со Националната канцеларија за ревизија на Бугарија, делегација на ДЗР учествуваше на:

- Конференцијата на тема „Вештачка интелигенција и ИТ ревизија во заштита на јавните ресурси“ и одбележувањето на 145 години од основањето и 30 години од возобновувањето на Националната канцеларија за ревизија на Бугарија - 9 - 10 ноември 2025 година, Софија, Бугарија.

На конференцијата беа дискутирани иновативни технологии, дигитална трансформација и заштита на јавните ресурси, со учество на претставници од врховни ревизорски институции, европски организации и академската заедница.

СУД НА РЕВИЗОРИ НА КРАЛСТВОТО БЕЛГИЈА

Посетата на Судот на ревизори на Кралството Белгија претставува значаен чекор во јакнењето на меѓународната позиција и институционалната соработка на ДЗР, овозможувајќи размена на искуства, добри практики и современи ревизорски методологии со една од најстарите врховни ревизорски институции во Европа, при што посебен акцент беше

ставен на унапредувањето на транспарентноста, комуникацијата со јавноста и создавањето одржливи партнерства што ќе придонесат кон поефикасна и поодговорна ревизија во интерес на граѓаните и јавните финансии.

ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА НА ЦРНА ГОРА

Спроведувањето на паралелната ревизија на успешност на тема „Програми за рана детекција на малигни заболувања“, претставува значаен чекор кон унапредување на ревизорската практика и поддршка на политиките за заштита на јавното здравје. Преку заеднички работни средби, размена на искуства и координација меѓу ревизорските тимови, ревизијата се фокусираше на ефикасноста, достапноста и координацијата на скрининг програмите за рано откривање на малигни заболувања. Активностите

озвозможија усогласување на методологиите, размена на добри практики и подготовка на наоди и препораки, со цел подобрување на здравствените системи и обезбедување поголема корист за граѓаните на двете држави. Воедно, овие активности дополнително ја зацврстија институционалната соработка и ја потврдија важноста на кооперативните ревизии како механизам за градење професионални капацитети, транспарентност и заеднички пристап кон прашања од висок јавен интерес.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Во духот на потпишаниот Меморандум, соработката со Канцеларијата за ревизија на институциите на Босна и Херцеговина во 2025 година беше зајакната преку учество на:

- Билатералната посета на Канцеларијата за ревизија на институциите на Босна и Херцеговина - 1-2 април 2025 година, Сараево, Босна и Херцеговина;
- Конференцијата за управување со квалитетот заедно со одбележување на 25-годишниот јубилеј на ВРИ Босна и Херцеговина, организирана со поддршка на ОЕЦД/СИГМА - 7-9 октомври 2025 година, Сараево, Босна и Херцеговина.

За време на билатералната посета се разменија искуства во однос можностите за спроведување паралелни ревизии на теми од заеднички интерес, унапредување на ревизорските методологии, развој на компетенциите на ревизорите и размена на добри практики, со цел поголема ефикасност, транспарентност и отчетност во управувањето со јавните средства.

ВРХОВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА НА АЛБАНИЈА

Во духот на долгогодишната соработката со Врховната ревизорска институција на Албанија, делегација на ДЗР учествуваше на:

- Одбележувањето на 100-годишнината од основањето на Врховна ревизорска институција на Албанија - 19-20 мај 2025 година, Тирана, Албанија.

Настанот, на кој присуствуваа претставници на бројни врховни ревизорски институции и меѓународни организации, ја истакна важноста на независната државна ревизија како клучен фактор за демократија, транспарентност и борба против корупцијата, како и значењето на регионалната и меѓународната соработка за понатамошен развој на ревизорската професија.

НАЦИОНАЛНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈА НА КОСОВО

Учеството на ДЗР на работилницата за ИТ ревизии организирана од Националната канцеларија за ревизија на Косово во Приштина придонесе за зајакнување на регионалната соработка и размена на искуства во областа на ИТ ревизијата, сајбер безбедноста, вештачката интелигенција и дигиталната трансформација.

За време на билатералната посета во Скопје, преку дискусии за современи ревизорски пристапи, користење на податоци и визуелни алатки, ревизија на ЕУ фондови и транспарентна комуникација со јавноста, двете институции ја потврдија својата посветеност кон модернизација на ревизорските практики, развој на стручните компетенции и развој на нови форми на билатерална соработка и заедничко учење.

4.2 ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ

4.2.1. ФОНДАЦИЈА ЗА ДЕМОКРАТИЈА НА ВЕСТМИНСТЕР - WFD

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ја продолжи долгогодишната соработка со Фондација за демократија на Вестминстер (WFD) како значаен партнер во активностите насочени кон унапредување на транспарентноста, отчетноста и комуникацијата со засегнатите страни. Активностите беа реализирани во рамки на програмата „Практикувај демократија“, поддржана од Британската Амбасада во Скопје.

Во рамки на реализираните проектни активности, беше обезбедена поддршка за техничко опремување на прес-центарот на ДЗР, со што се обезбедија услови за уште поефикасна и појасна комуникација со засегнатите страни, јавноста, медиумите и други. Со воспоставувањето на функционален прес-центар, се обезбеди одржливо и економично организирање на прес-конференции, работилници, состаноци, обуки и други јавни настани во сопствените простории на ДЗР.

Државниот завод за ревизија, во соработка и со поддршка на WFD, и во 2025 година, трета година по ред, ја организираше работилница посветена на вклучување на засегнатите страни во процесот на подготовка на Годишната програма за работа на ДЗР за 2026 година, преку обезбедување на отворена комуникација

и добивање предлози за спроведување ревизии. Работилницата во континуитет бележи значаен интерес кај граѓанските организации, медиумите и другите засегнати страни, а дел од доставените предлози беа земени предвид при подготовката на Годишната програма за работа на ДЗР за 2026 година, со што дополнително се унапредуваат транспарентноста, отчетноста и инклузивноста во процесот на планирање на ревизиите.

Во текот на годината беше обезбедена и експертска поддршка за спроведување на ревизија на успешност на тема „Старење на населението“, во која беа дадени одговори на значајни прашања поврзани со справувањето со демографските предизвици.

WFD, во континуитет придонесува кон унапредување на комуникациските практики на ДЗР и зајакнување на соработката со клучните институции и засегнатите страни, вклучително и со Јавното обвинителство, во насока на подобрување на отчетноста и одговорното управување со јавните средства.

Вкупната вредност на обезбедената поддршка од страна на WFD во текот на 2025 година изнесуваше **22.000 британски фунти.**

4.2.2. НАЦИОНАЛЕН ДЕМОКРАТСКИ ИНСТИТУТ (NDI)

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ја продолжи соработката со Националниот демократски институт (NDI) преку Програмата за парламентарна поддршка, финансирана од Швајцарија, како и преку проектот „Заедници со интегритет“, финансиран од Швајцарија и Шведска, насочени кон јакнење на институционалните капацитети, професионалниот развој на вработените и унапредување на транспарентноста во работењето на ДЗР.

Во рамки на Програмата за парламентарна поддршка беа реализирани повеќе активности насочени кон јакнење на институционалните и професионалните капацитети на ДЗР, како и унапредување на неговата транспарентност и комуникација со јавноста.

Во таа насока, претставници на ДЗР учествуваа на работилница со собраниската Комисија за финансирање и буџет посветена на управувањето со јавниот долг, при

што беа презентирани утврдените состојби и дадените препораки содржани во конечните ревизорски извештаи, со цел поддршка на парламентарниот надзор и носењето одлуки засновани на релевантни податоци.

Во насока на зајакнување на капацитетите за трансфер на знаење помеѓу Собранието на Република Северна Македонија и ДЗР, во периодот од 14 до 18 јули 2025 година, беше реализирана „Обука за обучувачи“. На обуката учествуваа 25 претставници од двете институции, кои ги унапредија своите вештини за подготовка, реализација и евалуација на обуки, со цел воспоставување одржлив пристап за пренос на знаење и зајакнување на меѓу институционалната соработка. Сите учесници успешно ја завршија обуката и се стекнаа со соодветни сертификати.

Со цел унапредување на визуелната презентацијата на утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи преку визуелизација на податоци и подобрување на графичкиот дизајн, во 2025 година, со поддршка на NDI, беа организирани работилници за размена на искуства помеѓу вработените во ДЗР и експерт за графички дизајн од Шкотскиот парламент. Во исто време, во рамки на програмата во континуитет обезбедена е експертска поддршка за графички дизајн и визуелизација за потребите на ДЗР, особено при подготовка на конечните ревизорски извештаи, Годишниот извештај за работата на ДЗР за 2024 година, како и за други потреби на ДЗР.

Во насока на поефикасно спроведување на ревизорските активности и јакнење на знаењата и вештините на државните ревизори, 34 вработени во ДЗР се стекнаа со стипендии за стручно усовршување преку обука за напреден Microsoft Excel, додека еден вработен се стекна со стипендија за обука за ISO 27001:2022 итн.

Во рамки на проектот „Заедници со интегритет“, финансиран од Швајцарија и Шведска и имплементиран од NDI, во 2025 година за Државниот завод за ревизија беше обезбедена поддршка насочена кон зајакнување на институционалните капацитети. Во таа насока, 30 вработени во Државниот завод за ревизија добија стипендии за посетување обука за напреден Microsoft Excel. Дополнително, беше обезбедена донација на информатичка опрема и специјализиран софтвер, која опфати 5 професионални лаптопи, 5 лиценци за Microsoft Office Home and Business 2024, 5 лиценци за Windows 11 Pro и 240 лиценци за Speed Momentum Tools/Sampling.

Обезбедената поддршка придонесе за унапредување на знаењата и вештините на вработените, како и за јакнење на институционалните капацитети на Државниот завод за ревизија, со цел поефикасно спроведување на ревизорските активности, во согласност со стратешките приоритети на институцијата.

Вкупната вредност на обезбедената поддршка од страна на NDI изнесува **47.992 американски долари.**

4.2.3. ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ – UNDP

Во текот на 2025 година продолжи соработката помеѓу Државниот завод за ревизија и Програмата за развој на Обединетите нации (UNDP), насочена кон зајакнување на институционалните капацитети, унапредување на ревизорската методологија и поддршка на реформските процеси во областа на управувањето со јавните финансии.

Во рамки на проектот „Поддршка на реформата на управувањето со јавните финансии“, преку експертска и техничка поддршка се изработени повеќе значајни методолошки документи и алатки за потребите на Државниот завод за ревизија, меѓу кои: **Упатство за ревизија на имплементацијата и влијанието од националната развојна стратегија и целите за одржлив развој во Република Северна Македонија, Водич за процена на ризици од корупција на централно и локално ниво и во одделни сектори**, како и ревидирано **Упатство за стратешко и годишно планирање на ревизиите**, со кои е извршено задолжително на поврзување на целите од ревизиите на успешност и усогласеност со целите од Националната развојна стратегија и Целите за одржлив развој.

Во текот на 2025 година беше обезбедена и експертска поддршка во насока на зајакнување на капацитетите на државните ревизори за интегрирање на анализата на трошоци и придобивки во ревизиите, како и во други значајни области. Дополнително организирана е и работилница за унапредување на соработката помеѓу ДЗР и ДКСК.

ДЗР со свои претставници активно учествуваше во изготвувањето на Националната развојна стратегија и дава придонес за следење на нејзиното имплементирање преку ревизиите.

Регионалниот „Проект за паметни финансии за одговорна локална самоуправа“ има за цел да поттикне одговорно, транспарентно и модерно управување на локално ниво преку примена на современи финансиски алатки, анализа на податоци и паметни решенија за подобрување на отчетноста и ефикасноста на локалните институции. Проектот овозможува регионална соработка, размена на добри практики и заеднички пристап кон современите предизвици во управувањето со јавните средства, при што ДЗР активно се вклучува во процесите на модернизација и развој на иновативни пристапи во ревизијата и финансиското управување на локално ниво.

Вкупната обезбедена поддршка од страна на УНДП во 2025 година изнесуваше **40.600 американски долари.**

4.2.4. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И СОРАБОТКА ВО ЕВРОПА – КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ДЕМОКРАТСКИ ИНСТИТУЦИИ И ЧОВЕКОВИ ПРАВА - ОБСЕ – ОДИХР

Соработката помеѓу Државниот завод за ревизија (ДЗР) и Мисијата на ОБСЕ во Скопје во текот на 2025 година бележи значаен напредок, фокусирајќи се на транспарентноста на изборниот процес и зајакнувањето на техничките капацитети на институцијата.

Во рамките на меѓусебната соработка истакнуваме неколку активности и тоа како што следува:

- Средба со набљудувачите од ОБСЕ / ОДИХР која се одржа на 15 септември 2025 година. Фокусот беше ставен на активностите на ДЗР во ревизорските активности за законитоста на финансирањето на учесниците во изборната кампања;
- Потпишан Меморандум за соработка на 17 септември 2025 година помеѓу клучните институции за спроведување на изборите, со цел гарантирање на фер и демократски процес и зголемување на довербата на граѓаните во институциите.

- донација на 14 лаптоп компјутери, како дел од долгогодишната поддршка за дигитализација и ефикасност на ревизорските процеси обезбедена од Мисијата на ОБСЕ во Скопје; Организирани настани и работилници кои пред се однесуваа на обуки за политичките партии и медиумите во врска со новите законски обврски за поднесување на финансиски извештаи за изборната кампања.

За реализација на овие активности, обезбедена е вкупната поддршка страна на ОБСЕ во износ од **17.000 евра**.

4.2.5. ТЕЛО НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ЗА РОДОВА ЕДНАКВОСТ И ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ЖЕНИТЕ – UN WOMEN

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ја продолжи и унапреди соработката со UN Women преку спроведување на активностите утврдени со Меморандумот за соработка, насочени кон интегрирање на родовата перспектива во ревизорските процеси и јакнење на капацитетите на ДЗР во оваа област.

Во 2025 година, со поддршка на UN Women, започна третата кооперативна ревизија на успешност помеѓу ДЗР и ВРИ на Албанија и Косово на тема „Жени на лидерски позиции“, во која ДЗР е координатор на оваа меѓународна паралелна ревизија.

Во текот на годината, UN Women обезбеди стратешка поддршка за новоформираната единица задолжена за спроведување на родовите ревизии во рамки на Државниот завод за ревизија, преку обезбедување

технички опрема во насока на обезбедување на неопходната нејзината функционалност. Дополнително, двајца претставници од Државниот завод за ревизија учествуваа на сертифицирана обука за партиципативна родова ревизија, организирана од International Training Centre of the ILO во Торино, Италија. Стекнатите знаења и вештини, потврдени со соодветни сертификати, овозможуваат понатамошно спроведување на обуки за родова ревизија, како и примена на напредни методологии при спроведувањето на родови ревизии.

Со поддршка на UN Women, во периодот од 17 до 19 декември 2025 година, ДЗР ја организираше тридневна работилница на тема „Интегрирање на родовата перспектива во ревизорските процеси во јавниот сектор“, со цел зајакнување на капацитетите на ревизорите за примена на родово сензитивни

пристапи во ревизорската работа и управувањето со јавните финансии. На работилницата учествуваа 80 државни ревизори кои ги унапредуваа своите знаења во пет области: социјална заштита, локална самоуправа, одбрана, здравство и спорт.

ДЗР, во соработка со UN Women и во текот на 2025 година продолжи со активностите насочени кон промоција на резултатите од спроведените родови ревизии на успешност, вклучително и ревизијата на тема „Имплементација на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство (Истанбулската Конвенција) со осврт кон специјализираните услуги за жени жртви на родово-базирано насилство и семејно насилство“. Утврдените состојби во конечниот ревизорски извештај беа презентирани на промотивен настан одржан на 27

ноември 2025 година, во рамки на кампањата „16 дена активизам против родово базирано насилство“, во присуство на претставници на институции, експерти и организации од граѓанското општество. Исто така овој конечен ревизорски извештај беше разгледан и во рамките на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите, на која учествуваше и претседателката на државата.

За реализација на активностите поврзани со интегрирањето на родовата перспектива во ревизиите на успешност, поддршката обезбедена од UN Women, со финансиска поддршка од Швајцарија и Шведска, изнесуваше околу **40.000 американски долари.**

4.2.6. МЕЃУНАРОДНАТА ФОНДАЦИЈА ЗА ИЗБОРНИ СИСТЕМИ (ИФЕС)

Во 2025 година, во рамките на „Програмата за поддршка на изборите во Северна Македонија“, проект на Владата на Швајцарија, имплементиран од Меѓународната фондација за изборни системи (ИФЕС), чија цел е поддршка на по инклузивни и демократски изборни процеси преку зајакнување на институции вклучени во изборниот процес и обезбедување на граѓански надзор, ДЗР реализираше повеќе активности насочени кон унапредување на ревизијата на политичките партии на сметките на редовно работење и ревизијата на учесниците во изборните кампањи.

Во рамките на проектните активности, беше обезбедена техничка поддршка за унапредување на ревизорските програми кои се користат при ревизија на политички партии и изборни кампањи, како и обезбедување на специјализирана обука за вработените во ДЗР во областа на ревизијата на политичките партии и изборните кампањи.

Во соработка со Мисијата на ОБСЕ во Скопје во која беа инволвирани вработени од Државниот завод за ревизија, како обучувачи беа организирани серија практични работилници/ едукативни настани за учесниците во изборниот процес, со цел унапредување на нивното знаење на обврските поврзани со финансиското известување за изборните кампањи во пресрет на локалните избори во 2025 година. Дополнително, ДЗР учествуваше на заедничка конференција на која беа презентирани клучните утврдени состојби од извршените ревизии на политичките партии за 2024 година.

Реализираните активности придонесоа за понатамошно унапредување на капацитети на ДЗР во спроведувањето на ревизиите во оваа област, како и за зајакнување на транспарентноста и отчетноста на финансирањето на политичките партии и на учесниците во изборниот процес.

Вкупната обезбедената поддршка од страна на Меѓународната фондација за изборни системи (ИФЕС) изнесува **15.000 евра.**

4.2.7. ОЕЦД – СИГМА (OECD – SIGMA)

Соработката на Државниот завод за ревизија со OECD-SIGMA во текот на 2025 година беше насочена кон отпочнување на активностите за унапредување на методологијата и институционалните капацитети за спроведување на ревизија на Завршната сметка на Буџетот, во согласност со новите законски барања и меѓународните ревизорски стандарди. Во рамки на Програмата за работа на SIGMA за 2025 година беше обезбедена поддршка за реформите во управувањето со јавните финансии, при што во координација со ДЗР беше договорена поддршка за финансиска ревизија на Завршната сметка на Буџетот во идниот период согласно барањата од новиот Закон за буџети.

Како дел од соработката беа реализирани работни средби, консултации и експертски активности со претставници на OECD-SIGMA, а беше подготвена и рамка за двегодишна поддршка која опфаќа активности за анализа на добри практики од земји членки на Европската Унија и регионот, подготовка на препораки за унапредување на ревизорската методологија, развој на прирачник за ревизија на Завршната сметка на Буџетот, обуки и менторска поддршка за ревизорските тимови,

како и пилот ревизија со примена на новите методолошки решенија. Како резултат на спроведената анализа, во просториите на ДЗР беше одржана работилница на која беа презентирани европските искуства и добри практики во ревизијата на консолидирани финансиски извештаи на централната власт, со посебен фокус на нејзиниот иден развој во ДЗР.

Дополнително ДЗР имаше учествуваше на онлајн настанот организиран од Португалскиот суд на ревизори и OECD на тема „Подобрување на ефикасноста и транспарентноста на јавните набавки со фокус на зајакнување на контролната рамка во Португалија“, што претставува значаен настан посветен на унапредување на ревизијата и надзорот во јавните набавки преку примена на вештачка интелигенција, машинско учење и анализа на податоци. Преку размена на искуства меѓу врховни ревизорски институции, OECD и европски институции, беше истакната важноста на дигиталната трансформација и современите ревизорски пристапи за поефикасно откривање ризици, зголемување на транспарентноста и подобрување на контролата во управувањето со јавните средства.

4.2.8. СВЕТСКА БАНКА (WB)

Учеството на Државниот завод за ревизија во активностите поддржани од Светска банка/World Bank (WB) претставува важен чекор за јакнење на капацитетите во областа на ревизијата на јавниот долг, јавните финансии и спроведувањето на реформските политики.

Во текот на 2025 година, Светска банка ја продолжи техничка поддршка на ДЗР завод за ревизија во рамките на „Проектот за зајакнување на надзорот, транспарентноста и отчетноста на трошењето на јавните инвестиции“, финансиран преку грантот за инвестиции во инфраструктурата за квалитет (QII).

Проектот беше насочен кон јакнење на капацитетите на ДЗР за спроведување ревизии на успешност на јавните инвестиции, преку унапредување на знаењата и вештините на вработените, како и подобрување на квалитетот на ревизорските наоди и препораки.

Во рамките на проектните активности, обезбедена е поддршка за изработка на Упатство за ревизија на успешност на управувањето со јавните инвестиции, како анекс на постојниот Прирачник за ревизија на успешност на ДЗР, кое беше финализирано во ноември 2025 година.

Дополнително, во рамките на проектот „Поддршка за спроведување ревизија на Планот за раст“, ДЗР доби поддршка од Светска банка за изработка на методолошка рамка за системска ревизија на Инструментот за реформи и раст на Северна Македонија. Во соработка со Ernst & Young, беше изработено и донесено Упатство за ревизија на Реформската агенда, како прв прирачник од ваков вид во регионот и тридневната работилница за спроведување на ревизија на Реформската агенда 2024–2027 придонесе за развој на методологии и практични алатки за ревизија на оваа тема.

Преку обуката во Виена претставниците на ДЗР ги унапредија знаењата за оценка на перформансите во управувањето со јавниот долг, анализа заснована на докази, додека работилницата во Скопје овозможи размена на искуства и подобрување на соработката меѓу институциите задолжени за јавниот долг и фискалниот надзор.

Овие активности ја потврдуваат посветеноста на ДЗР кон следење на современите текови, модернизација на ревизорските практики и јакнење на институционалните капацитети.

4.2.7. CIPFA

Во текот на 2025 година, Државниот завод за ревизија ја продолжи соработката со Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA) и Centre of Excellence in Finance (CEF), насочена кон зајакнување на институционалните капацитети на ДЗР, професионалниот развој на вработените и унапредување на знаењата во областа на управувањето со јавните финансии, интегритетот и борбата против корупцијата.

На покана на CIPFA, претставници на Државниот завод за ревизија учествуваа на повеќе меѓународни конференции и стручни настани, при што беа разменети искуства и добри практики во областа на транспарентноста, отчетноста и управувањето со јавните средства.

Во рамки на областите на соработка утврдени со Меморандумот за соработка, ДЗР со CIPFA продолжи

со реализација на програмата за управување со ризик од корупција, преку активности за континуирано професионално усовршување насочени кон јакнење на институционалните капацитети и унапредување на знаењата во областа на интегритетот, превенцијата од корупција и управувањето со ризици во јавниот сектор.

Претставници на ДЗР учествуваа и во сертификациската програма „Managing Forensic Assignments in the Public Sector“, реализирана во соработка помеѓу CEF и CIPFA, со цел унапредување на знаењата во областа на форензичката ревизија, спречувањето на измами и анализата на податоци, кои се стекнаа со сертификат за Managing Forensic Assignments in the Public Sector.

Реализираните активности придонесоа за понатамошно јакнење на професионалните и институционалните капацитети на Државниот завод за ревизија.

4.2.7. ЕУ ПРОЕКТОТ „ПОДДРШКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕФОРМА НА УПРАВУВАЊЕТО СО ЈАВНИТЕ ФИНАНСИИ“

Во текот на 2025 година започна реализацијата на проектот „Поддршка за спроведување на Програмата за реформа на управувањето со јавните финансии 2024–2027“ (бр. EC-NEAR/SKP/2024/EA-RP/0064), финансиран од Европската Унија, во чии рамки за потребите на Државниот завод за ревизија е обезбедена техничка и експертска поддршка насочена кон понатамошно унапредување на ревизорските практики и зајакнување на капацитети на ДЗР.

Согласно приоритетите и идентификуваните потреби на Државниот завод за ревизија, е обезбедена таргетирана поддршка во областа на надворешната ревизија, насочена кон унапредување на ревизорската методологија и усогласување со МСС, МСФИ и МСР, како и зајакнување на знаењата и вештините на државните ревизори.

Во рамки на проектните активности со поддршка на активности за усогласување на Прирачникот за ревизија на регуларност и ревизорските програми за субјектите кои ги водат деловните книги на готовинска основа, и ревизорските програми за субјектите кои ги водат трговските книги на пресметковна основа согласно меѓународните стандарди.

Дополнително, обезбедена е експертска поддршка за развој на методолошки алатки во областа на форензичката ревизија, идентификување на ризици од измама и унапредување на пристапите за проценка на ризик.

Посебен фокус е ставен и на подготовката на институцијата за примена на новите стандарди на ИНТОСАИ – ИССАИ 140 – Контрола на квалитет на ВРИ и ИССАИ 150 – Компетенции на ревизорите, преку усогласување на внатрешните политики, процедури и системот за управување со квалитетот на ревизијата со барањата на новата меѓународна рамка.

Во рамки на проектот се планирани повеќе обуки, работилници и стручни консултации со вработените во Државниот завод за ревизија, со цел унапредување на нивните знаења и вештини и обезбедување поквалитетно и поефикасно спроведување на ревизиите.

Реализираните активности придонесоа за понатамошно јакнење на институционалната ефикасност на Државниот завод за ревизија и унапредување на неговата улога во обезбедувањето транспарентно, отчетно и законито управување со јавните средства, при што активностите во рамки на проектот ќе продолжат и во текот на 2026 година.

4.3 ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА

Во октомври 2024 година, Европска комисија ја одобри Реформската агенда на Северна Македонија, во рамките на Планот за раст на Европската унија за Западен Балкан 2024–2027. Овој чекор претставува значаен напредок во процесот на европска интеграција и овозможува пристап до Фондот за реформи и раст на Европската унија.

Во рамките на реформскиот процес, ДЗР ќе спроведува ревизија на усогласеноста на системот за имплементација и контрола за спроведување на Инструментот за реформи и раст, односно Реформската агенда. Во 2025 година, Европска комисија, во соработка со КРМГ, започна ревизија на системот за спроведување на инструментот. По завршување на оваа постапка, која продолжува во текот на 2026 година, ДЗР ќе спроведе ревизија на Реформската агенда согласно Годишната програма за работа на ДЗР за 2026 година.

Државниот завод за ревизија активно соработува со надлежните институции во насока на спречување и намалување на корупцијата, во рамките на Протоколот за соработка за превенција и репресија на корупцијата и судирот на интереси. Воедно, учествува во спроведувањето на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА), преку активности предвидени во Поглавјето 23 Правосудство и фундаментални права, 23.2 Антикоруписка политика, Поглавјето 5 Јавни набавки, Поглавјето 32 Финансиска контрола, како и во областа Функционирање на демократските институции, Подрачје: функционирање на Собранието во демократскиот систем и подрачје Изборен процес, во областа на Реформа на јавната администрација, подрачје: Стратешка рамка за реформа на јавна администрација, како и во работата на други тела и органи за спречување на корупцијата.

Државниот завод за ревизија е дел од „Меѓуресорското тело за координација на активностите против корупцијата“, кое има задача да ги координира активностите на надлежните институции во борбата против корупцијата, да ја унапредува меѓусебната соработка, размената на информации и податоци, како и спроведувањето на препораките содржани во извештаите на ГРЕКО при Совет на Европа и други релевантни меѓународни организации.

05

ИЗВРШЕНИ
РЕВИЗИИ

Резултатите од ревизорските активности утврдени со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година се содржини во подолу наведените графички прикази и тоа:

РЕВИЗИИ НИЗ БРОЈКИ ГОДИШНА ПРОГРАМА НА ДЗР ЗА 2025

101

Ревизорски извештаи за
Ревизија на регуларност

9

Ревизорски извештаи за
Ревизија на успешност

6

Ревизија на усогласеност како
посебен вид на ревизија

4

ИТ ревизија

119

Ревизорски извештаи
доставени до Собрание на
Република Северна Македонија

42

Ревизорски извештаи доставени
до Јавен обвинител на
Република Северна Македонија

6

Ревизорски извештаи доставени
до Државната комисија за
спречување на корупцијата

10

Ревизорски извештаи
доставени до Министерството за
внатрешни работи

10

Ревизорски извештаи
доставени до Финансиската полиција

244

Субјекти опфатени со
ревизија

1.500

Наоди и прашања во
ревизорските извештаи

1.073

Препораки во ревизорските
извештаи

542.550

Јавни приходи опфатени со ревизијата
(во милиони)

287.827

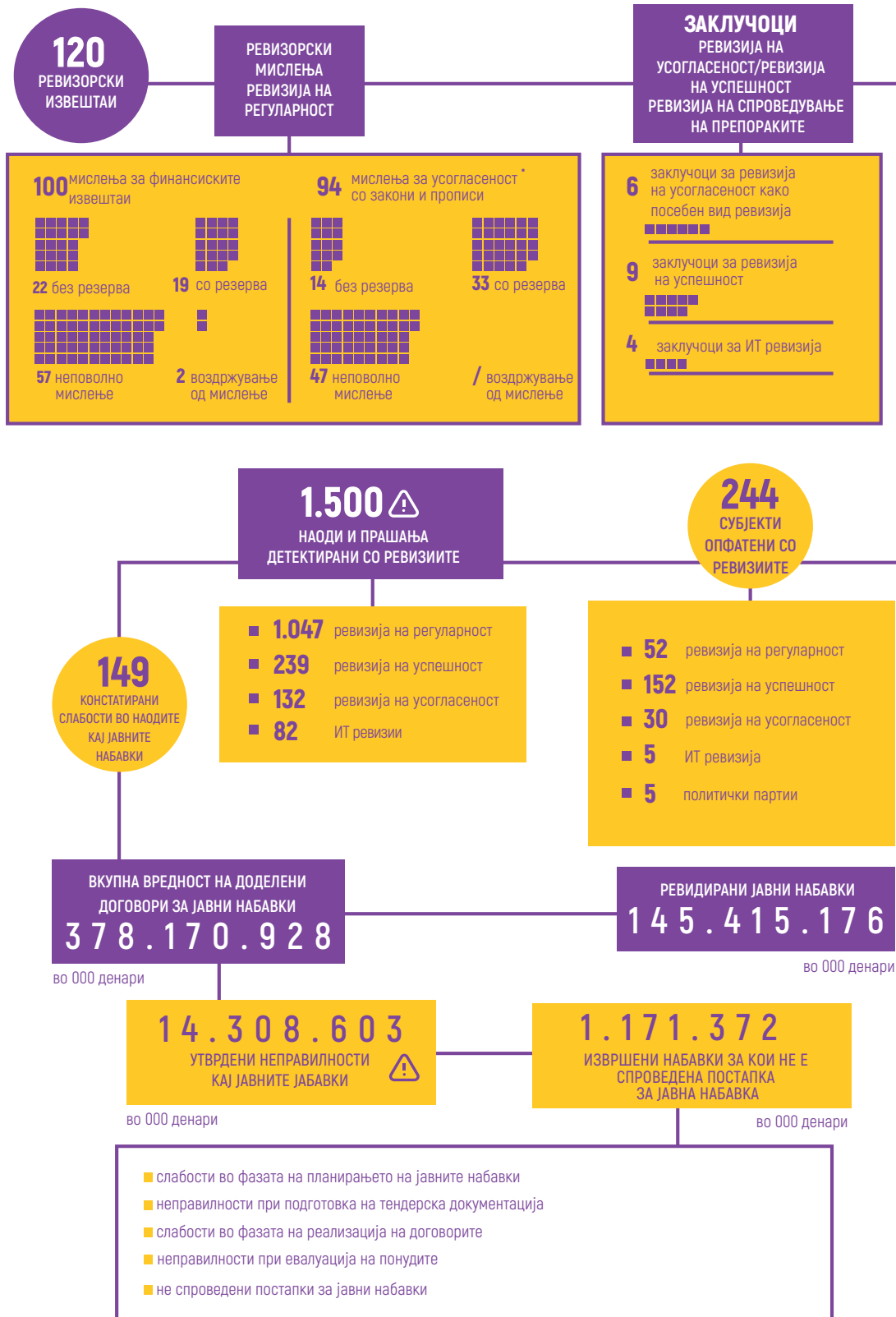
Јавни расходи опфатени со ревизијата
(во милиони)

34

Извршени проверки за утврдување на
статусот на дадените препораки во
конечните ревизорски извештаи
(follow up)

77	213.483	24.886	33
Издадени извештаи за спроведените проверки за утврдување на статусот на дадените препораки во конечните ревизорски извештаи (follow up)	Ревидирана актива/пасива од Билансот на состојба (во милиони)	Неплатени/ помалку уплатени/ јавни давачки/ надоместоци во Буџетот на државата (во милиони)	Побарувања од државата (во милиони)
3.339	946	576	25
Неплатени помалку уплатени надоместоци во Буџетот на ревидираните општини (во милиони)	Незаконско користење на средства (во милиони)	Помалку пресметан ДДВ (во милиони)	Помалку пресметан данок на личен доход (во милиони)
1.218	179	822	1.909
Помалку пресметан данок на добивка (во милиони)	Помалку пресметани даноци – камати (во милиони)	Помалку пресметани придонеси (во милиони)	Корективни книжења во Билансот на состојба (во милиони)
28.055	8.911	1.500	1.190
Утврдени состојби кои влијаат на дејноста на субјектот предмет на ревизија, неплатени обврски и капиталните инвестиции (во милиони)	Одложување / застој на инвестициски грантови (во милиони)	Платени/ пресметани провизии за неповлечени средства од кредити/заеми (во милиони)	Застарени побарувања (во милиони)
805.932	4.094	21	14.906
Вредност на тужбеното барање на судски постапки во кој субјектот предмет на ревизија се јавува во улога на тужен и тужител (во милиони)	Износ на изгубени судски постапки (во милиони)	Износ на адвокатски, нотарски и трошоци за извршители (во милиони)	Финансиски ефекти од ревизијата/ уплатени средства во текот на ревизијата / намалени камати (во милиони)
58.514	378.171	145.415	14.309
Друга додадена вредност на ревизијата / ненавремено платени надоместоци (во милиони)	Вкупен износ на јавни набавки (во милиони)	Опфат на јавни набавки со ревизија (во милиони)	Вкупен износ на утврдени неправилности кај јавните набавки (во милиони денари)
	1.171	234	
	Извршени набавки за кои не е спроведена постапка за јавни набавки (во милиони)	Отпишани побарувања (во милиони)	

РЕВИЗИИ НИЗ БРОЈКИ

* Бројот на мислења за усогласеност со закони и прописи е помал во однос на бројот на мислења за финансиските извештаи, со оглед на тоа што во конечните ревизорски извештаи за извршени ревизии на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за сметките на приходи на буџет на дотации (930) за 6 единици на локална самоуправа мислењето за усогласеност со закони и прописи по корисници се изразува во ревизорските извештаи при ревизија на соодветниот корисник на наменските дотации.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

ВКУПНО 542.550 МИЛИОНИ ДЕНАРИ ревидирани јавни приходи и 287.827 МИЛИОНИ ДЕНАРИ ревидирани јавни расходи со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година.

Најголем удел во ревидираните приходи имаат Централниот буџет со 299.161 милиони денари (55%), Буџетите на фондовите со 172.744 милиони денари (32%) и Опфатените јавни приходи со Ревизиите на успешност со 41.971 милиони денари (8%).

Во структурата на ревидираните расходи, опфатени се расходи со ревизиите на регуларност, успешност и усогласеност при што најголем обем имаат расходите на Буџетите на фондовите со 167.031 милиони денари (58%), Централниот буџет со 27.982 милиони денари (10%), Опфатените јавни расходи со Ревизиите на усогласеност како посебни ревизии во износ од 40.178 милиони денари (14%) и со Ревизиите на успешност во износ од 26.472 милиони денари (9%).

Во споредба со Годишната програма за работа на ДЗР за 2024 година, остварено е значително зголемувањето на ревидираните јавни приходи во вкупен износ од 90.674 милиони денари (20%), а особено кај:

- централниот буџет за 34.813 милиони денари, односно 13% повеќе во однос на минатата година;
- буџетите на фондовите за 23.528 милиони денари, односно 16% повеќе во однос на минатата година;
- буџетите на единиците на локалната самоуправа за 2.207 милиони денари, односно 31% повеќе во однос на минатата година;
- други јавни претпријатија, други институции финансирани од јавни средства и правни лица во кои државата е доминантен акционер за 14.059 милиони денари, кои се ревидирани за 74% повеќе од минатата година;
- јавни приходи опфатени со ревизиите на успешност за 18.616 милиони денари, односно 80% повеќе во однос на минатата година.

Во споредба со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година, остварено е значително зголемувањето на ревидираните јавни расходи во вкупен износ од 60.053 милиони денари (26%), а особено кај:

- буџетите на фондовите за 21.668 милиони денари, односно 15% во однос на минатата година;
- буџетите на единиците на локалната самоуправа за 5.187 милиони денари, односно 42% во однос на минатата година;
- други јавни претпријатија, други институции финансирани од јавни средства и правни лица во кои државата е доминантен акционер за 8.972 милиони денари, односно 186% во однос на минатата година;
- јавни расходи опфатени со ревизиите на успешност за 18.170 милиони денари, односно 219% повеќе во однос на минатата година;
- јавни расходи опфатени со ревизиите на усогласеност како посебни ревизии за 40.175 милиони денари повеќе во однос на минатата година.

РЕВИДИРАНИ ЈАВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ

ВКУПНО **542.550 МИЛИОНИ ДЕНАРИ** ревидирани јавни приходи и **287.827 МИЛИОНИ ДЕНАРИ** ревидирани јавни расходи со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година

	Ревидирани јавни приходи	Ревидирани јавни расходи
Централен буџет на Република Северна Македонија	299.161	27.982
	264.348	59.574
Буџет на фондови	172.744	167.031
	149.216	145.363
Буџет на ЕЛС	9.225	8.947
	7.018	3.760
Корисници на средства од буџетот на ФЗО	1.720	1.646
	3.386	3.360
Политички партии и учесници во изборни кампањи	704	529
	1.276	1.067
Јавни претпријатија	1.070	1.259
	1.381	1.534
Други институции/ Правни лица во кои државата е доминантен акционер	15.955	13.783
	1.896	4.811
Опфатени со Ревизии на успешност	41.971	26.472
	23.355	8.302
Опфатени со Ревизии на усогласеност како посебен вид на ревизии	0	40.178
	0	3

Опфатот на ревидираните расходи на Буџетот на РСМ за 2024 година изнесува 65%. Во структурата на ревидираните расходи, опфатени се расходи со ревизиите на регуларност во износ од 197.188 милиони денари односно 87% и расходи со ревизиите на успешност и усогласеност спроведени

согласно Годишните програми за работа на ДЗР за 2024 и 2025 година во вкупен износ од 29.097 милиони денари односно 13%.

ОПФАТ НА БУЏЕТИТЕ ПРЕКУ РЕВИДИРАНИТЕ РАСХОДИ

Ревидирани расходи по видови буџети (во милиони денари)	Извршен буџет за 2024	Ревидирано	Учество во %
1	2	3	4
<p>Расходи на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година</p> <p>(Завршна сметка на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година „Сл.весник на Република Северна Македонија“, бр.151/2025)</p>	347.454	226.285	65
Буџети на Единици на локална самоуправа	47.862	8.947	19

2025

2024

2023

5.1 ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ ОД РЕВИЗИИТЕ

Со Годишната програма за работа на ДЗР за 2025 година се утврдени приоритетните активности во насока на остварување на целите и задачите за работа на ДЗР односно остварување на стратешките цели на институцијата.

Преземените активности за остварување на стратешките цели обезбедуваат соодветен опфат на ревидирани јавни средства, зголемување на знаењата и вештините на вработените, вршење на ревизија на успешност на различни програми и проекти кои се во функција на остварување на отчетноста и доброто управување, испитување на резултатите во однос на економичноста, ефикасноста и ефективноста на активностите на јавниот сектор, информирање на засегнатите страни и јавноста за утврдените состојби во конечните ревизорски извештаи и подобрување на квалитетот на услугите кои јавниот сектор има обврска да ги обезбеди за правните и физички лица. Клучните резултати од работењето на ДЗР за 2025 година се согледуваат во:

- поддршка на Собранието во исполнувањето на неговите надлежности преку идентификација и презентација на неправилностите, случаите на противзаконско работење и можни случаи на корупција и злоупотреба на јавните средства
- давање придонес во остварувањето на поставените цели на Националната развојна стратегија, која е сеопфатен документ за економскиот, социјалниот, еколошкиот и културниот развој на нашата држава во следните 20 години и ги одразува стремежите, очекувањата и согледувањата за едно подобро економски развиено општество и благосостојба за граѓаните;
- давање на придонес во остварувањето на Целите на одржлив развој на Организацијата на обединети нации - Агендата 2030;
- давање на придонес во превенција и спречување на корупцијата и преземање на дејствија за известување и соработка до надлежните органи во однос на потенцијални или откриени ризици, сомневања, незаконски дејствија и трансакции утврдени при вршење на ревизиите, кои упатуваат на можни судири на интереси, корупција и измама;

- давање на јасни и ефективни препораки на државните и другите институции од јавниот сектор во унапредување на управувањето со јавните средства;
- давање придонес за зголемување на транспарентноста и отчетноста на користењето на јавните средства / средствата на даночните обврзници, а со тоа и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните преку испорака на услуги со почитување на принципите на сигурност во давањето на услугите, континуитет и квалитет на услугата, транспарентност, достапност и универзална услуга, заштита на корисниците и граѓаните;
- утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на државата со што ДЗР обезбедува поврат на вложените средства од Буџетот во ДЗР;
- утврдување на состојби на даночна евазија, неплаќање на јавни давачки и надоместоци во Буџетот на единиците на локална самоуправа и Градот Скопје со што ДЗР обезбедува поврат на вложените средства од Буџетот на Република Северна Македонија единиците на локална самоуправа и Градот Скопје;
- ревизија на доделувањето на договорите и реализацијата на јавните набавки;
- давање насоки за начинот на планирање на капиталните инвестиции, обезбедувањето на потребните средства и следење на нивната реализација на централно и локално ниво (со посебен осврт на средства обезбедени од меѓународни кредитори), и утврдување на ефектите од наведените инвестиции;
- следење на сервисирањето на јавниот долг и давање придонес во начинот на управување со јавните финансии.

Ревидирана актива/пасива од Билансот на состојба (во милиони)	213.483
Неплатени/ помалку уплатени/ јавни давачки/ надоместоци во Буџетот на државата (во милиони)	24.886
Побарувања од државата (во милиони)	33
Неплатени помалку уплатени надоместоци во Буџетот на ревидираните општини (во милиони)	3.339
Незаконско користење на средства (во милиони)	946
Помалку пресметан ДДВ (во милиони)	576
Помалку пресметан данок на личен доход (во милиони)	25
Помалку пресметан данок на добивка (во милиони)	1.218
Помалку пресметани даноци – камати (во милиони)	179
Помалку пресметани придонеси (во милиони)	822
Корективни книжења во Билансот на состојба (во милиони)	1.909
Утврдени состојби кои влијаат на дејноста на субјектот предмет на ревизија, неплатени обврски и капиталните инвестиции (во милиони)	28.055
Одложување / застој на инвестициски грантови (во милиони)	8.911
Платени/ пресметани провизии за неповлечени средства од кредити/заеми (во милиони)	1.500
Застарени побарувања (во милиони)	1.190
Отпишани побарувања (во милиони)	234
Вредност на тужбеното барање на судски постапки во кој субјектот предмет на ревизија се јавува во улога на тужен и тужител (во милиони)	805.932
Износ на изгубени судски постапки (во милиони)	4.094
Износ на адвокатски, нотарски и трошоци за извршители (во милиони)	21
Финансиски ефекти од ревизијата/ уплатени средства во текот на ревизијата / намалени камати (во милиони)	14.906
Друга додадена вредност на ревизијата / ненавремено платени надоместоци (во милиони)	58.514
Вкупен износ на јавни набавки (во милиони)	378.171
Опфат на јавни набавки со ревизија (во милиони)	145.415
Вкупен износ на утврдени неправилности кај јавните набавки (во милиони денари)	14.309
Извршени набавки за кои не е спроведена постапка за јавни набавки (во милиони)	1.171
Помалку прикажани обврски (во милиони)	4.671

5.2. ИЗВРЕШНИ РЕВИЗИИ

5.2.1. БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ОСНОВЕН БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2024 ГОДИНА

Управувањето со јавни финансии е основата на спроведување на политиката на државата, во на сока на обезбедување повисок економски раст и подобрување на квалитетот на живеење на граѓаните. Министерството за финансии како еден од клучните носители на процесот на подготовка, донесување, управување и извршување на буџетот на државата, преку среднорочното планирање, активностите ги насочува кон обезбедување на финансиска и макроекономска стабилност и фискална одржливост на економијата.

Фискалната стратегија како значаен стратешки документ ги дефинира најважните цели и политики за дејствување, како и среднорочните макроекономски и фискални проекции преку кои би се воспоставила врската помеѓу дефинираните стратешки приоритети и расположливите извори на финансирање, односно Буџетот. Во исто време, насоките и политиките во фискалната стратегија претставуваат основа за среднорочните проекции на јавните приходи и расходи, со цел зајакната фискална дисциплина и соодветна распределба на расположливите средства, во согласност со стратешките приоритети.

Подготовката и донесувањето на Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година е во рамки на законски утврдените рокови, со мало задоцнување при донесување на Одлуката за стратешки приоритети за 2024 година и доставување на Предлог буџетот до Собранието на Република Северна Македонија за усвојување.

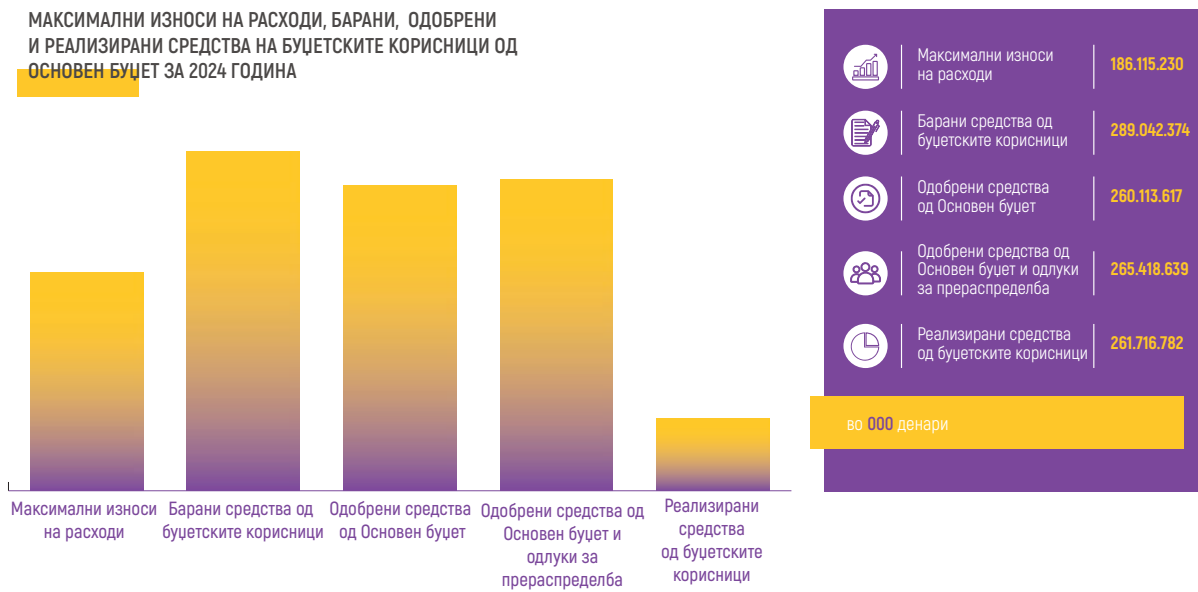
Планирањето на потребните средства буџетските корисници го вршат преку буџетските барања што ги доставуваат до Министерството за финансии. Анализата на буџетските барања од 31 буџетски корисници покажа дека иако има подобрување во комплетноста на доставените барања во однос на 2023 година, продолжува праксата министерството да изготвува предлог буџет за одреден број буџетски корисници.

Приходите и расходите на Основниот буџет за 2024 година се проектирани во износ од 260.113.617 илјади денари и бележат намалување во однос на 2023 година, но во однос на максималните износи на одобрени средства/расходи, истите се повисоки. Дополнително, со ребалансот на Буџетот од Август и одлуката за прераспределба на средства меѓу буџетските корисници на централната власт и фондовите од Декември 2024 година, Основниот буџет за 2024 година изнесува 265.418.639 илјади денари и во однос на 2023 година е зголемен за 1%.

И понатаму постои потребата од зајакнување на постапката на усогласување на предлозите на буџетските барања помеѓу МФ и буџетските корисници, со цел минимизирање на ризикот планираните средства да не ги отсликуваат реалните потреби на буџетските корисници како и за потребата од информирање на Владата за причините за неусогласеност на бараните и одобрените средства на буџетските корисници.

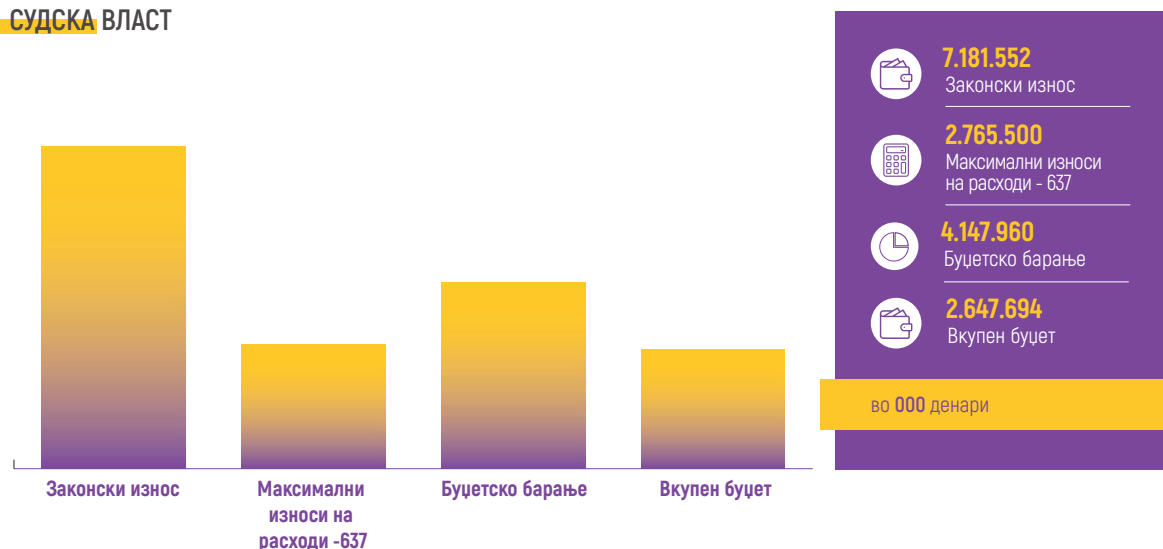
МАКСИМАЛНИ ИЗНОСИ НА РАСХОДИ, БАРАНИ, ОДОБРЕНИ И РЕАЛИЗИРАНИ СРЕДСТВА НА БУЏЕТСКИТЕ КОРИСНИЦИ ОД ОСНОВЕН БУЏЕТ ЗА 2024 ГОДИНА

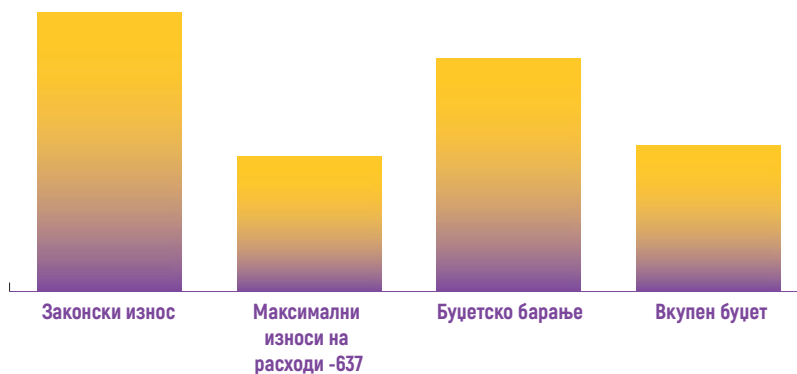
Најголемо отстапување меѓу максимално утврдениот износ на расходи и одобрените средства е утврдено во разделот за Владата и Бирото за регионален развој.

И со Основниот буџет за 2024 година не се обезбедени законски предвидените средства за Судската власт, Јавното обвинителство и рамномерен регионален развој предвидени со Законот за судскиот буџет, Законот за јавното обвинителство и Законот за рамномерен регионален развој. Со анализата за 2024 година утврдивме дека:

СУДСКА ВЛАСТ

ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО

1.554.764
Законски износ

753.356
Максимални износи на расходи - 637

1.229.240
Буџетско барање

811.655
Вкупен буџет

во 000 денари

За реализација на потпрограмата за рамномерен регионален развој треба да се обезбеди најмалку 1% од БДП, а преку Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој обезбедени се само 0,08% од БДП, или 0,01% помалку во однос на 2023 година.

Преку програмите кои се реализираат од повеќе институции, овие средства достигнуваат до 1% од БДП за 2023 година.

Согласно Законот за вработување на инвалидни лица, Министерството за финансии има обврска да врши трансфер на средства на сметката во АВРСМ на Посебен фонд формиран за подобрување на условите за вработување и работење на инвалидните лица со цел финансирање на работите за подобрување на условите за вработување и работење на инвалидни лица. Утврдивме дека министерството нема вршено трансфери на средства на Посебниот фонд, а истото е констатирани и во Конечните извештаи за извршените ревизии на регуларност на Агенцијата за вработување на РСМ во минати години.

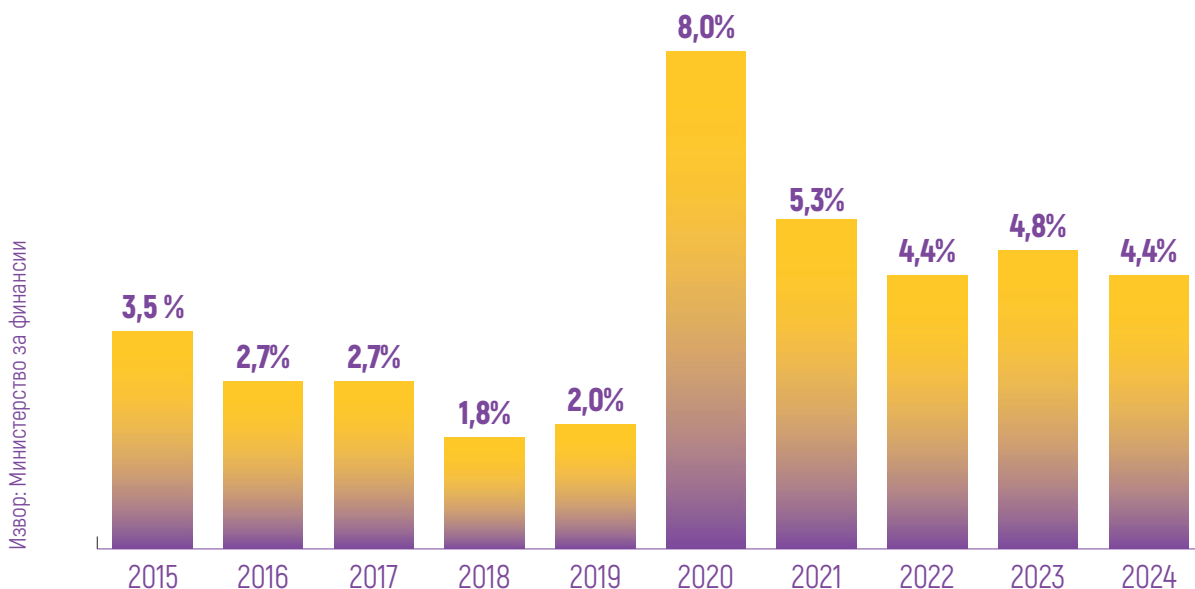
Новите фискални правила согласно член 10 од новиот Закон за буџети, почнувајќи од 1 јануари 2023 година предвидуваат:

- **дефицитот на општата власт** (институциите кои се класифицирани во Сектор Држава (С.13), согласно Националната класификација на институционални сектори на Државниот завод за статистика) за соодветната година, не смее да надмине ниво од 3% од номиналниот БДП,
- **вкупниот долг на општата власт** не смее да надмине ниво од 60% од номиналниот БДП и
- **гарантираниот јавен долг** не смее да надмине 15% од номиналниот БДП.

Буџетскиот дефицит на ниво на Централен Буџет, според макроекономските индикатори објавени од страна на МФ за 2024 година **изнесува 4,4% од БДП и е понизок во однос на 2023 година** кога изнесуваше 4,8% од БДП. Истиот е повисок од законски утврденото ниво со Фискалната стратегија на Република Северна Македонија за 2024-2028 каде е проектиран на 3,4% од БДП.

ПРОЦЕНТУАЛНО УЧЕСТВО НА БУЏЕТСКИОТ ДЕФИЦИТ ВО БДП ЗА ПЕРИОД 2015-2024 ГОДИНА

Вкупните приходи и приливи во 2024 година се остварени во износ од 294.025.256 илјади денари, 13% повеќе во однос на 2023 година.

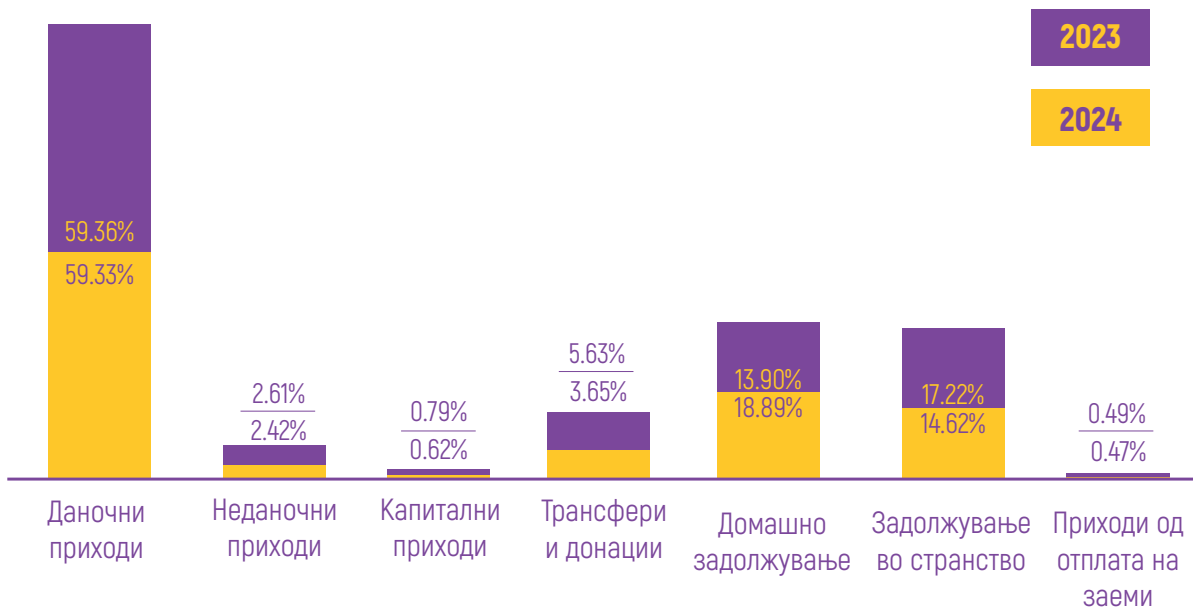
ВКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИЛИВИ ВО ОСНОВЕН БУЏЕТ ВО 2024 ГОДИНА

ВИДОВИ ПРИХОДИ	2024	2023	2024/2023
Даночни приходи	174.457.425	154.405.427	13%
Неданочни приходи	7.110.999	6.780.481	5%
Капитални приходи	1.829.374	2.060.314	11%
Трансфери и донации	10.743.870	14.651.839	27%
Домашно задолжување	55.529.371	36.156.026	54%
Задолжување во странство	42.975.791	44.795.663	4%
Приходи од отплата на заеми	1.378.426	1.275.378	8%
ВКУПНО:	294.025.256	260.125.128	13,03%

во 000 денари

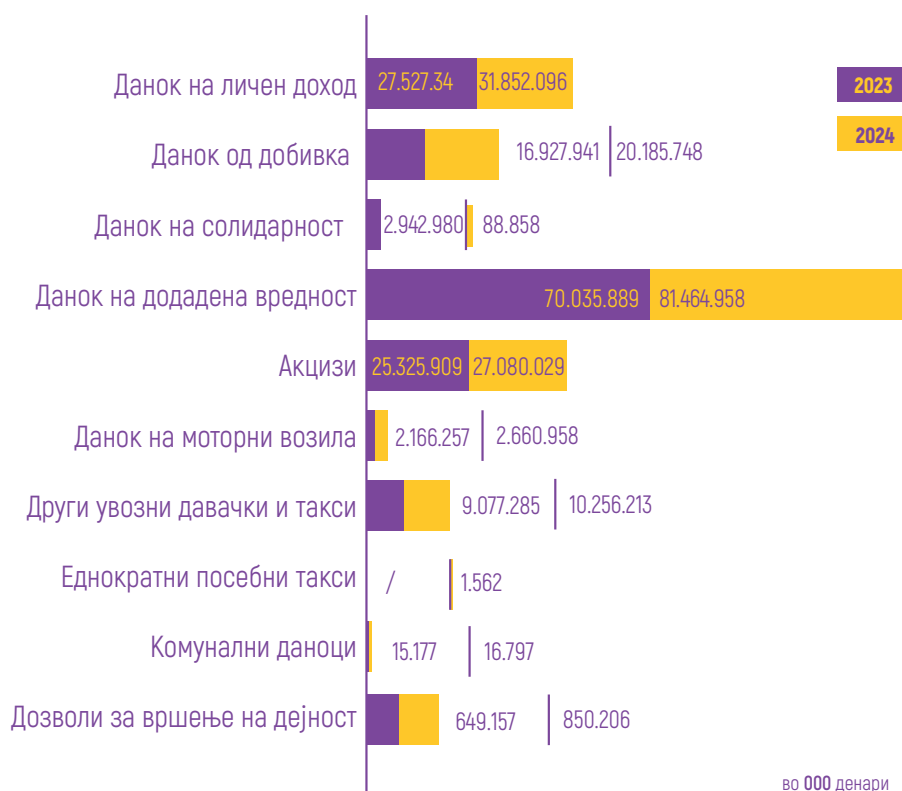
Структурата на Буџетот за 2024 година упатува дека даночните приходи и во 2024 година имаат големо учество во структурата на приходите на основниот буџет, што укажува на подобрување на финансиската структура.

СТРУКТУРА НА БУЏЕТОТ СПОРЕД ПРИХОДИ И ПРИЛИВИ

Во 2024 година, кај сите видови даночни приходи забележан е пораст во однос на 2023 година, освен кај еднократните посебни такси.

РЕАЛИЗАЦИЈА НА ДАНОЧНИ ПРИХОДИ

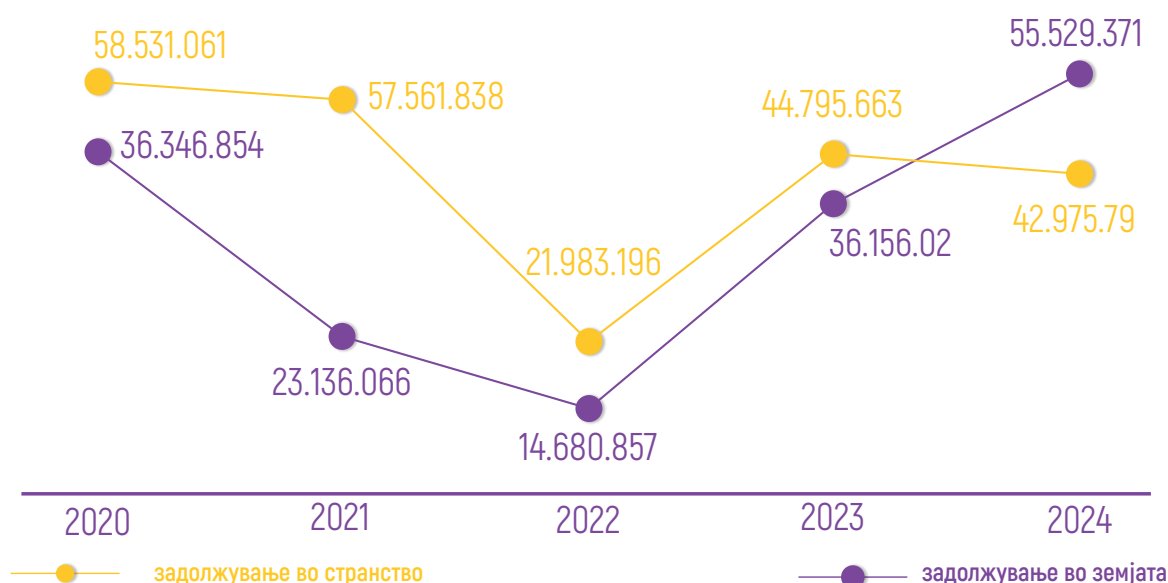

Од данокот на солидарност во текот на 2024 година наплатени се приходи во износ 88.858 илјади денари, односно 97% помалку во однос на 2023 година од причина што е воведен како еднократна обврска во септември 2023 година со цел справување со Ковид-19 кризата и други антикризни мерки и во најголем дел приходите се наплатени од правните лица во текот на 2023 година. Во февруари 2025 година, Уставниот суд на Република Северна Македонија со Одлука го поништи Законот за данок за солидарност, поради повратното дејство на Законот, односно повреда на владеењето на правото, правната предвидливост и правната сигурност како фундаментални принципи, поради што министерството треба да изврши поврат до компаниите кои извршиле уплати по основ на данок на солидарност, во вкупен износ од 3.031.838 илјади денари или 49.138.000 евра.

Вкупните приливи од **Задолжување во земјата и странство** во 2024 година учествуваат со 33,5% во вкупните приходи на Основниот буџет и бележат зголемување за 2,5% и во однос на нивното учество во вкупните приходи на Основниот буџет за 2023 година.

ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО ЗЕМЈАТА И СТРАНСТВО

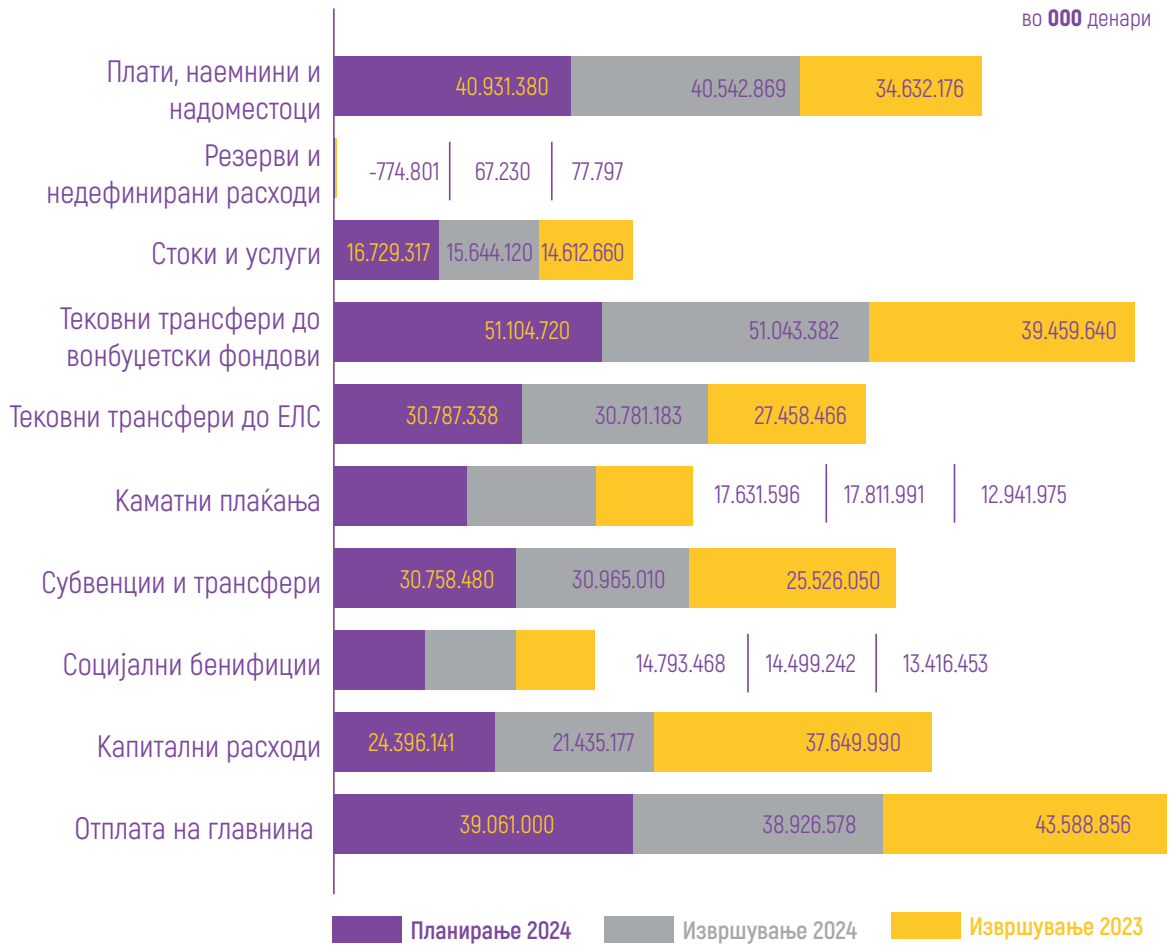
во 000 денари

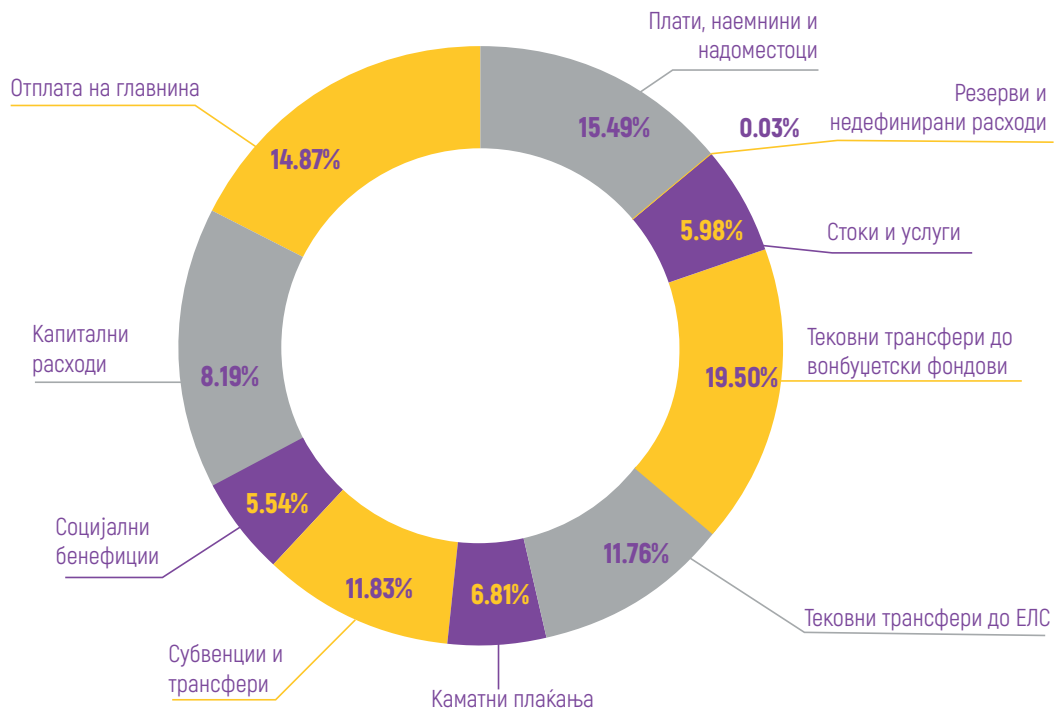
Приливите од задолжување во земјата учествуваат со 56% во вкупните приливи по основ за задолжување на државата и бележи зголемување на нивното учество во структурата на задолжувањето во однос на 2023 година кога истото изнесувало 45%, додека остварените приливи по основ на задолжување во странство во износ од 42.975.791 илјади денари се за 4% помалку во однос на 2023 година.

Вкупните расходи и одливи на Основен буџет за 2024 година изнесуваат 261.716.782 илјади денари и се за 5% поголеми во однос на 2023 година. Соодносот на извршените и планираните одделни видови на расходи и одливи за 2024 година во однос на 2023 година се прикажани во следниот графикон:

РАСХОДИ И ОДЛИВИ ОД ОСНОВЕН БУЏЕТ 2022-2024

СТРУКТУРА НА РАСХОДИ И ОДЛИВИ НА ОСНОВЕН БУЏЕТ ЗА 2024 ГОДИНА

Структурата на изворите на средства од каде **Фондот за ПИОСМ** ги обезбедува потребните износи за исплата на пензии и во 2024 година не бележи подобрување во однос на 2023 и 2022 година. За покривање на дефицитот на пензискиот фонд од Основниот буџет исплатени се 23.119.600 илјади денари, односно 26% од вкупните средства на Фондот за исплата на пензии.

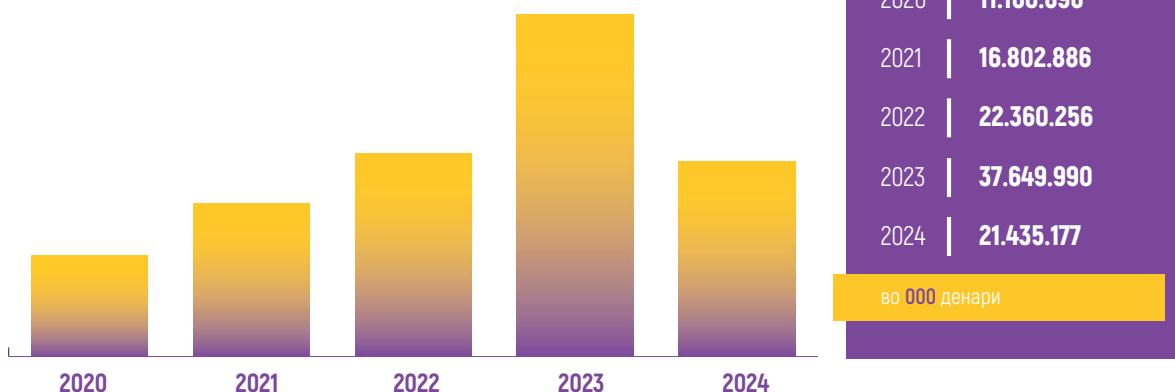
СТРУКТУРАТА НА ИЗВОРИТЕ НА СРЕДСТВА ЗА ИСПЛАТА НА ПЕНЗИИ

	Трансфери од Основен Буџет-законска резерва	Трансфери од Основен Буџет-дефицит за исплата на пензии	Средства на Фондот за ПИОСМ
2022	13.737.350	14.850.580	38.981.370
2023	14.863.260	16.515.500	46.586.560
2024	19.354.459	23.119.600	48.172.481

Кон **ЕЛС** по основ на **Тековни трансфери** во текот на 2024 година исплатени се 30.781.183 илјади денари или 12% од вкупните расходи на Основниот буџет кои во однос на 2023 година бележат зголемување од 12%, од кои на блок дотации отпаѓаат 84% од трансферите, на дотациите од ДДВ - 14%, и на наменските дотации- 2%.

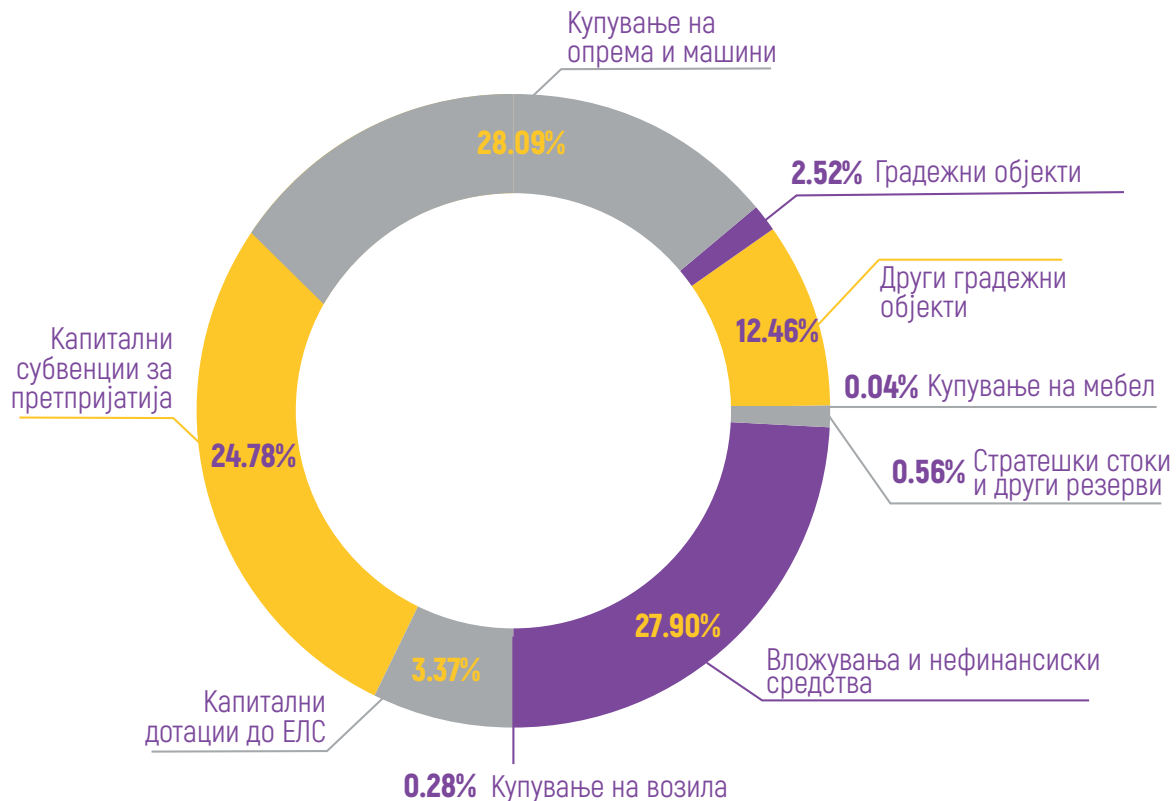
Капиталните расходи во Основниот буџет за 2024 година се реализирани во износ од 21.435.177 илјади денари, што претставува 8,19% од вкупните расходи на Основен буџет. Капиталните расходи почнувајќи од 2020 година до 2023 година имаат тренд на зголемување од година во година, но во 2024 година во однос на 2023 година капиталните расходи се намалени.

РЕАЛИЗАЦИЈА НА КАПИТАЛНИ РАСХОДИ

Структурата на Капиталните расходи е прикажана во следниот графикон:

СТРУКТУРА НА КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ВО 2024 ГОДИНА

Најголемо учество имаат расходите за Купување на опрема и машини со 28,09%, додека најмало учество имаат расходите за купување на мебел со 0,04% и купување на возила со 0,28%.

Расходите за **Вложувања и нефинансиски средства** во 2024 година изнесуваат 5.980.715 илјади денари и во однос на 2023 година се намалени за 34,59%. Најголем дел од овие средствата во износ од 4.826.295 илјади денари или 81% се однесуваат на исплатени гаранции за јавни претпријатија за неисплатен надворешен долг кон странски кредитори:

- 90% за ЈПДП за Проект за изградба на автопат делница Кичево Охрид, Проект за изградба на автопат делница Миладиновци-Штип и за Програма за национални патишта – за 1 и 2 транша,

- 8% за ЖРСМ Транспорт за Проект за набавка на нови влечни средства и
- 2% за ЈСП Скопје за реализација на Проект за набавка на автобуси за Град Скопје.

Капиталните субвенции за претпријатија се реализирани во износ од 5.310.133 илјади денари или 24,77%, од кои 4.100.000 илјади денари преку Министерство за транспорт потпрограма 2М – Инвестиции преку патна инфраструктура се исплатени кон ЈПД за изградба на инфраструктурниот Коридор 8 (делница Тетово – Гостивар – Букојчани и Проектот за автопатот Требеништа – Струга – Кафасан) и Коридорот 10Д (делница на автопатот Прилеп – Битола).

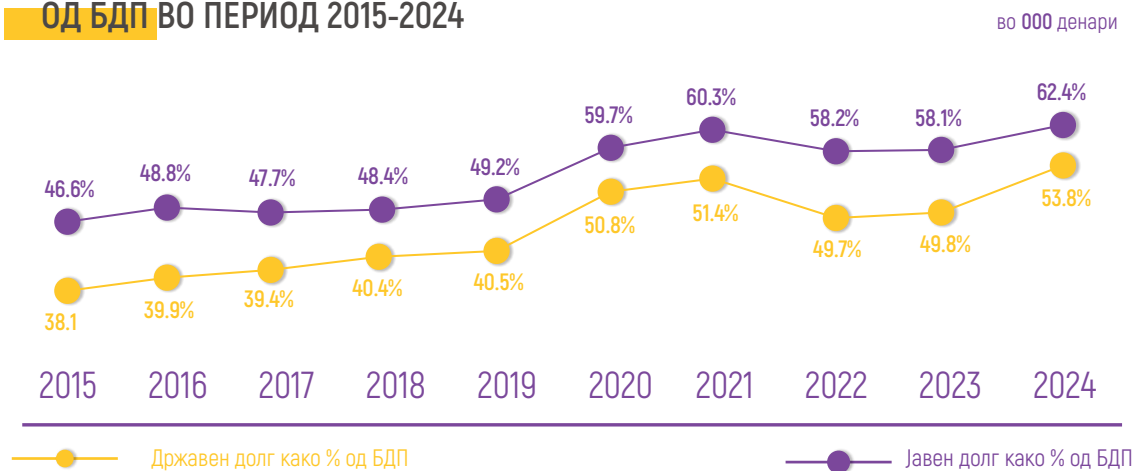
Државниот долг како збир на финансиски обврски создадени со задолжување на државата, јавните установи основани од државата и општините, не вклучувајќи го долгот на јавните претпријатија и

трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата, општините и на Народната банка, на ден 31.12.2024 година изнесува 8.298.000.000 евра и во однос на државниот долг од 31.12.2023 година (7.256.200.000 евра) е зголемен во износ од 1.041.800.000 евра. Состојбата на државниот долг на 31.12.2024 година изнесува 53,8% од БДП и е зголемен во однос на 2023 година.

Јавниот долг како збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје,

како и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата или на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје **на 31.12.2024 година** според податоците на МФ изнесува 9.619.000.000 евра и во однос на јавниот долг од 31.12.2023 година (8.477.000.000 евра) е зголемен во износ од 1.142.000.000 евра. Состојбата на јавниот долг во однос на БДП на 31.12.2024 година изнесува 62,4% и е зголемен во однос на 2023 година.

СОСТОЈБА НА ДРЖАВНИОТ И ЈАВНИОТ ДОЛГ КАКО ПРОЦЕНТ ОД БДП ВО ПЕРИОД 2015-2024

Извор: Министерство за финансии, објавени податоци на ден 26.05.2025 година

Податоците доставени од страна на МФ за реализација на проектите кои се финансираат со средства од заеми, расходите кои се создаваат за реализацијата на истите, како и нивното влијание врз остварување

на инвестиционите цели во идни периоди, упатуваат на несоодветно користење на средствата и генерирање на непредвидени трошоци:

ПРЕГЛЕД НА ЗАДОЛЖУВАЊЕ СО ЗАЕМИ/ГРАНТОВИ, ВКУПНО ПОВЛЕЧЕНИ И НЕПОВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА И ТРОШОЦИ ЗА ПРОВИЗИЈА НА НЕПОВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ЗА ТЕКОВНИ ПРОЕКТИ, ПО НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ, СО СОСТОЈБА 31.12.2024

во 000 денари

							Реализација, согласно периодот на задолжување со заем/грант
МФ	3.068.601	431.058	2.637.543	14%	86%	11.567	2 проекти од 2021 и 2023 година
МТ	8.663.108	4.724.440	3.938.668	55%	45%	46.774	3 проекти од 2019-2023 година и 1 проект од 2019 година
МЖСПП	6.456.975	29.210	6.427.765	0%	100%	0	2 проекти од 2022 и 2023 година
МСПДМ	4.304.650	1.711.068	2.593.582	40%	60%	24.461	3 проекти од 2018, 2020 и 2024 година
МП- УПРАВА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИ	2.890.265	1.291.395	1.598.870	45%	55%	0	1 проект од 2010 година
МЗШВ	7.994.350	378.388	7.615.962	5%	95%	63.474	1 проект од 2019 година и 1 проект од 2021/2022 година
МОН	4.943.280	3.234.414	1.708.866	65%	35%	19.894	3 проекти од 2011/2022/2024 и 2021 година и 1 проект од 2019 година
АД РАЗВОЈНА БАНКА НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА	12.299.000	5.945.522	6.353.478	48%	52%	0	2 проекти од 2023 година и 1 проект од 2024 година
ЈЛДП	82.211.910	49.843.717	32.368.193	61%	39%	613.680	6 проекти од 2014-2022 година и 1 проект од 2014/2019 година
ЈЛЖРСМ	50.421.216	4.936.144	45.485.071	10%	90%	478.284	2 проекти од 2012 и 2014/2018 година и 1 проект од 2023 година
АД ЕСМ	16.565.902	8.142.117	8.423.785	49%	51%	89.509	4 проекти од 2015 - 2023 година и 1 проект од 2018/2019 година и 2 проекти од 2024 година
АД МЕПСО	6.297.088	3.011.103	3.285.985	48%	52%	146.400	2 проекти од 2013 и 2015/2016 година
АД НОМАГАС	12.361.971	0	12.361.971	0%	100%	0	1 проект од 2021 година и 1 проект од 2024 година
М-НАВ АД	625.773	192.390	433.383	31%	69%	5.696	1 проект од 2022 година
ГРАД СКОПЈЕ	4.304.650	0	4.304.650	0%	100%	0	1 проект од 2021 година
ЈП ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА Скопје	12.039.754	1.573.042	10.466.712	13%	87%	0	1 проект од 2019/2023 година

235.448.492

85.444.007

150.004.484

1.499.739

Надлежна институција за реализација на проектот

Вкупен износ на заеми / инвестициски грантови

Износ на повлечени средства

Износ на неповлечени средства

% на повлечени средства

% на неповлечени средства

Трошоци за провизија на неповлечени средства

Најголем дел, односно 36% од износот на заемите и грантовите се реализираат преку ЈПДП, за финансирање на седум проекти, како и преку ЈПЖРСМ Инфраструктура кое е надлежно за реализација на три проекти кои опфаќаат 21% од вкупниот износ на одобрени заеми и грантови. И покрај обврската согласно Заклучокот на Владата од февруари 2024 година, наведените субјекти немаат доставено до МФ акциски планови за реализација на проектите кои се во нивна надлежност.

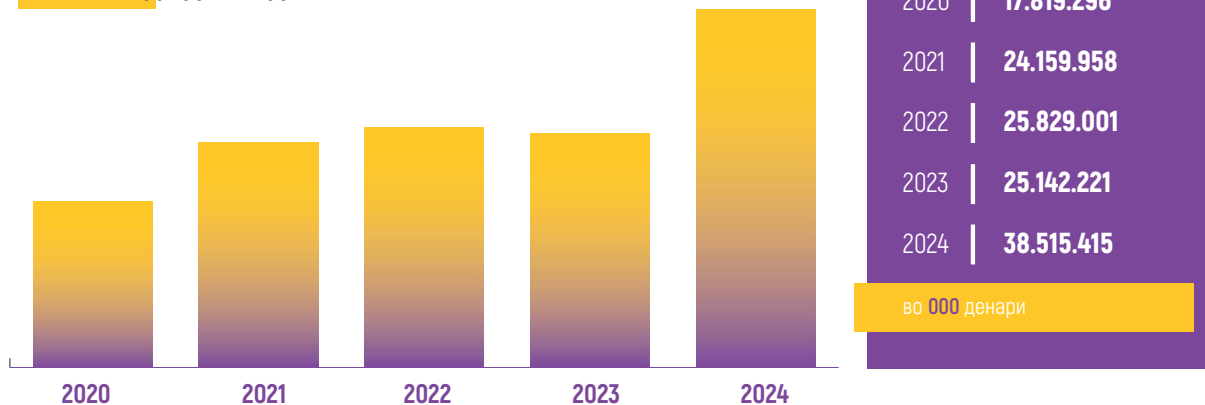
Укажавме на потребата од:

- поголема екипираност на институциите со професионални и искусни кадри,
- унапредување на мониторингот во сите фази на проектниот циклус во насока на добро проектно управување,
- интензивирање на активностите за забрзување на динамиката за реализација на отпочнатите капитални проекти,

заради побрз развој на државата, подобрување на квалитетот на животот на граѓаните, рационалното користење на средствата од државниот буџет и намалување на непродуктивни трошоци.

Состојбата со неплатените обврски заклучно со декември 2024 година, од 1.420 субјекти во ЕСПЕО доставени се податоци од 1.255 субјекти за доспеани, а неплатени обврски во вкупен износ од 38.515.415 илјади денари или 53% повеќе во однос на 2023 година. Најголемо учество во вкупните обврски имаат јавните претпријатија и трговските друштва во државна сопственост со 55% и општинските јавни претпријатија со 18%.

ПРИЈАВЕНИТЕ ДОСПЕАНИ, А НЕПЛАТЕНИ ОБВРСКИ ЗА ПЕРИОД ОД 2020 ДО 2024

Финансиска нестабилност на општината настанува доколку сметката на општината е блокирана подолго од шест месеци или доколку во период од шест месеци, континуирано секој месец, со состојба на крајот на

месециот, вкупниот износ на неизмирени обврски над 60 дена, надминува 60% од реализираните приходи на основниот буџет на општината во претходната година.

Заклучно со декември 2024 година, од вкупно **81** општина, **10** општини се со блокирана сметка.

Вкупниот долг од доставени налози за извршување во МФ изнесува **1.843.400** илјади денари или **49%** од вкупно пријавените обврски на општините.

Во **2024** година платени се обврски во износ од **229.823** илјади денари

69,6%

1.123.398 илјади денари - главнина/долг

21,8%

351.609 илјади денари - камати

8,6%

38.570 илјади денари - останати трошоци

Иако податоците укажуваат на висок процент на задолженост на општините, во 2024 година **не е прогласена финансиска нестабилност на ниту една општина.**

Програмата за реформа на управувањето со јавни финансии 2022-2025 година е стратешки документ на Владата за развој на системот за управување со јавните финансии согласно реформите во јавните финансии започнати од 2018 година чија цел е подобрување на фискалната рамка, зајакнување на процесот на планирање, извршување и известување за јавните финансии, зголемување на наплатата на приходите, подобрување на системот на јавни набавки и зајакнување на внатрешната и надворешната контрола преку зголемување на транспарентноста и отчетноста во работењето.

Имајќи во предвид дека примената на новиот Закон за буџети кој стапи на сила од 27.02.2022 година е одложена до 01.01.2028 година, обезбеден е доволен временски период за донесување на сите подзаконски акти како и за воспоставување на Интегрираниот финансиски менаџмент и информациски систем (ИФМИС). Воспоставувањето и имплементацијата на ИФМИС системот треба да ги обедини активностите за управување со јавните финансии, кој проект е поддржан од Светска банка.

Како Системски слабости повторно ја нагласуваме потребата:

- од усогласување на член 35, став 2, член 76 и член 96 од новиот Законот за буџети,
- од усогласување на член 14 од Законот за судски буџет со член 29 од Законот за буџети,
- МФ да поведе иницијатива за законско уредување на начинот на евиденција на државниот имот и негово искажување во финансиски извештаи.

ЕФИКАСНОСТА НА МЕРКИТЕ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА АДМИНИСТРИРАЊЕ НА ДАНОЦИ, ТАКСИ И НАДОМЕСТОЦИ НА ЦЕНТРАЛНО НИВО, КОИ СЕ ПРИХОДИ НА ДРЖАВНИОТ БУЏЕТ

Даночниот систем во Македонија претставува збир на закони и правила според кои државата обезбедува приходи преку наплата на даноци од граѓаните и правните субјекти како основен извор за финансирање на јавните функции и реализација на политиките на државата за финансирање на јавните услуги: образование, здравство, инфраструктура, пензии, безбедност, одбрана и слично.

Најголем извор на приходи во Буџетот на Република Северна Македонија се директни даноци кои се плаќаат од физички или правни лица на остварениот доход или добивка и индиректни даноци кои се плаќаат преку потрошувачката.

Директни даноци

Данок на личен доход на физички лица

Се плаќа годишно на збирот на личните доходи на граѓаните остварени во земјата и странство по основ на: плата, хонорари, доход од самостојна дејност, авторски права, доход од продажба на земјоделски производи, доход од издавањеимот под закуп и подзакуп и друг доход.

Данок на добивка

Од правните лица резиденти на Република Северна Македонија кои остваруваат добивка од вршење на дејност во земјата и странство.

Придонеси од социјално осигурување

Придонеси за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и осигурување во случај на невработеност и се пресметуваат како процент од платата.

Индиректни даноци

Данок на додадена вредност

Данок што го плаќаат потрошувачи при купување производи и услуги по стапка од 18% (општа стапка) и повластени стапки од 10% и 5%.

Акцизи

Посебен данок на одредени производи и алкохолни пијалаци: тутунски производи и енергенти и електрична енергија.

Царини и такси

Плаќања кои се наплатуваат при увоз и извоз на стоки согласно царинските и тарифните прописи.

Од податоците од објавените завршни сметки на Буџетот на Република Северна Македонија за годините 2019-2023 се забележува пораст на наплатените приходи во Буџетот на државата.

НАПЛАТЕНИ ПРИХОДИ ВО БУЏЕТ

во милиони денари

Вкупни приходи:	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	203.946	189.554	218.021	243.085	277.128	305.553
Даночни приходи и придонеси	178.894	173.464	196.317	220.186	250.355	283.557
Даночни приходи	116.728	106.900	125.690	142.567	157.733	177.889
Данок на личен доход	18.706	18.625	20.552	23.857	27.257	31.852
Данок на добивка	11.554	10.497	10.871	15.776	16.927	20.185
ДДВ	52.059	46.893	58.194	64.764	70.036	81.465
Акцизи	26.087	22.450	25.548	25.483	26.818	28.705
Царини	6.033	6.738	8.480	9.973	11.244	12.197
Други даноци	674	510	641	670	3.616	957
Даночни приходи на сопствени сметки	1.615	1.187	1.404	2.049	1.835	1.808
Придонеси	62.166	66.564	70.627	77.619	92.622	105.668
Придонес за пензиско осигурување	41.921	45.044	47.819	52.509	62.610	71.436
Придонес за вработување	2.622	2.757	2.918	3.214	3.842	4.383
Придонес за здравствено осигурување	17.623	18.763	19.890	21.896	26.170	29.849
Неданочни приходи	18.800	11.173	13.882	17.189	16.866	16.920
Капитални расходи	2.369	1.846	1.928	2.273	2.071	1.851
Донации	3.883	3.071	5.894	3.437	7.836	3.225

Извршивме ревизија на успешност на темата **„Ефикасноста на мерките и политиките за администрирање на даноци, такси и надоместоци на централно ниво, кои се приходи на државниот буџет“** со цел да дадеме одговор на прашањето **„Дали мерките и активностите на надлежните органи обезбедуваат ефикасна наплата на даноците, царините и акцизите на централно ниво, како приходи на државниот Буџет“**.

Со ревизија на успешност го опфативме работењето на Министерство за финансии, Управата за јавни приходи и Царинска управа во период од 2020 до 2025 година.

Со спроведената ревизија стекнавме разумно уверување дека мерките и активностите кои се преземаат од страна на надлежните институции иако придонесуваат за навремено прибирање и наплата на даноците како приходи во Буџетот на Република Северна Македонија, администрирањето на даноците и придонесите на централно ниво, не обезбедуваат сигурност дека истите се наплатени во износи кои се реални, точни и објективни.

ДОЛГОРОЧНИ ПОЛИТИКИ НА ДРЖАВАТА ВО СФЕРАТА НА ПОДОБРУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ДАНОЧНИОТ СИСТЕМ

Стратешките документи од областа на управување со јавни финансии и даночниот систем обезбедуваат солидна основа за воспоставување на праведен, ефикасен, транспарентен и современ даночен систем, но реализацијата на поставените цели е со бавна и делумна динамика поради неефикасно планирање на финансиските и човечките ресурси, при што кај дел од мерките е констатирано пролонгирање на роковите и повеќе од три - четири години.

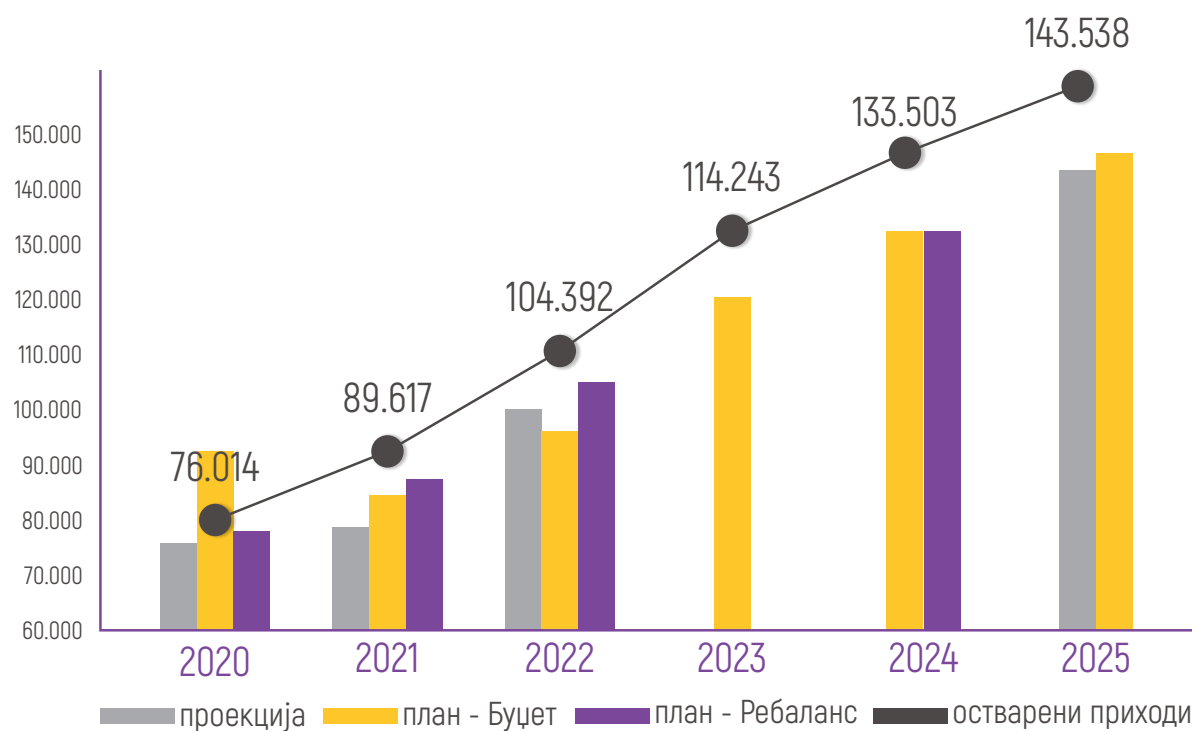
Реализацијата на целите од Програмата за реформа на управување со јавни финансии во насока на подобрување и унапредување на даночниот систем е со значителни задоцнувања и одлагања на активностите кај сите надлежни институции. Кај Министерството за финансии се констатирани слабости во планирањето, координацијата и обезбедувањето ресурси, поради што одложени се клучните реформи. Кај Управата за јавни приходи и Царинската управа, дел од активностите поврзани со дигитализација, јакнење на капацитетите и модернизација на системите се во тек или одложени за идни периоди што ја намалува ефикасноста на планираните цели.

Реализацијата на целите од Стратегијата за реформа на даночниот систем е со забавена динамика кај сите институции. Иако се преземени одредени активности, особено во делот на законските измени, дигитализацијата и усогласувањето со меѓународните стандарди, значаен дел од мерките се во фаза на реализација или се пролонгирани.

Управата за јавни приходи и Царинската управа во голема мера ги интегрираат целите од националните стратегии во своите стратешки документи, особено во делот на зголемување на ефикасноста на наплатата на јавните приходи и дигитализација на процесите, но во пракса нивната реализација е со бавно темпо на спроведување, поради што значителен дел од активностите сеуште се во фаза на имплементација или не се реализирани, што влијае врз навременото постигнување на стратешките цели.

Не постојат унифицирани процедури во планирањето на приходите во Буџетот на државата, односно единствена методологија поради што УЈП и Царинската управа користат сопствени, неформални пристапи (Ad-hoc Excel модели), што резултира со значајни отстапувања помеѓу она што е планирано во Буџетот, проекциите на институциите и реално наплатените приходи од даноци, придонеси, акцизи и царини. Како резултат на тоа, тешко може да утврди дали помалото остварување на приходите се должи на несоодветно планирање или на зголемен даночен јаз (сива економија и затајување).

ПРОЕКЦИЈА, ПЛАН И ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРИХОДИТЕ ОД ДАНОК НА ДОБИВКА, ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД И ДДВ

Активности на Управата за јавни приходи и Царинска управа во утврдување и наплата на даноците и царините со кои администрираат

Капацитетите на УЈП и Царинската управа се од огромно значење за навремено администрирање на јавните давачки.

Иако Управата за јавни приходи и Царинска управа имаат воспоставено информациски системи кои овозможуваат електронско администрирање на јавните давачки, утврдивме слабости во нивната функционалност, интеграција и корисничка поддршка што го намалува нивниот придонес кон навремено и целосно прибирање на приходите. Овие состојби влијаат врз навременоста и квалитетот на податоците и ја ограничуваат ефикасноста на мерките и политиките

за администрирање на даноците кои се приходи во Буџетот на државата.

Процесот на годишно и месечно планирање е од огромно значење за правилно користење на ограничените човечки ресурси во однос на големиот број даночни обврзници во УЈП.

ПОПОЛНЕТОСТ НА РАБОТНИ МЕСТА ВО ИНСПЕКЦИСКИТЕ СЛУЖБИ НА УЈП И БРОЈ НА ОБВРЗНИЦИ

Регионални дирекции	Број на планирани инспектори/контролори	Број на пополнети инспектори/контролори	Вработени на определено време	Регистрирани правни лица	Регистрирани вршители на дејност
РД Скопје	47	40	3	57.200	20.262
РД Битола	40	31	3	16.413	28.119
РД Прилеп	38	27	2	11.964	55.263
РД Струмица	22	20	1	10.147	51.790
РД Тетово	36	28	4	13.704	20.647
РД Штип	32	22	1	14.665	41.742
ДГДО	18	13		342	0
Вкупно:	233	181	14	125.331	217.823

Недоволно воспоставениот и применет систем на управување со ризик, непостоењето на јасно документирани критериуми за избор на даночни обврзници за контрола, како и недоволната екипираност во инспекциските служби и единицата за управување со ризик на усогласеност влијаат на ефикасноста и објективноста на контролните активности на УЈП. Иако се воспоставени одредени механизми и процедури за анализа на ризик и планирање на контроли, нивната ограничена примена и недоволното следење на реализацијата создаваат ризик од субјективност

при изборот на даночни обврзници и нецелосно искористување на расположливите човечки ресурси. Дополнително, отсуството на интерни акти и унифицирани методологии за одделни видови контроли на даноци влијае на не воедначено и субјективно постапување од страна на даночните инспектори и контролори, додека високиот процент на утврдени неправилности при спроведените контроли упатува на потреба од поефикасно таргетирање и јакнење на системот за управување со ризици и даночна усогласеност.

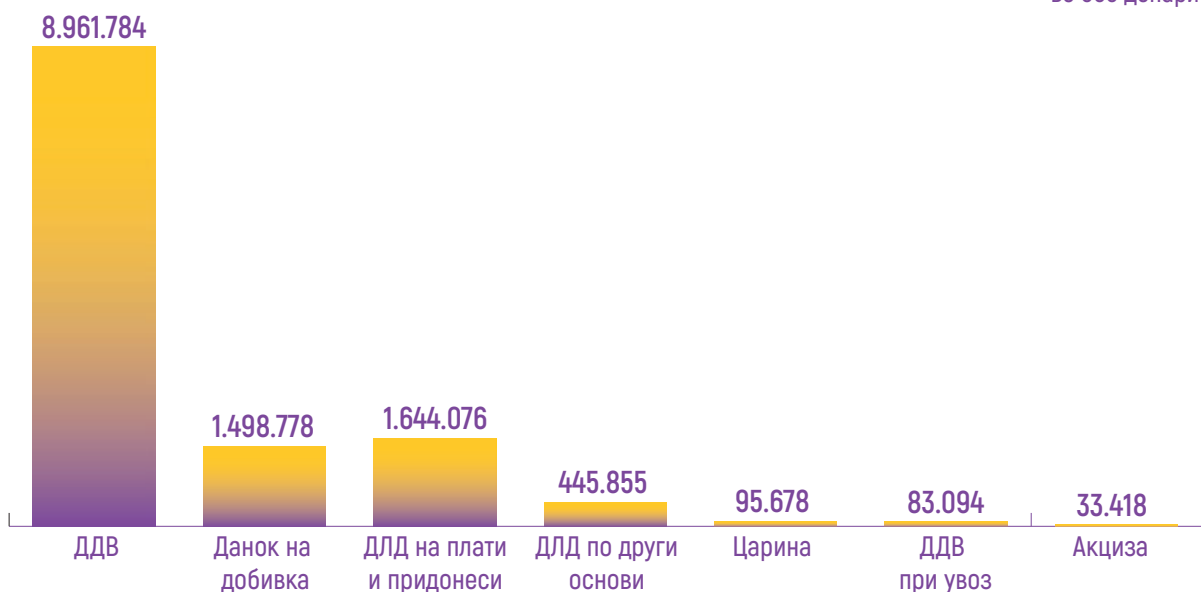
ПЛАНИРАНИ И РЕАЛИЗИРАНИ КОНТРОЛИ ВО УЈП И УТВРДЕНИ НЕПРАВИЛНОСТИ

Година	Број на контроли				Износ на неплатен данок		
	Планирани контроли	Реализирани контроли	Контроли со неправилности	% на контроли со неправилности	Ново утврден данок во 000 денари	Наплатен ново утврден данок во 000 денари	% на наплатени дополнително утврдени даноци
	1	2	3	4=3/2	5	6	7=6/5
2020	8.231	4.046	1.434	35,4%	1.008.186	601.512	59,7%
2021	10.966	5.984	2.731	45,6%	1.740.656	1.055.381	60,6%
2022	15.180	5.949	2.168	36,4%	1.688.644	921.183	54,6%
2023	4.547	7.217	3.181	44,1%	2.846.804	899.655	31,6%
2024	6.984	4.747	1.959	41,3%	2.070.236	1.170.393	56,5%
2025	7.892	4.691	2.667	56,9%	4.123.597	1.729.336	41,9%
Вкупно:	53.800	32.634	14.140	43,3%	13.478.124	6.377.460	47,3%

Во продолжени даваме графички приказ на неплатените даночни обврски по видови во надлежност на УЈП.

НЕ НАПЛАТЕН ДОЛГ ПО ВИД НА ДАНОК УЈП

во 000 денари

Ваквите состојби укажуваат на слабости во контролниот механизам и оставаат можност за дискреционо постапување, субјективност и можни злоупотреби и негативно да влијае врз правилното утврдување и наплата на даноците, а со тоа и на висината на приходите во Буџетот на Република Северна Македонија.

Царинска управа има воспоставено систем за управување со ризици во кој процес недоволно се вклучени сите организациони единици, односно најголемиот дел од профилите на ризик (97%) ги предлага само Секторот за контрола и истраги. Царинарниците и царинските испостави и покрај тоа што располагаат со релевантни информации од секојдневните контроли, не учествуваат во креирањето и ажурирањето на профилите на ризик. Утврдивме дека во системот за управување со ризик не е воспоставен син канал како важен сегмент при избор на пост-царински контроли кои ги врши одделението за контрола на трговските друштва, како и слабости во контролите при измена на царинските декларации. Системот овозможува измена на податоците од декларациите без задолжително образложение, без соодветна евиденција и без потврда од претпоставен вработен.

Недоследната примена на воспоставените процедури од страна на одговорните лица на царинарниците и царинските испостави за следење, евиденција и анализа

на контролните активности на царинските службеници, особено кога не постапуваат по насоките за контрола дадени од СОЦДАД апликацијата, остава можност од субјективно постапувања и појава на грешки.

Недоволното документирање на ризичните индикатори и селекцијата на субјектите за пост контрола која ја спроведува одделението за контрола на трговски друштва, како и нецелосното внесување на податоци во информатичките системи, создаваат ризик од намалена ефективност на контролните механизми. Исто така недоволната екипираност со човечки ресурси и ограничениот опфат на пост-контролите и контролите на акцизни добра ја намалуваат можноста за навремено откривање и спречување на неправилности, што може да влијае на правилната наплата на царините, акцизите и другите јавни давачки.

Во продолжение ги прикажуваме податоците за ненаплатените решенија во управна постапка на Царинската управа.

НЕНАПЛАТЕНИ РЕШЕНИЈА НА ЦАРИНСКА УПРАВА ВО УПРАВНА ПОСТАПКА

во 000 денари

Лица	Број на обврзници	Износ на царински долг	Број на решенија	Број на застарени решенија	Износ на царински долг во застарени решенија	Износ на царински долг без застарени решенија
Правни лица од 1999-2025	744	3.464.672	6.689	4.770	3.251.232	213.440
Според евиденција од АРС		125.143			0	125.143
Физички лица од 2007 - 2025	99	3.912	118	-	-	-
Вкупно:	843	3.595.727	6.807	4.770	3.251.232	338.583

Слабостите во постапувањето по прекршочните предмети, задоцнетото доставување на решенијата за присилна наплата, нецелосните евиденции и високото ниво на ненаплатени и застарени побарувања од претходниот период упатуваат дека воспоставениот систем не обезбедува ефикасно управување со долговите и навремена наплата на јавните приходи.

Отсуството на внатрешен надзор од Управата за јавни приходи над работата на даночните инспекторати, како

и намалениот број на човечки ресурси поради поведени постапки против вработени пред надлежни органи, влијае врз ефикасното спроведување на контролните активности и управувањето со човечките ресурси.

Во Царинската управа, и покрај континуираното спроведување на обуки и зголемувањето на бројот на контроли и истраги, недоволната екипираност со човечки ресурси, неспроведување на потребите анализи на Секторот за професионална одговорност ја намалуваат можноста за навремено идентификување и спречување на неправилности и ризици.

Утврдените дисциплински и кривични постапки кон вработени во Управата за јавни приходи и Царинската управа укажува на потребата од зајакнување на системите за внатрешна контрола, јакнење на интегритетот и професионална етика, отчетност и

управување со човечките ресурси, со цел подобрување на законитоста, интегритетот и ефикасноста во работењето на институциите.

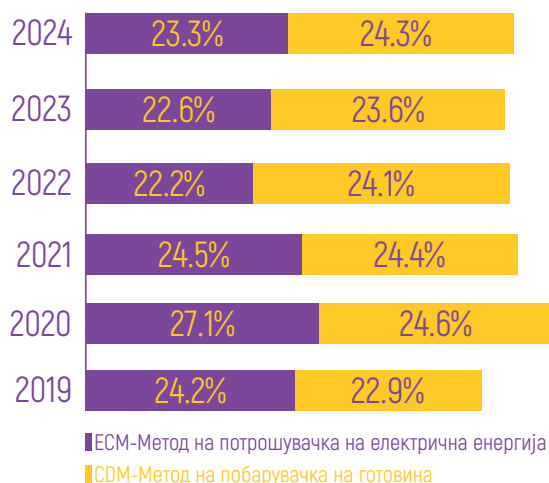
НЕФОРМАЛНА ЕКОНОМИЈА

Неформалната економија е збир на економски активности кои не се пријавуваат или не се целосно евидентирани пред надлежните институции, со цел избегнување на плаќање даноци, царински давачки и придонеси.

Ефективноста на институциите за прибирање на даноци преку правично, сеопфатно, навремено, целосно даночно оптоварување на граѓаните и бизнис секторот влијае на висината на неформалната економија.

Согласно Извештајот* подготвен од експертот ангажиран за потребите на наведената ревизија, учеството на неформалната економија во Република Северна Македонија во БДП мерена според Методот на потрошувачка на електрична енергија (Electricity Consumption Method – ECM) и Методот на побарувачка на готовина (Cash Demand Method- CDM), е прикажано во следниот графикон.

УЧЕСТВО НА НЕФОРМАЛНА ЕКОНОМИЈА ВО БДП

И покрај умерениот тренд на намалување на неформалната економија во Република Северна Македонија, истата останува на релативно високо ниво и претставува значаен предизвик за фискалната стабилност, конкурентност на економијата и ефикасност на системот за наплата на јавните приходи.

Во однос на стратешката рамка, утврдивме дека активностите од Стратегиите за формализирање на неформалната економија 2018-2022 и 2023-2027 се реализираат со забавена динамика и ограничен степен на имплементација, при што значителен дел од планираните активности не се спроведени или се пролонгирани во наредни периоди. Недоволната координација меѓу институциите, како и отсуството на систематско следење на реализацијата на мерките, го намалуваат нивниот ефект врз сузбивањето на неформалната економија.

* Ревизија на неформална економија како сегмент на ревизија на успешност на државниот завод за ревизија: „Ефикасноста на мерките и политиките за администрирање на даноци, такси и надоместоци на централно ниво, кои се приходи на државниот буџет“ од проф. д-р Александар Наумоски.

Во делот на меѓу институционалната соработка, утврдивме дека постои недоволна размена на податоци и координација помеѓу надлежните институции, особено помеѓу Државен пазарен инспекторат и Државен инспекторат за труд со Управата за јавни приходи и Царинската управа. Контролите од страна на инспекциските служби откриваат висок процент на неправилности, но нивните резултати не се споделуваат со Царинска управа и Управата за јавни приходи. Недостатокот на интегрирани информациски системи и ограничената употреба на расположливите софтвери (е-инспектор) ја отежнуваат идентификацијата на нерегистрирани субјекти, следењето на нерегистриран промет и спроведувањето на насочени контроли.

Ревизијата утврди дека одредени економски дејности, како трговијата на зелените пазари, е-трговија и трговија преку социјални мрежи, се недоволно регулирани или контролирани, при што значителен дел од прометот се одвива во готово и останува надвор од даночниот систем. Во овие сегменти е присутна ограничена контрола, недоволна евиденција на субјектите и отсуство на ефективни механизми за следење на прометот.

Во однос на неформалната вработеност, и покрај трендот на намалување, истата и понатаму зафаќа значаен дел од работната сила.

БРОЈ НА НЕФОРМАЛНО ВРАБОТЕНИ ЛИЦА ВО ПЕРИОД 2017-2022

Ваквата состојба е изразена особено во дејностите градежништво, угостителство и трговија на големо и мало што резултира со значителни загуби на приходи по основ на даноци и придонеси, при што проценетите изгубени средства се значајни и имаат директно влијание врз Буџетот на државата.

БРОЈ НА НЕПРИЈАВЕНИ ЛИЦА ПО ДЕЈНОСТИ И ВКУПНО НЕНАПЛАТЕНИ ПРИДОНЕСИ И ДАНОЦИ ЗА ПЕРИОД 2023-2025

Дејност	2023	2024	2025
Градежништво	15.207	14.310	16.213
Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли	7.564	7.236	7.273
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	4.044	3.796	4.289
Вкупно не пријавени лица	26.815	25.342	27.775

во 000 денари

Вкупно не платени придонеси и даноци од минимална плата	225.161	273.409	323.798
Вкупно не платени придонеси и даноци од просечна плата	482.661	532.171	638.819

Објавените податоци во годишните извештаи за работа на УЈП во однос на платени даноци по основ ангажирани лица по договор за дело упатуваат дека и јавниот сектор придонесува за постоење на неформалната економија, од причина што во буџетот не се плаќаат социјалните придонеси.

НАПЛАТЕН ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ НА ДЕЛО

во 000 денари

Опис	2021	2022	2023	2024
Приходи од наплатен данок од договори на дело	1.611.722	1.985.792	2.403.760	2.767.198
Исплатен нето износ	14.506.949	17.873.915	21.636.004	24.907.273
Изгубени приходи од придонеси 28%	4.513.228	5.560.718	6.731.134	7.748.852

Утврдивме дека надлежните институции не спроведуваат континуирани и координирани јавни кампањи за подигање на свеста за негативните ефекти од неформалната економија и важноста од навремено исполнување на даночните обврски, што го намалува ефектот на мерките за формализирање на неформалната економија.

За надминување на утврдените состојби во делот на администрирањето на даноци, такси и надоместоци на централно ниво дадени се препораки до надлежните институции во насока на надминување на утврдените состојби.

5.2.2. ПРАВОСУДСТВОТО И ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО

АКАДЕМИЈА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Академијата за судии и јавни обвинители е јавна установа и има за цел професионално, независно, непристрасно и ефикасно извршување на судиската и јавно - обвинителската функција, како и стручно и ефикасно извршување на работите на стручните служби во судството и јавното обвинителство.

Извршивме ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за сметка на основен буџет за 2024 година и сметка на буџет на самофинансирачки активности на Академијата за судии и јавни обвинители и ги утврдивме следните состојби:

- Пресметката и исплата на надоместоци на членовите на Управниот одбор и на Програмскиот совет, се врши месечно и во целост, а не пропорционално од присуство на седница за месеци кога е одржана седница, поради што повеќе се исплатени средства во вкупен износ од 958 илјади денари;
- Надминување на законски утврдениот рок за 3 месеци за завршување на втората фаза од почетната обука за 8 - мата генерација на слушатели за судии и јавни обвинители, што довело до исплата на дополнителни финансиски средства за ментори и координатори во вкупен износ од 2.113 илјади денари;
- Исплатени се средства во вкупен износ од 970 илјади денари за координатори, чиј статус, права и обврски не се утврдени со Законот за Академија за судии и јавни обвинители;
- На членови на комисији за оценување на практична настава исплатени им се надоместоци во вкупен износ од 353 илјади денари, иако правото и исплатата на надоместоци за оценување на практична настава не е утврдена во Законот за Академија за судии и јавни обвинители;
- Набавени се стоки и услуги без спроведена постапка за јавна набавка во вкупен износ од 418 илјади денари.

Во делот на Нагласување на прашања истакнуваме за:

Спроведените активности по оглас за прием на кандидати за слушатели во почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители за 9 - та генерација, започнат во јануари 2023 година, кој не е завршен и со Одлука на Управниот одбор на Академијата на 25.12.2025 година е поништен.

Наплата на надоместок за трошоци за полагање на приемен испит врз основа на Правилник за полагање приемен испит во Академија за судии и јавни обвинители, иако во Законот е утврдено дека средствата за работа на Академијата се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија преку буџетот на „Судската власт“, во висина за да го покријат организирањето и спроведувањето на испитите, програмите за обука, како и други трошоци кои произлегуваат од тековното работење на Академијата.

ОСНОВЕН СУД КУМАНОВО

Основен суд Куманово

Основниот суд Куманово, согласно член 30 од Закон за судовите² е првостепен суд со проширена надлежност кој покрај надлежноста утврдена за основните судови со основна надлежност за подрачјата за кои се основани, е надлежен да одлучува во прв степен по кривичните дела и прекршоци и во прв степен по граѓанските спорови.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Основен суд Куманово за 2024 година на сметката на основен буџет (603), (631) и депозитната сметка 696). Со ревизијата на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на Основен суд Куманово, утврдивме состојби кои се однесуваат на:

- пописот на средствата и обврските не е извршен на начин предвиден во законските и подзаконските прописи;
- дел од движните средства на судот, изнесени при реновирање, биле предадени на чување кај приватно лице без соодветна документација, што довело до губење на нивната следливост. Пописната комисија не можела да изврши целосен попис поради недостиг на инвентарни броеви, оштетена и неуредна состојба на средствата, како и недоволна стручност за процена на нивната употребливост.

И покрај преземените активности за процена и отпишување, утврдени се сериозни слабости во чувањето и обезбедувањето на средствата (недостиг на договор, надзор и физичко обезбедување), што создава ризик од оштетување, губење или неовластено отуѓување;

- несоодветни услови за чување на документација во подрумските простории, без адекватна заштита од пожар и влага, што не е во согласност со законската регулатива. Во 2023 година избувнал пожар во подрумските простории на судот, при што биле зафатени архивирани предмети, а комисијата не можела точно да утврди кои и колку предмети се оштетени или уништени. Дел од материјалот бил отстранет без соодветна постапка и утврдување на состојбата

и роковите за чување;

- слабости при спроведување на постапка за јавна набавка;
- депозитите се со старосна структура и се однесуваат на период од 1999 до 2024 година но не е утврден статусот на предметите по судските депозити завршени /незавршени;
- невоспоставена електронска евиденција за одземените парични средства и предмети, односно воспоставен е Уписник во хартиена форма и истиот не се ажурира навремено;
- не извршен целосен преглед на севкупното работење со средствата на депозитите од претходната година и
- не извршен преглед на севкупното материјално и финансиско работење, двапати годишно од страна на претседателот на судот.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденети се состојби кои се однесуваат за:

- судски постапки што се водат пред надлежните судови, а до денот на ревизијата конечниот исход од истите не е познат, поради што постои неизвесност за финансиските импликации на буџетот на Основен суд Куманово во иднина;
- Министерството за правда во месец ноември 2020 година донело обрасци за оценување на судските службеници, но истите не се однесуваат и на судската полиција. Исто така поради неусогласеност на актите со Законот за судска служба, оценувањето на судскиот администратор од страна на Претседателот на Судот не се спроведува и
- средствата кои се издвојуваат од Буџетот за 2024 година за финансирање на Судската власт не го достигнуваат законски утврдениот процент од 0.8% од бруто домашниот производ на Буџетот на Република Северна Македонија.

²Сл. весник на Република Македонија бр. 58/06 од 11.05.2006 година

ВРХОВЕН СУД СКОПЈЕ

Врховен суд на Република Северна Македонија

Врховниот суд на Република Северна Македонија претставува уставна категорија чија положба во однос на другите судови во судската власт е пропишана во член 101 од Уставот на државата, како највисок суд во Републиката кој обезбедува единствена примена на законите од страна на судовите.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Врховен суд на Република Северна Македонија за 2024 година на сметката на основен буџет (603).

Со извршената ревизија извршивме обелоденување на одредени состојби во делот на Нагласување на прашања кои се однесуваат за:

- судски постапки што се водат пред надлежните судови, а до денот на ревизијата конечниот исход од истите не е познат, поради што постои неизвесност за финансиските импликации на буџетот на Врховен суд на Република Северна Македонија во иднина;

- Министерството за правда во месец ноември 2020 година донело обрасци за оценување на судските службеници, но истите не се однесуваат и на судската полиција и на судскиот администратор;
- од месец септември 2023 година во судот нема судски администратор и
- средствата кои се издвојуваат од Буџетот за 2024 година за финансирање на Судската власт не го достигнуваат законски утврдениот процент од 0.8% од бруто домашниот производ на Буџетот на Република Северна Македонија.

ЕФЕКТИТЕ НА СУДСКИТЕ ПОСТАПКИ ОД РАБОТЕН СПОР ВРЗ БУЏЕТОТ НА ДРЖАВАТА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на успешност на тема „Ефектите на судските постапки од работен спор врз буџетот на државата“ со цел да се оцени „Дали надлежните институции во Република Северна Македонија воспоставиле ефикасни механизми и системи за управување со работните спорови, како и дали се преземаат соодветни мерки за намалување на нивните финансиски импликации врз буџетот на државата“.

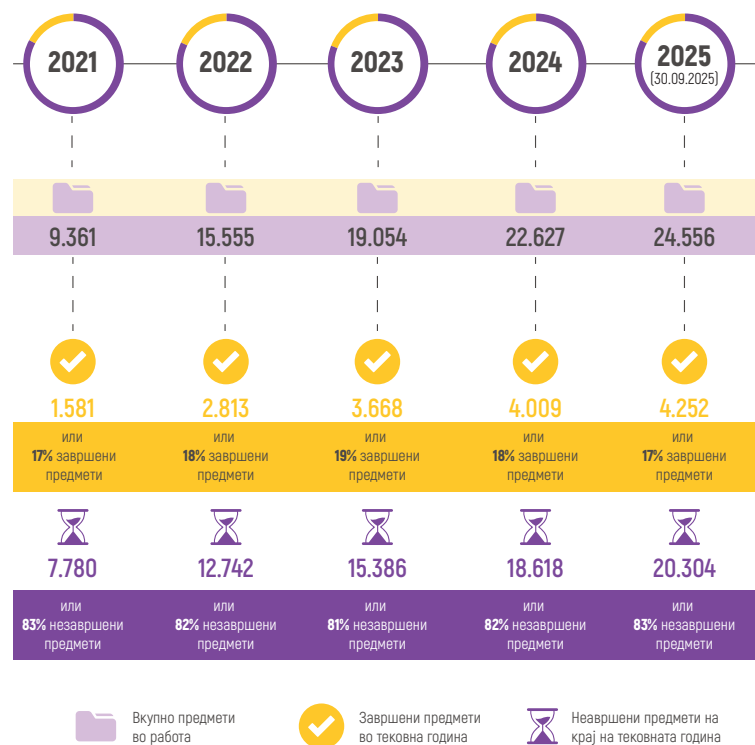
Ревизијата го опфати периодот 2020–2025 година и беше насочена кон оценка на правната и институционалната рамка, механизмите за управување со работните спорови, начинот на водење евиденции, користењето на алтернативни механизми за решавање на споровите, како и финансиските импликации од судските постапки врз буџетот на државата.

Во рамки на ревизијата беа опфатени Државното правобранителство на Република Северна Македонија, Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана, Царинската управа, КПД Идризово, Министерството за финансии, Министерството за правда, Министерството за економија и труд и Владата на Република Северна Македонија.

Ревизијата утврди дека во анализираниот период е присутен континуиран раст на бројот на работни спорови. **при што бројот на предмети во работа се зголемил од 9.361 предмет во 2021 година на 24.556 предмети во 2025 година. Истовремено, бројот на новоподнесени предмети континуирано го надминува бројот на завршени предмети, што доведува до зголемување на обемот на предмети во работа и создавање на значителен број заостанати предмети.**

Бројот на активни предмети по години, завршени и незавршени предмети по основ на работен спор, во периодот 2021–2025 година е прикажан во Инфографик.

ПРЕГЛЕД НА ПРЕДМЕТИ ВО РАБОТА И ЗАВРШЕНИ ПРЕДМЕТИ (2021–2025)

Ревизијата утврди дека постојната законска и подзаконска регулатива не обезбедува целосно усогласен и функционален систем за управување со работните спорови. Утврдени се системски недоречености и неусогласености во уредувањето на правата од работен однос, кои создаваат различни толкувања и нееднаква примена на прописите.

Особено се идентификувани слабости во делот на:

- пресметката на минат труд;
- надоместокот за исхрана при ноќна работа;
- правото на отпремнина;
- јубилејните награди;
- бонус платите и оправданите отсуства;
- одговорноста при незаконит отказ или прераспоредување.

Ревизијата утврди дека не постои системски пристап за идентификување и анализирање на причините за поведување на работните спорови, ниту механизми за навремено иницирање измени на законската рамка.

Дополнително, Државното правобранителство има претежно реактивна улога, насочена кон застапување во судски постапки, без доволно развиена превентивна и советодавна функција.

Ревизијата утврди дека не се воспоставени сеопфатни и ефикасни механизми за управување со работните спорови. Во најголем дел од институциите недостасуваат систематски анализи на причините за поведување и губење на споровите, како и механизми за утврдување одговорност и преземање корективни мерки.

Евиденцијата на предметите е неунифицирана и во значителен дел се води рачно или преку Excel евиденции, што не овозможува:

- аналитичко следење на предметите;
- утврдување на старосната структура;
- следење на активни и завршени предмети;
- анализа на исходите од судските постапки;
- навремено идентификување на ризици и повторувачки основи за тужби.

Ревизијата утврди и ограничена примена на алтернативните начини за решавање на споровите. Иако постојат механизми за медијација и мирно решавање на споровите, нивната примена е ограничена и без воспоставен стратешки и институционален пристап, што резултира со поголем број судски постапки и подолго времетраење на решавањето на споровите.

Не е воспоставен функционален систем за следење и управување со финансиските импликации од работните спорови. Буџетските корисници не располагаат со доволно развиени механизми за реално планирање и навремено подмирување на обврските, што резултира со значителни дополнителни трошоци по основ на камати, судски и извршни трошоци.

Со цел прибирање на податоци за исплатите по судски постапки од работен спор, ревизијата обезбеди податоци од институциите кои се застапувани од ДПРСМ. Од 85 институции до кои е доставено барање за податоци, добиени се податоци од 69 институции, од кои 12 институции немаат исплати по овој основ. Врз основ на анализа на податоците ревизијата утврди дека во периодот 2020–2025 година се исплатени вкупно 3.971.570 илјади денари односно 64.369.000 евра по основ на судски постапки од работен спор, од страна на институциите кои се застапувани од ДПРСМ.

Анализата на начинот на исплата покажува дека само 4,64% од вкупно исплатените средства се реализирани по пат на доброволна исплата, додека доминантен дел, односно 95,36%, се исплатени по пат на налози за извршување.

Во структурата на исплатените средства, вкупниот главен долг (доброволна исплата и налози за извршување) изнесува 2.049.648 илјади денари, што претставува 51,61% од вкупните трошоци, додека трошоците по основ на камата, парнична постапка и извршни трошоци изнесуваат 1.921.922 илјади денари, односно 48,39% од вкупните исплатени средства. Вкупниот износ на исплатени средства по судски постапки од работен спор е прикажан во Табела.

Во 000 денари

	Редовна исплата по судски спор од работен однос			Исплата по налог за извршување		
	Главен долг	Камата	Трошоци за парнична постапка	Главен долг по извршно решение	Камата по извршно решение	Трошоци по извршно решение
2020	31.542	2.719	5.408	127.528	24.280	112.170
2021	22.130	1.951	6.021	210.030	55.575	182.520
2022	23.684	2.060	4.931	257.654	50.230	254.861
2023	20.168	2.209	6.105	345.081	73.858	284.513
2024	20.089	2.942	7.219	654.818	133.299	364.788
2025 (30.09.2025)	14.382	3.338	7.506	322.542	96.533	236.886
	ВКУПНО			ВКУПНО		
	131.995	15.219	37.190	1.917.653	433.775	1.435.738

Постојниот начин на евидентирање и извршување на плаќањата не обезбедува доволно аналитички и структурирани податоци за целосно следење на вкупните обврски и нивната структура, што ја ограничува транспарентноста, отчетноста и можноста за ефикасно управување со финансиските ризици.

Препораките дадени во овој извештај се однесуваат на активностите кои надлежните институции треба да ги преземат со цел отстранување на причините за утврдените неправилности, утврдени состојби и потенцијални ризици прикажани во овој извештај, односно да преземат мерки и активности со кои ќе создадат услови за подобрување на нормативната рамка, зајакнување на институционалните капацитети,

воспоставување на систематски и аналитички пристап во управувањето со работните спорови, како и унапредување на евиденцијата, координацијата и финансиското планирање, со цел намалување на бројот на работните спорови и нивните финансиски импликации врз буџетот на државата.

5.2.3. СООБРАЌАЈ, ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ

ЈП ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ИНФРАСТРУКТУРА

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на **Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Железници на Република Северна Македонија - Скопје** за 2024 година.

Најголемиот дел од материјалните средства во подготовка на ЈП ЖРСМ Инфраструктура Скопје во износ од 8.898.087 илјади денари, претставуваат **проекти чија реализација е во тек**: проект „Проектирање и

рехабилитација на преостанатиот дел од првата делница Куманово - Бељаковце“ (Лот 1) и проект „Изградба на нова и реконструкција на постојната делница Бељаковце – Крива Паланка – источниот дел од железничката пруга на Коридор 8, фаза 2“ (Лот 2). Истите се финансираат со кредити од меѓународни финансиски институции, а во согласност со одредбите од донесени закони за задолжување. Подетални податоци за кредитите се прикажани во следната табела:

Промена на кредитот	Дата на одобрување /Дата на завршување на кредитот	Вкупен износ на одобрен кредит (рамка)	Вкупен износ на неповлечени средства	Повлечени средства (на сметка во НБРСМ)	Состојба на обврски на 31.12.2024 г. (недоследни-главнина)	Платени обврски по кредитот до 31.12.2024 г. (главнина)	Платена провизија за одобрување	Платена провизија за неповлечени средства од одобрување до 31.12.2024 г.	Платена камата по кредити од одобрување до 31.12.2024 г.
Коридор 8 Фаза 1 (42921)	21.08.2012 20.04.2027	46.400.000	38.773*	125.368	16.519.405	29.716.453	464.000	939.456	3.007.717
Коридор 8 Фаза 2 (44175)	05.12.2012 20.10.2029	145.000.000	84.446.171	8.093.026	414.333.955	11.026.848	1.450.000	6.838.144	2.362.864
		191.400.000	84.484.944	8.218.394	57.953.360	40.743.302	1.914.000	7.777.600	5.370.581

* неповлечени средства кои не се знае дали ќе се користат

Извршената анализа покажува дека за рехабилитација, изградба и реконструкција на железничката инфраструктура се одобрени заеми во вкупен износ од 191,4 милиони евра, од кои 44% се уште не се повлечени. Поради тоа, до крајот на 2024 година се платени **7,78 милиони евра провизии за неповлечени средства (536 илјади евра во 2024 година)** при што најголем дел се однесува на заемот за Коридор 8 – Фаза 2. Во 2024 година, по основ на камати за заемите, чија каматна стапка е варијабилна и се движи од 4,84% до 5,14%, исплатени се вкупно **2,85 милиони евра**.

Со ревизијата утврдивме отсуство на системски и аналитичен пристап и недоволна подготвеност при планирање, првично проектирање, градење и реконструкција на делниците 1 и 2 од источниот дел на железничкиот Коридор 8, чија изградба трае од 1996 година, поради што **не е овозможен постојан, непрекинат и квалитетен пристап на железничката инфраструктура, како и организирање и регулирање на сигурен железнички сообраќај**. Поради бројни непредвидени и дополнителни работи биле направени измени и дополнувања на основните проекти (варијации) и побарувања (claims), што предизвикало **зголемување на вредноста на склучените договори и пролонгирање на рокот за изградба/реконструкција на делниците**.

Вредноста на договорот за делница број 1 бележи **зголемување за 96% од вредноста на првично склучениот договор** (39,7 милиони евра)*, а рокот за завршување на проектот поради грешки во проектната документација: конструктивни и статички грешки, несоодветно техничко решение во однос на постоечката состојба на теренот со потреба од дополнителна експропријација, промена на материјали, сигнализација и телекомуникации, пристапни патишта, раскинување на договор и избор на нов изведувач **продолгиран е за 8 години и 3 месеци**. За делницата број 2 во јули 2022 година, **18 години по запирање на градбата и 8 години по склучувањето на договорот за заем**, склучен е договор за градба во вредност од 155 милиони евра, со продолгиран рок на завршување до 23.10.2026 година

Дел од материјалните средства во подготовка или 33% се набавени пред 15 години и никогаш не се искористени, што претставуваат **нерационалното користење на јавни средства** и ја доведуваат во прашање нивната оправданост, а истовремено постои можност од намалување на нивната употребна вредност. Исто така, постои материјално средство во подготовка (колосек на кој е поставена колска вага за мерење вагони) во износ од 49.348 илјади денари, кое е функционално и се користи, а во сметководствената евиденција **не е соодветно признато како недвижност**.

Со извршениот увид во деловните книги на претпријатието утврдивме дека:

- за земјиштето со вредност од 7.222.463 илјади денари не се обезбедени имотни листови,
- 91% од градежните објекти или 12.772.972 илјади денари, претставуваат линиски инфраструктурни објекти кои не се евидентирани во катастарот на инфраструктурни објекти во Агенцијата за катастар на недвижности и

- за 88% од останати градежни објекти јавното претпријатие не поседува имотни листови со кои ќе се докаже запишаното право на сопственост.

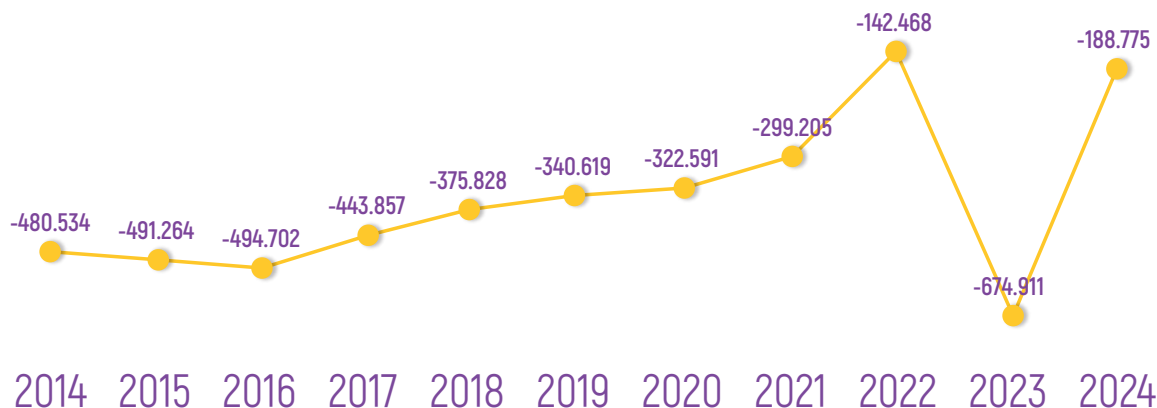
Постојат неправилности и во начинот на управување и евидентирање на дел од залихите на сировини, материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и авто гуми.

Имајќи во предвид дека 75% од залихите или 250.713 илјади денари се постари од 2019 година, со ревизијата констатиравме дека на крајот на пресметковниот период, не е утврдена нивната нето реализациона вредност, со цел да се определи дали постои разлика помеѓу проценетата продажна и набавна вредност и доколку постои соодветно да се евидентира пониската од нив во согласност со барањата на Правилникот за водење на сметководството МСС 2 – Залихи.

ЈП ЖРСМ Инфраструктура Скопје континуирано искажува загуби од работењето при што за 2024 година загубата изнесува 188.775 илјади денари, а заедно со пренесена загуба од претходни години (4.536.122 илјади денари) достигнува вкупен износ од 4.724.897 илјади денари.

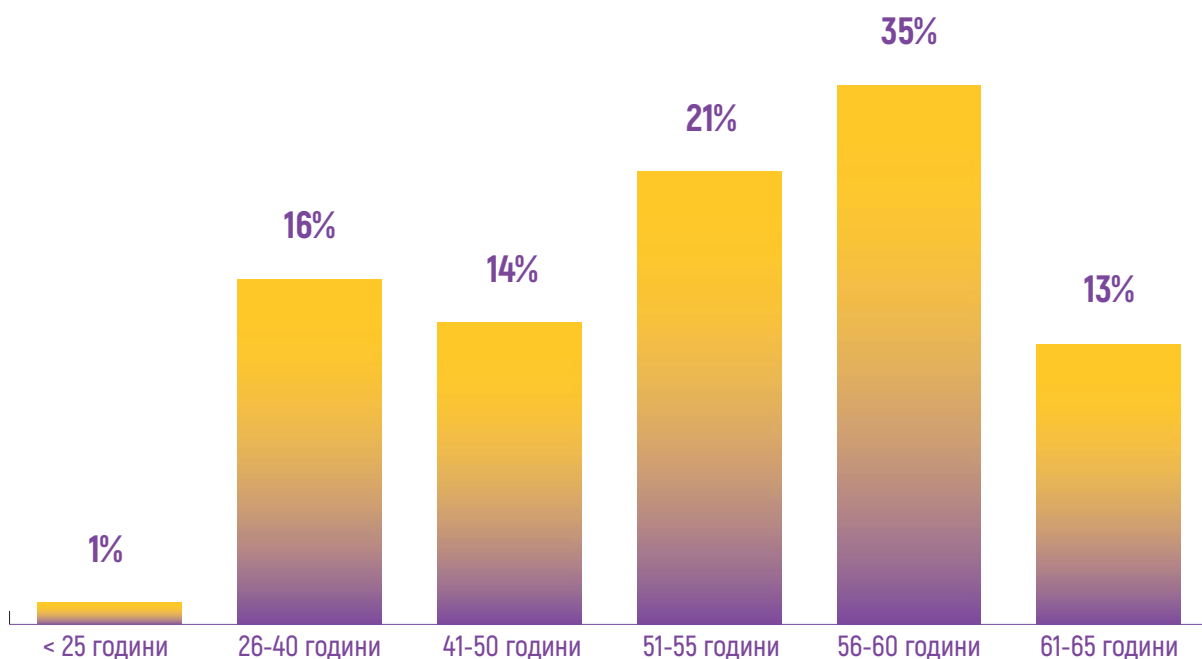
* приближно 2 милиони евра за 1 km за рехабилитација на Коридор 8, фаза 1

Континуираните загуби во работењето негативно влијаат врз тековното и идно работење на јавното претпријатие, неговиот развој и го доведуваат во прашање ефикасното управување, одржување и безбедноста на железничката инфраструктура и сообраќајот.

Од извршената анализа на бројот на вработените, старосната и квалификационата структура ревизјата утврдила дека од вкупно систематизираните 1.314 работни места во актот за систематизација, пополнети се само 54% или 718 работни места. Графичкиот приказ на старосната структура на вработените покажува дека со најголем процент застапени се вработени на возраст од 56 до 60 години.

Од вкупниот број на вработени 30% не ги исполнуваат посебните услови за степен или вид на образование, додека 5% дополнителните услови*, пропишани со актот за систематизација, што може **неповолно да влијаат на организацијата на работата, распределба на задачите, како и врз квалитетното извршување на дејноста.**

* Положен испит за внатрешен ревизор, лиценца за физичко и техничко обезбедување на имоти и лица, положен периодичен испит, доказ за квалификуван работник, сертификат за работа со класифицирани информации, лиценца за безбедност и заштита при работа, положен стручен испит на железница, уверение за овластен сметководител, положен стручен испит за АТ заварување, овластување од Комората од овластени архитекти и инженери, курс за противпожарна заштита.

Од 2020 година па до периодот на вршење на ревизијата воспоставена е пракса, недостатокот од кадар да се пополнува преку распоредување на вработените со времени решенија на систематизирани работни места, наместо преку спроведување постапки за вработување (со јавен оглас) или унапредување (со интерен оглас), **што не е во согласност начелото на еднакви услови, еднаков пристап до работно место, соодветна и правична застапеност и начелото на стручност и компетентност при вработувањето и унапредувањето на вработените.** Од вкупно 96 вработени распоредени со времени решенија во 2024 година, 55% не ги исполниле посебните услови за работното место, а 12% од вработените **не ги исполниле дополнителните услови утврдени со актот за систематизацијата на работните места на претпријатието.** Надлежните вработени образложила дека ваквиот начин на пополнување на работните места е применет поради кадровската неекипираност на јавното претпријатие, што претставува суштински проблем за функционирањето на железничкиот сообраќај во државата.

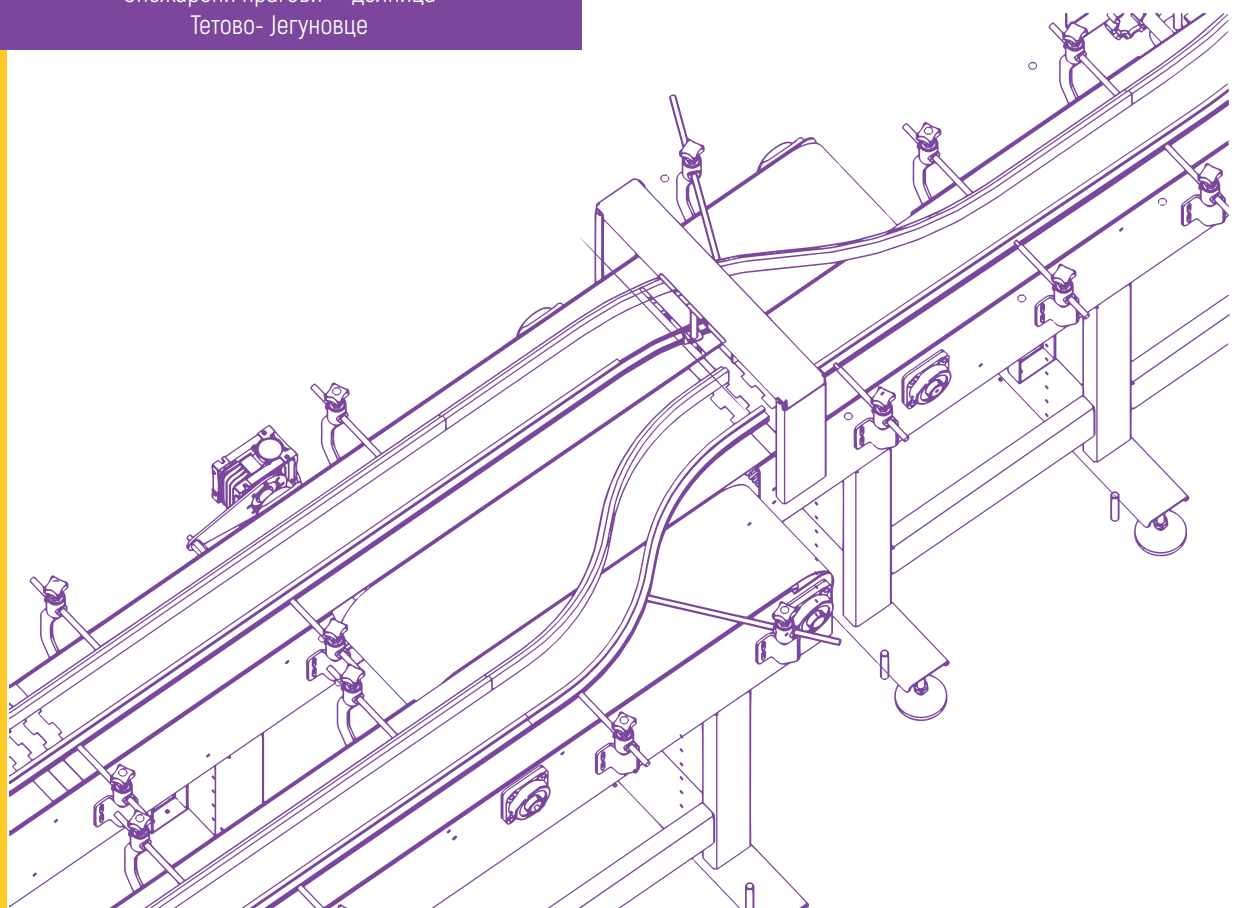
Опожарени прагови – делница
Тетово- Јегуновце

Во однос на вршење на основната дејност на јавното претпријатие, која опфаќа управување, изградба, реконструкција, ремонт, одржување, заштита на железничка инфраструктура, организирање и регулирање на железничкиот сообраќај и раководење со системите за регулирање и безбедност, ревизијата констатирала **застарена, недоволно одржувана и делумно нефункционална железничка инфраструктура.** На дел од главните коридори (10, 10д и 8) се вози со намалени брзини поради бројни дефекти, застарени системи и опожарени прагови, а на одредени делници сообраќајот е целосно запрен. **Повеќе од 40 години нема значајни инвестиции, што ја загрозува безбедноста, капацитетот на железничкиот сообраќај и начинот на вршење на дејноста.** Поради наведеното ја истакнуваме потребата од значителни вложувања за нејзина модернизација и обновување.

Ревизијата утврдила **нецелосно спроведен годишен попис** на средствата и обврските и усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот, како и **не усогласени сметководствени политики** кои се применуваат во изготвувањето, презентирањето и обелоденувањето на финансиските извештаи.

Исто така евидентиран е и **недостаток на соодветна евиденција за поминати километри на службени возила**, како основ за пресметка и следење на просечна потрошувачка на горивото по возило.

Со извршената ревизија констатирани се и низа други состојби, неправилности и неусогласености од различна природа.

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД Скопје за 2024 година.

Со извршената ревизија утврдивме состојби кои влијаат на работењето на друштвото и начинот на користење на јавните средства меѓу кои:

Материјалните средства во подготовка во износ од 118.016 илјади денари или 1.913.000 евра се однесуваат на завршена градба од прва категорија **"Реконструкција и адаптација на работилници за одржување на железнички возила"**, која и покрај обезбедени сите потребни документи (дозволи за градба и одобрение за употреба) од надлежниот орган и повеќегодишно користење на работилниците за извршување на редовните работни процеси поврзани со одржување на возниот парк, во трговските книги на друштвото **не е соодветно призната/ евидентирана како недвижност**

и не е пресметан и признаен трошок за амортизација во претходниот период во износ од 11.407 илјади денари и во тековната 2024 година во износ од 2.950 илјади денари, што има влијание на финансискиот резултат и на квалитетот на информациите и податоците кои ги даваат финансиските извештаи.

Реконструкцијата е составен дел на **"Проектот за обнова на возен парк на Македонски Железници АД Скопје"**, финансиран од кредитот од ЕБОР, преку кој набавени се нови триделни дизел – моторни гарнитури и триделни електро – моторни гарнитури за патнички сообраќај, 150 нови вагони (75 плато и 75 отворени). Исто така, обезбедени се и средства за рехабилитација на електрични локомотиви. И покрај набавката, стручните лица во друштвото укажуваат на застарен возен парк, **со старост поголема од 40 години**, наведувајќи дека од 1.382 товарни вагони само 378 се со важечка ревизија (способни за сообраќај), а со истечена ревизија (надвор од сообраќај) се 1.004 товарни вагони.

Хала со работилници

Друштвото има 62 локомотиви од кои во функција се само 9, како и 16 патнички гарнитури од кои во функција се 5 и 47 патнички вагони од кои 2 се во редовен сообраќај и се користат за извршување на превоз на патници.

За извршување на планираниот обем на работа и возниот ред потребно е друштвото да располага со исправни влечни и влечени капацитети, чија состојбата е на граница на техничко-технолошка експлоатациона моќност. Причините за сегашната состојба на влечните капацитети се должат на старосната структура на капацитетите и ненавремените инвестиции во средни

и големи поправки поради недоволните финансиски средства, нередовните инвестиции во резервни делови и обнова на возниот парк. Старосната структура на влечните капацитети го оптоварува експлоатациониот процес, ја зголемува потрошувачката на енергенсите и ги зголемува празните возења на истите.

Ваквата состојба го зголемува ризикот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај поради можни дефекти, а истовремено ја ограничува способноста на друштвото за навремено и квалитетно извршување на својата дејност.

Со извршениот увид во трговските книги на друштвото утврдивме дека за евидентираниите стопански згради и сообраќајни објекти друштвото не поседува имотни листови со кои ќе се докаже запишаното право на сопственост и не е направено поврзување на обезбедените имотни листови со евидентираниите средства.

Со ревизијата утврдивме **нецелосно спроведен годишен попис** на средствата и обврските и усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот.

Постојат неправилности и во начинот на управување и евидентирање на дел од залихите на суровини, материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и авто гуми. Имајќи во предвид дека 71% од залихите или 342.345 илјади денари односно 5.548.000 евра се постари од 2019 година, со ревизијата констатиравме дека на крајот на пресметковниот период, не е утврдена нивната нето реализациона вредност, со цел да се определи дали постои разлика помеѓу проценетата продажна и набавна вредност и доколку постои соодветно да се евидентира пониската од нив во согласност со барањата на Правилникот за водење на сметководството МСС 2 – Залихи.

Залихи кои немаат движење

Утврдивме **несоодветно, недомаќинско и небезбедно ракување при прием и издавање на нафта кое може да ја загрози безбедноста и здравјето на граѓаните и животната средина.** Имено опремата со која располага друштвото за мерење на прием и издавање на количините на нафта е застарена и импровизирана, поради што не ја прикажува реалната состојба во

секој момент, особено мерачот за издавање на нафта е несоодветен, застарен и поради можноста состојбата да се врати на нула, лесен за манипулација. Исто така и полнењето на возила со гориво се врши со пумпи, чии мерила подолг временски период не се верификувани/баждарени.

Опрема за мерење

Друштвото наместо навремено подмирување на доспеаните обврски, воспоставило пракса за поднесување приговори на решенијата за платни налози, што резултирало со пролонгирање на судските постапки и значително зголемување на обврските по основ на главен долг, камати и судски трошоци. **И покрај постоењето на правосилно завршени судски постапки и висока веројатност за одлив на економски ресурси во износ од 260.982 илјади денари (4.243.600 евра), друштвото не извршило резервирање на средства**

согласно МСС 37, поради што обврските, трошоците и финансискиот резултат не се реално и објективно прикажани во финансиските извештаи.

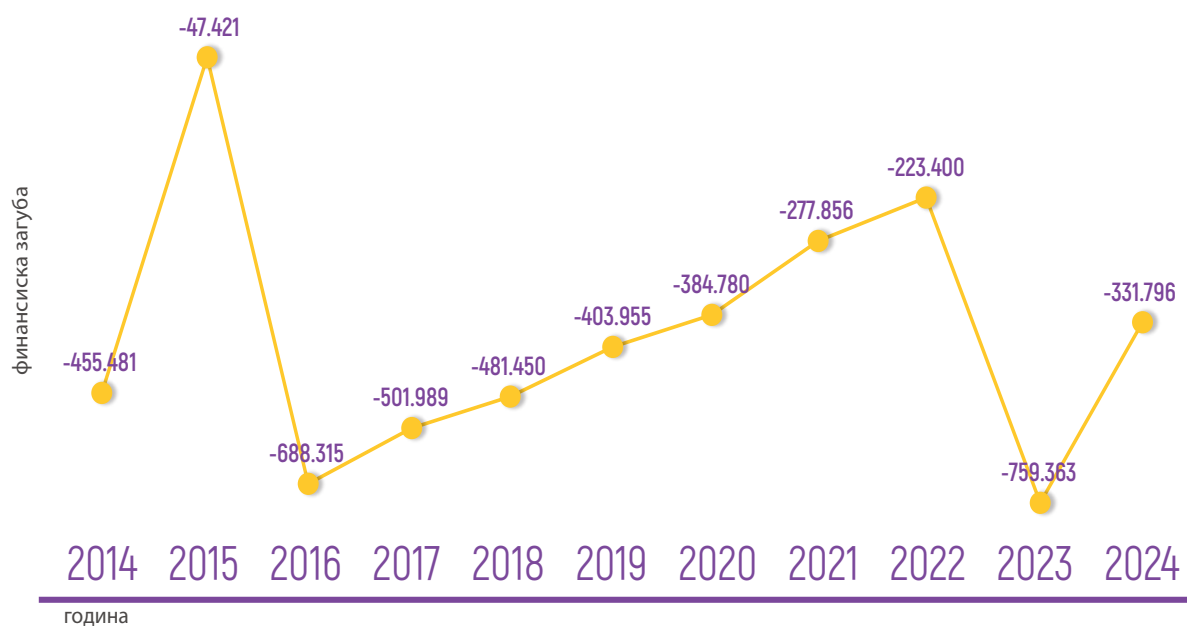
Преку фактурите за потрошена вода кои во 2024 година изнесуваат вкупно 5.471 илјади денари утврдена е **прекумерна потрошувачка на вода** која не е соодветна за административни и услужни дејности, каде водата не претставува составен дел од производниот процес, што покажува дека друштвото не воспоставило соодветен систем за навремено следење и контрола на потрошувачката на вода, што резултирало со значителни расходи.

Со ревизијата **утврдивме помалку искажани приходи** по основ на извршени услуги за употреба на локомотиви, како и вршење на услуги **без јасно утврдени и важечки договорни односи, како и без воспоставување и редовно ажурирање на ценовна политика** која ги одразува пазарните услови и трошоците на работењето. Имено во 2022 година склучен е договор со важност од една година, со едно правно лице по цени пониски

од утврдените со тарифата и по истекување на рокот на договорот продолжено е со вршење на услугата без корекција на цените и во период на вршење на ревизијата.

Постојат **слабости во управувањето со човечките ресурси**, примената на законската и интерната регулатива во областа на работните односи, организацијата на работните процеси, како и во системот за пресметка и исплата на плати и надоместоци.

ЖРСМ Транспорт АД Скопје **континуирано искажува загуби од работењето** при што за 2024 година загубата изнесува 331.796 илјади денари, а заедно со пренесена загуба од претходни години (6.442.424 илјади денари) достигнува вкупен износ од 6.754.219 илјади денари односно 109.115.000 евра.

Континуираните загуби во работењето негативно влијаат врз тековното и идно работење на друштвото, неговиот развој и го доведуваат во прашање ефикасното, безбедното и навременото одвивање на железничкиот сообраќај.

Со извршената ревизија констатиравме и други состојби, неправилности и неусогласености од различна природа, кои влијаат на работењето на правниот субјект.

За надминување на утврдените состојби дадовме повеќе препораки до одговорните лица за надминување на утврдените состојби.

5.2.4. КВАЛИТЕТ НА ЈАВНИТЕ УСЛУГИ И ПРИБИРАЊЕ, ТРОШЕЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА ЈАВНИТЕ СРЕДСТВА И РЕСУРСИ

АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ СКОПЈЕ

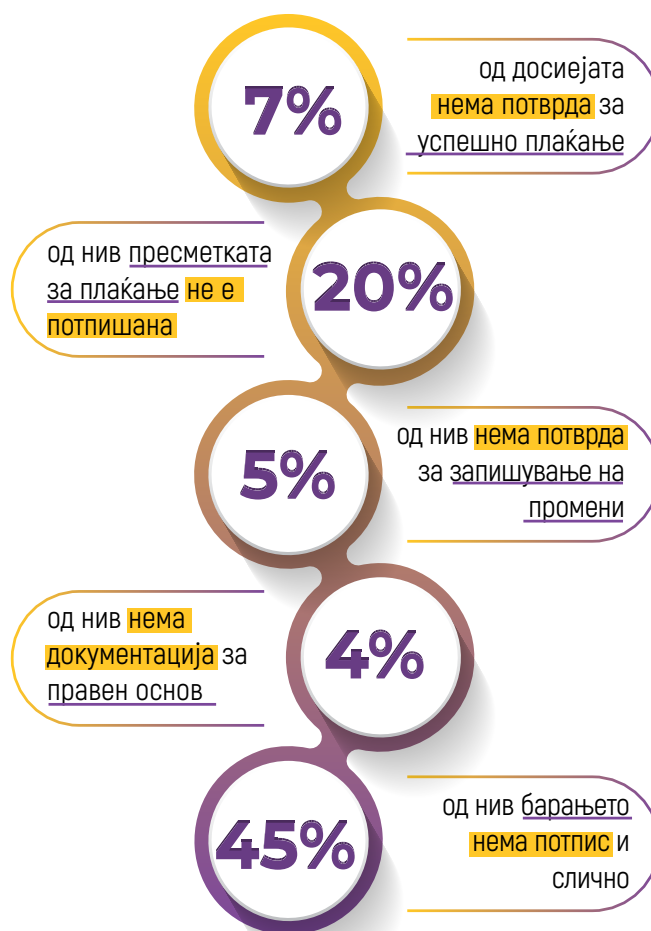
Агенцијата има надлежности во делот на управување со геодетско-катастарски информациона систем, вршење геодетски работи, премер на недвижностите, востановување и одржување на катастарот на недвижности, водење повеќе видови регистри утврдени во Законот за катастар на недвижности, како и вршење надзор на работењето на трговците поединци овластени геодети и трговските друштва за геодетски работи, а за својата работа одговара пред Владата.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на Агенцијата утврдивме состојби кои упатуваат на нереално процента вредност на градежните објекти со кои управува Агенцијата поради нивна нецелосна евиденција и неутврдена вредност на дел од објектите.

Пописот на постојаните средства и залихи не е целосен.

Приходите кои ги остварува Агенцијата од наплата на надоместоци за услугите кои ги обезбедува, а кои се плаќаат преку пос-терминали не секогаш може да се поврзат со видот на услугата која е дадена со интерниот архивски знак и приходна шифра во сметководствената евиденција, како потврда дека за дадените услуги наплатени се соодветни надоместоци. Ова од причина што деловна банка со која е склучен договор за поставување на физички и виртуелни ПОС терминали за наплата за извршените услуги иако со договорот била обврзана да воспостави поврзување на поодделни архивски броеви со соодветните приходни шифри/сметки според видот на услугата за повеќе системи на Агенцијата, истото не е обезбедено.

Со цел уверување дека дадените катастарски услуги се извршени на начин и со прилог документација утврдени со донесените правилници, уредби и интерни процедури на Агенцијата, извршивме увид во досиејата на 100 предмети од различен вид на услуги, при што констатиравме дека во:

Некомплетноста на документацијата и авторизацијата на истата го отежнува следењето и контролата на спроведените активности согласно интерните процедури и релевантната законска регулатива, како и создава ризик од постапување и донесување одлуки без соодветна поткрепувачка документација.

Констатиравме дека се потрошени 3.255 илјади денари без спроведување на соодветни постапки од кои 46% се потрошени за потребите на синдикалната организација при Агенцијата.

Во делот на нагласувања на прашања истакнавме дека согласно член 57 од Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост*, Агенцијата има обврска за воспоставување единствена евиденција за недвижниот имот во државна сопственост што го користат државните органи и правните лица основани од државата, врз основа на Единствен идентификационен број (ЕИБ) кој го утврдува Владата, на предлог на

Агенцијата. ЕИБ се доделува врз основа на податоците од регистарот на вработените во јавниот сектор што го води Министерството за јавна администрација. Не е доделен ЕИБ на правните лица – трговски друштва основани од државата, бидејќи не постои законска обврска Министерството за јавна администрација да ги вклучи во регистарот за вработени во јавниот сектор.

СЛУЖБА ЗА ОПШТИ И ЗАЕДНИЧКИ РАБОТИ НА ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Извршивме ревизија на финансиските извештаи на Служба за општи и заеднички работи на Влада на Република Северна Македонија за 2024 година, при што утврдивме состојби меѓу кои се однесуваат на:

- ангажирани голем број на лица преку приватни агенции за вработување, на определено време и договор на дело за вршење на дејноста на СОЗР, што влијае на континуираното обезбедување на услуги за други институции како и на квалитетот на информациите презентирани во финансиските извештаи за државните органи кои ги користат услугите.

- нереално проценети основни средства:

- **Земјиште - 19.970.454 илјади денари:** површината на земјиштето во евиденцијата не е усогласена со податоците од имотните листи; се уште се евидентира земјиште кое одамна е продадено и изградени се објекти на приватен правен субјект. За земјиштето во Струмица, Кичево, Куманово, Велес, Штип и Дојран СОЗР нема податоци и информации дали и за што се користи или и дали има промени во сопственоста;
- **Опрема - 134.704 илјади денари**, со сегашна вредност 92% од вредноста на опремата е отпишана што укажува дека СОЗР располага со стара опрема. Евидентирани се 865 пумпи за вода и 18 генератори набавени во 2016 година за справување со поплавите во

с. Стајковци за што се потрошени 19.592 илјади денари. Најголем дел се дадени на Министерството за одбрана - АРМ, дел на општините Шуто Оризари, Аеродром, Илинден, Арачиново без да биде поткрепено со соодветна документација;

- **Залихи - 48.247 илјади денари** од кои 95% се застарени и неупотребливи залихи, кои не се расходувани. За утврдениот кусок на ситен инвентар во употреба во износ од 4.208 илјади денари не е утврдено дали истото се должи на несоодветно управување од страна на вработените лица или поради утврдени недоследности на софтверската апликација за залихите.

- неусогласеност во делот на „други посебни услови“ за работно место „авио-диспечер“ во Одделението за превоз со воздухоплови предвидени со правилникот за систематизација на работните места во Службата (да е со или без лиценца за авио-диспечер) во однос на барањата за поседување на лиценца со Правилник за диспечери на лет*, кога со истата систематизација, за работното место „помошник авио-диспечер“ кое е пониско работно место од претходното, предвидено е задолжително поседување на лиценца за авио-диспечер;

* Службен весник на Република Македонија* број 78/15, 106/15, 153/15, 190/16, 21/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 101/19, 275/19, 122/21 и 193/25)

* Сл. весник на РМ број 161/11, 108/12, 9/16 и Сл. весник на РСМ број 145/24)

Како состојби при спроведувањето на јавните набавки констатиравме фаворизирачки елементи во делот на докажување на техничка и професионална способност при спроведување на набавка на услуги за физичко обезбедување на објектите на државната управа од 2021 година, како и набавени резервни делови за сервисирање на возилата со кои располага Службата во 2024 година од два економски оператори од кои приближно 50% не се предвидени во техничката спецификација и листа на цени што упатува на несоодветно планирање на потребни делови.

Во однос на услугите во угостителските објекти - ресторани и бифеа со кои управува Службата утврдивме дека:

- не се води Книга на дневни финансиски извештаи со регистрирани податоци за вкупниот промет и ДДВ, предвидени со Законот за регистрирање на готовински плаќања;
- уплатата на паричните средства остварени од наплатени услуги во готово се врши со задоцнување од неколку месеци, а исто така има и уплати на дневен пазар кој потекнува од 2023 година;
- поради прекин во одржувањето на фискалната апаратура постои низок износ на уплатен дневен пазар, а за месец јуни 2024 година не се издавани фискални сметки, ниту парагон блокови за остварен промет во готово;
- за неусогласената вредност на залихите на прехранбени производи во главниот магацин и сметководствената евиденција во износ од 4.187 илјади денари не се предложени мерки за решавање на состојбите.

Дадовме препораки за преземање на мерки и активности од надлежните лица и органи за надминување и подобрување на утврдените состојби.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденивме за одредени состојби кои произлегуваат во работењето на СОЗР. За обезбедување 45 возила од висока класа за повеќе институции по пат на лизинг, укажавме дека се потребни процедури или упатства за утврдување на потребата од набавка на возила од институциите со обезбедување информации дали во меѓувреме се смениле нивните потреби како и вршење детална и сеопфатна анализа на економската оправданост од лизингот, односно да се земат во предвид сите трошоци во однос на сите користи кои произлегуваат од истиот или Cost-benefit анализа.

Укажавме на надлежните органи од потребата за побрза динамика на активностите за воспоставување на регистарот на недвижниот имот на државата од причина што поради честите промени на корисниците, објектите, површината на деловниот простор и нивното времено користење со одлуките кои ги носи Владата:

- постои неизвесност при користење и располагање со земјиштето околу и под зградите;
- останува неуредно прашањето за тековно и инвестиционо одржување на објектите кога се сместени повеќе институции;
- ризик од нецелосна евиденција на имотот со кој управува Службата поради несоодветно воспоставена евиденција.

Исто така ја обелоденивме и состојбата со човечките ресурси во СОЗР, при што големиот број на вработени на определено време и привремено ангажирани лица, честата миграција како и недоволното вложување во унапредување на стручните компетенции на вработените, создава ризик во обезбедувањето на континуитет и квалитет при подготвувањето на финансиските извештаи за државните институции кои се корисници на овие услуги.

ДРЖАВЕН АРХИВ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Државниот архив на Република Северна Македонија (Државен архив) врши уредување, заштита, чување, обработка и користење на архивскиот материјал како и инспекциски надзор поврзан со дејноста.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година утврдивме состојби, неправилности и неусогласености во работењето на сметките на основен буџет (637) и (631).

Државниот архив ги нема обезбедено потребните просторни услови за сместување, чување на архивскиот материјал во архивските депоа со цел заштита на архивскиот материјал од штетното влијание на температура, влага, светлина, радијација, прашина, микроорганизми, инсекти, глодари, физичките оштетувања, како и услови за заштита од неовластен пристап до архивски и документарен материјал.

ЧУВАЊЕ НА АРХИВСКИОТ МАТЕРИЈАЛ

Утврдени се слабости и во начинот на евидентирање на постојаните средства и на начинот на спроведување на пописот на средствата и обврските и воедно не е извршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот. За дел од објектите на Државниот архив не постојат докази дали истите се евидентирани во деловните книги и не се преземени активности за осигурување на постојаните средства.

Исто така не се врши ажурно и хронолошко евидентирање на движењето на залихите на публикуваните изданија како и слабости во начинот на спроведувањето на постапките и реализацијата на јавните набавки.

Постојат недоследности во начинот на остварувањето на сопствените приходи, давањето на попусти, не потребно плаќање на данок на додадена вредност за услуги поврзани со основната дејност на Државниот архив како и исплаќани надоместоци на вработените без законски основ.

Државниот архив нема воспоставено вршење на внатрешната ревизија, што укажува на не воспоставен механизам кој ќе обезбеди подобрување на работните процеси и давање совет на менаџментот.

Во делот на нагласување на прашања обелоденета е состојбата со ново изградениот и доделен објект кој не е во согласност со стандардите за архивско работење, што влијае на основната дејност на Државниот архив - чување на архивскиот материјал кој претставува културно историско наследство од посебен национален интерес за државата.

5.2.5. ЈАВНИ КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

ЈП КОМУНАЛНА ХИГИЕНА СКОПЈЕ

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година кај Јавното претпријатие „Комунална хигиена“ Скопје, при што се утврдени следните состојби:

Утврдени се слабости во евидентирање на недвижностите и инфраструктурните објекти, не е обезбедено правото на сопственост и не е евидентирана опрема (полуприколки) регистрирани во сопственост на јавното претпријатие, со вредност од 29.048 илјади денари.

Евидентираната главнина во деловните книги во износ 223.146 илјади денари е пренесена состојба по делбен биланс од 1992 година, при раздвојувањето на ЈП Комуналец Скопје, кога е формирана ЈП Комунална хигиена-Скопје, но отсуствува соодветна документација и истата не е запишана во Централниот регистар.

Доминантен дел од побарувањата има значително намалена или неизвесна наплатливост, како резултат на регистрацијата на корисници без соодветна верификација и склучени договори, како и поради високото учество на вредносно усогласени побарувања од 74,52% од вкупните побарувања по основ на комунални услуги.

МАГАЦИН-РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ

Од резервните делови на залиха, 40% се набавени во 2009 година, истите се застарени и без реална употребна вредност, за кои не е извршено вредносно усогласување. Отсуството на соодветно планирање и координација на активностите поврзани со набавката и издавањето на залихите резултира со нерационално трошење на средствата на јавното претпријатие и има негативно влијание врз неговата ликвидност.

Поради необезбедена согласност на Годишните планови за вработување од страна на основачот, јавното претпријатие во 2024 година има ангажирано 354 лица, даватели на услуги, административни службеници и помошно технички персонал и евидентирано расходи во износ од 185.680 илјади денари, што укажува на непостојаност на човечките ресурси кои треба да ги извршуваат редовните работни задачи во претпријатието.

Ангажирање преку приватна агенција за вработување

ЈП КОМУНАЛНА ХИГИЕНА - СКОПЈЕ
NP HIGLIJENA KOMUNALE - SHKUP

185.680

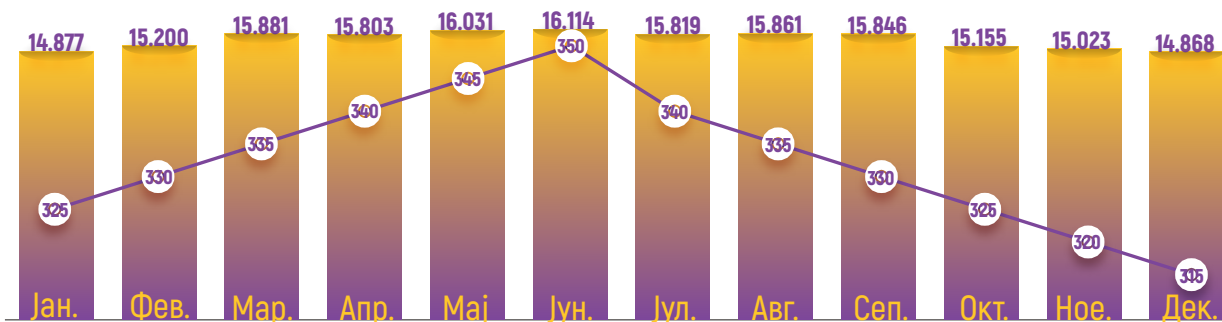
ИСПЛАТЕНИ СРЕДСТВА
(000 ДЕН.)

338

ПРОСЕЧЕН БРОЈ НА
АНГАЖИРАНИ ЛИЦА

315-350

РЕАЛЕН РАСПОН НА ЛИЦА
(МИН - МАКС)

Ревизијата утврди неправилности во начинот на пресметка на платата на директорот и кај прекувремената работа на административните службеници.

Јавното претпријатие евидентира неповолен однос меѓу приходите и расходите (под 1), негативна профитабилност (загуба), намалена ликвидност, како и влошена деловна ефикасност изразена преку продолжен период на наплата на побарувањата (140 дена) и зголемен период на плаќање на обврските (108 дена).

Поради високото ниво на обврски (736.948 илјади денари) и намалената ликвидност, претпријатието се соочува со доцнење во плаќањата кон добавувачите, што резултира со камати, казни и ризик од блокада

на сметките, кои ги продлабочуваат загубите и ги ограничуваат инвестициите во возен парк, опрема и инфраструктура, што долгорочно ја намалува ефикасноста и ја зголемува зависноста од кредити и субвенции.

Утврдено е високо ниво на нефункционалност на возниот парк (околу 60% возила вон употреба), односно од вкупно 189 специјални комунални возила со кои располага претпријатието, само 76 се во возна состојба, додека 80 се неисправни и 33 се хаварисани, или 113 возила се нефункционални, со просечна старост од 15 години и намалена способност за генерирање економски користи.

НЕИСПРАВНО ВОЗИЛО

ХАВАРИСАНО ВОЗИЛО

Структура и состојба на возниот парк

Ревизијата истакнува дека се потребни активности насочени кон отстранување на тешкотиите и проблемите кои подолг период се присутни во работењето на претпријатието, изготвување и имплементација на стратегија за обнова и модернизација на возниот парк, прилагодена на обемот на активности и 24/7 режим на работа, како и воспоставување на систем за континуирано следење на техничката исправност и

економската оправданост на одржувањето. Со тоа ќе се обезбеди поефикасно користење на ресурсите и одржување на континуитет и квалитет во извршувањето на јавната услуга.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки со цел преземање на мерки и активности од страна на надлежните институции и одговорни лица.

ЈП КОЛЕКТОРСКИ СИСТЕМ СКОПЈЕ

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година кај ЈП „Колекторски систем“ Скопје, при што се утврдени следните состојби:

ЈП „Колекторски систем“ Скопје нема целосен увид во побарувањата од 364.491 илјади денари (5.926.683 евра), преземени по статусната промена од поврзаните друштва ЈП „Водовод“ Охрид и ЈП „Водовод и канализација“ Струга, кои се однесуваат на корисници приклучени на колекторскиот систем заклучно со 30.06.2019 година. Поради тоа што поврзаните друштва ги поседуваат

базите на корисници, а немаат економски интерес да покренуваат постапки за наплата на побарувањата кои му припаѓаат на ЈП „Колекторски систем“ Скопје, во пракса се иницира нивен отпис.

Инфраструктурните објекти (цевководот во должина од 40,9 км, пумпни станици, пречистителна станица), изградени пред повеќе од 35 години, чија вредност е проценета на 129.948 илјади денари (2.112.976 евра), не се запишани во Катастарот на инфраструктурни објекти.

ПУМПНА СТАНИЦА ПОДМОЉЕ

ПРЕЧИСТИТЕЛНА СТАНИЦА
ВРАНИШТА

Преземената основна главнина во износ од 251.452 илјади денари, не е запишана во Централниот регистар.

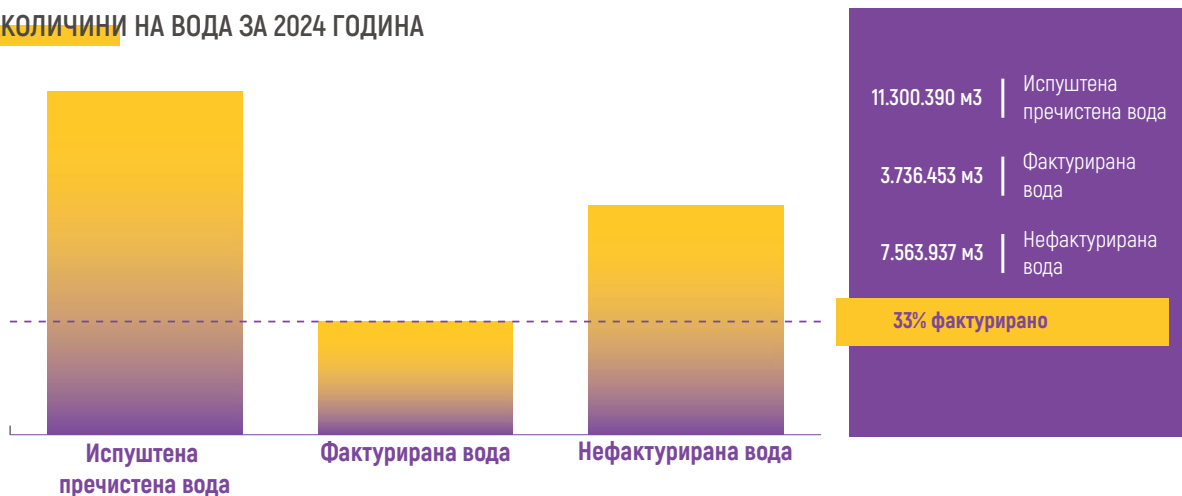
Во Централниот регистар, не е запишан делот од преземената основна главнина во износ од 251.452 илјади денари (4.088.650 евра) согласно статусна промена-присоединување на РЕ Колектор Струга како дел од Меѓуопштинското јавно претпријатие „Проаква“ од јуни 2019 година.

Во 2024 година, по основ на адвокатски услуги исплатен е паушал од 519 илјади денари, врз основа на договор склучен во 2020 година со неповолни договорни услови и значајни финансиски импликации. Договорот е на рок од 10 години, а во случај на еднострано раскинување, претпријатието е обврзано да почитува отказан рок од 90 дена, да исплати еднократен надомест од 1.440 илјади денари зголемен за ДДВ, како и да го продолжи плаќањето на месечниот паушал и придружните трошоци за време на отказниот период.

Претпријатието од основањето, нема добиено дозвола за испуштање на води, колекторскиот систем не е опремен со протокомери за мерење на количината на влезна отпадна вода, недостасува СКАДА-систем за целосна контрола и мониторинг и не располага со агрегати за резервно напојување со електрична енергија.

Утврдено е значителното отстапување на количината на приходуванa, фактурирана вода во однос на испуштената пречистена вода. Со наплата на само 33% од пречистената отпадна вода, јавното претпријатие остварува повисоки трошоци за третман на отпадни води без соодветни приходи, со што се зголемува ризикот од акумулирање на загуби и неликвидност, а доколку состојбата продолжи, потребата од финансиска поддршка, субвенции или дополнителни вложувања од страна на основачот, директно ќе го оптовари буџетот на државата.

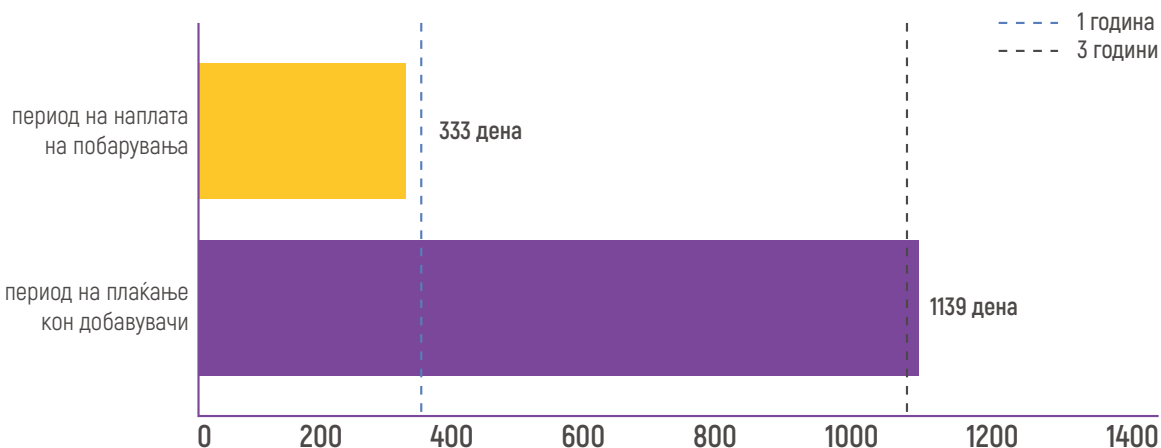
КОЛИЧИНИ НА ВОДА ЗА 2024 ГОДИНА

Финансиските показатели за 2024 година, во корелација вкупните обврски од 493.108 илјади денари (8.018.016 евра, укажуваат на зголемен ризик од намалена ликвидност на претпријатието, односно периодот на плаќање на обврските спрема добавувачите е 1.139 дена или повеќе од 3 години, а просечен период на наплата на побарувања е 333 дена или приближно една година. Ликвидносната состојба дополнително е влошена поради обврски кон физичките лица на чие земјиште, доделено по пат на експропријација, се изградени или поставени инфраструктурни објекти и за користењето на тоа земјиште плаќа соодветна закупнина, како и блокираната сметка на претпријатието од 2020 година, веднаш по неговото основање.

Ревизијата укажува на итна потреба од изготвување план за финансиска стабилност кој ќе вклучи реална проценка на ликвидносни те ризици, временска рамка за деблокирање на сметката и отплата на обврските, мерки за намалување на зависноста од краткорочни задолжувања, приоритетна наплата на побарувањата и оптимизација на трошоците, со цел обезбедување на долгорочна стабилност и одржливост на работењето на претпријатието.

ЛИКВИДНОСНИ ПОКАЗАТЕЛИ (2024)

Дополнително, неопходно е претпријатието да развие сопствен информациски систем за евиденција и управување со корисниците и да обезбеди стабилно и долгорочно финансирање преку стратешки инвестиции и меѓу институционална координација, со цел значително подобрување на ефикасноста на системот и заштита на Охридското Езеро.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки со цел преземање на мерки и активности од страна на надлежните институции и одговорни лица.

ЈП ЗА ЈАВНИ ПАРКИРАЛИШТА ПАРКИНЗИ НА ОПШТИНА ЦЕНТАР СКОПЈЕ

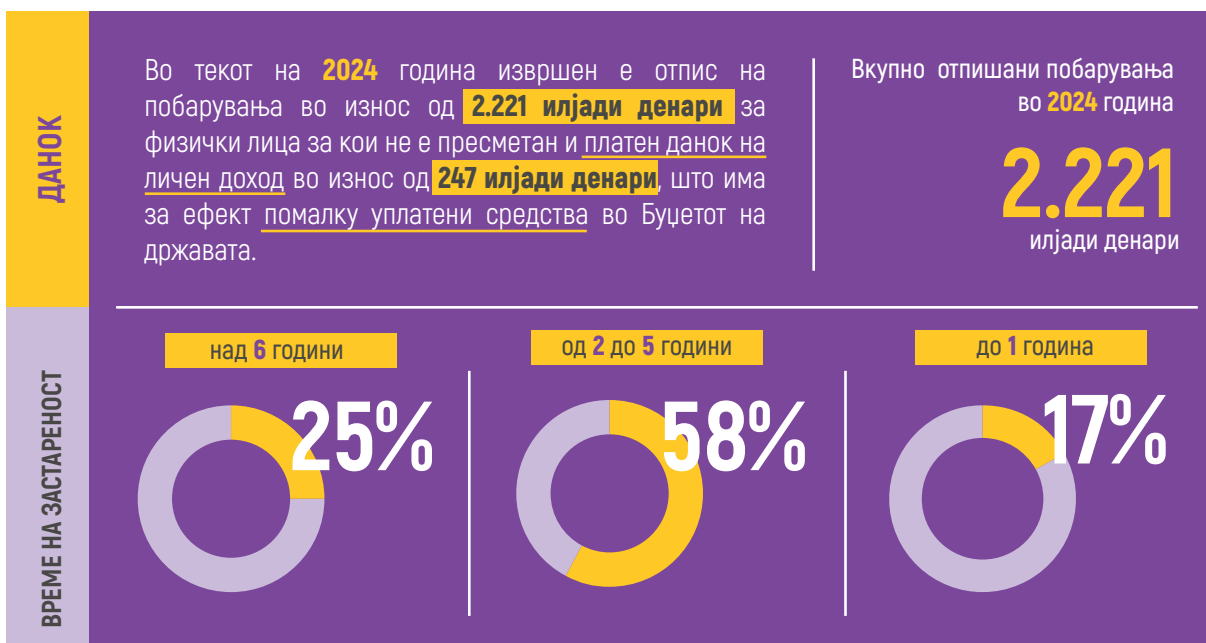

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година кај ЈП за јавни паркиралишта „Паркинзи на Општина Центар“ Скопје, при што се утврдени следните состојби:

Опремата и градежни објекти со која располага јавното претпријатие (паркомати, монтажни конструкции, киоск системи и друга урбана опрема) не се соодветно евидентирани и не е пресметана амортизацијата на набавените материјални средства во 2024 година кои се ставени во употреба.

ЈП „Паркинзи на Општина Центар“ Скопје има искажано побарувања во износ од 80.120 илјади денари, од кои 20.414 илјади денари се постари од 6 години што претставуваат 25% од вкупните побарувања, за кои не се преземени навремени активности за наплата и не е извршено обезвреднување за оние за кои постои објективен доказ дека претпријатието нема да може да ги наплати.

Структура на побарувањата на 31.12.2024 година

Не е извршен попис на дел од средствата, побарувањата и обврските, состојбите не се потврдени со соодветни постапки и утврдено е несогласување кај средствата во благајната, а пописната комисија нема изготвено извештај за извршениот попис.

Јавното претпријатие нема донесено сметководствени политики за изготвување, презентирање и обелоденување на финансиските извештаи, завршните книжења за 2024 година не се спроведени во пропишаниот рок, а трговските книги не се заклучени и овозможуваат ретроактивни промени.

Заклучно со 2024 година, јавното претпријатие има искажано обврски за комунална такса во износ од 86.363 илјади денари, кои не се уплатени во Буџетот на Општина Центар, и најголем дел (79.047 илјади денари) се однесуваат на периодот од 2019 до 2023 година.

Поради примена на Правилникот за плати кој не е усогласен со законските прописи и Општиот колективен договор за јавниот сектор, утврдени се неправилности во начинот на пресметка и исплата на платите и надоместоците, во однос на утврдената вредност на бодот, коефициентите на сложеност по работни места и пресметката на додатокот за работа во смени и надоместоците за боледување.

Ревизијата утврди слабости во благајничкото работење, односно отсуство на интерен акт со кој се регулира ракувањето со готовинските средства, не водење благајнички дневник, некомплетна благајничка документација, како и преземени мерки за осигурување на готовината што се чува во благајната.

Внатрешна ревизија не е организирана во соодветен организациски облик и не е пополнета со потребниот број внатрешни ревизори, поради што не се донесени стратешки и годишен план за внатрешна ревизија за 2024 година.

Утврдени се слабости во постапките за доделување на договори за јавни набавки во вкупен износ од 4.590 илјади денари, со реализација во 2024 година од 2.589 илјади денари. Во дел од постапките се поставени несразмерни услови за учество, прифатени се понуди над проценетата вредност без соодветна анализа и обезбедени средства, известувањата за склучени и реализирани договори не се поставувани во законски рок на ЕСЈН, техничките спецификации не се јасно и недвосмислено дефинирани, а на поставени прашања од економски оператори не е одговорено.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки со цел преземање на мерки и активности од страна на надлежните институции и одговорни лица.

Превземено од: <https://pos.mk/>

5.2.6. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА И РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

ЕФИКАСНОСТА НА МЕРКИТЕ И ПОЛИТИКИТЕ ЗА АДМИНИСТРИРАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ДАНОЦИ, ТАКСИ И НАДОМЕСТОЦИ

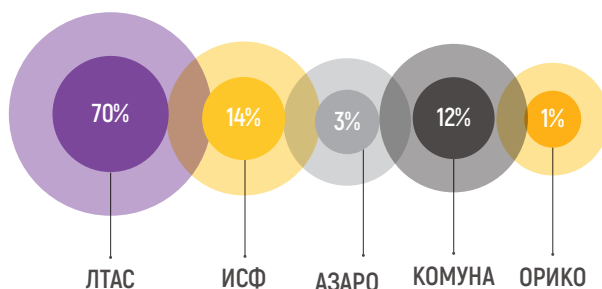
Извршивме ревизија на успешност на тема „Ефикасноста на мерките и политиките за администрирање на локалните даноци, такси и надоместоци“ со цел да дадеме одговор на прашањето: **Дали мерките и политиките за администрирање на локалните даноци, такси и надоместоци се ефикасни во обезбедување навремена и целосна наплата на приходите и фискално одговорно управување?**

Со опфатот и доказите кои ги обезбедивме по пат на примена на ревизорската методологија и техники, стекнавме разумно уверување дека **мерките и политиките на централната и локалната власт не обезбедуваат ефикасно администрирање на локалните даноци, такси и надоместоци.**

Опкружувањето во кое единиците на локалната самоуправа ги остваруваат своите надлежности за администрирање на даноци, такси и надоместоци не овозможува ефикасно утврдување и наплата на сопствените приходи.

Постојната правна рамка не предвидува ажурирање на регистарот на недвижен имот по службена должност, роковите за плаќање на даночните решенија не се прецизно дефинирани, не е регулиран начин на нивна достава, а постојат и ограничувања во спроведување на ревизија на пазарната вредност.

ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМИ

Методологијата за пресметка на вредноста на објектите е застарена и не ги опфаќа новите видови на објекти и материјали, се применуваат цени кои не се ажурирани со години кои не ја рефлектираат реалната пазарна вредност, што резултира со потценување на даночната основа и намалени приходи за општините. Имајќи во предвид дека само 15 општини имаат спроведено ревизија на пазарната вредност укажува на нееднаква примена на прописите во системот на оданочување на имот.

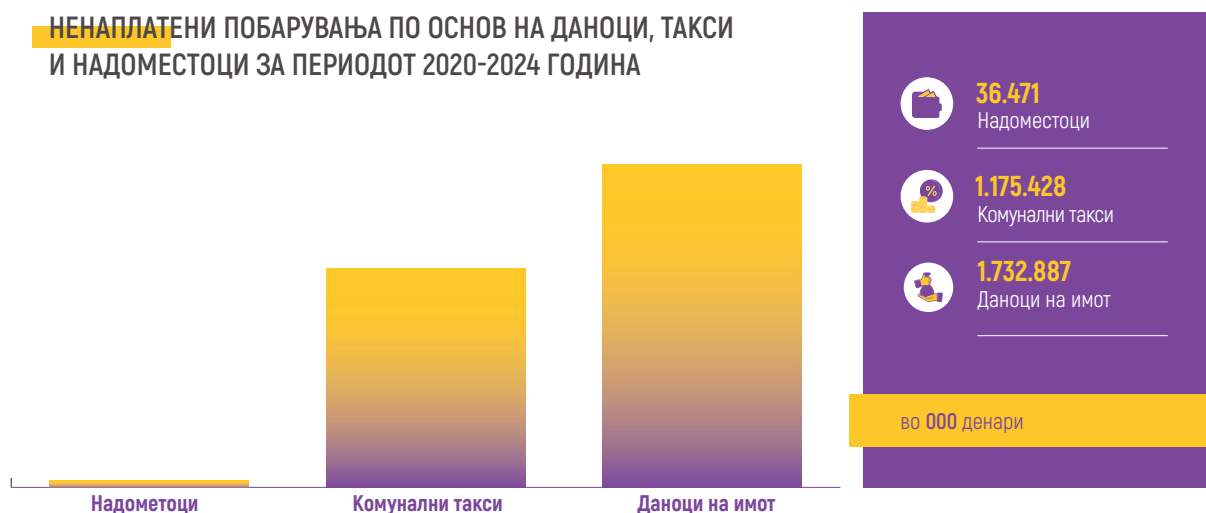
Во услови кога тарифите за комунални такси не се ажурирани, нивното утврдување и наплата често се врши без издадени решенија и без воспоставен регистар на обврзници, не е обезбедена добра основа за целосна и ефикасна наплата на овие приходи.

Дополнително, некоординираноста на надлежните институциите вклучени во процесот го намалуваат создавањето на поволно институционално опкружување во кое општините треба ги остваруваат своите надлежности и да обезбедат стабилни сопствени приходи.

Ресурсите со кои општините располагаат во процесот на администрирање на даноци, такси и надоместоци, односно различните софтверски решенија, не пополнетоста на работните места во даночните единици, малиот број на проценители вработени во општините не обезбедуваат правилно, целосно и навремено администрирање на даноците, таксите и надоместоците. Исто така, не целосните регистри на недвижен имот, не воспоставените регистри за подвижен имот и комунални такси, регистри во хартиена форма за надоместоците, како и неповрзаноста на системите го отежнува администрирањето и наплатата и го оневозможува реалното следење на обврзниците и нивните обврски.

Општините не ги користат во целост расположливите фискални капацитети за прибирање на даноци, такси и надоместоци (навремена наплата, камата за задоцнето плаќање и спроведување на присилна наплата), поради што **генерирале 2.934.384 илјади денари (47.761.274 евра) ненаплатени побарувања по основ на даноци, такси и надоместоци во периодот 2020 - 2024 година, а извршиле отпис на 233.895 илјади денари (3.803.170 евра).**

НЕНАПЛАТЕНИ ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ДАНОЦИ, ТАКСИ И НАДОМЕСТОЦИ ЗА ПЕРИОДОТ 2020-2024 ГОДИНА

Од вкупно ненаплатените побарувања по основ на данок на имот, 67% или 1.163.814 илјади денари се постари од 5 години, што укажува на слабиот фискален напор на општините.

Само три комунални такси (фирма, односно назив на деловна просторија, користење на простор пред деловен простор и користење на плоштади и друг простор во градовите и другите населени места) се администрираат и наплатуваат во над 50% од општините, додека останатите 5 комунални такси се администрираат и наплаќаат во помалку од 25% од општините.

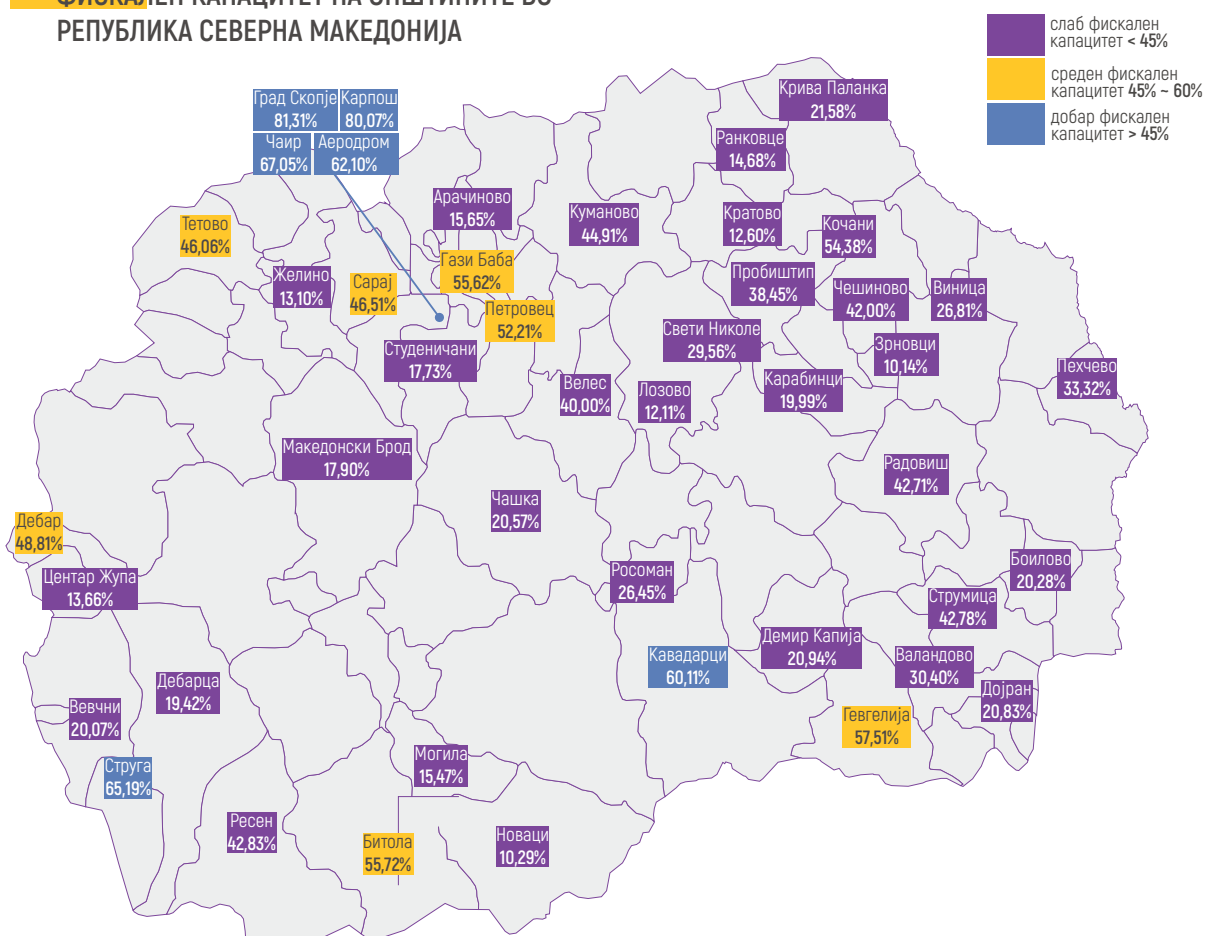
НАПЛАТА НА КОМУНАЛНИТЕ ТАКСИ ОД СТРАНА НА ОПШТИНИТЕ

62%	Наплата на комунална такса за фирма, односно назив на деловна просторија
70%	Од општините наплатуваат користење на простор пред деловен простор
25%	Од општините наплатуваат истакнување на реклами, објави и огласи на јавни места
25%	Од општините наплатуваат комунална такса за користење на просторот за паркирање
12%	Од општините наплатуваат комунална такса за користење музика во јавните локали
23%	Од општините наплатуваат комунална такса за поставување на витрини за изложување на стоки
51%	Од општините наплатуваат комунална такса за користење на плоштадите и друг простор во градовите и другите населени места
4%	Од општините наплатуваат комунална такса за користење на површини во кампови, подигање на шатори

Отсуството на јасно утврдени критериуми за одобрување и плаќање на надоместокот за уредување на градежното земјиште на рати, различната пракса во обезбедувањето на побарувањата (банкарска гаранција и изјава на нотар) и нецелосното следење на наплатата, во 14 општини акумулирале ненаплатени побарувања во висина од 826.399 илјади денари, за периодот 2020-2024 година.

Со извршената анализа на податоците за остварените приходи по основ на даноци, такси и надоместоци утврдивме дека генерално руралните општини, со исклучок на општините: Петровец, Илинден и Чучер Сандево се со послаб фискален капацитет во однос на урбаните општини.

ФИСКАЛЕН КАПАЦИТЕТ НА ОПШТИНИТЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Дополнително, несоодветно воспоставениот надзор на централни и локално ниво, со само еден инспектор од страна на Управата за јавни приходи и само 16 даночни инспектори во сите општини, кои вршат проверка дали обврзниците ја пријавиле својата обврска за данок или комунална такса, а немаат надлежност да изрекуваат глоби, не е ефикасен.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки со цел преземање мерки и активности од страна на надлежните институции, за создавање услови што ќе придонесат кон подобрување на севкупниот процес на администрирање на локалните даноци, такси и надоместоци.

ЕДИНИЦИ ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Во текот на 2025 година извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година, кај шест единици на локална самоуправа: Илинден, Кичево, Липково, Охрид, Сарај и Свети Николе. При ревизијата се констатирани следните состојби:

Ревидираните општини покажуваат значајни слабости во администрирањето на даноците. Регистрите на недвижен имот не се целосни и ажурирани и не се воспоставени регистри за подвижниот имот кој подлежи на оданочување. Не се врши ревизија на пазарната вредност на имотот на секои четири години, а даночните обврзници кои се стекнале со дополнителен или нов имот не се соодветно задолжени со даночна обврска.

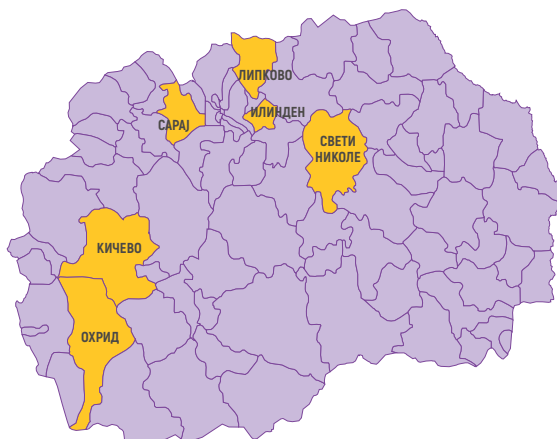
Кај ревидираните општини утврдени се слабости во администрирањето на комуналните такси и надоместоци (комунални такси за: фирма односно назив на деловна просторија, користење на музика во јавните локали, користење на простор пред деловни простории за вршење на дејност, користење на простор за паркирање на моторни возила, такса за привремен престој, истакнување на реклами, објави и огласи на јавни места, надоместок за поседување на Б-интегрирана еколошка дозвола). Урбаната опрема се поставува без издадени одобренја, а угостителска дејност надвор од деловниот објект се врши без решенија од градоначалникот.

Од 6 регистрирани авто-кампови на подрачјето на Општина Охрид, само еден врши уплата на комунална такса.

Старосната структура на побарувањата не е утврдена и не е извршено вредносно усогласување на побарувањата од минати години за кои постои неизвесност во наплатата. Утврдени се разлики меѓу сметководствената и даночната евиденција (Општина Илинден за 39.977 илјади денари, Општина Липково за 57.118 илјади денари и Општина Кичево за 32.911 илјади денари) и 24.765 илјади денари помеѓу извештајот на Град Скопје и финансиските извештаи на Општина Сарај.

Општините не преземаат мерки за присилна наплата на заостанатите долгови, а при задоцнето плаќање не се пресметува камата за ненавремено плаќање.

При спроведување на постапките за утврдување правен статус на бесправно изградени објекти, ревидираните општини не ги почитуваат законските пропишаните рокови за донесување заклучоци и решенија и не доставуваат годишни извештаи до Министерството за транспорт за искористените средства остварени по овој основ, кои се наменети за донесување на урбанистичка планска документација со која се врши вклопување на бесправно изградените објекти и за инфраструктурно уредување на просторот во кој се наоѓаат истите.

Кај општините Свети Николе и Липково, легализација на објекти на земјоделско земјиште се врши без претходна согласност од МЗШВ, а без законски основ донесени се решенија/заклучоци за ослободување од плаќање на надоместок за утврдување на правен статус на верски објекти во општините Липково и Кичево. За бесправно изградените објекти/надградби за кои се донесени решенија за одбивање не се преземаат мерки за нивно отстранување.

Воедно, Општина Кичево нема постапено по 13 издадени правосилни управни акти за нелегални надградби, додека Општина Охрид не постапила по 456 издадени правосилни управни акти за нелегални градби и нема донесено урбанистички планови за 20 населени места/села што влијае на природата и културната автентичност на регионот.

Во Општина Свети Николе утврдени се неправилности во начинот на стопанисување на објект „Детско одморалиште во Стар Дојран“, односно застарени и руинирани сместувачки капацитети, давање на услуги (сместување) за кои општината нема надлежност и е без согласност од надлежните институции, а издавањето на сметки е без спецификација на услугите од фискална каса, додека во Општина Сарај, општински имот „Спортско -рекреативен објект и базен кои се наоѓаат во викано место Сарај“ е даден под закуп на 25 години, без законски основ. За купувачите кои не ги почитувале роковите во договорите за изградба на објекти на неизградено градежно земјиште во сопственост на државата, Општина Илинден не пресметувала и наплатувала казнени пенали.

Во буџетите на општините се остварени помалку приходи поради неуплатен надоместок за одржување на јавна чистота од страна на јавните претпријатија и тоа: во Свети Николе 27.419 илјади денари, во Кичево 5.303 илјади денари и Охрид 22.880 илјади денари, а Општина Липково нема донесено одлука за висината на овој надоместок ниту годишна програма.

Во општините Охрид, Кичево, Сарај и Свети Николе, утврдени се слабости во управување со зеленилото, односно не е воспоставен зелен катастар, отсутствува Стратегија за развој на зеленилото, основен план за подигање и развој на зеленилото, годишна програма и

Одлука за наплата на надоместокот за одржување на јавно прометни зелени површини и не се остварени приходи по овој основ.

Општините Липково, Кичево и Сарај во континуитет ангажираат лица за вршење на редовни работни задачи предвидени во актите за систематизација, за што се исплатени вкупно 7.711 илјади денари*, а во општините Сарај и Кичево исплатени се 1.676 илјади денари* за адвокатски услуги по месечен паушален износ, без приложена спецификација за извршените услуги и надвор од адвокатската тарифа. За прекувременно ангажирање на вработените во Општина Свети Николе исплатени се средства во износ од 1.952 илјади денари, без доказ кој ќе ја потврди потребата, обработените часови и без претходно писмено известување на Државниот инспекторат на трудот.

Во ревидираните општини утврдени се недоследности во начинот на исплата на средства на спортски клубови, здруженија на граѓани, фондации, талентирани ученици и социјални бенефиции, без донесени програми и прецизно утврдени критериуми за распределба на средствата за социјална заштита, спорт, образование и поддршка на граѓански организации во вкупен износ од 91.855 илјади денари*.

Општина Охрид и Сарај извршиле субвенционирање на јавните комунални претпријатие по некомплетни барања и документација за извршениот обем на активности во износ од 66.505 илјади денари*.

Договорот за ЈПП во вредност од 376.532 илјади денари со вклучен ДДВ за модернизација на системот на јавно осветлување во Општина Кичево е реализиран без соодветни финансиски гаранции, без комплетна документација и технички прием како потврда за извршените работи, што создава значителни финансиски и правни импликации за буџетот на општината, чии последици можат да се манифестираат во текот на целокупниот 15-годишен период на негова важност.

При изведување на активностите за изградба/реконструкција на улици и патишта, водоводна и канализациона мрежа ревидираните општини не ги почитуваат одредбите од Законот за градење, во однос на обезбедено одобрение за градење на објекти кои спаѓаат во втора категорија на градби, градежните активности се изведуваат без изготвен проект и проектна документација само врз основа на техничка спецификација/предмер пресметка и не се врши примопредавање на изведените градби.

Во општините Липково, Кичево и Сарај утврдени се неправилности во водењето на деловните книги и подготовка на финансиските извештаи, а во Општина Сарај отсутува транспарентност и отчетност при креирање и реализирање на буџетот. Општините Кичево и Сарај, при плаќања со цесија и асигнација, во вкупен износ од 68.629 илјади денари*, не постапиле согласно Упатството за начинот на трезорско работење,

односно не доставиле барање за плаќање во рамки на трезорската сметка за плаќање со пресметка, што резултира во неевидентирани приходи и расходи во буџетот за 2024 година и необјективно проценување на билансните позиции.

Во ревидираните општини присутни се недоследности при спроведување на пописот на имотот и обврските, состојба која е актуелна со години и не овозможува усогласување на состојбата на средствата и обврските помеѓу сметководствената евиденција и фактичката состојба утврдена со пописот. Имотот кој е во сопственост на општините не е во целост евидентиран во деловните книги, а за поголемиот дел на недвижниот имот не е обезбеден доказ за сопственост на општините.

Направени се расходи без поткрепувачка документација и тоа: 1.554 илјади денари за потрошено гориво, фотографирање и снимање со дрон (Општина Охрид) и 1.761 илјади денари се исплатени однапред за не изведени работи при изградба на Домот на култура во с.Матејче (Општина Липково).

Кај ревидираните општини утврдени се слабости кај постапките за јавни набавки во вкупен износ од 61.956 илјади денари и тоа: несоодветно дефинирање на предметот на набавката, не предвидени количини за одделните позиции во техничката спецификација, проширување на обемот на договорот и започнати активности пред случување на договорот во износ од 30.190 илјади денари (Општина Сарај), непропорционални барања во вредност од 27.000 илјади денари (Општина Илинден), реализирани набавки над вредносниот праг во износ од 936 илјади денари (Општина Сарај) и не пријавени набавки под вредносниот праг во квартална евиденција (општините: Липково и Кичево) во износ од 3.830 илјади денари.

Кај ревидираните општини утврдени се слабости во системот за финансиско управување и контрола, во однос на пишани процедури, поделба на должности и утврдени контролни механизми во деловните процеси и невоспоставена/нефункционална внатрешна ревизија.

Во делот на Нагласување на прашања на неизвесност и континуитет нагласени се состојби кои се однесуваат на судските постапки. Општините Илинден, Кичево, Липково, Охрид, Сарај и Свети Николе се јавуваат како тужител во постапки со вредност од 164.010 илјади денари, како тужена странка во постапки со вредност од 140.825 илјади денари, а Општина Охрид е во 14 вонсудски постапки по пат на медијација со вредност од 131.426 илјади денари.

Општина Кичево има неподмирени обврски во износ од 19.100 илјади денари по основ на краткорочна позајмица добиена со Одлука на Владата во 2009 година во износ од 26.000 илјади денари, наменета за покривање на привремен недостиг на средства, со обврска за нејзино враќање истата година во Буџетот на државата, со што се нарушени принципите на буџетска дисциплина и финансиска одговорност.

* 1.441 илјади денари во Липково, 525 илјади денари во Кичево и 5.745 илјади денари во Сарај;

* 596 илјади денари во Кичево и 1.080 илјади денари во Сарај;

* 1334 илјади денари во Илинден, 74.022 илјади денари во Охрид, 2.112 илјади денари во Липково, 3.941 илјада денари кон физички лица во Кичево, 4.412 илјади денари во Сарај и 6.034 илјади денари во Свети Николе;

* Охрид со 36.505 илјади денари и Сарај со 30.000 илјади денари;

* Кичево од 51.637 илјади денари и Сарај од 16.992 илјади денари.

5.2.7. ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ

ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

Државната изборна комисија е државен орган со надлежност да се грижи за законитоста во подготовката и спроведувањето на изборите, да врши надзор над работата на изборните органи, во согласност со одредбите од Изборниот законик.

Извршивме ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за сметка на основен буџет за 2024 година, на Државната изборна комисија и утврдивме слабости во:

- начинот на спроведување на пописот на средствата и обврските и неизвршено усогласување на фактичка со сметководствена состојба;
- планирањето и одобрувањето на средствата за спроведување на изборите преку буџетската програма 21 Изборни активности, од причина што постапувањето не е согласно законски утврдениот сооднос, што има за ефект прелевање од средствата кои треба да бидат наменети за останати изборни дејствија, за исплата на трошоци за платено политичко рекламирање на учесниците во изборните кампањи организирани во 2024 година;
- ненавремено и некомплетно доставување на потребната документација за трошоците за спроведените изборни дејствија, од страна на изборните органи до Државната изборна комисија што влијае за соодветна, целосна и навремена исплата на трошоците за спроведените изборни дејствија на изборните органи;
- набавка на стоки и услуги, од причина што не е спроведена јавна набавка, како би се обезбедила конкуренција помеѓу економските оператори, еднаков третман и недискриминација, транспарентност и интегритет како и рационално и ефикасно искористување на средствата.

Во делот на Нагласување на прашања истакнуваме состојби кои се однесуваат на:

- потреба за трајно обезбедување на соодветен простор за складирање и чување на доверливиот и недоверливиот изборен материјал како и на уредите за биометриска идентификација на гласачите;
- начинот на евидентирање, обработка на податоците и пресметката на надоместокот на лицата членови на изборните одбори на кои им се исплатува надомест за ангажман во изборни активности, од причина што тоа се врши рачно, а имајќи го предвид бројот на членови на ИО и учеството на надоместокот за нивниот ангажман во избори во вкупните расходи, ваквиот начин на обработка на податоците доведува до дополнително зголемен ангажман на вработените во стручната служба на ДИК и создава ризик за целосна и навремена обработка на податоците врз основа на кои се врши исплата на средствата;
- начинот и условите за спроведување на гласањето на граѓаните на Република Северна Македонија кои за време на изборите се наоѓаат на привремена работа или престој во странство од причина што за Претседателските избори во 2024 година за гласање, условите ги исполниле вкупно 2.571 граѓанин во 31 (триесет и едно) ДКП, од кои на денот на изборите гласале 809 избирачи. За спроведување на гласањето во ДКП ангажирани се 239 лица од државната администрација, за кои се исплатени вкупно 25.769 илјади денари односно 417.650 евра, по основ на авионски карти, хотелско сместување, дневници за патување во странство и надомест за други трошоци.

ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ СМЕТКИ ЗА РЕДОВНО РАБОТЕЊЕ

Како надлежен орган за вршење надзор над финансиско материјалното работење на политичките партии, Државниот завод за ревизија континуирано врши ревизија на сметките за редовно работење на одредени политички партии во државата согласно методолошките акти и утврдените критериуми. Со годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година беа планирани и извршени ревизии на финансиските извештаи на пет политички партии: ВМРО-ДПМНЕ, СДСМ, ДУИ, Алтернатива и Левица, со кои опфативме 63% од вкупните јавни извори на финансирање на политичките партии во 2024 година.

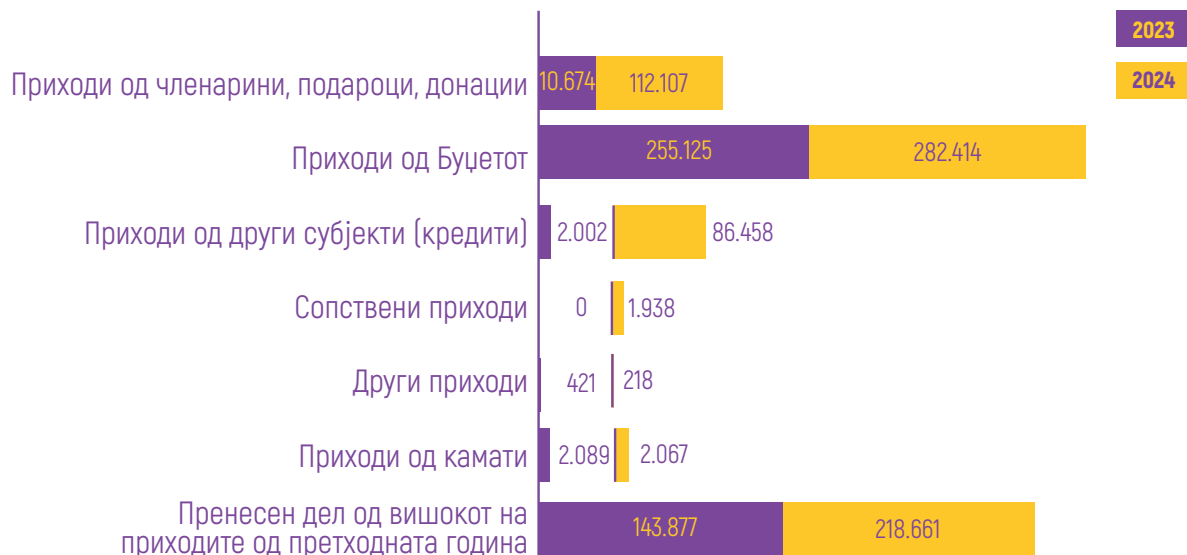
Средствата за своето дејствување, политичките партии ги обезбедуваат од јавни и приватни извори на финансирање:

- јавни извори на финансирање - финансиски средства предвидени со Буџетот на Република Северна Македонија;
- приватни извори на финансирање - членарина, кредит, донации, подароци, прилози, дотации, спонзорства, легати, продажба на промотивен и пропаганден материјал.

Вкупните приходи во 2024 година на политички партии кои беа предмет на ревизија се во износ од 703.863 илјади денари и во однос на 2023 година бележат пораст од 69,94% односно зголемени се за 289.675 илјади денари.

ОСТВАРЕНИ ВКУПНИ ПРИХОДИ ПО ИЗВОРИ

во 000 денари

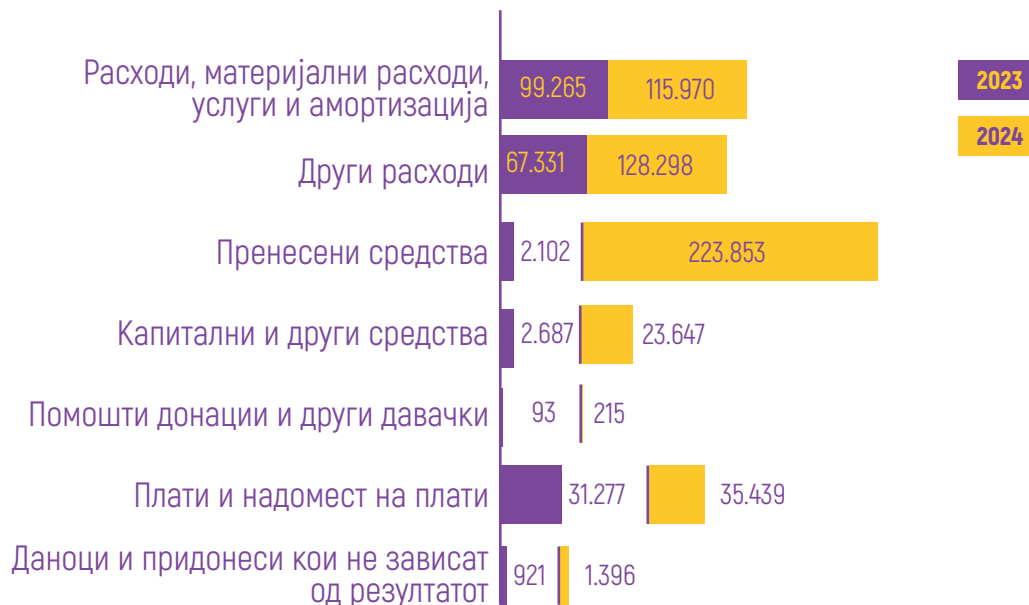

Најголем дел од средствата се обезбедени од јавни извори, односно се средства од Буџетот на државата кои секоја фискална година во утврден износ се планираат во буџетот на Министерството за правда, од каде и се исплаќаат на партиите. Најголем пораст во однос на претходната година има кај приходите остварени од членарини, подароци, донации и од кредити.

Вкупните расходи во 2024 година се во износ од 528.818 илјади денари и се 2,6 пати зголемени во однос на претходната 2023 година односно зголемени се за 325.142 илјади денари.

ОСТВАРЕНИ РАСХОДИ ПО НАМЕНИ

во 000 денари

Расходите по основ на пренесени средства учествуваат со 42,3% во вкупните расходи, а се однесуваат на пренесени средства од сметките за редовно работење на политичките партии на сметките за изборна кампања отворени за спроведените избори во 2024 година*.

Во насока на остварување на целите и вршење на активностите утврдени со статутот на партијата и со закон, политичките партии имаат право на сопственост на недвижен имот, опрема, превозни средства и друг движен имот.

Со извршените ревизии констатирани се состојби кои упатуваат на потреба од зајакнување на активностите на одговорните лица на политичките партии за нивно надминување, особено во делот на целосно евидентирање на имотот, воспоставување на евиденција на материјалните средства и проценувањето на одделни билансните позиции содржани во главната книга да се спроведува согласно сметководственото начело на модифицирано настанување на деловните промени/ трансакции.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденети се состојби кои се однесуваат на неостварени приходи од членарини и неизмирени обврски спрема добавувачи кои потекнуваат од минати години.

Со извршените ревизии во континуитет укажуваме на одредени системски слабости на Законот за финансирање на политичките партии, детално прикажани во делот на „Системски слабости“ од овој извештај, за чие надминување потребно е да се преземат активности.

* Претседателски избори и Парламентарни избори.

5.2.8. ДРЖАВНА БЕЗБЕДНОСТ И ОДБРАНА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Република Северна Македонија
Министерство за одбрана

Со спроведената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на Министерството издадовме 4 извештаи каде констатиравме состојби на неусогласеност на финансиските трансакции со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставените политики. Во исто време издаден е посебен извештај кој има степен на класификација.

Состојбите кои се повторуваат и во 2024 година се резултат на неспроведени препораки дадени во Конечниот извештај на ОДР за 2022 година, при што од дадените 13 препораки, една препорака е спроведена, две се делумно спроведени, додека 10 препораки не се спроведени.

Неспроведените препораки на ДЗР од претходни ревизии имаат за ефект непроменети состојби во однос на евиденцијата на постојаните средства, залихите на материјали, резервни делови и ситен инвентар.

Вредноста на постојаните средства во финансиските извештаи е непроменета од 1999 година што влијае на веродостојноста и комплетноста на податоците во деловните книги и квалитетот на информациите кои ги даваат Финансиските извештаи.

Иако постои материјална евиденција за земјиштето, градежните објекти (имотен лист, податоци за површина, локација, намена и слично) и опремата, поради не извршена проценка на нивната вредност, истите не се воведени во финансиската евиденција и несоодветно се прикажани во финансиските извештаи.

Членството во НАТО и Европската унија, наметнаа потреба од промени како во модернизацијата на опремата, така и во подобрување на условите за Армијата според НАТО стандардите, за што неколку години наназад од Буџетот на Република Северна Македонија се издвојуваат средства за:

ВЛОЖУВАЊА ВО ОБЈЕКТИ И ОПРЕМА

ПОТПРОГРАМИ	2018-2022		2023-2024	
	во 000 денари	во евра	во 000 денари	во евра
5Б - Изградба и реконструкција на објекти	801.972	13.019.026	310.742	5.044.513
ВА - Интеграција во НАТО	186.044	3.020.195	8.503.990	138.051.786
1А - Модернизација во Министерството				
ВКУПНО	988.016	16.039.221	8.814.732	143.096.299

Поради претходно наведените причини, набавките во период од 2018-2024 година во износ од 9.802.748 илјади денари не се прикажани како зголемување на вредноста на објектите, опремата и нивните извори во Билансот на состојба низ годините, туку истите се прикажуваат само како капитални расходи.

Исто така набавките на униформи, прехранбени продукти, лекови и медицински материјали, материјали за поправки и одржување, ситен инвентар, резервни делови и други материјали за Армијата за кои во 2024 година се потрошени 532.060 илјади денари, не се искажани како вредност на залиха во финансиските извештаи.

Утврдиме неусогласеност на одредени активности со законска регулатива и подзаконски акти:

- исплати на одредени надоместоци по колективен договор без уредно потврдена документација и без соодветна примена на подзаконски акти;
- исплатите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија за надоместоци за исплата на пензии и придонес за здравство не содржат податоци за број и лица (име, презиме, матичен број) заради потврдување на правниот основ и висината на наведените исплати;

- исплатени се парични награди за вработените лица во МО и Армијата заради посебно ангажирање, лично залагање и квалитетно извршување на доверените задачи без соодветен правилник иако истиот е предвиден со Колективниот договор на МО.

Во делот на јавните набавки утврдиме спроведување на постапки кои не се во согласност со ЗЈН:

- во декември 2023 година склучен е договор за набавка на нов телефонски систем (2.000 телефонски уреди) со вкупна вредност од 94.841 илјади денари, кој е исплатен во целост но поради некомпатибилност на постоечката мрежна инфраструктура во објектите на МО и Армијата (застарени свичеви), 70% од опремата не е инсталирана и не е ставена во функција;
- за реализација на курс за сајбер професионалци авансно се платени 32.500 американски долари без спроведена постапка за јавна набавка;
- во пет постапки утврдиме поставен несразмерен услов кон економските оператори за минимален годишен приход двојно повеќе од проценетата вредност на набавката;

- во пет постапки, при реализацијата на договорите за изведување на градежните работи утврдени се и исплатени се вишоци во вкупен износ од 7.923 илјади денари без склучени анекси;
- со ист економски оператор склучени се три договори за реконструкција на објекти: градежните книги и градежните дневници се потврдени од инженер кој не е вклучен во

техничкиот персонал со доставената понуда, за него нема приложено овластување и не е евидентиран како вработено или ангажирано лице од понудувачот/ економскиот оператор.

■ Состојби во работењето на Дом на АРМ и канини

Поради слабости во спроведувањето на пописот, односно утврдена само бројна состојба на средствата без финансиска вредност не усвоени сметководствени политики за проценување на стоки на залиха, односно на намирниците за подготовка на храна, како и не утврдени нормативи за подготовка на готови јадења, не бевме во можност да ја потврдиме вредноста на стоки на залиха во износ од 5.706 илјади денари како и остварените приходи по овој основ.

Паричните средства што како дневен пазар во готово од продажба на производи и услуги од продажните места, рекреативните објекти, канините и другите објекти се уплатуваат во благајните не се уплатуваат навремено во корист на трезорската сметка на Министерството, што не е во согласност со Законот за платежни услуги и платни системи.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденивме за неусогласеност на постапката на донесување, регистрација и објавување на новиот колективен договор на Министерството со одредбите на Законот за работни односи и Правилникот за постапката за доставување и регистрирање на колективните договори. Министерството не располага со доказ дека Министерството за финансии има дадено согласност во времето на потпишувањето на Колективниот договор (февруари 2024 година), ниту пак дека Министерството за труд и социјална политика е известно во законскиот рок во времето на регистрирање на колективниот договор и дека министерот донел решение за упис во

регистарот. Новиот Колективен договор на МО е објавен во Службен весник на РСМ број 36/2024 од 14.02.2024 година, истиот ден кога се распишани изборите за избор на пратеници во Собранието на Република Северна Македонија и избор на Претседател на Република Северна Македонија.

Обелоденивме за состојбите и причините за големиот одлив на средства од Буџетот на Министерството по основ на извршни решенија за кои во 2024 година се исплатени средства во вкупен износ од 736.168 илјади денари: главен долг во износ од 490.600 илјади денари, камата во износ од 90.480 илјади денари и трошоци за извршни исплати во износ од 155.088 илјади денари.

Укажавме дека е потребно, во координација со Службата за општи и заеднички работи на Владата на РСМ да се преземат активности за обезбедување на неопходната документација (записници, фактури, преносници) за 792 пумпи кои со одлуки на Влада за санирање на штети предизвикани со поплавите во с. Стајковци во 2016 се предадени на АРМ. Имено, СОЗР набавила 865 пумпи за вода и 18 генератори, а по завршување на кризната состојба, најголем дел од опремата се предадени на користење на Армијата (без документација), а помал дел на други општини.

Констатиравме слабости во системот на внатрешни контроли и во процесот на пресметка и евиденција на платите во МО и Армијата.

ГРАДЕЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ, ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ПРЕКУ ИНВЕСТИЦИИ ВО ОПРЕМА И РЕСУРСИ, ОДРЖУВАЊЕ НА СРЕДСТВАТА СО ЦЕЛ ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА НЕГОВАТА ОПЕРАТИВНОСТ, ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ

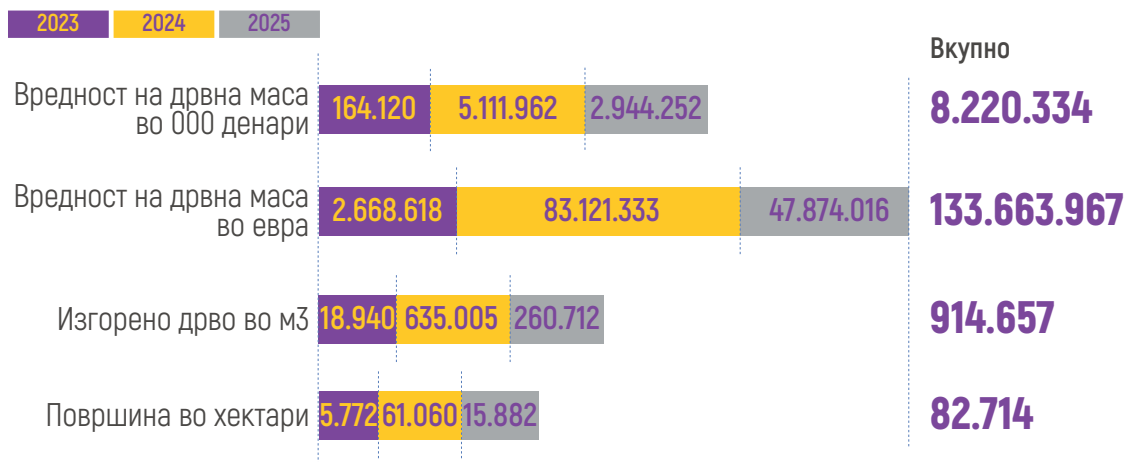
Извршивме ревизија на успешност на тема „Градење на систем за управување со кризи, заштита и спасување преку инвестиции во опрема и ресурси, одржување на средства со цел да се зголеми оперативноста, ефикасноста и ефективноста“ со цел да дадеме одговор на прашањето: „Дали системот за заштита и спасување (цивилна заштита) во Република Северна Македонија е соодветен за ефикасен одговор и справување со катастрофи?“

Системот за заштита и спасување во Република Северна Македонија е организиран како единствен систем на државни органи, единици на локална самоуправа, јавни претпријатија, територијални противпожарни единици, институции, трговски друштва и други субјекти кои имаат обврска да учествуваат во превенција, подготвеност, навремен одговор и справување со катастрофи и кризни состојби. Истовремено, државата има обврска да го усогласи системот со меѓународните стандарди и рамки, вклучително и Сандеи рамката на Обединетите нации, Механизмот за цивилна заштита на Европската Унија и НАТО стандардите за отпорност.

Република Северна Македонија е сè повеќе изложена на ризици од шумски пожари, поплави, екстремни временски услови и други катастрофи, што ја наметнува потребата од функционален, интегриран и отпорен систем за заштита и спасување. Според податоците во „Предвремениот извештај за шумските пожари во Европа, Блискиот Исток и Северна Африка за 2024 година“, изготвен од Заедничкиот истражувачки центар на Европската комисија во рамки на Европскиот информациски систем за шумски пожари (EFFIS), базирани на сателитски набљудувања преку програмата Copernicus, во 2024 година во Република Северна Македонија се регистрирани 97.660 хектари изгорена површина, што претставува највисоко ниво во последната деценија и повеќе од вкупната изгорена површина регистрирана во претходните шест години заедно.

Според податоците на ЈП „Национални шуми“, во периодот 2023–2025 година евидентирани се 82.714 хектари изгорена површина, 914.657 м³ изгорена дрвна маса и штети во приближен износ од 133.663.967 евра при што само во 2024 година штетата изнесува 83.121.333 евра.

ПОЖАРИ НА ТЕРИТОРИЈА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СПОРЕД ПОДАТОЦИ НА ЈП „НАЦИОНАЛНИ ШУМИ“

Системот за заштита и спасување во Република Северна Македонија е нормативно воспоставен, но не функционира како целосно интегриран и ефикасен систем и не функционира во согласност со современите стандарди за цивилна заштита и управување со ризици од катастрофи и стандардите за отпорност на НАТО.

Системот за заштита и спасување е фрагментиран, не е одржлив и претежно реактивен, со ограничена способност за самостоен и ефикасен одговор на катастрофи, што не обезбедува соодветно ниво на национална отпорност.

И покрај утврдените слабости и дадените препораки од меѓународните оценки, вклучително и скринингот на Европската Унија, реформите на системот за заштита и спасување започнати во 2014 година ниту по повеќе од една деценија не се целосно спроведени. Во 2026 година реформите повторно се актуализирани и започнати се нови активности за подготовка на законски и институционални решенија за воспоставување интегриран и поефикасен систем.

РЕФОРМИ НА СИСТЕМОТ ЗА ЗАШТИТЕ И СПАСУВАЊЕ

Отсуството на Национална стратегија за заштита и спасување, годишна програма за заштита и спасување, инвестициска програма, отсуство на транспарентност, отчетност, мониторинг и надзор влијаат на системот за навремен и ефикасен одговор на катастрофи и кризни ситуации.

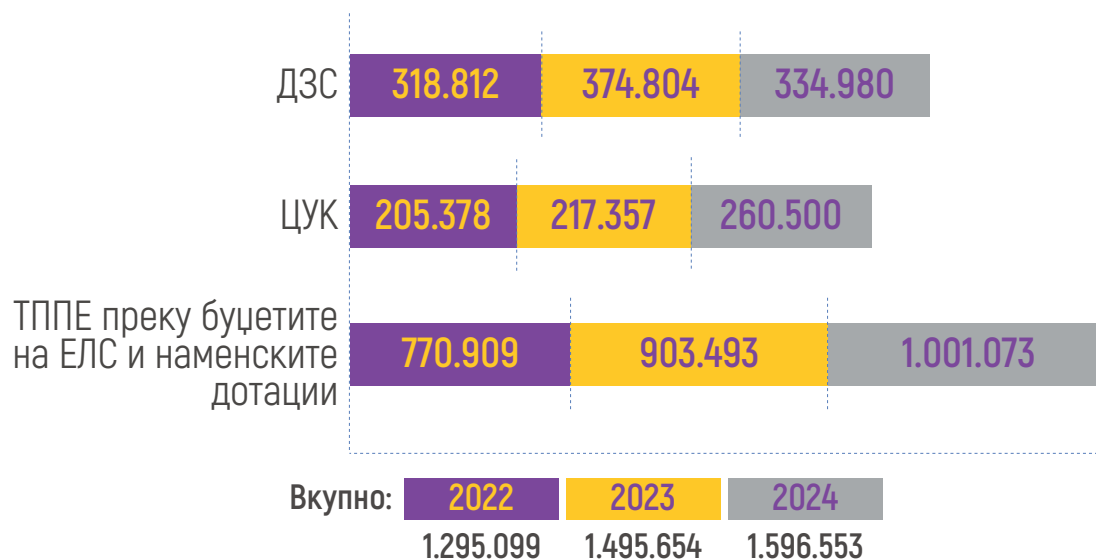
Активностите се реализираат, без јасно дефинирани приоритети и насоки, а институционалната поставеност е фрагментирана, со нејасно разграничени надлежности и ограничена координација.

Оперативните сили се соочуваат со недоволна пополнатост со човечки ресурси, недостиг на опрема и отсуство на механизми за следење на нивната ефективност, при што особено е изразен недостигот на Републички сили, недоволен број на пожарникари и современа и функционална опрема за заштита и спасување.

Системот за заштита и спасување се финансира од Буџетот на државата и Буџетите на ЕЛС без воспоставен модел на финансиска одржливост преку сопствени приходи, долгорочно инвестициско планирање и поефикасно користење на донаторските и меѓународните средства.

ПЛАНИРАНИ СРЕДСТВА ВО БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И БУЏЕТОТ НА ЕЛС ЗА СИСТЕМОТ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

во 000 денари

Ревизијата утврди дека не постои интегрирана инвестициона програма за развој и модернизација на системот за заштита и спасување, при што управувањето со клучните ресурси, вклучително и воздушните сили, се соочува со значајни слабости во однос на планирањето, одржувањето и економичноста на користењето на средствата.

Анализата на трошоците за воздухопловите покажува дека во периодот 2023–2025 година за сервисирање, набавка на резервни делови и осигурување на

воздухопловите се потрошени вкупно 149.905 илјади денари. Притоа, во 2023 и 2024 година годишните трошоци изнесувале околу 59.517 илјади денари, што претставува 7,4% од проценетата вредност на воздухопловите од 801.722 илјади денари, односно по 3,7% за сервисирање и 3,7% за осигурување.

Слика: Воздухоплови на ДЗС

Средствата за противпожарна заштита во периодот 2022–2024 година бележат раст, но нивната структура останува неповолна. **Во Најголемиот дел од средствата, односно 98.5%, се насочени кон тековни расходи, за плати и надоместоци, додека капиталните расходи за противпожарна заштита учествуваат со само 1.5%.**

Ваквата структура укажува дека финансирањето обезбедува основно функционирање на ТППЕ, но не создава доволен простор за модернизација, набавка на опрема, возила и јакнење на оперативната подготвеност.

Ревизијата утврди дека наменските дотации не обезбедуваат целосно финансирање на платите на ТППЕ како пренесена надлежност, поради што дел од потребните средства ги обезбедуваат општините.

Во анализираниот период средствата за противпожарна заштита (W0) изнесуваат 782.898 илјади денари од буџетите на ЕЛС, 1.409.390 илјади денари од наменски дотации од Буџетот на Република Северна Македонија и 20.609 илјади денари од средства за донации.

АНАЛИЗА НА СТРУКТУРАТА НА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОТИВПОЖАРНАТА ЗАШТИТА

	2022 1	2023 2	2024 3	Вкупно 4=1+2+3	% 5
630 – буџет на ЕЛС	207.567	260.553	335.383	803.503	36,0%
W0 – Противпожарна заштита	204.295	253.508	325.095	782.898	35,1%
WA- Капитални расходи за противпожарна заштита	3.272	7.045	10.288	20.605	0,9%
785 – донации	7.741	12.868	0	20.609	0,9%
W0 – Противпожарна заштита	2.014	9.101	0	11.115	0,5%
WA – Капитални расходи за противпожарна заштита	5.727	3.767	0	9.494	0,4%
930 – наменски дотации од Буџетот на Републиката	410.501	473.363	525.526	1.409.390	63,1%
W0 – Противпожарна заштита	410.501	473.363	525.526	1.409.390	63,1%
вкупно:	625.809	746.785	860.909	2.233.503	100%

Ревизијата истакнува дека во Буџетот на Република Северна Македонија за 2026 година, наменските дотации за ТППЕ се зголемени за 90,3%, односно од 525.526 илјади денари во 2025 година на 1.000.000 илјади денари во 2026 година.

Во управувањето со материјалните средства во Дирекцијата за заштита и спасување, ревизијата утврди значајни слабости.

Дирекцијата располага со над 30 магацини по подрачни одделенија без воспоставен интегриран систем за материјална и финансиска евиденција, со недостиг на магационери и соодветни контроли. Не е извршен целосен попис и усогласување на состојбата ниту е обезбедено следење на движењето на средствата.

Утврдиме дека вредноста на евидентираните средства од 6.592.870 илјади денари во 2024 година се намалила на 3.833.445 илјади денари во 2025 година, односно за 41,9%.

Слика: Магацин во ДЗС

Системот за управување со кризи функционира претежно реактивно, преку постепено активирање на ресурсите од локално кон национално ниво, при што во услови на недоволни локални капацитети се прогласува кризна состојба и се ангажираат ресурсите на Армијата, Министерството за внатрешни работи и меѓународната помош.

Во 2024 и 2025 година повеќекратно се прогласувани и продолжувани кризни состојби поради пожари, што укажува на недоволни капацитети за ефикасно справување со катастрофи.

Ревизијата утврди непропорционален ангажман на Армијата и полицијата во однос на силите за заштита и спасување што укажува дека системот во значителна мера се потпира на механизмите на кризна состојба, наместо на редовно функционален систем за заштита и спасување.

Систематски анализи и извештаи од спроведените активности за заштита и спасување при природни непогоди не се изработуваат, што значително ја ограничува можноста за идентификација на научени лекции.

Иако постојат поединечни аналитички извештаи за одделни настани, истите не содржат јасно дефинирани показатели и индикатори кои би овозможиле оценка на ефикасноста на користените ресурси, обемот на причинетите штети и квалитетот на интервенциите.

Годишните извештаи на ДЗС не обезбедуваат податоци за анализа на функционирањето на системот, ниту содржат индикатори за успешност, ефикасност и искористеност на ресурсите и не се усвојуваат од Владата.

Недоволната систематска анализа, како и отсуството на механизми за примена на научени лекции, го ограничуваат капацитетот на државата за превенција и ефикасно справување со идни природни непогоди и катастрофи.

Воедно, не е обезбедена целосна транспарентност и отчетност во функционирањето на системот, што ја ограничува можноста за континуирано подобрување и стратешко планирање.

Во делот на инспекцискиот надзор, утврдени се значајни ограничувања: од предвидените триесет и четири (34) работни места за инспектори пополнети се петнаесет (15), со покриеност во четиринаесет (14) од триесет

и пет (35) подрачни одделенија, при што годишно се реализираат од 1.168 до 1.369 надзори со 14 до 17 инспектори. Бројот на барања значително расте и достигнува 609 во 2025 година, а за контрола на сите 72.181 субјекти со постојниот капацитет би биле потребни 23 до 55 години.

Како позитивен пример во функционирањето на системот за заштита и спасување, ревизијата ги истакнува Општина Охрид и Планинската спасителна служба на Црвен крст Охрид, каде е воспоставена функционална организација, координација и оперативна подготвеност, со обезбедено финансирање, човечки ресурси и вклученост на повеќе локални субјекти.

Планинската спасителна служба располага со обучени спасувачи согласно меѓународните стандарди и активно учествува во спасувачки акции и меѓународни вежби.

Сепак, ревизијата укажува дека ваквите оперативни капацитети е потребно системски и институционално да бидат интегрирани во националниот систем за заштита и спасување, со цел нивно одржливо и координирано функционирање на ниво на државата.

Во насока на надминување на утврдените слабости потребно е спроведување на реформи за воспоставување интегриран и функционален систем за заштита и спасување, преку донесување на Национална стратегија, јасна нормативна рамка, стабилно финансирање, зајакнување на капацитетите и воспоставување ефикасен систем за мониторинг и надзор.

5.2.9. КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ И НИВНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ ВО ДРЖАВНИОТ СИСТЕМ

ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА ОДЛУЧУВАЊЕ ВО УПРАВНА ПОСТАПКА И ПОСТАПКА ОД РАБОТЕН ОДНОС И ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР ВО ВТОР СТЕПЕН

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година констатиравме состојби кои се однесуваат на:

- од формирањето на Државната комисија (од 2011 година), не е воспоставена организационата единица за вршење на внатрешната ревизија, ниту пак е искористена можноста за ангажирање внатрешен ревизор од друг субјект од јавниот сектор или ангажирање на ревизор од регистарот на внатрешни ревизори што го води Централната единица за хармонизација при Министерството за финансии.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденивме состојби кои се однесуваат на:

- водење на постапките од надлежност на Државната комисија од страна на административните службеници по доделени овластувања за постапување по предмети од определена област што се должи на недоволниот број на вработени. При тоа обемот и тежината на работните задачи со дадените овластувања на административните службеници за работа на предмети од определена област не соодветствуваат со обемот и тежината на работните задачи за работните места на кои истите се распоредени од причина што овластувања се даваат и на административни службеници - помлади соработници кои согласно правилникот за систематизација на работните места, вршат наједноставни оперативни работи.

Ја нагласуваме состојбата на неусогласени одредби од Законот за основање на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен со Законот за општа управна

постапка во однос на роковите за постапување на Државната комисија по предметите, како и недоволно прецизирани надлежности меѓу Агенцијата за администрација и Државната комисија согласно одредбите во новите Закон за административни службеници и Закон за вработените во јавниот сектор како второстепени комисиии.

Во делот на внатрешните контроли укажуваме на недоволно ефикасни контроли поради не доволна екипираност на секторот за финансиски прашања и преклопување на надлежности на исти лица како и за преземени активности за имплементација на ИСО 9001:2015 – Меѓународен стандард за систем за менаџмент на квалитет.

АГЕНЦИЈАТА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНИ НАФТЕНИ РЕЗЕРВИ – МАКОРА

Агенцијата е самостојно, независно и непрофитно правно лице кое извршува работи од јавен интерес и е единствено овластена за формирање, одржување, чување и продажба на задолжителните резерви на државата.

Задолжителните резерви се формираат и чуваат со цел да се обезбеди непречено снабдување на пазарот со сурова нафта и/или нафтени деривати во случај на нарушена енергетска сигурност предизвикана од вонредно пореметување и значителен и ненадеен пад во снабдувањето на пазарот со сурова нафта и нафтени деривати.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на Агенцијата утврдивме состојби, а се однесуваат на:

- согласно Законот за задолжителни нафтени резерви уредено е дека задолжителните нафтени резерви се формираат, чуваат и обновуваат врз основа на: акциски план за формирање на задолжителните резерви, годишна програма со финансиски план за тековната година и одлука за количината и структурата на задолжителните резерви за тековната година која ја подготвува Агенцијата и преку ресорното министерство ја донесува Владата. За 2022 и 2023 година Владата ги нема донесено потребните одлуки, за 2024 и 2025 година не е доставена предлог-одлука до надлежното министерство. Не донесувањето на потребната одлука создава ризик од несоодветно постапување и формирање на залихи во количини и структура кои не се во согласност со потребите и приоритетите на Владата;
- слабости во пресметувањето и исплатата на плати на вработените во Агенцијата и при пресметка на надоместокот за привремена спреченост за работа т.е. боледувања. Имено висината на бодовите кои се однесуваат на платата е утврдена со Колективниот договор на Агенцијата кои се повисоки во однос на бодовите утврдени со Законот за административни службеници;
- евиденцијата за прекувремена работа не е целосна, односно за дел од вработените постојат податоци за реализирани прекувремени часови, додека за други таква евиденција не е обезбедена.

Обелоденивме за состојбата на не вратена позајмица на 600.000 килограми мазут кои во 2017 година се дадени на Министерството за одбрана и до 2026 година сеуште не се вратени, како и за издавање на 13.321 тони мазут кои во текот на 2024-2025 година со одлуки на Влада се дадени на Електрани на Северна Македонија, без надомест. Иако издадените количини се во рамки на законски утврдените, нивното намалување за 75% во рок од скоро една година придонело резервите на нафта и нафтени деривати кои пред нивното издавање овозможувале покриеност од 52 дена, да се намалат и да обезбедат 42 дневна покриеност. Ваквиот начин на користење на залихите не овозможува формирање на залихи на нафтени резерви кои Владата преку закон и Акциски план за формирање на задолжителните резерви за 2023-2025 година се обврзала дека ќе ги постигне и одржува.

Поради недоречености во Законот за задолжителни нафтени резерви истакнавме на потребата од уредување на:

- постапката за усогласување на вредноста на нафтените резерви од причина што истата се врши без подзаконски акт или интерен акт со кој ќе се обезбеди нивно унифицирано вреднување во подолг период;
- усогласување на членовите 26-а и 31 став 3 и член 15 став 3 поради нивна колизија во однос на јасно дефинирање на органот кој ќе ги одобрува подзаконските акти на Агенцијата: Владата на РСМ или надлежното министерство-МЕРМС;
- потребата со законска одредба да се утврди мандат на директорот. Исто така именувањето на „вршител должност директор“ кој го именува Владата, не постои како облик на управување со државните органи согласно Законот за организација и работа на органите на државна управа и претходно наведениот материјален закон. Долгогодишниот воспоставен начин на избор и именување на вршители должност како орган на управување кај државните органи, го нарушува принципот на владеење на правото, создава ризик управувањето со институциите да го вршат лица кои не располагаат со неопходни квалификации предвидени со закон, придонесува за дисконтинуитет во работењето и влијае на квалитетот на исполнување на надлежностите на институциите.

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

Комисијата за заштита на конкуренцијата е самостоен државен орган со својство на правно лице, независна во своето работење и во донесувањето на одлуките во рамките на надлежностите определени со Законот за заштита на конкуренцијата. За својата работа одговара пред Собранието. Составена е од претседател, четворица членови и стручна служба.

Средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од Буџетот на државата.

Извршивме ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Комисија за заштита на конкуренцијата, на сметката на основен буџет (637) за 2024 година и ги утврдивме следниве состојби:

- материјалната и сметководствената евиденција не е усогласена со фактичката состојба на средствата утврдена со попис, поради отсуство на вредносни показатели во пописните листи;
- Комисијата нема преземено мерки за заштита на имотот преку осигурување што создава ризик од неможност за покривање на евентуална штета на имотот и стварите од страна на осигурителните компании и може да предизвика дополнителни расходи за буџетот на Комисијата;

- Комисијата изрекува глоби за утврдено непостапување или повреда на Законот за заштита на конкуренцијата, а средствата од изречените глоби се уплаќаат во Буџетот на државата. Во Комисијата не е воспоставена пракса за единствена евиденција на предметите и побарувањата по истите, што може да доведе до ненавремена наплата, односно нивно застарување;

- слабости во содржината на тендерска документација и техничка спецификација во две постапки за јавни набавки од мала вредност.

Во насока на надминување на утврдените состојби, дадовме препораки до одговорното лице со цел преземање на мерки и активности во функција на подобрување на состојбите.

Во делот на нагласување на прашања истакнуваме дека во 2024 година Комисијата за заштита на конкуренцијата не работи во полн состав.

ДРЖАВЕН ПАЗАРЕН ИНСПЕКТОРАТ

Државниот пазарен инспекторат врши инспекциски надзор над примената на законите и прописите донесени врз основа на закон во работењето на трговските друштва, правните и физички лица, примената на прописи од областа на забраната и спречување на вршењето на нерегистрирана дејност, како и изрекување на инспекциски мерки со цел отстранување на утврдените неправилности.

До јуни 2024 година ДПИ работи како орган во состав на Министерство за економија со својство на правно лице, со своја буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, а по измените во ЗОРДУ, ЗИН и ЗДПИ, ДПИ [МА21.1] продолжува да функционира како орган во состав на Министерство за економија и труд, без

својство на правно лице и со преземани надлежности од Државниот инспекторат за техничка инспекција.

Од извршената ревизија на финансиските извештаи на ДПИ за 2024 година утврдивме состојби кои влијаат на реалното презентирање на податоците во финансиските извештаи поради:

- не целосно извршен попис на градежните објекти, на нематеријалните средства, не се дадени предлози за постапување од утврдените кусоци и вишоци, за украдената опрема не е приложена документација од надлежен орган за потврда на настанот. По преземањето на ДПИ во состав на МЕТ, во февруари 2025 година, предвидено е спроведување на вонреден попис

на средствата на ДПИ, но до денот на ревизијата истиот не е спроведен;

- набавените канцелариски материјали во износ од 1.107 илјади денари, обрасци поврзани со вршење на инспекцискиот надзор во износ од 791 илјади денари и автомобилски гуми во износ во износ од 249 илјади денари, не се евидентираат во материјалната евиденција;

Утврдивме состојби кои упатуваат на постапување на ДПИ кои не се во согласност со законска регулатива, односно:

- во период од јануари-октомври донесени се 19 решенија за распоредување на административни службеници на работно место инспектор без да бидат обезбедени средства во буџетот на ДПИ за 2024 година и без истите да бидат планирани во Годишниот план за вработување за 2024 година. Во декември 2024 година 17 решенија се поништени и вработените се вратени на старите работни места.
- не постојат веродостојни податоци кои ќе потврдат дека трошоците за потрошена електрична енергија, вода, комунални услуги се согласно големината на просторот што се користи, односно бројот на вработени (во подрачните одделенија на ДПИ во општините), како договорен критериум за распределба на заедничките трошоци.
- во однос на исполнувањето на надлежностите од страна на инспекторите и пополнување на задолжителните обрасци со податоци од извршените контроли на начин уреден со ЗИН утврдивме дека постои различно постапување поради не донесен акт за уредување на начинот на прием, издавање, ракување и определување на рокови за чување на искористените обрасци на записници;
- книгата „Уписник за предметите од инспекциската постапка“ не се пополнува со сите неопходни податоци од кои може да се потврди дека сите завршени предмети од инспекцискиот надзор се целосно комплетирани, архивирани и предадени во архивата и дека уписниците се заклучени/затворени на годишно ниво;

- не е донесен интерен акт за уредување на начинот на давање на писмена изјава во случаевите кога инспекторот не смее да врши или да присуствува на инспекциски надзор над субјект на надзор кога постои судир на интереси или има личен интерес;

- изработените листи за проверка (чек листа со наведени членови од закони) не се соодветно ажурирани согласно промените во законите.

Во делот на континуитет во работењето ја истакнавме статусната промена на ДПИ од орган во состав со статус на правно лице, во орган во состав на МЕТ без својство на правно лице согласно измените во ЗОРДУ, ЗИН, ЗДПИ како состојба која ќе влијае на исполнувањето на надлежностите на ДПИ во однос на препораките дадени од Европската комисија, за напредокот на Република Северна Македонија од 04.11.2025 година, кој се однесува за ДПИ во насока на „зајакнување на персоналот, реструктурирање и дигитализација на внатрешните оперативни постапки за надзор на пазарот во ДПИ и обезбедување негова оперативната независност“.

Во делот на нагласување на прашања истакнавме на неколку состојби кои директно влијаат на работењето на ДПИ:

- постои потреба од зајакнување на човечките ресурси; – екипирање на работните места раководител на одделение (пет одделенија немаат раководител);
- ДПИ не располага со компјутерски софтвер со потребни бази на податоци и вградена методологија за проценка на ризик за инспекциски надзори;
- при вршењето на инспекцискиот надзор, за привремено одземените предмети или жива стока, ДПИ треба да обезбеди услови за нивно чување до нивно предавање во Агенцијата за управување со одземен имот. Имајќи ги во предвид дека одземањето предмети е редовна пракса како значајноста на нивната вредност, не располагањето со потребни објекти создава ризик од несоодветно постапување и чување со одземените предмети, субјективно постапување со истите, но и можни загуби со финансиски импликации по ДПИ.

Како системска слабост го истакнуваме работењето на Одделение за инспекциски надзор за безбедност на производи чии активности се насочени кон потврдување на безбедноста на производите, согласно одредбите од Законот за општа безбедност на производи*, Законот за технички барања на производите и оценка на сообразност*, Закон за надзор на пазарот*. Во периодот 2022-2025 година овие контроли се реализираат преку два проекти финансирани од EU4 Business и ЦЕФТА со кои е овозможено земање на примероци и лабораториски анализи за квалитет на нафта и нафтени деривати, за безбедност на градежни материјали и нивно тестирање

и испитување во акредитирани лаборатории надвор од територијата на државата со цел потврдување на безбедноста на одредени производи. Континуирано спроведување на инспекциски надзори за безбедност на производите во периодот 2022-2025 година има за ефект отстранување 40 производи од пазарот кои не се безбедни или спречување на нивен увоз, но неизвесно е дали и по завршување на проектот ќе продолжи овој вид на контроли поради ограничените средства со буџетот за ДПИ за континуирано испитување на небезбедни производи.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ (ТИРЗ)

На територијата на државата Владата има основано 16 Технолошки индустриски развојни зони (ТИРЗ) и три Индустриски зони со кои управува и е надлежна Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони (ДТИРЗ) и отпочната е постапка за формирање на нови ТИРЗ на територијата на Општина Куманово и Општина Липково.

Утврдивме состојби, неправилности и неусогласености во работењето кои влијаат на изразување на неповолно мислење за реалноста и објективноста на финансиските извештаи за 2024 година и за усогласеноста со законската регулатива, упатства и воспоставени политики на сметката на основен буџет (637) и мислење со резерва за реалноста и објективноста на финансиските извештаи и за усогласеноста со законската регулатива, упатства и воспоставени политики за 2024 година на сметката на буџет од самофинансирачки активности (787).

Со ревизијата е утврдено дека инвестициите во тек извршени во зоните во износ од 4.243.216 илјади денари односно 68.772.000 евра сè уште се водат како материјални средства во подготовка и за истите не се пресметува амортизација и ревалоризација иако во најголем дел се ставени во употреба. Како причина за ваквата состојба е тоа што не се исполнети условите и законските решенија за добивање на одобрение за употреба.

Пописот на средствата и обврските е нецелосно спроведен и не е извршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот.

* Службен весник на РСМ број 302/22 и број 03/25.

* Службен весник на РСМ број 48/10 и број 86/25.

* Службен весник на РМ број 48/10, број 79/13 и Службен весник на РСМ број 86/25

Не е донесена тригодишна инвестициона програма заклучно со 2024 година, како долгорочен документ за планирање на активностите на ДТИРЗ. Во декември 2024 година донесена е Тригодишна инвестициона програма за период 2025 - 2027 година.

Постојат недоследности во процесот на планирање на јавните набавки и реализација на склучените договори. За изведба на објекти за времено сместување и амбуланта за прва помош, детски градинки и складишта со пратечки содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Скопје 1 и ТИРЗ Скопје 2, и објекти за времено сместување, детски градинки и складишта со пратечки содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Штип и ТИРЗ Прилеп, по принцип „ключ на рака“, во 2023 година склучен е договор со вкупна вредност од 1.781.800 илјади денари со ДДВ односно 28.878.400 евра. Утврдивме дека набавката била планирана и спроведена без претходна анализа на трошоци, без физибилити студија за економската оправданост и без изработена проектна документација со предмер и пресметки, иако станува збор за исклучително голема и комплексна капитална инвестиција. Проценетата вредност на набавката е утврдена без целосни и веродостојни анализи, исклучиво врз основа на ценовник за инженерски услуги, а притоа не била искористена законската можност за технички дијалог со економските оператори, ниту постапката е спроведена како делива набавка и покрај различните видови објекти и локации. За реализација на договорот на крајот на 2023 година бил исплатен аванс од 20% од договорната вредност, во износ од 302.000 илјади денари односно 4.895.000 евра. Утврдивме слабости во реализацијата на договорот, кој воедно не содржи јасно

уреден начин на плаќање за изработка на проектната документација, што создава правна несигурност и финансиски ризик за договорниот орган. ДТИРЗ во јули 2025 година има доставено Информација до Владата за потреба од спогодбено раскинување на договорот.

За изградба на административен објект во ТИРЗ Штип во декември 2022 година е склучен договор во вредност од 212.398 илјади денари со ДДВ, односно 3.442.400 евра, при што утврдиме значајни слабости во неговата реализација. Имено, склучен е анекс за дополнителни

и непредвидени работи како резултат на недоволно прецизна проектна документација и предмер-пресметка, при што изградениот потпорен ѕид и пристапната улица не се опфатени со проектната документација за која е издадено одобрение за градење, што не е согласно Законот за градење. Исто така изведувачот започнал со набавка и монтажа на пречистителна станица без претходно одобрение за измени во тек на градба од надлежното министерство.

АДМИНИСТРАТИВЕН ОБЈЕКТ ВО ТИРЗ ШТИП, ПОТПОРЕН СИД И ПРИСТАПНА УЛИЦА

За консултантски услуги за избор на партнер за јавно-приватно партнерство за ТИРЗ Гевгелија во 2023 година склучен е договор во износ од 39.044 илјади денари, за што утврдиме слабости во спроведувањето на постапката и нејзината реализација. Поставените технички и квалификациски критериуми се ограничувачки и дискриминаторски, поради што била доставена само една понуда. По објавени два јавни повици за избор на партнер за ЈПП, истите завршиле со поништување од причина што не била доставена ниту една понуда. И покрај исплатата на 85% од договорот, предвидените активности од проектната програма не се реализирани во целост, што укажува на несоодветно трошење на јавните средства.

Во 2023 година е склучена рамковна спогодба за промоција и маркетинг на странски директни инвестиции во износ од 15.340 илјади денари и анекс од 2.950 илјади денари, а реализацијата изнесува 16.862 илјади денари. Ревизијата утврди дека дел од услугите се извршувале и покрај постоење на сектор за маркетинг,

без воспоставени индикатори за ефекти од наведените активности, а анексот за зголемување на вредноста за 19% не претставува околност што договорниот орган не можел да ја предвиди, што покажува несоодветно трошење на јавните средства.

Обелоденуваме дека 287ха од вкупната корисна површина на ТИРЗ и индустриските зони не се функционално искористени, односно не се дадени под закуп, додека пак седум од вкупно 16-те зони, на вкупна површина од 203,5 ха, и една индустриска зона на површина од 3,2 ха не се ставени во функција, односно просторот на истите не е издаден на корисници.

Во периодот од 2009 до 2023 година во зоните кои не се ставени во функција реализирани се инвестиции во вкупен износ од 143.408 илјади денари (2,3 милиони евра) или 3,4% од вкупниот износ на материјални средства во подготовка и тоа по основ на изградба на основната внатрешна инфраструктура, проектна документација и експропријацијата на земјиштето.

ТИРЗ РАДОВИШ КОЈА НЕ Е СТАВЕНА ВО ФУНКЦИЈА (СЛИКАНО СО ДРОН)

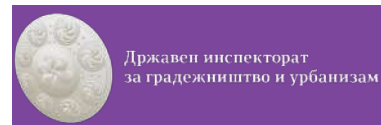

На име обврски по задржан депозит во сметководствената евиденција на ДТИРЗ евидентирани се 39.655 илјади денари кои потекнуваат од минати години по склучени договори за изведување на градежни работи. Во зоните инфраструктурата се гради во фази, а согласно издадените одобренија за градење, техничкиот преглед може да се направи на конечно изградена инфраструктура како функционална целина, односно по добивање на одобрение за употреба од надлежното министерство, поради што ДТИРЗ не го враќа задржаниот депозит на изведувачите, а објектите се водат како материјални средства во подготовка. Овие состојби предизвикале наталожени обврски по

овој основ и реален ризик од покренување на судски постапки од страна на изведувачите.

Во извештајот нотирано е дека по Договор за закуп на деловен простор, склучен во јануари 2024 година, исплатен е депозит во износ од 7.181 илјади денари, за кој поради недоследности во условите и примопредавањето на просториите во декември 2024 година преземени се активности за спогодбено раскинување на договорот за закуп и поведена е судска постапка, но депозитот до денот на известување од ревизијата не е вратен од страна на закупецот.

ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ГРАДЕЖНИШТВО И УРБАНИЗАМ

Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам има надлежност за вршење на инспекциски надзор над примената на Законот за градење* и прописите донесени врз основа на истиот, односно врши инспекциски надзор над градби од прва категорија, како и инспекциски надзор согласно одредбите од **Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност.**

Исто така ДИГУ врши надзор над спроведување на Законот за урбанистичко планирање* и прописите донесени врз основа на истиот, односно врши надзор над постапките за донесување и спроведување на урбанистичките планови и урбанистичките проекти.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на ДИГУ за 2024 година на сметката на основен буџет 637 каде утврдивме:

- слабости во процесот на вршење на попис на средства и изворите на средства;
- отсуство на вредноста на градежните објекти доделени со Одлука од Влада и не преземени активности за процена на нивната вредност и соодветно евидентирање во деловните книги;
- слабости во процесот на пресметка и исплата на плата;
- несоодветен начин на организација на инспекцискиот надзор од областа на урбанизмот поради недоволни човечки ресурси;

- ДИГУ не доставил шестмесечни извештаи за податоците што се однесуваат на постапувањето по претставките и предлозите во негова надлежност.

Во делот на континуитет во работењето известуваме за промената на правниот статус кој произлегува од законските измени, со кои Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам продолжува да работи како орган во состав на Министерството за транспорт без својство на правно лице.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденети се состојби кои се однесуваат на:

- начинот на управување и раководење со ревидираниот субјект;
- слабости во процесот на меѓусебна соработка и координација на органите при постапување по претставки и предлози и
- начинот на извршување на надлежностите на ДИГУ и недоволна реализација на наложените мерки од страна на општините и подобра координација меѓу надлежните институции.

Во делот на внатрешните контроли укажуваме дека не се назначени лица за вршење на ex- ante и ex- post финансиска контрола и не е обезбедена кадровска екипираност.

* Сл. весник бр. 130/2009; ... 101/2025

* Сл. весник бр.32/20, 111/23, 73/24, 171/24, 224/24

ДРЖАВЕН САНИТАРЕН И ЗДРАВСТВЕН ИНСПЕКТОРАТ

ДРЖАВЕН САНИТАРЕН И ЗДРАВСТВЕН
ИНСПЕКТОРАТ

Со извршената ревизија на регуларност на Финансиските извештаи на Инспекторатот за 2024 година се утврдени состојби кои влијаат на квалитетот на инспекциските постапки, особено во делот на постапките по барање на странка за увоз на предмети за општа употреба, козметички производи, детски играчки, средства за одржување на чистота и други производи.

Ревизијата утврди дека фактурите и здравствените сертификати доставени во овие постапки се на повеќе странски јазици, што создава ризик инспекторите целосно да не ја разберат нивната содржина и да се одобри увоз на стоки без целосно потврдена веродостојност и здравствена безбедност.

Во делот на вршењето инспекциски надзор во областите на санитарно-хигиенската, епидемиолошката и здравствената заштита, утврдени се состојби кои упатуваат на потреба од зајакнување на доказната основа во инспекциската постапка, бидејќи во дел од предметите недостасува поткрепувачка документација за утврдената фактичка состојба.

Ревизијата утврди и слабости во финансиското работење и внатрешните контроли, односно пописот на средствата и обврските не е спроведен во целост, а утврдена е и неточна пресметка и исплата на додатокот за работа со висок ризик кај инспекторите.

Ревизијата укажа дека листата на супстанции што не смеат да се користат во козметичките производи, донесена во 2010 година, до денот на известување од извршената ревизија не е ажурирана ниту еднаш и не ја следи практиката на Европската Унија, каде оваа листа повеќекратно е ажурирана. Поради тоа постои ризик во промет да се стават производи кои содржат супстанции што во ЕУ се утврдени како штетни по здравјето, а не се забранети на територијата на нашата држава.

Дополнително, ревизијата истакна дека во рамки на државните лаборатории не се обезбедени услови и техничка опременост за испитување на сите забранети супстанции во козметичките производи, а ниту една лабораторија нема опрема за испитување на забранети супстанции, како што се фталати и бор, во детските играчки кои се увезуваат и пуштаат во промет на територијата на државата.

За надминување на утврдените состојби, Државниот завод за ревизија даде препораки, насочени кон подобрување на инспекциските постапки, зајакнување на доказната документација, целосно спроведување на пописот, правилна пресметка на додатоките на плата, ажурирање на регулативата за забранети супстанции во козметичките производи и обезбедување соодветни лабораториски капацитети.

5.2.10. ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ДРЖАВЕН СТУДЕНТСКИ ДОМ „ПЕЛАГОНИЈА“ - СКОПЈЕ

Основна дејност на Државниот студентски дом Пелагонија (ДСД) е обезбедување на сместување, исхрана, грижа за здравјето, културно-забавни, спортско-рекреативни и други активности, на студентите кои студираат надвор од местото на живеење.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на сметката на основен буџет (603) и сметката на буџет од самофинансирачки активности (788), утврдиме состојби, неправилности и неусогласености во работењето и тоа како што следува:

Во материјалната и сметководствената евиденција не се евидентирани одредени постојани средства и не е извршено усогласување на сметководствената и материјалната евиденција, ниту се преземени активности за проценка на вредноста, обезбедување имотен лист и евидентирање на земјиштето под зградата, кое е дадено на користење на домот. **Констатиравме дека во евиденцијата на домот не е евидентирана опрема во износ од 21.563 илјади денари при што еден дел од опремата за кујна која е платена од страна на надлежното министерство не се уверивме дека е примена во ДСД.**

Утврдиме недоследности во процесот на планирање и спроведување на јавните набавки и реализација на склучените договори. Со ревизијата на јавните набавки за **свежо месо од 2023 година, преработки на месо, месни производи и риба од 2023 и 2024 година, како и земјоделски производи од 2023 година**, за кои се склучени договори во вкупен износ од 20.250 илјади денари утврдиме слабости во делот на понудените цени. Во постапките најчесто е доставена само една понуда, а договорите се склучувани во висина на проценетата вредност без однапред дефинирани количини. Кај редовно набавуваните артикли понудените цени се повисоки од пазарните, додека кај артиклите што не се набавуваат се понудени нереално ниски цени, со цел да се постигне конкурентност на понудата. Постои надминување на договорените вредности кај дел од

договорите, **што укажува на недоволна контрола и неекономично користење на јавните средства.**

Кај набавката на **леб и брашно** од 2023 година, договорот е склучен со понудувач чија основна дејност не е поврзана со предметот на набавката, а на ревизијата не ѝ беше презентирана задолжителната банкарска гаранција за квалитетно извршување на договорот, што упатува дека договорот е склучен без нејзино доставување. **Дополнително, иако договорената цена за леб изнесувала 57,46 денари по килограм, при реализацијата економскиот оператор фактурирал еден леб како килограм, што поради слабите внатрешни контроли било откриено дури кон крајот на 2024 година.** По воведувањето дневна евиденција, месечните фактури во 2025 година се преполовени. Ревизијата утврди и дека со новиот договор во 2025 година цената на лебот достигнала 126 денари/кг, што е значително над пазарната цена од околу 70 денари/кг, што укажува на неекономично користење на јавните средства и слабости во контролата на јавните набавки.

Тендерската документација на **набавката на душеци** од 2023 година содржи ограничувачки услови, а договорот е склучен со избраниот економски оператор без обезбедена банкарска гаранција за квалитетно извршување на договорот. **Набавени се 250 душеци во вкупна вредност од 1.174 илјади денари (од предвидените 500 душеци) со димензии различни од предвидените во техничката спецификација, без соодветна документација за прием и притоа истите никогаш не се ставени во употреба.** Дополнително утврдиме дека и претходно биле набавени 450 душеци од истиот добавувач, иако постоечките биле во добра состојба, а поради тоа што димензиите на креветите се помали од душеците била нарушена стабилноста и статиката на креветите.

Во постапките од мала вредност за **одржување на електрични апарати, машини за перење** со склучен договор во износ од 354 илјади денари и **набавката**

на услуги за одржување и репарирање и резервни делови за комора за одржување и за ладење,

со склучен договор во износ од 708 илјади денари утврдиме дека поставени се услови за техничка и професионална способност, иако ЗЈН предвидува само услов за вршење професионална дејност, со што се ограничува конкуренцијата и се создава нерамноправен третман на понудувачите. Дополнително, во техничките спецификации предвидено е сервисирање на машина за миење садови која е вон употреба, но и покрај тоа, договорот е реализиран во целост, што укажува на несоодветно планирање и можност за непотребни трошоци.

Утврдиме слабости во документацијата и оправданоста на расходите за одржување и сервисирање на опрема во ДСД Пелагонија во износ од 1.027 илјади денари.

За дел од фактурираните услуги не постои целосна и веродостојна документација, недостасуваат прецизни податоци во работните налози, а не се обезбедени ниту доволни докази дека услугите навистина биле извршени или претходно побарани од домот, што укажува на неефикасно и ненаменско користење на јавните средства.

Утврдиме слабости во уредувањето и начинот на пресметка и исплата на плати и надоместоци, како и неусогласеност на интерните акти со важечката законска и подзаконска регулатива.

Програмата за работа не е изготвена на годишно ниво со конкретни активности за 2024 година, а извештајот за реализација на програмата не содржи податоци за реализација на планираните активности, особено во делот на задоволување на потребите на студентите, организирање на културно-спортски и рекреативни активности, ниту пак за реализацијата на планираните инфраструктурни зафати.

Со ревизијата на сметката на буџет од самофинансирачки активности [788] утврдиме дека при евиденција на трансакциите не се применува сметководственото начело на парично искажување и постои неусогласеност помеѓу материјалната и сметководствената евиденција на постојаните средства. Домот нема донесено процедура за управување со залихите и констатиравме слабости во воспоставените контроли при приемот и издавањето на залихите на прехранбените и други артикли. Во делот на расходите утврдиме исплата на средства за **репрезентација** без соодветна поткрепувачка документација, а воедно вршени се **набавки на гориво**, сервисирање и замена на резервни делови за приватно моторно возило, одобрено да се користи за службени цели, кои не се поткрепени со соодветна веродостојна документација, што укажува на користење на јавни средства за приватни цели.

Во делот **нагласување на прашања** ги истакнавме состојбите со:

- исплатата на средства за плата за директорите на домот за период од шест месеци, поради тоа што од страна на МОН не било донесено правно издржано решение за разрешување, со воедно распоредување и исплата на платата на раководното лице;

- Правилникот за систематизација на работните места во ДСД Пелагонија, кој содржи повеќе суштински и формално-правни неусогласености со Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор и

- начинот на буџетирање од страна на МОН и реализација на средствата на годишно ниво во ДСД, која влијае на реалното планирање, следењето и наменската реализација на средствата по ставки и меѓусебната усогласеност на буџетот во МОН и ДСД.

- ненавремена исплата на обврските кон добавувачите согласно роковите утврдени во склучените договори што доведува до финансиски потешкотии во работењето на домот (истакнато во извештајот за сметката на буџет од самофинансирачки активности).

УСЛОВИ ВО СОБИТЕ ЗА СТУДЕНТИ

Во делот на **клучни ревизорски прашања** ги истакнавме состојбите со:

- неизвесноста во однос на финансиската одржливост и континуитетот во работењето на ДСД Пелагонија, поради што потребно е МОН во соработка со државните студентски домови да извршат анализа и проценка на економската цена за сместување и исхрана на студентите и потребата од соодветна корекција на цената со цел да се оцени нивото на финансиска одржливост на домовите и да се обезбеди нивно непречено функционирање без креирање на заостанати долгови и
- условите за престој на студентите и најавената реконструкција на домот од страна на МОН во рамките на проектот „Енергетски ефикасна рехабилитација на студентските домови во Македонија“.

ДРЖАВЕН СТУДЕНТСКИ ДОМ „ТОМЕ СТЕФАНОВСКИ – СЕНИК“ СКОПЈЕ

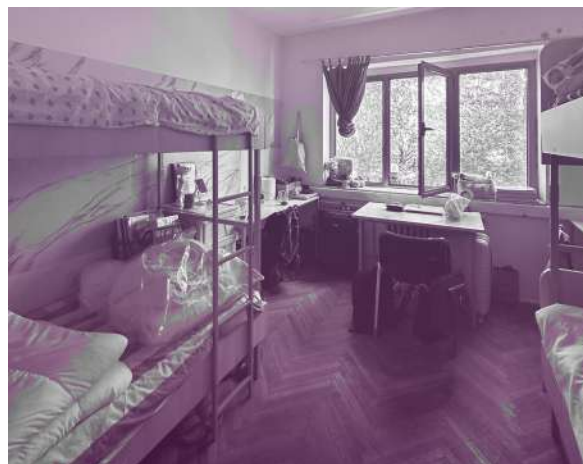
Државниот студентски дом „Томе Стефановски - Сеник“ Скопје (ДСД Сеник) е основан како јавна установа за остварување на дејноста студентски стандард, односно за остварување на интересите и потребите за престој на студенти кои студираат надвор од местото на живеење и тоа за сместување, исхрана, грижа на здравјето, културно – забавни, спортско – рекреативни и други активности за студентите сместени во домот.

Утврдивме состојби, неправилности и неусогласености во работењето кои влијаат на изразување на неповолно мислење за реалноста и објективноста на финансиските извештаи за 2024 година на сметката на основен буџет (603) и сметката на буџет од самофинансирачки активности (787) и за усогласеноста со законската

Во делот кој се однесува на **внатрешните контроли** известуваме за не воспоставен систем на внатрешни контроли во процесот на јавни набавки и тоа во делот на планирањето, спроведувањето и нивната реализација, како и внатрешни контроли во процесот на пресметка и исплата на плати во однос на евиденцијата на работното време на вработените. Исто така, ДСД Пелагонија нема воспоставено функционален систем на внатрешна финансиска контрола кој би обезбедил уверување дека сите трансакции се извршени во согласност со законските прописи и дека се засноваат на соодветна и веродостојна сметководствена документација.

регулатива, упатства и воспоставени политики на сметка на основен буџет (603) и мислење со резерва за усогласеноста со законската регулатива, упатства и воспоставени политики на сметката на буџет од самофинансирачки активности (787).

ДСД Сеник иако располага со три згради за сместување на студенти, поради супстандардни услови едната зграда е ставена вон употреба, додека собите во останатите објекти не ги задоволуваат минималните услови за домување, поради што по завршување на академската 2025/2026 година ќе започнат активности за целосна реконструкција на објектот од страна на Министерството за образование и наука во рамките на проектот „Енергетски ефикасна рехабилитација на студентските домови во Македонија“.

УСЛОВИ ЗА СМЕСТУВАЊЕ И ИСХРАНА НА СТУДЕНТИ ВО ДСД СЕНИК

Постојат слабости во начинот на спроведување на пописот на средствата и обврските како и неизвршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот. Не е извршена проценка на вредноста на постојаните средства на ДСД Сеник и не е воспоставена материјална евиденција за истите.

ДСД Сеник не целосно ги извршува активностите за вклучување на студентите во други активности предвидени со Годишната програма и не целосно известува за реализацијата на истите, а поради не усогласеност на актот за внатрешна систематизација со законската регулатива се ангажира надворешно правно или физичко лице за вршење на сметководствено-финансиските услуги.

Утврдено е дека во сметководствената евиденција не се врши ажурно и хронолошко евидентирање на движењето на залихите на материјали, не е воспоставена сметководствена евиденција на побарувањата од студентите по основ на сместување и исхрана и постојат слабости во начинот на спроведувањето и реализацијата на постапките за јавни набавки.

Во делот **клучни ревизорски прашања** ги истакнуваме состојбите по однос на финансиската одржливост и континуитетот во работењето на ДСД Сеник и потребата од соодветна корекција на цената за сместување и исхрана на студентите и условите за сместување и престој на студентите во домот.

Во делот на **нагласување на прашања** обелоденета е состојбата со ненавремена исплата на обврските кон добавувачите согласно роковите утврдени во склучените договори што доведува до финансиски потешкотии во работење на домот и слабости во прикажувањето на планирањето, следењето и наменската реализација на средствата по ставки и меѓусебната усогласеност на буџетот на ДСД Сеник и Министерството за образование и наука.

Во делот кој се однесува на **внатрешните контроли** известуваме за не донесени пишани процедури со кои ќе се воспостави рамка во која ќе се одвива процесот на движење и контрола на финансиската документација и процесот на прием, издавање, потрошок и начин на вреднување на залихите.

5.2.11. ЕУ

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕВРОПСКИ ПРАШАЊА

Република Северна Македонија

Министерство за европски
прашања

Министерството има обврска да обезбеди координација и усогласување на работата на органите на државната управа и другите институции во процесот на подготовка на државата за членство во Европската Унија, вклучително и преговорите за членство, спроведувањето на Спогодбата за стабилизација и асоцијација и другите договори со Европската Унија, работата на соодветните заеднички тела, како и подготвувањето на македонската верзија на правото на Европската Унија (acquis communautaire).

Од извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на министерството, произлегуваат повеќе утврдени состојби меѓу кои:

- вредноста на градежните објекти кои ги користи Министерството не е реално прикажана во финансиските извештаи поради евиденција на објекти кои Министерството не ги користи;
- годишниот попис на основните средства не ги опфаќа сите средства со кои располага Министерството: поради промена на деловните простории и преселба на други локации (два пати во последните 10 години), голем дел од средствата кои се наоѓаат на други локации не се попишани, а расипаните и неупотребливи средства не се предложени за отпис;
- за ангажирање на 24 лица по основ на договор за дело исплатени се средства во вкупен износ од 8.083 илјади денари кои во најголем дел се ангажирани за вршење организациски работи за потребите на министерот, заменик министерот и државниот секретар или за советодавни услуги од разни области. По промена на одговорните лица во Министерството, во јули 2024 година раскинати се договори со 22 лица, а на нивно место ангажирани се нови лица за слични работни задачи што упатува дека се ангажираат конкретни лица, без оглед на нивните компетенции;

■ не се преземени активности за годишно осигурување од пожар и природни непогоди, поплава, кражба и расипување на опремата со која располага, што не е во согласност со Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост и со стварите во општинска сопственост поради што постои ризик од негова потенцијална загуба или оштетување.

При спроведување на јавните набавки утврдиме состојби кои упатуваат на фаворизирање на економски оператори преку поставување на специфични критериуми при спроведување на набавките за одржување на ИКТ системи и набавки на лиценци, а за набавка за услуги за писмен превод, јазична ревизија и лектура на правото на Европската Унија (acquis) и други акти од важност за процесот на пристапување од англиски и француски јазик на македонски јазик иако е предвидено ЕО да располага со соодветни човечки ресурси со најмалку 15 преведувачи, не е утврден минимално потребниот број на преведувачи за секој одделен јазик.

Исто така Министерството нема воведено сертифициран систем за менаџмент со квалитет согласно барањата на основниот стандард ИСО 9001, како и потреба од донесување на нови процедури за ефикасен систем на внатрешни контроли.

ЕФИКАСНО СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЕРАЗМУС + ПРОГРАМАТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУКА МЛАДИ И СПОРТ

Еразмус + претставува една од најзначајните програми на Европската Унија во областа на образованието, обуката, младите и спортот, со вкупен буџет од 26.200.000.000 евра (26,2 милијарди евра) за програмскиот период 2021–2027 година.

Еразмус+ програмата има за цел да го поддржи образовниот, професионалниот и личниот развој на луѓето во областите образование, обука, млади и спорт, преку промовирање на учење во текот на целиот живот, мобилност за учење и меѓународна соработка, со цел подобрување на квалитетот на образованието, развој на вештини и компетенции и јакнење на социјалната кохезија и економскиот развој.

Од тие причини Државниот завод за ревизија изврши ревизија на успешност на тема „Ефикасно спроведување на Еразмус + програмата за образование, млади и спорт“ со цел да дадеме одговор на прашањето:

„Дали Еразмус + програмата (2021–2027) во Република Северна Македонија се спроведува ефикасно, со целосно остварување на поставените цели и обезбедување додадена вредност?“

Целите на Програмата се постигнуваат преку три главни активности:

- Клучна Акција 1 (КА 1) – Мобилност за учење на поединци;
- Клучна Акција 2 (КА 2) – Партнерство меѓу организации и институции;
- Клучна Акција 3 (КА 3) – Поддршка за развој на политики.

Со Регулативата на ЕУ за Еразмус+ програмата дефиниран е принципот на „европска додадена вредност“, согласно кој програмата поддржува исклучиво активности што имаат потенцијал да создадат вредност на европско ниво и да придонесат кон остварување на целите на програмата преку:

- транснационален карактер на активностите, особено преку **мобилност и меѓународна**

соработка што создаваат долгорочни системски ефекти;

- обезбедување **компатибилност, координација и синергија со национални, европски и меѓународни програми и политики**, и
- користење на **алатки на Европска Унија за признавање, транспарентност и преносливост на резултатите од учењето и квалификациите**.

Во 2014 година Република Северна Македонија како трета земја⁷ добива статус на земја корисник т.н. програмска земја што овозможува:

- рамноправно учество со земјите членки на Европска унија;
- целосен пристап до сите клучни акции, и
- директно аплицирање за грантови и координирање проекти.

Овој статус на програмска земја претставува значајна **компаративна предност**, бидејќи овозможува поширок пристап до финансиски средства, мобилности, партнерства и други активности во рамки на програмата, со што се создаваат можности за подобрување на квалитетот на образованието, развој на човечкиот капитал и зајакнување на меѓународната соработка.

Програмата се спроведува преку директно и индиректно управување и тоа:

- **директно управување (20%)** буџетот е делегиран преку Извршната агенција за образование и култура на Европската унија⁸ во Брисел, и
- **индиректно управување (80%)** буџетот е делегиран преку Националните агенции.

* Согласно регулативата корисници на програмата Еразмус +, односно програмски земји се земјите членки на ЕУ и трети земји и тоа Норвешка, Исланд, Лихтенштајн; Турција (2004), Република Северна Македонија (2014) и Србија (2019).

⁸ (European Education and Culture Executive Agency – EACEA).

На национално ниво се спроведува преку систем на **индиректно управување**, при што **Министерството за образование и наука** ја врши улогата на **Национален авторитет, а Националната агенција за европски образовни програми и мобилност** е одговорна за оперативното спроведување на програмата.

За учество во програмите, Република Северна Македонија обезбедува финансиска контрибуција која се состои од оперативна контрибуција и годишна партиципација т.н. „влезен билет“, која се плаќа од буџетот на Министерството за образование и наука во буџетот на Европската Унија.

Плаќањето на „влезниот билет“, заедно со одобрување на Годишната работна програма, претставува предуслов за склучување на Договорите за придонес помеѓу Националната агенција и Генералниот директорат за образование, млади, спорт и култура при Европската комисија (DG EAC).

Според податоците од Октомврискиот извештај за 2025 година, влезниот билет за периодот 2021–2027 година ќе изнесува приближно 17.300.000 евра.

Вредноста на склучените договори за контрибуција на ЕУ за имплементација на Еразмус + и Европски солидарен корпус (2021-2027) изнесуваат 37.717.305 евра, а за 2026 година изнесува 8.171.403 евра.

ДОГОВОРИ ЗА ПРИДОНЕС ВО ЕРАЗМУС+ ПРОГРАМАТА СКЛУЧЕН СО ЕВРОПСКА УНИЈА, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

Област	Клучна акција	2021	2022	2023	2024	2025	Вкупно
Високо образование (HED)	KA1	1.965.915	1.441.767	1.535.169	1.755.354	1.930.919	8.629.124
	KA1 (IPA III, NDICI)	0	284.058	276.493	285.657	239.160	1.085.368
	KA2	670.178	400.000	400.000	400.000	400.000	2.270.178
Стручно образование (VET)	KA1	853.084	712.269	739.638	932.461	1.251.247	4.488.699
	KA2	992.640	520.000	520.000	520.000	520.000	3.072.640
Училишно образование (SCH)	KA1	606.333	505.236	523.155	610.450	765.334	3.010.508
	KA2	465.967	520.000	520.000	520.000	520.000	2.545.967
Образование за возрасни (ADU)	KA1	143.719	119.642	121.404	186.882	236.086	807.733
	KA2	411.901	520.000	520.000	520.000	520.000	2.491.901
	KA3	81.187	114.311	113.769	113.769	114.236	537.272
Образование и наука		6.190.924	5.137.283	5.269.628	5.844.573	6.496.982	28.939.390
Млади (YOU)	KA1	259.944	428.571	478.358	565.550	650.797	2.383.220
	KA2	388.054	520.000	520.000	520.000	520.000	2.468.054
	KA3	68.914	120.724	113.100	115.371	113.426	531.535
Млади		716.912	1.069.295	1.111.458	1.200.921	1.284.223	5.382.809
Спорт (SPO)	KA1	0	0	40.314	50.397	60.545	151.256
	KA3	0	0	0	0	1.541	1.541
Спорт (SPO)		0	0	40.314	50.397	62.086	152.797
Вкупно Еразмус+		6.907.836	6.206.578	6.421.400	7.095.891	7.843.291	34.474.996
Вкупно Европски солидарен корпус		57.683	86.764	102.209	80.353	80.088	407.097
Мрежи		35.352	66.000	66.178	67.058	63.605	298.193
Менаџмент трошоци		507.622	455.056	498.936	520.067	555.338	2.537.019
Вкупно договор со ЕУ		7.508.493	6.814.398	7.088.723	7.763.369	8.542.322	37.717.305

Од добиените податоци од Националната агенција утврдивме дека во период од **2021 до 2025 година** склучени се **614 договори** за грант за финансирање на проекти со вкупна вредност од приближно **30,8 милиони евра**, а најголем дел од средствата се во Клучна Акција 1, мобилност во високото образование, стручното образование и обука и училишното образование.

РАСПРЕДЕЛБА НА СРЕДСТВА ПО ПЕРИОД 2021-2025 И СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ

Област	КА1 – (КА121, КА131, КА151, КА171) - акредитирани	КА 1 –(КА122, КА152, КА153, КА154, КА155) - неакредитирани	КА2 - Партнерства КА 210, КА 220	Вкупно (€)	Учество (%)
HEE – високо образование (КА131, КА171, КА220)	8.738.762	0	2.110.151	10.848.913	35,10%
SCH – училишно образование (КА121, КА122, КА 210, КА220)	985.853	2.106.735	2.689.959	5.782.547	18,70%
VET – стручно образование (КА 121, КА122, КА 210, КА220)	1.857.655	2.330.582	2.766.170	6.954.407	22,50%
ADU – образование на возрасни (КА121, КА122, КА)	226.737	404.845	2.593.558	3.225.140	10,40%
YOU – младински активности (КА 151, 152, 153, 154)	736.455	1.285.113	1.912.819	3.934.387	12,70%
SPO – спорт (КА 182, останати)	0	133.090	0	3.934.387	0,40%
ВКУПНО:	12.545.462	6.260.365	12.072.657	30.878.484	100%

Со ревизијата утврдивме дека е воспоставена структура што овозможува учество во програмата и користење на средствата од Европската Унија, но постојат значајни слабости во системот на програмирање, управување, надзор и контрола на програмата на национално ниво. Помеѓу утврдените слабости ревизијата ги истакнува следните:

- не е воспоставена национална правна рамка за спроведување на програмата, не е донесена посебна уредба за системот на индиректно управување по примерот на други ЕУ програми, а не е прецизно дефинирана ниту улогата на Министерството за образование и наука како Национален авторитет;
- интегрирањето на Еразмус+ во националните стратегии ќе има за ефект остварување на долгорочни резултати, во спротивно постои ризик програмата да функционира претежно како механизам за финансирање на поединечни проекти, наместо како стратешки инструмент за поддршка на националните политики и реформи во образованието;

- не се доволно јасно уредени постапките за доделување грантови, избор и контрола на евалуатори и акредитација;
- слабости во системот на мониторинг, супервизија и контрола над имплементацијата на проектите, и
- недоволен обем и квалитет на примарните проверки и неконзистентноста на контролите. Активностите за мониторинг и контрола не се засноваат на јасно дефиниран и документиран пристап на управување со ризици.

Иако Националната агенција има воспоставено ИТ системи, процедури и договорни механизми за управување со програмата, нивната примена не обезбедува доволно ниво на сигурност и се одвива во услови на делумна уверливост.

Националната агенција од 2022 година функционира под режим на „делумна гаранција“ и условно прифаќање, при што дел од забелешките отворени уште од 2018 година сè уште не се затворени.

Во ноември 2023 година доставен е извештај на Европската канцеларија за борба против измами (OLAF) утврдени индиции за неправилности кај **22 проекти** во вредност од приближно 2.276.212 евра што укажува на потреба од зајакнување на контролите и механизмите за надзор.

Во јануари 2026 година, Европска комисија доставила фидбек на Октомврискиот извештај при што е констатирано постоење на значителни слабости во системот за управување, надзор и контрола на програмата Еразмус+ во Република Северна Македонија.

Во рамки на слабостите во управувањето со проектниот циклус, констатирани се значителни доцнења во клучни процеси, како исплата на пред финансирање, исплата на конечни плаќања, обработка на извештаи од корисниците и спроведување постапки за поврат на средства, при што во одредени случаи само мал дел од конечните плаќања биле реализирани во предвидениот рок.

Националната агенција не го спровела минималниот број контроли кај корисниците на грантови, согласно правилата на програмата.

Дел од овие состојби се поврзани со недоволни административни и кадровски капацитети, организациски слабости, како и потреба од подобрување на внатрешните процедури и распределбата на задачите.

Поради наведените слабости, Европска комисија оценува дека постои зголемен ризик за финансиските интереси на Европска Унија, што може да доведе до преземање мерки како повторна оценка на системот за управување, ограничување или суспензија на мандатот на Националната агенција, како и суспензија на тековните или идните договори за финансирање.

Истовремено, со ревизијата констатиравме дека се преземаат активности за зајакнување на системот, при што е евидентна посветеност од страна на МОН и Националната Агенција за негово унапредување, зачувување на статусот на државата во програмата и избегнување на евентуални мерки од страна на Европска комисија.

Во март 2026 година, во рамки на Секторот за Европска Унија во Министерството за образование и наука е предвидено формирање на посебно Одделение за следење на европски образовни програми, што укажува на институционално воспоставување на функција за следење, координација и управување со европските образовни програми.

Системот на известување е првенствено насочен кон исполнување на обврските кон Европска комисија, додека на национално ниво не е воспоставена практика за изработка на сеопфатни извештаи за спроведувањето

на програмата Еразмус+, кои би обезбедиле целосен преглед на управувањето со програмата, системот на доделување средства и постигнатите резултати.

Поради ограничената достапност на информации, Владата, Собранието и јавноста немаат целосен увид во функционирањето на системот за управување со програмата, распределбата на средствата, начинот на избор и евалуација на проектите, како и резултатите и ефектите од имплементацијата на програмата.

Иако програмата обезбедува значајни можности за мобилност, соработка и развој на човечкиот капитал, ревизијата утврди дека во Република Северна Македонија не е спроведена сеопфатна национална евалуација и мерење на ефектот и додадената вредност од програмата врз образовниот систем и националните политики, а кое е обврска согласно регулативата.

Со ревизијата дадовме препораки насочени кон подобрување на правната и институционалната рамка за спроведување на програмата, појасно дефинирање на надлежностите и одговорностите на институциите, зајакнување на системот за мониторинг, супервизија и контрола, унапредување на управувањето со проектниот циклус, зајакнување на административните и човечките капацитети, како и подобрување на транспарентноста, јавната отчетност и националната евалуација на ефектите и резултатите од програмата.

5.2.12. ЕКОНОМИЈА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА И ТРУД

Република Северна Македонија

Министерство за економија и труд

Министерството за економија, согласно закон, е надлежно за следење на состојбите на пазарот, спроведување и предлагање мерки за економската политика, како и за области како производство, трговија, туризам, угостителство и заштита на потрошувачите. Во негов состав функционираат повеќе органи, меѓу кои инспекторати и Бирото за метрологија.

Со измените на системскиот закон од 2024 година, Министерството продолжува како Министерство за економија и труд, при што дел од надлежностите (надворешна трговија, туризам, енергетика и рударство) се пренесуваат на други ресорни министерства, додека надлежностите од областа на трудот и социјалната политика се преземаат од ова министерство. Дел од органите продолжуваат во негов состав, а дел преминуваат во новоформирани институции или други министерства.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Министерството за економија и труд за 2024 година на сметката на основен буџет 637 и 631.

Со извршената ревизија меѓу другото, утврдено е несоодветно постапување на Одделението за прекршочна, судска и управна постапка и Прекршочната комисија по однос на барањата за поведување прекршочни постапки согласно посебните закони како и предметите кои се започнати, а не се довршени од

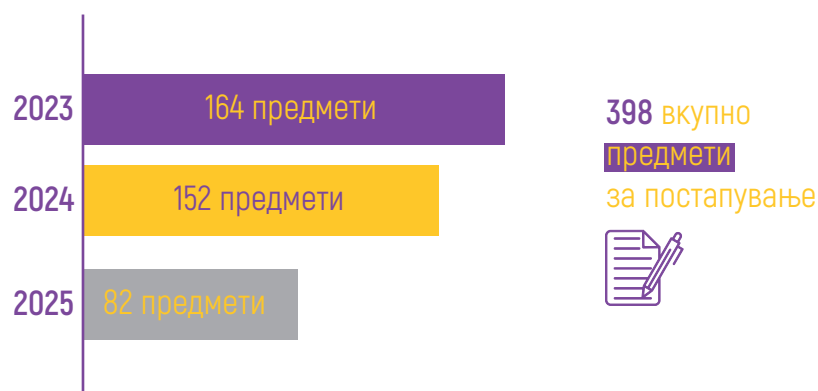
страна на ДПИ, кое има за ефект не уплатени средства во Буџетот на државата од 2.078.000 евра.

Иако Прекршочната комисија е формирана во 2019 година, постапувањето по предметите започнува дури во 2022 година со формирање на нова комисија. Доставувањето на целосно подготвена документација од Одделението до Комисијата се врши по изминување на временски период од неколку години, додека изготвувањето на актите кои произлегуваат од Записниците на прекршочната комисија е по изминување на период од два до седум месеци. Од друга страна Одделението не изготвува месечни, полугодишни и годишни извештаи за своето работење, што не е во согласност со работните задачи и обврските дефинирани со Правилникот за систематизација.

До ноември 2024 година, поради настаната застареност на Барањата за поведување на прекршочна постапка, Комисијата донела 1.534 Решенија за запирање на прекршочни постапки, што довело до помалку наплатени приходи во Буџетот на државата во износ од 127.721 илјади денари, односно 2.078.000 евра.

Дополнително, заклучно со мај 2025 година, од Државен пазарен инспекторат до Министерство за економија и труд се доставени 398 предмети за постапување, од кои 164 се од 2023 година, 152 од 2024 година и 82 од 2025 година.

СТАТУС НА ПРЕКРШОЧНИ ПРЕДМЕТИ ДОСТАВЕНИ ОД ДПИ ДО МЕ - МАЈ (2025)

Ревизијата исто така истакнува дека во септември 2024 година врз софтверот за прекршочни предмети е извршен неовластен таргетиран напад, што резултирало со целосно губење и неповратност на податоците.

Во насока на постигнување на целите на политиките за обновливи извори на енергија, согласно Законот за енергетика* и Програмата за финансиска поддршка за производство на електрична енергија од повластени производители кои користат премија за 2019 година донесена од Владата на Република Северна Македонија, МЕ има објавено Јавен оглас за доделување на договор за право на користење на премија за електрична енергија произведена од фотонапонски електроцентрали изградени на земјиште во сопственост на Република Северна Македонија на локациите на општините Свети Николе, КО Амзабегово-вон град, КП 513/1 и Македонски Брод, КО Манастирец на КП1/1 и КП 303.

За потребите од оградување на парцелите наменети за изградба на фотонапонски електроцентрали, Министерството за економија реализирало две фази на набавка. Првата фаза, со договорна вредност од 9.750 илјади денари или 158.536 евра, е завршена согласно проектот и одобрението за градење. За втората фаза, со договорна вредност од 25.871 илјади денари или 420.667 евра, предметот на набавката до моментот на ревизијата не е реализиран, не е предвидена банкарска гаранција за квалитетно извршување на договорот, ниту е склучен анекс за продолжување на рокот, а не се преземени и правни мерки за наплата на договорни казни, со што не се постигнати целите на договорот.

Поради измените во Закон за организација и работа на органите на државната управа, документите за инвестициите се предадени на Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини, но до моментот на ревизијата не е донесена одлука за

престанок и трајно користење, поради што средствата се уште се водат во сметководствената евиденција на Министерството за економија и труд.

Во текот на ревизијата, Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини поднесе барање до Државното правобранителство за поведување тужба против економскиот оператор.

Во однос на ИТ секторот утврдено е дека истиот функционира само со 3 вработени од 12 предвидени работни места, при што не се донесени политики и процедури за информациска безбедност, нема назначено лице за информациска безбедност, ниту е изработена анализа на ИТ ризиците.

Иако е склучен договор за бекап-софтвер, не е дефинирано континуирано следење и доказ за исправност на резервните копии, а дополнителен ризик е и користењето на застарени оперативни системи без пропишани мерки за заштита. Не преземените мерки за обезбедување на информациска безбедност, довеле до тоа да Министерството за економија и труд биде предмет на таргетиран ИТ напад во септември 2024 година, што предизвикало достапност на сите сервиси како што се меил адресите, веб серверот и дата базите со што е предизвикана непроцелива штета по работењето на министерството.

И покрај тоа што системите биле обновени по 37 дена преку резервни копии, дел од податоците, вклучувајќи ја и електронската евиденција на предмети од Правниот сектор, се неповратно изгубени.

* Сл. весник на Република Македонија бр.96/18

* Сл. весник на Република Северна Македонија бр.29/2019

* Сл. весник на Република Северна Македонија бр.117/2019

КРЕДИТНА ЛИНИЈА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИИ И РАЗВОЈ НА ПРИВАТНИ ТРГОВСКИ ДРУШТВА СО СРЕДСТВА ОД ДОГОВОРОТ ЗА ЗАДОЛЖУВАЊЕ ОД БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Ревизија на усогласеност на тема „Кредитна линија за финансирање на инвестиции и развој на приватни трговски друштва со средства од Договорот за задолжување од Буџет на Република Северна Македонија“.

Развојна банка на Северна Македонија АД Скопје (РБСМ) е единствената развојна банка во Република Северна Македонија основана со посебен Закон со цел преку промоција и понуда на поволни финансиски производи за микро, малите и средни претпријатија да се создаде амбиент за подобрување на домашната конкурентност, поддршка на извозот и економски раст и развој.

Ревизија на усогласеност на тема „Кредитна линија за финансирање на инвестиции и развој на приватни трговски друштва со средства од Договорот за задолжување од Буџет на Република Северна Македонија“ ја спроведовме со цел да утврдиме дали активностите на РБСМ се во согласност во сите материјални аспекти со применетата релевантната законска и подзаконска регулатива, интерни акти и договори во однос на управувањето со средствата за одобрени кредити.

Согласно одлука на Владата, Министерството за финансии во соработка со Развојната банка се задолжуваат да преземат активности за операционализација на средствата од кредитната линија за финансирање на инвестициите и развојот на приватните трговски друштва во износ од 250 милиони евра во денарска противвредност преку банки-учеснички, под следните услови:

- максимален износ на одобрен кредит за корисник до 10 милиони евра во денарска противвредност;
- рок на отплата од страна на крајниот корисник до 15 години со вклучен грејс период до 3 години и квартална отплата по завршување на грејс периодот;
- фиксна каматна стапка 1,95%;
- без надомест за одобрување и управување и
- сопствено учество на крајниот корисник од минимум 20% од вредноста на инвестицијата.

Во периодот од воспоставување на кредитната линија во 2025 година до април 2026 година за одобрените 752 проекти заклучно со февруари 2026 година повлечени се средства во износ од 14.080.298 илјади денари, односно 228.947.935 евра. Со ревизијата извршивме анализа на повлекување транши од Буџетот на државата во износ од 7.334.103 илјади денари за 123 проекти што опфаќа 52% од вкупно повлечените средства.

Заклучивме дека активностите на РБСМ во однос на правната рамка и управувањето со средствата од кредитна линија за финансирање на инвестиции и развој на приватни трговски друштва се во согласност во сите материјални аспекти со применетата релевантната законска и подзаконска регулатива, интерни акти и договори.

Структурата на одобрените кредити според големината на субјектите и дејноста што ја вршат е прикажана во табелата подолу.

СТРУКТУРА НА ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ СПОРЕД ГОЛЕМИНА НА СУБЈЕКТИ

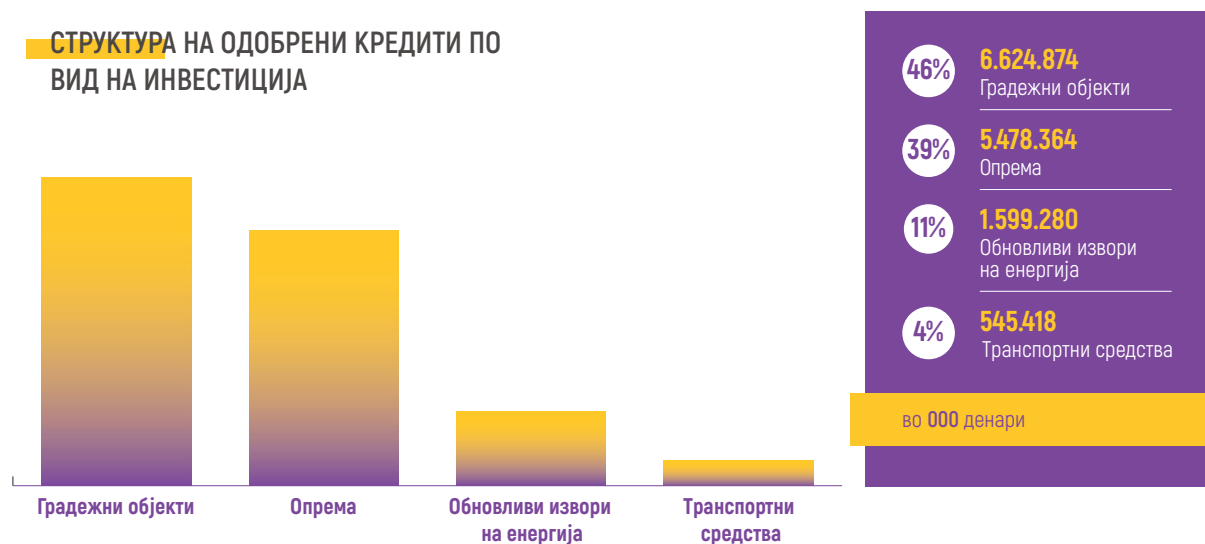
во 000 денари

Големина на субјект	Број на проекти	% учество	Износ на одобрен кредит	% учество
Микро	47	6%	1.364.600	10%
Мал	455	59%	3.565.574	25%
Среден	171	22%	4.606.378	32%
Голем	94	12%	4.720.384	33%
ВКУПНО:	767	100%	14.256.936	100%

Согласно претежната дејност на субјектите на кои им се одобрено кредити 44% се од производствена дејност, 25% се од дејност трговија.

Структурата на одобрени кредити по вид на инвестиција е прикажана во следниот графикон:

СТРУКТУРА НА ОДОБРЕНИ КРЕДИТИ ПО ВИД НА ИНВЕСТИЦИЈА

ФОНД ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

Фондот за иновации и технолошки развој е основан во декември 2013 година, со цел поттикнување на иновациите, преку обезбедување дополнителни извори за финансирање на иновациите, заради потребата да се изгради конкурентна економија заснована на знаење.

Со спроведената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на **Фондот за иновации и технолошки развој за 2024 година**, Државниот завод за ревизија утврди слабости и недоследности кои укажуваат на потреба од подобрување на финансиското управување, зајакнување на контролите и целосно почитување на законската регулатива од страна на субјектот предмет на ревизија односно неговиот правен следбеник бидејќи во месец јуни 2025 година Фондот престанува со работа

Ревизијата утврди слабости во евидентирањето на обврските на ФИТР, при што дел од обврските не се навремено и целосно прикажани во сметководствената евиденција. Иако на 31 декември 2024, година обврските кон добавувачи во земјата се прикажани во износ од **853.964 илјади денари, односно 13.863.000 евра**, со извршениот увид во приложената документација и од спроведените аналитички постапки се **утврдени дополнителни неевидентирани обврски** по различни основи и тоа: договори за дело, евалуација на проекти, надоместоци за управни тела, **во вкупен износ од 9.369 илјади денари, односно 152.094 евра.**

Со ревизијата утврдено е дека **Годишната програма за работа на ФИТР за 2024 година**, со исклучок на мерките и активностите од Столб 1 – Финансиска поддршка на приватниот сектор, **не содржи финансиски показатели за вкупните средства и средствата по одделни мерки, инструменти и активности.** Поради тоа што проектите од Столб 1 во најголем дел се реализираат подолго од една година, **со Програмата не е дадена реална слика за потребните финансиски средства во 2024 година**, ниту е наведено колкав дел од средствата се наменети за тековната година, а колкав за исплата на пренесени обврски од претходни години.

Дополнително, усвоената **Среднорочна програма за работа** за период 2025–2027 година **не содржи** динамика на повици, проекција за исплата на средства кон корисниците, ниту **финансиски показатели по инструменти и по години, што влијае на транспарентноста на работењето и не овозможува** оценка дали управувањето со буџетските средства е во согласност со буџетските начела утврдени со Законот за буџетите и одредбите на Законот за извршување на Буџетот на државата за соодветната година.

Годишната сметка и ревизорските извештаи од надворешна ревизија не се усвоени од страна на управниот одбор и Владата, а не е изготвен и доставен Годишен извештај за доделената државна помош до Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Дополнително, **ФИТР нема воспоставена централизирана база со податоци (софтвер) за доделената финансиска поддршка, преку која ќе се следи спроведувањето на одделни инструменти за финансиска поддршка.** Воедно, **не се преземаат ниту мерки за систематско и сеопфатно следење на постигнатите резултати од поддржаните проекти по нивното завршување, ниту се врши длабинска деловна и финансиска анализа.**

Со извршената ревизија на начинот на спроведувањето на јавните повици утврдено е дека дел од вработените/ангажирани по договор за дело и членови на УО не секогаш потпишуваат изјави за судир на интереси, а **директорот на ФИТР воопшто се нема изјаснето по основ на судир на интереси за јавните повици кои беа предмет на ревизија.**

Во однос на **регистарот на стручни лица** за евалуација на проектите утврдено е дека **не се води на начин утврден со подзаконските акти, при што не се преземени активности за категоризација и оценување на запишаните стручни лица во соодветни секции со цел да се избираат по систем на ротација.** За

спроведените повици во 2024 година, на ревизијата не и беше обезбеден податок за начинот на избор на стручните лица за евалуација на проекти. Во услови на не воспоставен соодветен Регистар, ревизијата утврди дека начинот на избор на стручните лица за евалуација на проектите не се врши во согласност со предвидените подзаконски акти, со што **се создава можност од необјективно постапување при избор на стручните лица за евалуација на проектите.**

Кај реализацијата на договорите за финансиска поддршка од избраниот примерок од 55 проекти утврдено е непочитување на роковите за достава на кварталните извештаи за напредок од страна на корисниците, како и ненавремена реализација на активностите, што е поврзано и со неисплатени средства кон корисниците од страна на ФИТР по одобрени квартални извештаи.

Исто така, утврдено е **ненавремено одобрување на квартални/завршни извештаи за спроведени активности**, а во периодот од декември 2024 година до јуни 2025 година не е извршен мониторинг, поради одолговлекување на постапката за јавна набавка на услуги за управување со проекти (мониторинг), што резултира со доцнење на исплатите кон корисниците и застој на реализацијата на проектите од страна на корисниците.

Врз основа на обезбедените податоци од ФИТР, утврдено е дека со состојба 31.12.2024 година ФИТР има неподмирени обврски за одобрени извештаи кон корисниците во вкупен износ од 349.378 илјади денари, додека неисплатениот износ на задржаните средства од вкупниот буџет на проектот со состојба 31.12.2024 година изнесува 14.070 илјади денари. Една од причините за неподмирените обврски кон корисниците е измената на буџетот на ФИТР, со која средствата на сметката субвенции и трансфери е намалена за 310.000 илјади денари, односно за 32%.

Со одобрената Годишна програма за работа на ФИТР, во текот на 2024 година спроведени се **три јавни конкурси**

за следните инструменти: **кофинансирани грантови за технолошки развој за забрзан економски раст, кофинансирани грантови за новоосновани трговски друштва старт ап и спин оф и кофинансирани грантови за комерцијализација на иновации.**

Согласно Заклучок на Владата од 28.06.2024 година, со препорака за прекин на сите тековни/активни огласи, УО на ФИТР има донесено Одлука со која се запираат сите активности поврзани со јавните конкурси. **До одржувањето на завршниот состанок со одговорното лице на ФИТР, ревизијата не доби сознание за препораки или одлуки на УО и на Владата по основ на овие јавни конкурси, што би имало влијание во понатамошното работење на ФИТР.**

Ревизијата ја **обелодени состојбата со сопственичката/ управувачка структура на корисниците на финансиска поддршка.** Имено, со анализата на портфолиото на финансираните проекти од ФИТР, утврдено е дека исти физички лица се јавуваат како управители и/или сопственици во повеќе правни лица кои добиле средства од ФИТР, често во ист или сличен временски период. Овие лица преку различни фирми аплицираат и добиваат средства за различни проекти, што создава можност за паралелна реализација на повеќе финансирања во рамки на повици што не го ограничуваат ваквиот модел.

Иако не постои законска забрана или експлицитно ограничување за едно лице да учествува како управител/ сопственик во повеќе апликации, истакнуваме дека добрите практики налагаат еднаква распределба на можности, намалување на концентрацијата на средства кај поврзани лица, обезбедување на ефективна реализација на секој индивидуален проект, а трошоците прифатени за кофинансирање мора да бидат реални, неопходни и директно поврзани со проектот и базирани на пазарни цени и независни трансакции. Со ревизија на актите утврдено е дека единствено кај инструментот за комерцијализација на иновации, постои регулаторна клаузула со која не е дозволено аплицирање доколку апликантот веќе има активен проект.

NEW
IDEA

THINK
OUTSIDE THE BOX

Во моменталната правна рамка не постои обврска финансирањето да биде тематски или секторски ограничено и не постојат критериуми за приоритетно финансирање.

Со анализа на портфолиото на корисници на ФИТР утврдено е дека најголем број од проектите кои имаат добиено финансиска поддршка се од

областа на **информатичката технологија (26,91%)** и **инженерска технологија (16,36%)**. Вкупната вредност на финансиската поддршка во овие две области изнесува **40.225.079 евра или 46,78% од вкупно доделените средства од страна на ФИТР.**

РЕАЛИЗАЦИЈА НА ДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Со извршената ревизија утврдени се неправилности во однос на евидентирањето на побарувањата по основ на **ројалти (надоместок кој го добива ФИТР по основ на реализација на проекти за иновации или трансфер на технологии) и оперативна добивка и во начинот на водење на евиденцијата на корисниците по основ на обврските по завршување на проектот и наплатата на ројалти.**

Кај инструментот „Комерцијализација на иновации“ и покрај договорната обврска за уплата на **5% од годишниот приход на корисникот** остварен со продажба на производот/услугата кои се резултат на проектот, ФИТР **нема механизам за потврда на висината на приходот од проектот, бидејќи тој често не се евидентира одвоено од страна на корисниците, ниту се уплаќа на посебна сметка.**

слика: Проект "AIRPORT BRIEFING"

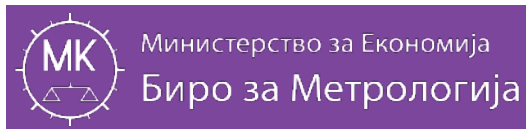
Ревизијата ги обелодени резултатите од извршената анализа на документацијата на избраниот примерок од **десет завршени проекти поддржани од ФИТР**, со цел оценка на исполнетоста на обврските за поврат на финансиската поддршка и успешноста на проектите.

Од извршените проверки, утврдено е дека **само три проекти остваруваат приходи, додека седум не остваруваат приход од реализираните активности.** Вкупното кофинансирање на ФИТР за проектите од примерокот изнесува **1.681.660 евра, од кои 387.804 евра се насочени кон проекти кои остваруваат приходи, а 1.293.856 евра кон проекти кои не остваруваат приходи.**

Со донесувањето на Законот за иновационата дејност, научно-технолошки развој и претприемништво на 29.07.2025 година се формира Агенција за иновации, научно-технолошки развој и претприемништво, како правен наследник на Агенција за претприемништво и Фонд за иновации и технолошки развој, со што престанува да постои Фонд за иновации и технолошки развој.

5.2.13. ЕНЕРГЕТИКА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕНЕРГЕТИКА, РУДАРСТВО И МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ - БИРО ЗА МЕТРОЛОГИЈА

Утврдивме состојби кои упатуваат дека финансиските извештаи за 2024 година не ги прикажуваат реално и објективно ефектите од работењето на Бирото поради тоа што:

- пописот на средствата, побарувањата и обврските е изработен во два дена во февруари 2025 година;
- не е извршено разграничување на средствата кои се вон употреба, дотраени, застарени или им е истечен рокот на важност од оние кои се користат и се функционални;
- не се опфатени средствата кои за потребите на Бирото се набавени во минати периоди од страна на Министерството за економија, бидејќи истите не се предадени на Бирото, по статусната промена од јули 2024 година, кога истото од орган во состав на МЕ станува орган во состав на МЕРМС;
- не се дадени предлози за постапување со неупотребливата опрема;
- побарувањата од купувачите се нереални.

За набавените пломби, жигови, жиг налепници за верификација и записници во вкупен износ од 4.266 илјади денари не е воспоставена сметководствена евиденција иако овие материјали се користат за потврда за извршена верификација на мерни инструменти кои ги спроведува Бирото или друго овластено лице.

Побарувањата од купувачите во износ од 40.549 илјади денари се искажани во помал износ од 11.735 илјади денари за извршените уплатени средства за кои во Бирото:

- не се навремено издадени фактури;
- не е извршено поврзување на уплатите од комитентите со соодветните излезни фактури;
- отежнато поврзување на уплатите за услуги за хомологација на возила од физички лица-сопственици на возилата со издадените фактури кон техничката служба кои ја спроведуваат постапката за хомологација;
- искажани побарувања во 2024 година по издадени фактури во 2023 година.

Во однос на состојбата на внатрешната организација на вработените во Бирото, утврдивме дека внатрешната ревизија не е поставена независно од одделенијата во Бирото, туку истата е предвидена како работно место во рамки на одделението за финансиски прашања.

Поради нефункционалност на одделението за инспекциски надзор, активностите во однос на подготовка на годишна програма и месечни планови за инспекциски надзор, доставување до Владата годишен извештај за реализираниот инспекциски надзор, не се спроведуваат.

Приходите кои ги остварува Бирото во најголем дел се од услуги за верификација на мерни инструменти кои ги дава Бирото или овластено правно лице, избрано на начин уреден во Правилник 1, кој е во примена во наведениот период со одобрение дадено од ресорен министер. Утврдивме состојби кои упатуваат дека приходите се прибираат како воспоставената пракса на постапување без пишани процедури, без дефинирани одговорности на лица надлежни за следење на навременоста на процесите, дел од предметите не се распределуваат навремено, контролата, одобрувањето

на документацијата и изготвувањето на фактурите се врши со задоцнување, што влијае на навремено издавање, евидентирање и наплата по истите, а со тоа и на целосноста на приходите на Бирото. Имено:

- распределбата на предметите не се врши автоматски преку ДМС, односно по одобрување од директорот барањата се распределуваат на вработените. Во текот на 2024 година отворени се 1.539 предмети за услуги за верификација, од кои 132 предмети (9%) до денот на ревизијата сеуште не се распределени за работа, а 168 барања се сторнирани;
- не се утврдени временски рокови за распределба на предметите, за контрола и одобрување на документацијата во одделните фази од постапката верификација. Постои значителна временска разлика помеѓу периодот на извршување на услугата и датумот на издавање на излезната фактура, која надминува повеќе месеци, а во одредени случаи и повеќе години од денот на извршување на услугата;
- фактурите за извршените услуги се генерираат софтверски при што автоматски се доделува број, но не и датум на издавање на фактурата. Датумот се внесува рачно во архива, при издавање на фактурата. Утврдивме дека голем дел од фактурите за услуги за верификација се архивирани и издадени во 2024 година, а се однесуваат на барања за услуги од минати години. Дел од издадените фактури за верификација во 2024 година во вкупен износ од 182.966 илјади денари се по доставени барања за услуги во период од 2018 до 2023 година:
- не се врши периодично усогласување на податоците за генерираните фактури во ДМС со податоците во сметководство за издадени, евидентирани и наплатени фактури;

- овластеното лице за верификација не извршило уплата на пресметаниот износ за последниот квартал од 2023 година во износ од 1.465 илјади денари, не се доставени податоци за извршени услуги во првиот квартал од 2024 година, ниту се уплатени средства од извршени услуги во наведениот период, а не е извршено раздолжување со издадените жиг налепници на овластеното правно лице, по истекот на рокот на овластувањето март 2024 година.

Обелоденуваме за состојби во однос на:

- континуирано именување „вршител должност“ директор на Бирото (почнувајќи од март 2023 година) без спроведување постапка за избор на директор преку јавен оглас;
- за извршената набавка на мобилна лабораторија (возило со опрема) за испитување хемиски вредности и физички константи на јаглеродороди за потребите на Државен пазарен инспекторат за испитување на квалитетот на течните горива особено мазутот и начинот на нивниот увоз и пуштање во промет, за квалитетен надзор на пазарот и контрола на истиот за што во периодот 2019-2021 се потрошени 62.125 илјади денари. Опредметата е сместена во лабораториите на Бирото, а во текот на 2024 година не се вршени анализи поради не доставени барања од ДПИ;
- не воспоставени електронски евиденции за одобрености за тип на производ и за согласности за регистрација издадени од страна на техничката служба и правното лице за технички преглед овластено за постапката за идентификација и оцена на техничката состојба на возилото бидејќи од страна на МВР не е воспоставен Регистар на возила за внес и размена на податоци меѓу надлежните институции.

АД МЕПСО СКОПЈЕ

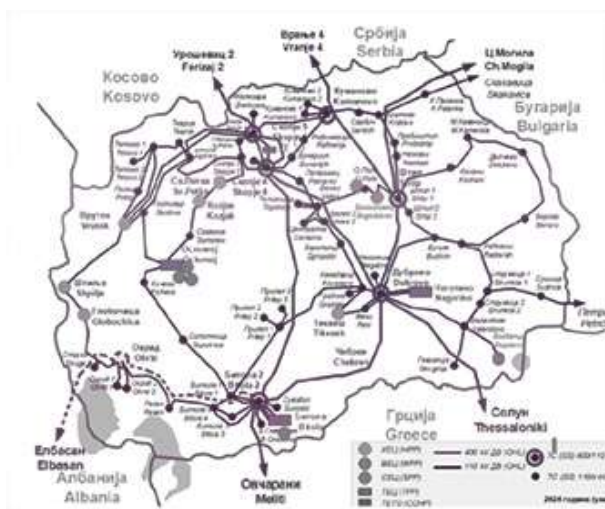
Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Операторот на електропреносниот систем на Република Северна Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост Скопје, за 2024 година (АД МЕПСО Скопје).

АД МЕПСО Скопје е одговорен за управување, одржување, развој и обезбедување на долгорочна стабилност на електропреносната мрежа. Во негова сопственост е електропреносната мрежа што се состои од линиски инфраструктурни објекти (далекуводи, трафостаници, постројки, објекти и средства) што се во функција на вршење на пренос на електрична енергија и управување со електропреносниот систем кој функционира на **400kV и 110kV** напонско ниво.

Со ревизијата утврдиме дека, иако надлежните служби во континуитет преземаат активности за усогласување на работењето на друштвото со позитивните законски акти, утврдени се **слабости во евиденцијата и регулирањето на сопственоста на електропреносната инфраструктура, вклучително и земјиштето**. Дел од имотот нема уреден правен статус, а има и имот за кој нема точна сметководствена евиденција.

Преносната мрежа на АД МЕПСО Скопје интегрира 112 далекуводи, при што за 53 далекуводи запишано е правото на сопственост во Агенцијата за катастар на недвижности, додека за 59 далекуводи друштвото не располага со имотни листови. За овој имот отпочнати се постапки за утврдување на правниот статус, но истите се сложени и долготрајни поради големиот број локации и нерешените имотно-правни односи, а во одредени случаи не може да се утврди основот за стекнување на правото на сопственост.

Постојат нерешени имотно-правни прашања во врска со **33 трафостаниците кои се во заедничка сопственост на АД МЕПСО Скопје и ЕВН Македонија АД**, при што за истите запишано е право на сосопственост само на ЕВН Македонија АД или се во постапка на запишување на права на сопственост/постапка на преземање. Друштвото во повеќе наврати иницирало постапки за решавање на сопственоста на трафостаниците. Во 2025 година формирана е заедничка работна група, која договорилa процесот да се реализира во два фази, преку меѓусебен пренос на право на сосопственост

(соодветен идеален дел) на трафостаниците запишани на име на секое од друштвата, додека за неизложените трафостаници утврдување на фактичката состојба и конечно уредување на сопственичките права продолжува.

Дополнително утврдиме дека со расположливите податоци во воспоставената сметководствена евиденција **на далекуводите и трафостаниците** (евидентирани се по делови, на различни сметки за градежни објекти, постројки и опрема и со неусогласени називи) **не е можно да се потврди нивниот број и вредност. Оваа состојба влијае на висината на тарифата за пренос на електрична енергија, која се утврдува со одлука од страна на РКЕ, а врз основа на сметководствените податоци и финансиски евиденции доставени од страна на АД МЕПСО Скопје.**

Материјалните средства во подготовка не се правилно признати и евидентирани, при што дел од нив се однесуваат на завршени проекти кои не се ставени во употреба (74.176 илјади денари), а за дел не може да се потврди нивната состојба, потреба и оправданост поради недостиг на документација (19.100 илјади денари). Поради ненавремено признавање на овие средства не бил пресметан и признат трошок за амортизација во претходниот и тековниот период, **што влијание и на остварениот финансиски резултат од работењето.**

Исто така, на остварениот резултат од работењето за 2024 година влијае и **не искажаниот трошок по основ на расходувани средства** со сегашна вредност од **16.386**

илјади денари утврдени по попис, како и **непресметаната амортизација** на дел од ново набавените материјални средства и инвестициите со кои се зголемува корисниот век на употреба, капацитетот и функционалноста на средствата во вкупен износ од **16.419 илјади денари**.

Во изминатите тринаесет години АД МЕПСО реализира значајни инвестициски активности за изградба, реконструкција, ревитализација и модернизација на електропреносната мрежа, при што утврдивме дека **степенот на нивна реализација се движи од 9% до 62%**. Кај дел од проектите постои зголемување на вредноста на склучените договори, пролонгирање на рокот за нивната реализација, а два договори кои делумно биле реализирани се раскинати. Кај три проекти има зголемување на вредноста на првично склучените договори, при што најголемото зголемување од 51% (1.481.657 евра) е кај проектот "Ревитализација на 110kV ДВ ТС Скопје 4-ТС Велес" чиј износ по зголемувањето изнесува вкупно 4.393.609 евра, додека најголемото пролонгирањето од пет години и осум месеци е кај проектот "Реконструкција на 110kV Далекувод ТС Битола 1-ТС Прилеп". Истовремено за проектот "Изградба на ДВ 110 kV ТС Валандово - ТС Милетково", иако во јуни 2024 година одобрен е заем од ЕБРД во износ од 26.400.000 евра, сè уште не се започнати активности за изградба, поради што за одобрување на заемот и провизија за неповлечени средства платени се 155.672 евра (22.205 евра во 2024 година). Овие состојби негативно влијаат врз модернизацијата и сигурноста на преносната мрежа и упатуваат на потреба од поефикасно управување со инвестициските проекти.

АД МЕПСО Скопје користи повеќе кредитни линии од меѓународни финансиски институции за финансирање на инвестиции, при што значителен дел од одобрените средства не е повлечен, што резултира со дополнителни трошоци за провизии и камати. Вкупниот износ на одобрени тековни заеми изнесува 102.400.000 евра, од кои 52% или 53.434.992 евра не се повлечени, за што во 2024 година платена е **провизија во износ од 245.629 евра (2.633.953 евра за периодот откако се одобрени заемите, се до крајот на 2025 година)**. Заклучно со 2024 година, за земените заеми, платени се **провизии за одобрување и неповлечени средства, како и камати во вкупен износ од 8.996.052 евра, што претставува 8,8% од вкупниот износ на одобрени заеми**. Ненавременото користење на заемите го зголемува финансискиот товар и ја забавува реализацијата на стратешките проекти за електропреносниот систем.

Побарувањата по дадени заеми на акционерски друштва во државна сопственост изнесуваат 591.990 илјади денари (приближно 9.594.652 евра) и истите се повеќе од 10 пати зголемени во однос на 2020 година. Давањето заеми не е основна дејност на АД МЕПСО Скопје, поради што ваквата практика негативно влијае

врз ликвидноста и финансиската состојба на друштвото и укажува на недоволно ефикасно управување со јавните средства.

Дел од побарувањата на друштвото (12%) се постари од три години, при што најголем дел од нив се побарувања по основ на предизвикан дебаланс од страна на правни лица – трговци на електрична енергија (БОС), како и на побарувања за користење на прекугранични преносни капацитети. За наплата на доспеаните побарувања преземени се мерки преку репрограмирање и извршни постапки, но за одредени предмети кои се од постар датум не беа образложени причините кои довеле до состојба побарувањата да не се наплатат. **Имајќи ја во предвид старосна структура на побарувањата, како и неизвесноста на долготрајните извршни постапки, истакнуваме дека постои неизвесност во однос на нивната наплата.**

Со извршената ревизија утврдивме дека **приходите од основната дејност – пренос на електрична енергија бележат раст**, главно поради повисоките тарифи за пренос, иако количината на пренесена енергија има благ пад. Истовремено, приходите од прекуграничните преносни капацитети значително се зголемуваат, дебалансите во преносната мрежа покажуваат тренд на стабилизирање, а загубите во мрежата се намалуваат, иако трошоците за нивно покривање остануваат под влијание на цените на електричната енергија.

Кај 65% од нововработените лица (45) утврдени се неправилности во однос на исполнувањето на условите од јавниот оглас и актот за систематизација и распределбата на работните места, а кај дел од нив кратко по вработувањето е извршено прераспределување или унапредување.

Дополнително утврдивме исплати на надоместоци и права за членови на Управниот одбор без целосна правна и документарна основа, вклучително и **отпемнини, надоместоци за одвоен живот и регрес за годишен одмор**. Ваквите состојби создаваат можност за нееднакво толкување на договорните одредби и нерационално користење на јавните средства.

Во 2024 година АД МЕПСО Скопје беше цел на сајбер напад кој предизвика привремена недостапност на дел од ИТ системите и податоците, без притоа да биде нарушен преносот на електрична енергија. Настанот укажува на потребата од дополнително зајакнување на сајбер безбедноста преку технички и организациски мерки. Дополнително во извештајот информираме за потребата од санирање на оштетената фасада во 2020 и 2021 година, за чија реконструкција и адаптација во периодот од 2013 до 2018 година биле потрошени 547.058 илјади денари, односно приближно 8.866.400 евра.

НОМАГАС АД СКОПЈЕ

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на АД за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост за 2024 година.

Со ревизијата е утврдено дека најголем дел од инвестициите во тек се однесуваат на изградбата на трите магистрални гасоводи (ЛОТ 1 – 61 km, ЛОТ 2 и ЛОТ 5), чија вкупна вредност изнесува 8.837.849 илјади денари без ДДВ односно приближно 143.239.000 евра. **Иако гасоводите се целосно изградени во периодот 2016–2024 година, тие се уште не се ставени во употреба** поради нерешени имотно-правни односи и пролонгирани постапки за одобрување на измени во текот на градбата. Со измените на Законот за градење од април 2025 година поедноставена е постапката за добивање одобренија за употреба, со што од страна на НОМАГАС АД Скопје во јуни 2025 година склучена е рамковна спогодба за набавка на геодетски услуги и обезбедување законски одобренија за употреба.

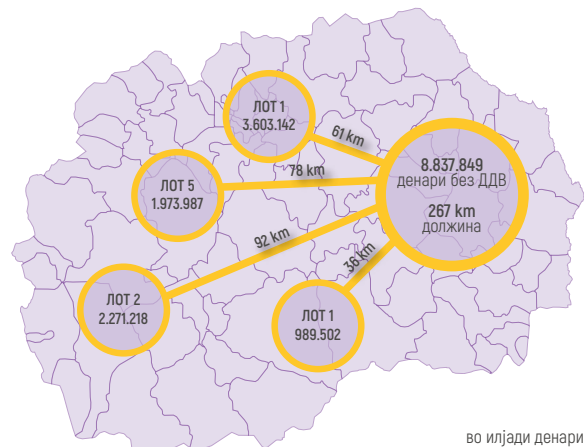
НОМАГАС АД Скопје располага со имотни листови за магистралниот гасовод Деве Баир–Скопје и уште шест инфраструктурни објекти, додека за **78 придружни објекти како блок станици, мерно-регулациони станици и чистачки станици сè уште не е утврден правниот статус.** Иако дел од објектите се изградени уште во периодот 1995–2000 година со уредна документација, тие никогаш не биле запишани во Агенцијата за катастар на недвижности. Поради долгогодишни и сложени постапки за легализација пред надлежните институции, до завршување на ревизијата НОМАГАС АД Скопје нема добиено решенија за ниту една од започнатите 78 постапки.

Се уште **не е воспоставен оператор на системот за дистрибуција на природен гас**, иако во 2019 година била

Со ревизијата утврдиме и други состојби кои се однесуваат на извршениот попис, расходувани средства, пријавената кражба, реализацијата на Годишната инвестициона програма, начинот на финансирање на синдикалните организации при АД МЕПСО Скопје, отчетноста на ангажираните лица преку авторски договори, начинот на доделување спонзорства и донации и други состојби и имаат влијание врз работењето на друштвото.

ВРЕДНОСТ НА ИНВЕСТИЦИИ ВО ИЗГРАДБА НА МАГИСТРАЛНИ ГАСОВОДИ ВО ПЕРИОД 2016 -2024 ГОДИНА

започната постапка за јавно-приватно партнерство. Постапката е поништена со одлука на Владата во август 2024 година, поради што и натаму останува неизвесно определувањето на оператор за дистрибуција на природен гас.

Дополнителна состојба која неповолно може да влијае врз на квалитетот и динамиката на одржувањето, проширувањето и поврзувањето на системот со гасоводните мрежи во соседните држави е што, до крајот на 2024 година НОМАГАС АД Скопје **нема усвоено десетгодишен план за развој на преносната мрежа за периодот 2024–2035 година.**

Со ревизијата утврдиме дека во трговските книги на **НОМАГАС АД Скопје капиталот е евидентиран во износ**

од 58,3 милиони евра, што е за 28,1 милиони евра помалку од неговата проценета вредност. Разликата произлегува од процесот на основање на друштвото во 2022 година, преку спојувањето на двете друштва АД НЕР и АД ГА-МА Скопје. Во процесот на основање на НОМАГАС АД Скопје, меѓу другото донесен е Законот за решавање на долгогодишниот спор помеѓу Владата и АД за промет со нафта и нафтени деривати Скопје, врз основа на кој е извршен откуп на една од двете акции во АД ГА-МА Скопје, со што ова друштво преминало во целосна државна сопственост. Трансакцијата е спроведена врз основа на претходно извршена Проценка од Бирото за судски вештачења со која вкупната вредност на капиталот на АД ГА-МА Скопје бил проценет од 37,4 милиони евра на 65,5 милиони евра. Со образложение дека проценката не била доставена до надлежните лица, истата сметководствено не е евидентирана во трговските книги на АД ГА-МА Скопје.

Утврдивме дека залихите на материјали, ситен инвентар и резервни делови изнесуваат 264.254 илјади денари, при што над 80% од нив потекнуваат пред 2019 година и сè уште не се употребени. Со тоа се доведува во

прашање **оправданоста** на нивната набавка и можноста дел од нив да се **застарени и неупотребливи**. Дел од залихите, во вредност од 98.315 илјади денари, биле наменети за проект за затворање на магистралниот гасоводен прстен во Скопје, кој не бил реализиран поради недоволна координација и дополнителни инфраструктурни пречки. Во 2025 година започнати се активности за реализација на проектот.

Набавени цевки за изградба на дистрибутивна мрежа за пренос на природен гас-прстен Град Скопје

НОМАГАС АД Скопје врши услуга за балансирање т.е. купува или продава гас на берзата за гас во зависност од потребите на корисниците (балансно одговорни страни – БОС) од тоа дали БОС страната направила позитивен или негативен дебаланс.

Со ревизијата е утврдена несоодветна примена на формулата за пресметка на надоместокот за неутралност како и начинот на распределба на надоместокот за неутралност на БОС согласно нивните активности. Имено, формулата предвидена со Методологијата не се применува правилно, поради дилемите кој постојат во однос на вклучување на прогнозираните количини на увоз и извоз на природен гас. НОМАГАС АД Скопје има исплатено надоместок за неутралност во износ од 44.612

илјади денари, за период на порамнување 2023 година на шест БОС, иако согласно податоците добиени од друштвото во 2023 година постојат четири балансни групи претставувани од БОС.

Во ревизорскиот извештај обелоденет е орочениот депозит во деловна банка во износ од 20.000 илјади денари односно 324,000 евра, со минимален приход од камата во износ од 65 илјади денари годишно. Ревизорите утврдија дека **Одборот на директори не**

донел одлука за овие депозити, што не е во согласност со Статутот на друштвото. Дополнително, бидејќи во истиот период друштвото имало неплатени заеми, се доведува во прашање оправданоста на орочувањето и економскиот ефект од депозитот.

НОМАГАС АД Скопје има побарувања по даден краткорочен заем од 75.000 илјади денари на АД Пошта на Северна Македонија, од кој до мај 2025 година се вратени само 2.000 илјади денари, што е околу 2,5% од вкупниот позајмен износ. Според тоа истакнуваме дека, ваквите активности не се дел од основната дејност на друштвото и можат негативно да влијаат врз неговата ликвидност и профитабилност.

Во извештајот нотиравме дека во 2025 година започнати се активности за изградба на интерконективен гасовод со Грција, финансиран со заем и грантови од Европската инвестициска банка. Договорот за заем изнесува 29,9 милиони евра, а инвестицискиот грант 12,4 милиони евра.

Во август 2025 година, друштвото има добиено 6 милиони евра од инвестицискиот грант за финансирање на трошоци за работа, кои веднаш се пренесени на изведувачот со кој во мај 2025 година е склучен договор за изградба. Дополнително, грант за техничка помош од 500 илјади евра и грант за комуникација и видливост се делумно искористени за потребните услуги.

Во извештајот истакнати се состојбите кои произлегуваат од донесениот Закон за претворање на побарувањата на Република Северна Македонија по основ на платени обврски кон странски кредитори во траен влог во друштвото со што се укинува обврската за враќање на средства по основ на заем за изградба на магистралните гасоводи ЛОТ 2 и ЛОТ 5 во вкупен износ од 7.530.960 илјади денари (122.158.600 евра). Во овој дел ги истакнуваме и трошоците за провизија за неповлечени средства од кредитот во висина од 2,47% на годишно нивно во вкупен износ од 412.407 илјади денари кои не требало да се капитализираат.

Констатирани се и други состојби за начинот на евидентирање на нематеријални средства и резервирања, извршениот попис, примената на законот за јавните набавки, слабости во актот за систематизација и актите со кој се уредува начинот на пресметка на платите, распоредената добивка за 2023 година, без претходно одобрени финансиски извештаи и годишна сметка, објекти за деловен и магацински простор кои се изградени а не се користат поради што на друга локација/простор се плаќа непотребно закупнина, направени се трошоци за санација на оштетени гасоводни цевки предизвикани од служби ангажирани од Општина Гази Баба и други состојби.

Превземено од: <https://nomagas.com.mk>

ЈАВНИ НАБАВКИ ВО АД ЕСМ

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на усогласеност на јавните набавки во АД ЕСМ Скопје по кои во 2024 година преземени се обврски и изразивме заклучок дека планирањето, спроведувањето на постапките за доделување на договорите за јавни набавки, како и реализацијата на склучените договори **не се во согласност во сите материјални аспекти со применетата релевантна законска и подзаконска регулатива, планови и договори.**

Исто така со оваа ревизија дадовме оценка за степенот на примена на начелата на кои се темелат јавните набавки при доделување на договори за јавни набавки со кои се обезбедува економично, ефикасно и ефективно користење на јавните средства, конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност, еднаков третман на економските оператори и сразмерност на предметот на набавка, особено во однос на изборот, дефинирањето и примената на условите, барањата и критериумите.

Со ревизијата опфативме постапки за јавни набавки спроведени во текот на 2022, 2023 и 2024 година, по кои во 2024 годината преземени се обврски во вкупен износ од 8.858.194 илјади денари односно 143.569.000 евра. Со ревизијата опфативме вкупно 27 (дваесет и седум) постапки за јавни набавки кои имаат реализација во 2024 година, од кои 2 (две) постапки се спроведени во 2022 година, 19 (деветнаесет) се спроведени во 2023 година и 6 (шест) постапки во годината предмет на ревизија, што претставува **58,42% опфат од вкупно преземените обврски кои подлежат на ЗЈН (5.175.014 илјади денари) во годината предмет на ревизија.** При изборот беа земени во предвид постапките со голема значајност и вредност, постапките од Извештајот на црвени знаменца 2024 година на БЈН, постапки кои се предмет на постапување од други надлежни органи, како и постапки кои се од јавен интерес.

Ревизијата утврди слабости во планирањето на јавните набавки. Имено, Годишниот план за јавни набавки се **изготвува врз основа на податоци од претходно склучени договори, без соодветно истражување на пазарот и користење на дадената законска можност**

за спроведување на технички дијалог, неосновано определување на проценетата вредност и недостаток на аналитички пристап при утврдување на потребите на друштвото. Иако донесено е упатство за начинот на спроведување на набавките, истото не содржи прецизни насоки за утврдување на потребите, количините и проценетата вредност.

Како последица на тоа, во текот на 2024 година биле донесени **19 одлуки** за измени на Годишниот план за јавни набавки, што неповолно влијае на ефикасноста на постапките, планирањето на финансиските средства и роковите, транспарентноста и предвидливоста на истите.

Со ревизијата ги анализиравме и потврдивме дел од состојбите од **„Извештајот за црвени знаменца 2024 година“** издаден од БЈН кои меѓу другото се однесуваат на значителен број постапки со евидентирани измени и дополнувања на огласите и тендерската документација, поништени и обжалени постапки. Истовремено, ги опфативме договорите со шест економски оператори кои претставуваат над 70% од вкупната вредност на склучените договорите во 2024 година и постапки со само една понуда. Овие состојби упатуваат на ограничена конкуренција, слабости во подготовката на документацијата, намалена транспарентност и зголемен ризик од неекономично и неефикасно користење на јавните средства.

Кај дел од поединечните постапки ревизијата утврди одредени неправилности. Особено во постапката со преговарање без објавување оглас за набавка на гасен мотор, за која не беше можно да се потврди оправданоста на повикувањето на крајна итност. Иако за набавката бил исплатен значителен дел од договорната вредност **153.283 илјади денари (2.484.300 евра)**, моторот не бил ставен во функција и подолго време бил складиран без обезбедени предуслови за користење, што упатува на преземање договорни обврски без обезбедени услови за негово инсталирање и оперативно користење.

Конзервација и заштита на гасен мотор во Подружница Енергетика

Адитив со истечен рок во магаџински простор на РЕК Осломеј

Во повеќе постапки утврдивме **слабости во техничките спецификации** и во условите за докажување способност. Техничките спецификации во одделни случаи се поставени на начин што може да упатува на конкретен дизајн, бренд или овластен производител, додека условите за докажување на финансиска способност и техничка и професионална способност, не секогаш се сразмерни со предметот на набавката.

Кај дел од постапките не е спроведена целосна и детална проверка на доказите за исполнување на условите, а кај испорачаните стоки и услуги во одредени случаи недостасува соодветна техничка, атестна и друга веродостојна документација. Утврдивме и случаи на прифаќање на суштински измени на технички карактеристики по извршена испорака, што го доведува во прашање еднаквиот третман на економските оператори и регуларноста на постапките.

Утврдени се набавки на стоки и услуги кои не се користени или не се целосно реализирани, како што е набавката на адитив, за кој се платени средства во вкупен износ од **141.600 илјади денари (2.294.900 евра)** од кој најголемиот дел останал неискористен и му истекол рокот на употреба. Исто така, платени се **106.200 илјади денари (1.721.200 евра)** за активности за дислокација на опрема што не е ставена во употреба. Ваквите состојби претставуваат финансиски загуби на друштвото, нерационално користење на јавни средства, и негативно влијае на извршувањето на дејноста.

Со ревизијата, исто така, утврдивме **слабости при реализацијата на договорите**. Во одделни случаи договорите се менувале со анекси без доволно уверливо образложение, а за одредени услуги не е обезбедена документација со која би се потврдила оправданоста и обемот на извршените активности.

Дополнително, утврдивме дека во 2024 година постои **надминување на законскиот вредносен праг за набавки без спроведување постапка, кое изнесува 81.644 евра**, што укажува на потреба од правилно толкување на одредбите од ЗЈН и воспоставување контрола при набавки под вредносниот праг.

Во извештајот од спроведената ревизија дадовме препораки, чија имплементацијата треба да придонесе кон поголема транспарентност, конкуренција, подобар квалитет на набавките, како и економично, ефикасно и ефективно користење на јавните средства.

ЕФИКАСНОСТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ИЗДАВАЊЕ НА ДОЗВОЛИ ЗА ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА (ОИЕ)

7 ДОСТАПНА И
ЧИСТА ЕНЕРГИЈА

Извршивме ревизија на успешност на тема „Ефикасноста на институциите во процесот на издавање на дозволи за обновливи извори на енергија (ОИЕ)“ и со тоа дадовме придонес за надминување на одредени слабости во воспоставениот систем за издавање на дозволи за изградба на фотонапонски електроцентрали (ФЕЦ), како и насоки за подобрување. Воедно, ја истакнуваме важноста од изградба на ФЕЦ, која претставува значаен придонес кон остварувањето на целите на Националната развојна стратегија во делот на „Зелената трансформација“, преку постепена замена на производството од јаглен со капацитети од ОИЕ.

Темата на ревизија е тесно поврзана со Целта 7 – „Обезбедување пристап до достапна, сигурна, одржлива и модерна енергија за сите“. Имено, оваа цел се однесува на „обезбедување универзален пристап до достапни, сигурни и модерни енергетски услуги, значително зголемување на уделот на ОИЕ во глобалното производство на енергија, подобрување на енергетската ефикасност, почиста технологија при користењето на фосилни горива, поттикнување на инвестициите во енергетската инфраструктура и технологиите за чиста енергија, проширување на инфраструктурата и подобрување на технологијата за обезбедување на модерни и одржливи енергетски услуги до 2030 година“.

Со ревизијата е опфатен периодот од 2022 до 2025 година, при што одредени прашања и настани беа опфатени претходно и последователно до денот на известување за ревизијата, со цел да се даде оценка за воспоставениот систем за издавање на дозволи за изградба на фотонапонски електроцентрали од аспект на законска усогласеност, институционалната координираност, ефикасно и навремено спроведување на процесот од страна на надлежните институции вклучувајќи го и надзорот и мониторингот над истите.

Со спроведената ревизија стекнавме разумно уверување дека во периодот од 2022 до мај 2025 година, воспоставениот систем за издавање на дозволи за изградба на ФЕЦ, **не овозможил целосна законска усогласеност, навремено планирање, координирано институционално постапување, како и ефикасно**

спроведување на дел од постапките при издавање на дозволи за ФЕЦ.

По донесување на новиот Закон за енергетика во мај 2025 година, иако се забележува напредок во планирањето на изградбата на нови капацитети за производство на електрична енергија, обрнуваме внимание на потребата од навремено донесување на подзаконските акти, како и вршење соодветен надзор и мониторинг во начинот на имплементација на законските одредби.

Изградбата на нови енергетски објекти се до мај 2025 година се вршело во отсуство **на Индикативен план за изградба на капацитети за производство на електрична енергија од ОИЕ.**

Со овој план требало да се обезбедат информации за технологиите за производство на електрична енергија, вкупната инсталирана моќност по региони и можноста за приклучок кон електропреносниот и електродистрибутивниот систем. Во такви услови надлежните министерства не можеле да донесат решенија за давање согласност за изградба на ФЕЦ, но и да дадат предлог до Владата за давање согласност за изградба на ФЕЦ на земјиште со инсталирана моќност над 10 MW. Така, одобрената за градење на ФЕЦ се издавале исклучиво врз одредбите од Законот за градење, во кој инвеститорите немале обврска за обезбедување на ваква согласност. Исто така, во тој период не била обезбедена **интероперабилност помеѓу институциите за обезбедување на дел од документите за издавање на овластување** за изградба на нови ФЕЦ со моќност над 10MW, по службена должност, што влијаело врз динамиката во постапката.

Од мај 2025 година начинот на постапката за изградба на ФЕЦ целосно се менува при што е предвидено на државно ниво секоја година да се носи годишен плански документ. Утврдивме дека **Годишниот план за изградба на енергетски објекти за 2026 година навремено е донесен, но во истиот не учествувале сите институции определени со закон, меѓу кои и 74 општини кои имале обврска да донесат општински енергетски планови.** Причина за ваквата состојба е не навремено донесување на подзаконскиот акт во кој што требало да се пропише формата и содржината на

општински енергетски планови и методологијата за нивна изработка. Не е донесен ниту подзаконскиот акт за начинот на исполнување на **критериумите под кои се добива овластување** за изградба на електроенергетски објекти од страна на Министерството за енергетика, рударство и минерални сировини и **не е формирана Комисија за доделување на овластувања** за изградба на енергетски објекти, што создава застој во издавањето на овластувања за изградба на електроенергетски објекти со моќност еднаква или поголема од 1MW.

Се до ноември 2024 година не била јасно дефинирана надлежноста за постапување на институциите во процесот на издавање на одобренија за градење поради системска слабост во Законот за градење, во кој градбите за фотонапонски панели за производство на електрична енергија кои се градат на земјиште биле **издвоени како градби од втора категорија без притоа да се дефинира моќноста на електроцентралата** што е услов за категоризација на градбите (прва или втора категорија на градби).

Одобрени се изградбите на три ФЕЦ на земјиште, со моќност од 19 MW, 174 MW и 337 MW спротивно на позитивните законски прописи, кои истовремено претставуваат градби од државно значење, при што инвеститорот доставил барање и добил одобрение за градење од општината на чија територија е предвидена нивната изградба, наместо од Министерството за транспорт кое е надлежно да постапува за оваа категорија на градби и Владата која треба да

донесе Одлука за овластување за изградба на нови енергетски објекти. Дел од субјектите пак надлежни за електроенергетска, водоводна и канализациона инфраструктура, доставуваат мислења за можноста за приклучок на ФЕЦ во системот само од формален аспект со цел да послужат во постапката за издавање на одобренија за градење. Постои случај каде податокот за моќност на ФЕЦ се разликува во документите издадени од различни органи, како и случај каде што се издадени две одобренија за градење на ФЕЦ врз основа на еден Извод за урбанистички план/проект во кој е определена една градежна парцела. Утврден е и нееднаков третман на инвеститорите во однос на плаќање на надоместокот за уредување на градежно земјиште за ФЕЦ, како и во поглед на дадениот временски рок за дополнување на предметите.

Не била постигната ефикасност на институциите во работењето ниту од аспект на навременост, целосност и следење на реализација на обврските на инвеститорите согласно издадените одобренија за градење на ФЕЦ.

Интересот за изградба на ФЕЦ се зголемува во периодот по настанување на енергетската криза (2021 и 2022 година), при што институциите на централно и локално ниво се соочиле со недостаток од обучен кадар од областа на законската регулатива што го уредува начинот на изградба на енергетските објекти, постапката за издавање одобренија за градба на ФЕЦ, вклучувајќи го и надзорот.

ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЕ ОД ОИЕ ВО ПЕРИОД 2022-2025 Г. (GWh)

	2022	2023	2024	2025
	1.397	1.648	1.416	1.249
	108	164	194	209
	77	298	853	1.174
	51	62	53	35
	163	2.172	2.516	2.667

Целосно отсуствува надзорот над спроведувањето на одредби од Законот за енергетика од страна на општините додека бројот на извршен инспекциски надзори над техничка опрема, вградена и инсталирана во ФЕЦ е незначителен. Делумно или целосно отсуствува и надзор над спроведувањето на обврските на инвеститорите пропишани во издадените одобренија за градење на ФЕЦ од страна на општините кои беа предмет на ревизија.

Не се создадени услови ниту за ефикасен мониторинг врз ФЕЦ поради нецелосен и неусогласен Регистар на електроцентрали, но и поради неуредена категоризација на отпад од опремата од ФЕЦ и складиштата за енергија, како предуслов за негова селекција со цел навремена заштита на животната средина и здравјето на луѓето.

5.2.14. ЗДРАВСТВЕН СИСТЕМ

МОЈ ТЕРМИН - ОПТИМИЗАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ ПРОЦЕСИ И ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Извршивме ИТ ревизија како ревизија на успешност со цел да дадеме одговор на прашањето **„Дали системот „Мој Термин“ придонел за оптимизација на здравствените процеси и подобрување на квалитетот на здравствените услуги?“** Ревизорските активности беа насочени кон ризиците во областа на ИТ управувањето и ИТ операциите.

Управата за електронско здравство (УЕЗ) е воспоставена како посебен правен субјект и орган во состав на Министерството за здравство, надлежен за надградба и развој на интегрираниот здравствен информациски систем, меѓутоа нема ингеренции за спроведување јавни набавки поврзани со системот. Дополнително,

поимот „Мој Термин“ не е интелектуално заштитен од страна на министерството и УЕЗ, туку од економски оператор со кој министерството во континуитет склучува договори за превентивно и адаптивно одржување, што создава ризик од долгорочна зависност.

Во јавните здравствени установи, не е воспоставен централен електронски систем за евиденција на работното време, ниту национален систем за материјално-финансиско и сметководствено работење во јавните здравствени установи.

Управата **нема воспоставено стандарди за сертификација и одобрување на софтверски решенија кои се користат во јавното здравство**, ниту механизми за валидација и контрола на внесените податоци.

Посебни ризици се утврдени во областа на ИТ-безбедноста и заштитата на личните податоци. Во Управата не е назначено лице за ИТ-безбедност, **не се следат лог-записите со што постои целосна зависност од економскиот оператор.**

Новиот дата-центар на Министерството за здравство сè уште не е завршен, а постои иницијатива за користење на резервниот центар за опоравување од катастрофи.

Иако е промовирана функцијата за транспарентност на листите за чекање, истата не ја одразува реалната состојба, поради недостиг на клучни податоци поврзани со датум на упатот и вкупниот број на закажани операции од страна на лекарот. Контролите од страна на министерството во ЈЗУ биле планирани и делумно спроведени само во 2023 година, без континуитет во останатите години.

Дополнително, **не постојат утврдени политики и процедури за пристап до медицинските и личните податоци**, лозинките не се менуваат редовно, а често недостигаат изјави за доверливост и назначени офицери за заштита на лични податоци. Овие состојби создаваат **висок ризик од неовластен пристап и злоупотреба**, што е потврдено и од страна на **Агенцијата за заштита на личните податоци.**

ПРОГРАМИ ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ НА МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА

3 ДОБРО ЗДРАВЈЕ И БЛАГОСОСТОЈБА

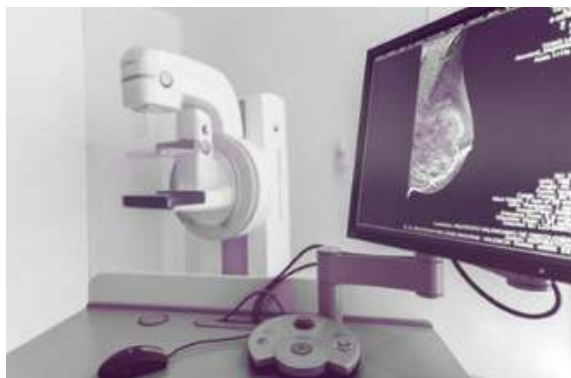
Извршивме ревизија на успешност на тема **„Програми за рана детекција на малигни заболувања“** со цел да се даде одговор на прашањето **„Дали програмите за рана детекција и скрининг обезбедуваат соодветна покриеност на целната популација и квалитетна и навремена дијагностика и резултираат со рано откривање на малигни заболувања на дојка и грло на матка и намалување на mortalitetot?“**

Со ревизијата утврдивме дека и покрај долгогодишното спроведување на програмите и одредениот напредок во нивното планирање и реализација, во услови на ограничени буџетски средства, **скринингот сè уште не обезбедува доволна покриеност на целната популација, ниту навремена дијагностика во обем**

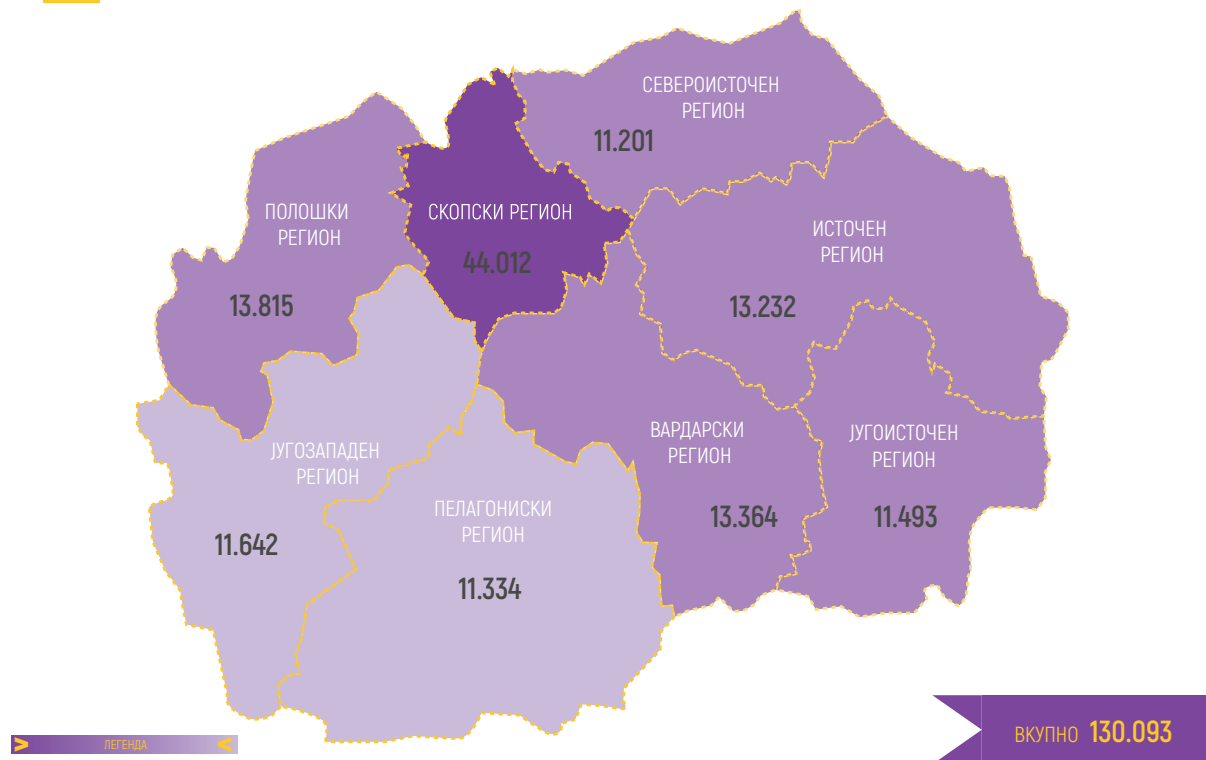
кој би овозможил системско потврдување на нивниот придонес кон раното откривање на малигните заболувања и намалување на mortalitetot.

Со ревизијата беа опфатени активностите поврзани со планирањето и спроведувањето на програмите за скрининг на рак на грло на матка и рак на дојка во период од 2021 година до 2024 година, а одредени прашања и настани се опфатени пред и по овој период.

Скринингот на рак на грло на матка се спроведува по пат на ПАП тестови кај жени на возраст од 21 до 59 години во тригодишен циклус. Во периодот 2022-2024 година од страна на матичните гинеколози се земено вкупно 130.093 примероци за ПАП тест.

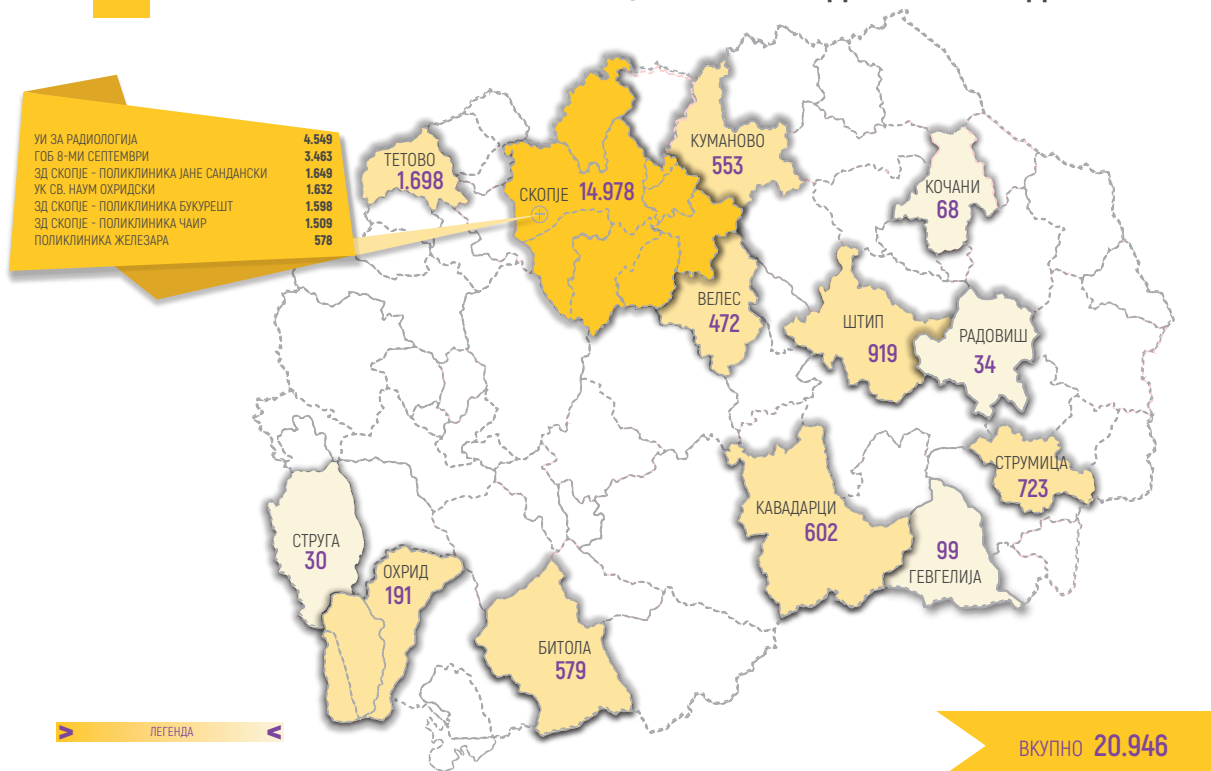
БРОЈ НА ЗЕМЕНИ ПРИМЕРОЦИ ЗА ПАП СКРИНИНГ ВО ПЕРИОД 2021-2024 ГОДИНА

Скринингот на рак на дојка се спроведува по пат на мамографски прегледи на жени на возраст од 40 до 69 години во двегодишен циклус.

Во периодот 2021-2024 година се направени вкупно 20.946 скрининг мамографии.

РЕАЛИЗИРАНИ СКРИНИНГ МАМОГРАФИИ ВО ПЕРИОД 2021-2024 ГОДИНА

Програмите за скрининг се донесуваат на годишна основа, без воспоставена долгорочна стратешка рамка, која би обезбедила стабилност во дефинирањето на целната популација, опфатот и интервалите за скрининг, потребните ресурси и одговорностите на вклучените институции.

Целите и индикаторите за успешност не се утврдени конзистентно и во значителен дел се насочени кон обемот на активности, наместо на ефектите и здравствените исходи.

СПОРЕДБЕН ПРЕГЛЕД НА ЦЕЛНА ПОПУЛАЦИЈА И ИНТЕРВАЛ НА НАЦИОНАЛНИОТ СКРИНИНГ НА РАК НА ГРЛО НА МАТКА И ЕВРОПСКИТЕ ПРЕПОРАКИ

СПОРЕДБЕН ПРЕГЛЕД НА ЦЕЛНА ПОПУЛАЦИЈА И ИНТЕРВАЛ НА НАЦИОНАЛНИОТ СКРИНИНГ НА РАК НА ДОЈКА И ЕВРОПСКИТЕ ПРЕПОРАКИ

Финансиското планирање се врши во рамки на ограничени буџетски средства на годишно ниво, без јасна врска помеѓу ресурсите, планираниот опфат и очекуваните резултати, што ја отежнува оценката на ефективоста на програмите и нивниот придонес кон раното откривање на малигните заболувања.

Скрининг програмите се реализираат континуирано, но со ограничен опфат на целната популација. Кај скринингот на рак на дојка опфатот се движи од **0,8%** до **5,4%**, а кај скринингот на рак на грло на матка од **10,3%** до **15,5%** од целната популација, што е значително под европските препорачани нивоа за организиран популациски скрининг. Со ваков опфат не може да се очекуваат значајни популациски ефекти во раното откривање на болеста.

ЦЕЛНА ПОПУЛАЦИЈА И ОПФАТ НА СКРИНИНГ ЗА РАК НА ГРЛО НА МАТКА ВО ПЕРИОД ОД 2022 ДО 2024

2022

- Популација **36-45** год: **123.978**
- Земени ПАП тестови од матични гинеколози: **12.746**
- Направени ПАП тестови во лаборатории: **8.995**

2023

- Популација **36-45** год: **426.771**
- Земени ПАП тестови од матични гинеколози: **51.814**
- Направени ПАП тестови во лаборатории: **58.462**

2024

- Популација **36-45** год: **422.134**
- Земени ПАП тестови од матични гинеколози: **65.533**
- Направени ПАП тестови во лаборатории: **51.997**

ЦЕЛНА ПОПУЛАЦИЈА, ОПФАТ И ОДЗИВ НА СКРИНИНГ ЗА РАК НА ДОЈКА ВО ПЕРИОД ОД 2021 ДО 2024

Популација **50-59** год: **128.855**
 Поканети жени: **989**
 Снимени жени: **651**
 Понатамошни испитувања: **87**

2021

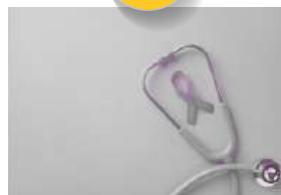
Популација **40-69** год: **385.158**
 Поканети жени: **10.962**
 Снимени жени: **4902**
 Понатамошни испитувања: **1028**

2022

Популација **50-59** год: **129.762**
 Поканети жени: **7.054**
 Снимени жени: **1.615**
 Понатамошни испитувања: **256**

2023

Популација **40-69** год: **382.768**
 Поканети жени: **19.573**
 Снимени жени: **13.778**
 Понатамошни испитувања: **2.144**

2024

За надминување на наведените состојби дадовме препораки насочени кон отстранување на причините за утврдените состојби и создавање услови за спроведување на ефикасен организиран скрининг на рак на грло на матка и на рак на дојка. Како најзначајни се издвојуваат препораките кои се однесуваат на изработка и усвојување на Национална стратегија и воспоставување соодветна нормативна рамка за организиран скрининг, воспоставување стандарден сет на цели и индикатори со јасно утврдени целни вредности и институционална одговорност, спроведување континуирани промотивни и едукативни активности, воспоставување интегриран информациски систем и воспоставување јасни и транспарентни модели на финансиско надоместување.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Со извршената ревизија на регуларност на финансиските извештаи на Фондот во 2024 година, **утврдено е дека дел од состојбите констатирани и во претходните ревизорски извештаи сè уште не се надминати.**

Функционирањето на информацискиот систем на Фондот е ограничено поради недостиг на ИТ човечки ресурси, отсуство на ажурирани и операционализирани ИТ стратегии и политики, делумна функционалност или некористење на одделни апликативни модули и ограничени можности за надградба на ДСГ системот. Дел од процесите сè уште се спроведуваат преку рачни евиденции и пресметки, што влијае врз ефикасноста, следливоста и веродостојноста на податоците.

Контролните активности врз здравствените установи не се доволно воспоставени и спроведени за да обезбедат целосно потврдување на реалноста и објективноста на фактурираните здравствени услуги.

Непостоењето на единствен интегриран систем за поврзување на упатите, лекарските извештаи и пресметките за извршените здравствени услуги создава ризик од пропусти и грешки. Дополнително, контролите не се планираат врз основа на процена на ризик, не е воспоставен целосен електронски систем за планирање и следење на контролите, а недостигот на стручен кадар влијае врз редовноста и опфатот на теренските контроли.

Ревизијата укажа и на слабости во контролите при потврдување на реалноста и објективноста на фактурираните лекови, како и на доцнење во воспоставувањето на системот за електронски рецепт.

Позитивен показател за прифатеноста и додадената вредност на ревизијата е одговорот по Конечниот извештај од директорот на Фондот, во кој изразува конструктивен пристап, ги прифаќа препораките кои се однесуваат на неговите надлежности и најавува активности за нивно спроведување, особено во делот на унапредување на моделите на финансиско надоместување, поврзување на исплатените средства со обемот на извршените услуги и постигнатите резултати, како и зајакнување на системите за следење, известување и контрола на скрининг програмите.

Во делот на јавните набавки од областа на ИТ, не е обезбедена доволна конкуренција, а набавениот модул за странско осигурување не е ставен во функција.

Во постапката за упатување осигурени лица на лекување во странство, за која во 2024 година се реализирани расходи во износ од 455.346 илјади денари, односно 7.380.000 евра, утврдени се повеќе слабости. Побарувањата по основ на дадени аванси за лекување во странство изнесуваат 296.098 илјади денари односно 4.799.000 евра, а значителен дел од нив потекнува од претходни години. Не е воспоставена доволна контрола на медицинската документација и фактурите од странските болници, не се врши навремено утврдување на реалната висина на трошоците по завршеното лекување, а модулот за следење на постапките за лекување во странство не се користи целосно. Исто така, не е воспоставен систем за следење и анализа на успешноста на лекувањето, ниту листа на странски здравствени установи со податоци и критериуми кои би служеле како основа за упатување на осигурениците.

Имотно-правниот статус на дел од градежните објекти и земјиштето кои ги користи Фондот не е целосно уреден, вредноста на недвижниот имот не е целосно утврдена, а дел од средствата не се целосно евидентирани во деловните книги. Дополнително, за имотот стекнат во стечајни постапки не се обезбедени целосни информации за вредноста, запишувањето, користењето и располагањето со истиот, што влијае врз реалноста и веродостојноста на податоците во финансиските извештаи.

Во делот на нагласување на прашања, ревизијата обелоденува дека не се обезбедени целосни информации за побарувањата по основ на неплатен придонес за здравствено осигурување, а наплатата на побарувањата кои настанале до крајот на 2008 година е неизвесна.

Исто така, Фондот учествува во повеќе судски постапки со неизвесен исход, референтните цени на здравствените услуги не се ажурирани подолго време и не ги одразуваат реалните трошоци, а придонесите за задолжително здравствено осигурување за одредени категории осигуреници не се целосно исплатени од надлежните институции.

Како клучно ревизорско прашање е истакнато дека не е обезбедено вистинско купување на здравствени услуги, бидејќи Фондот, наместо да го поврзува финансирањето со видот и обемот на извршените услуги, има законска обврска да обезбеди средства за целосно функционирање на јавните здравствени установи кои не остваруваат соодветен обем на услуги во рамки на договорениот надоместок.

Во делот на останати прашања, ревизијата укажува на потребата од ажурирање на Листата на лекови на товар на Фондот.

ЈАВНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ

Согласно Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2025 година, извршивме ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2024 година во **Универзитетска клиника за торакална хирургија, Институт за јавно здравје, ОБ Прилеп, ЗД Ресен и Институтот за медицина на труд.** Со спроведените ревизии, **утврдени се состојби кои укажуваат на повторливи слабости во финансиското управување, сметководствената и материјалната евиденција, јавните набавки, управувањето со залихите, организацијата на здравствените услуги, наплатата на побарувањата и внатрешните контроли.**

Кај дел од ревидираните ЈЗУ се утврдени неусогласености помеѓу сметководствената и материјалната евиденција на постојаните средства, нецелосно спроведен попис на средствата, обврските, побарувањата и залихите. Овие состојби влијаат врз реалноста и објективноста на финансиските извештаи и ја ограничуваат можноста за целосно следење на средствата со кои располагаат установите.

Значајни слабости се утврдени и во делот на управувањето со залихите и медицинските материјали. Во повеќе установи не е воспоставена целосна евиденција на приемот, издавањето и потрошокот на лекови, реагенси и медицински материјали, ниту е обезбедено следење на потрошокот по пациент, по упат, по здравствен работник или по организациона единица. Ваквата состојба создава ризик од недоволна контрола врз реалната потрошувачка и ја намалува можноста за економично и рационално користење на јавните средства.

Во делот на јавните набавки, утврдена е недоследна примена на Законот за јавните набавки, преземање обврски без спроведена постапка за јавна набавка, недоволно јасно и неутрално дефинирање на техничките спецификации, ограничена конкуренција, како и набавки кои не секогаш се засноваат на реално утврдени потреби на установите. Кај дел од набавките за лабораториски испитувања, реагенси и медицинска опрема е утврден ризик од зависност од затворени системи и ограничен број економски оператори, а кај дел од установите е утврдена и набавка на опрема која не е ставена во употреба или за која не биле обезбедени сите услови за користење.

Утврдени се слабости и во управувањето со обврските и побарувањата. Кај дел од установите обврските се евидентирани и платени ненавремено, селективно и без доволни контроли, а утврдени се и авансни плаќања без приложена фактура или друга соодветна финансиска документација. Истовремено, дел од побарувањата се постари од три години, без преземени соодветни активности за наплата, а кај одредени побарувања недостасуваат целосни податоци за должниците или за основот на нивното настанување, што создава неизвесност во однос на нивната реална наплатливост.

Во делот на готовинското работење, кај дел од установите се утврдени неправилности поврзани со наплата и користење на средства во готовина, неиздавање фискални сметки, неуплаќање на наплатени средства на сметка на установата, исплати преку благајна без соодветна правна и поткрепувачка документација. Ваквите состојби создаваат ризик од нетранспарентно и ненаменско користење на средствата.

Исто така утврдени се и неправилности во организацијата на работното време, ангажирањето лица по договор на дело и исплатата на надоместоци. Во дел од установите исплатите не биле секогаш поткрепени со соодветни докази за извршена работа, а утврдени се и исплати за дежурства, прекувремена работа или други надоместоци без целосно почитување на законските процедури.

Во однос на организацијата и достапноста на здравствените услуги, кај дел од установите се утврдени слабости во обезбедувањето законски задолжителни термини преку системот „Мој термин“, како и несоодветен однос помеѓу редовно закажаните и итните, односно вонредно реализираните здравствени услуги. Овие состојби влијаат врз достапноста на здравствените услуги, еднаквиот третман на пациентите и реалното планирање на капацитетите.

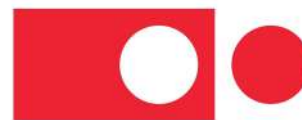
Клучно прашање за ревизијата е дека не е обезбедено вистинско купување на здравствени услуги поради законската обврска на Фондот да обезбеди средства за целосно функционирање на оние ЈЗУ, кои поради повеќе причини не успеваат да остварат соодветен вид и обем на здравствени услуги во висина на договорениот надоместок.

Во делот на Останати прашања ревизијата известува дека се уште не е воспоставен Националниот систем за материјално-финансиско и сметководствено работење.

5.2.15. КУЛТУРА И СПОРТ

АГЕНЦИЈА ЗА ФИЛМ

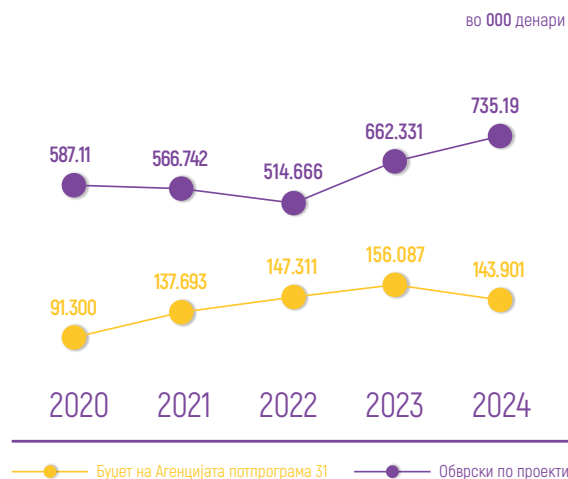

АГЕНЦИЈА ЗА ФИЛМ на Република С. Македонија

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година (финансиска ревизија и ревизија на усогласеност) утврдиме дека состојбите утврдени со Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2021 година како и со ревизорски извештаи од претходен период се повторуваат и утврдените слабости не се надминати. Честата промена на раководната структура влијае на начинот на работењето и остварување на основната цел на Агенцијата за која е формирана.

Агенцијата во континуитет се соочува со недостиг на кадровски капацитети на стручни и обучени човечки ресурси во секторите клучни за дејноста, што исто така влијае на квалитетот на извршувањето на дејноста и работењето на Агенцијата. Овој недостаток го надополнува преку ангажирање на лица по договор на дело без спроведена постапка за исполнетост на условите и квалификациите предвидени за редовно вработените.

Обврските по неисплатени проекти и одобрените средства од Министерството за култура и туризам по склучени договори по основ на доделени проекти за подготовка на долгометражен и краткометражен игран, документарен и анимиран филм и фестивали бележат тренд на континуиран и значителен пораст особено од 2022 година до 2024 година. Соодносот одобрен буџет/обврски по проекти изнесува 1:5, што укажува дека во континуитет се преземаат повеќе обврски од одобриениот буџет.

Значителното зголемување на обврските на Агенцијата ги нарушуваат барањата на Законот за финансиска дисциплина како и начелото на сигурно финансиско управување предвидено со Законот за буџетите и може да доведе до судски постапки и трошоци по основ на камати.

Со извршената ревизија во 2024 година исто така е утврдено и:

- пописот на средствата, побарувањата и обврските не е извршен и не е извршено усогласување на искажаната состојба во деловните книги со фактичката состојба, иако се донесени неколку решенија за негово вршење. Попис на средствата и обврските во Агенцијата не е извршен и неколку години наназад;
- не е подготвена Стратегија за развој на филмската дејност што влијае на понатамошните активности на Агенцијата;
- од страна на одговорните лица до Владата не се доставени шестмесечни извештаи за работењето на Агенцијата што влијае на транспарентноста на работењето и информирање на Владата;
- не е воспоставена евиденција за филмските продуценти, дистрибутерите на филмови, киноприкажувачите во Република Северна Македонија, на филмовите снимени со средства од Буџетот на Република Северна Македонија и за филмовите дистрибуирани и прикажани во кината во Република Северна Македонија;
- извршено е поништување на Конкурсот за финансирање на проекти за подготовка на долгометражен и краткометражен игран, документарен и анимиран филм, без да постои законски основ;
- слабости во постапката на спроведување на конкурсот за филмски проекти и фестивали и отсуство на интерен акт-процедура при

спроведување на постапката по конкурсот поради укинување на правилникот за поддршка на проекти за производство на долгометражен, краткометражен, документарен и анимиран филм;

- не воспоставени целосни и навремени контроли во предметите на филмските проекти и фестивали во делот на исполнувањето на условите од страна на продуцентските куќи пред склучување на договорите во сите фази од реализацијата на договорите како и недостатоци во приложената документација од страна на продуцентските куќи што укажува на несоодветно користење на средствата;
- слабости во поглед на придржувањето на динамиката на реализација и исплата на филмските проекти, периоди непокриени со одлука или заклучок од Управниот одбор за продолжување на рокот за склучување на договори;
- склучен договор за финансирање на проектни активности на здруженија од областа на филмската дејност без законски основ;
- Агенцијата нема организирано и воспоставено единица за внатрешна ревизија согласно законската регулатива која треба да придонесе на унапредување на квалитетот на работењето;

- за наплата на приходите кои се утврдени со закон, се користи стара и не ажурирана Методологија од 2015 година за утврдување на надоместоците;
- донесена е Одлука за определување на надомест за администрирање на филмските проекти доставени по Конкурс која нема законски основ;
- Агенцијата не поседува ажурирана евиденција за правните лица од кои треба да остваруваат приходи од вршењето на основната дејност утврдена со закон;
- не се врши навремена изработка на Решенија за пресметка на надомест од правни лица, утврдени со Законот за филмската дејност;
- не се воспоставени механизми и повремени усогласувања помеѓу службата која ги издава решенијата и сметководствената евиденција и
- продуцентите на кои се доделени средства по конкурси чии филмови се завршени и одржана е премиера не ја доставуваат комплетната документација за докажување на остварената бруто добивката од филмските проекти на која Агенцијата има право во висина од 50% од учеството на Агенцијата во финансирањето на филмот.

НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА АЛБАНСКИ ТЕАТАР - СКОПЈЕ

Националната установа Албански театар – Скопје е основана од Владата на Република Македонија со Одлука за утврдување на мрежата на националните установи од областа на културата заради остварување на националниот интерес во културата*.

Основната дејност на НУ Албански театар е изведувачка уметност која е од национален интерес и опфаќа: подготвување и јавно изведување на драмски дела, подготвување и изработка на опрема за драмски проекти, изнајмување на сценскиот простор, костимите, декорот и друга театарска опрема, превоз на опремата од претставите и други работи согласно Законот за културата.

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Национална установа Албански театар – Скопје за 2024 година на сметката на основен буџет 603 и 631 и сметка на буџет на самофинансирачки активности 787 каде меѓу другото утврдиме состојби кои се однесуваат на:

- слабости во процесот на вршење на попис на средствата и изворите на средства;
- евидентирање на градежни објекти без обезбеден акт за сопственост;
- евидентирани материјални средства во подготовка и покрај обезбедено Одобрение за употреба и дадени препораки за пуштање во употреба на градежниот објект и опремата;
- не воспоставена материјална евиденција за материјалните средства;
- не дефиниран начин на набавки, прием, издавање и задолжување со материјалите и ситниот инвентар;
- слабости во начинот на регистрирање и евидентирање на полното работно време;
- намиравање на обврски по проекти од минати години за кои не се предвидени финансиски средства со тековниот Годишен план за работа;
- неевидентирање на излезните документи во деловникот на националната установа;
- недонесен акт од страна на Управниот одбор за утврдување на висината на цените на билетите.

ПРОСТОРИЈА ЗА КОСТИМИ

Во делот на Нагласување на прашања обелоденети се состојби кои се однесуваат на:

- нерегулиран начин на користење на недвижни и движни ствари односно по основањето на НУ Албански театар – Скопје не е донесен акт на Владата со кој се уредува правото и начинот на користење на недвижните и движните ствари, вклучително и градежното земјиште во државна сопственост;
- функционирање на Управниот одбор без законски утврдениот број на членови;
- внатрешната организација и систематизација на НУ Албански театар односно, непредвидени раководни работни места, недоволен број на работни места по одделенија, несоодветна структура на секторите и неусогласеност помеѓу актите. И покрај тоа, за актите за организација и систематизација се добиени согласности од надлежното министерство.
- начинот на користење на паркинг просторот наменет за публиката на театарот;
- начинот на регулирање на надоместоците за закуп на деловен простор. Имено за наем на салите дефинирани се цени во интервали од 10 до 240 илјади денари во зависност од времетраењето, техничките и организационите потреби за настанот, поради што ревизијата

* Сл. весник бр.84/03 и 13/11

истакнува дека утврдувањето на цената за закуп на деловен простор создава ризик од субјективно постапување при склучување на договорите за закуп;

- судски постапки кои се во тек пред надлежните судови и до денот на ревизијата конечниот исход од истите не е познат, постои неизвесност за идни финансиски импликации врз буџетот на националната установа.

Во делот на внатрешните контроли укажуваме дека не се донесени интерни процедури за значајни процеси во установата, не е систематизирано работно место раководител на единицата за финансиски прашања и не се назначени лица за вршење на ex- ante и ex- post финансиска контрола.

ТУРСКИ ТЕАТАР СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на усогласеност на тема „Јавна набавка за изведба на градежни работи на објектот на Национална установа Турски театар Скопје за термотехнички инсталации, електротехнички инсталации, хидротехнички инсталации и дел градежни и градежно занатски работи – трет пат“ кај НУ Турски театар Скопје, спроведена во 2024 година. **Оваа ревизија на усогласеност е спроведена како ревизија во реално време и како резултат на меѓуинституционална соработка со Министерство за финансии – Биро за јавни набавки.**

Врз основа на извршената ревизија, заклучивме дека начинот и постапката за доделување на договор за јавна набавка за изведба на градежни работи на објектот на Национална установа Турски театар Скопје за термотехнички инсталации, електротехнички инсталации, хидротехнички инсталации и дел градежни и градежно занаетчиските работи – трет пат и негова реализација, не се во согласност во сите материјални аспекти со релевантната законска регулатива, склучените договори и заклучоци на Владата.

Изградбата на нов, модерен објект за Национална установа Турски театар Скопје како мултимедијален културен центар, чија основна функција е обезбедување на секојдневни работни услови и реализација на програмските активности на ансамблот на турската драма е започната во 2014 година и се спроведува по фази. Финансирањето на проектот е со буџетски средства на Национална установа Турски театар Скопје, обезбедени преку Министерството за култура и туризам.

Со ревизијата утврдивме дека театарот сè уште не е целосно изграден, иако се изминати речиси 11 години од денот кога започнале градежните работи. Долгиот период на изградба на театарот се должи на повеќе

фактори кои влијаеле врз пролонгирање на градежните активности и тоа: измени и дополнувања на проектната документација, потреба од значителни финансиски средства, како и одлука неговата реализација да се одвива во повеќе фази за кои се спроведувани посебни постапки за јавна набавка и доделувани договори на избраните економски оператори. **Откако била изградена карабина, проектот во периодот од мај 2017 до септември 2021 година е во застој поради необезбедени финансиски средства за продолжување на активностите.** Поништувањето на две постапки за јавна набавка во 2024 година, дополнително придонеле кон пролонгирање на работите за започнување и реализација на третата фаза за изведба на инсталации и дел градежни работи на објектот.

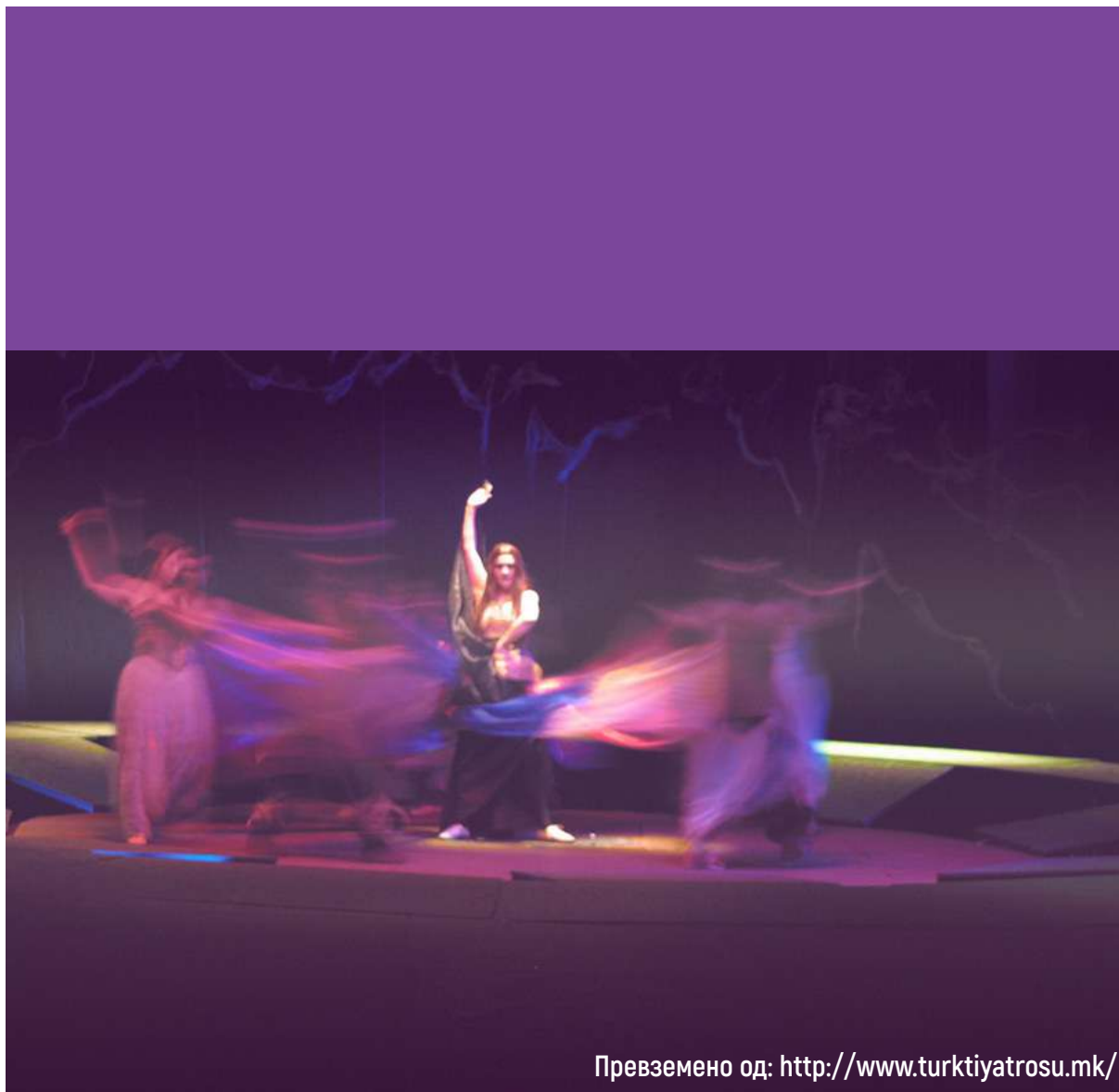
Со извршената ревизија на начинот на спроведувањето на постапката за јавна набавка утврдивме одредени слабости и тоа: како резултат на техничка грешка, податоците за проценетата вредност на јавната набавка внесени во системот на ЕСПН се разликуваат од реалната проценета вредност утврдена во Одлуката за јавна набавка, не се усогласени податоците во објавениот оглас за јавна набавка со податоците во тендерската документација од аспект на потребата за доставување

на банкарска гаранција за квалитетно извршување на договорот и авансно плаќање. Исто така, критериумите за докажување на техничка и професионална способност на економските оператори не се сразмерни со проценетата вредност на набавката и влијаат на ограничување на конкуренцијата.

Во рамки на реализацијата на договорот, утврдивме ненавремено исполнување на финансиските обврски од страна на договорниот орган кон изведувачот и стручниот надзор. Иако Владата дала согласност за преземање на обврски во висина од 120.000 илјади денари за 2025 година, надлежното Министерство согласно склучениот договор и анекси кон договорот неколку пати во текот на годината обезбедило средства во вкупен износ од 87.750 илјади денари. Ова придонело

за одложено подмирување на обврските кон изведувачот, додека обврските кон надзорот во износ од 1.669 илјади денари останале неподмирени. Обезбедените буџетски средства до периодот на известување за ревизијата, не се доволни за тековните и претстојните градежни активности до крајот на годината. Ваквата состојба неповолно влијае врз понатамошното спроведување на договорните обврски, претставува ризик од пролонгирање на роковите за изведба и можност за активирање на правна заштита по договорите.

За утврдените состојби, ревизијата даде препораки за надминување на недостатоците и надлежните органи потребно е да преземат соодветни мерки за нивна целосна имплементација.

Превземено од: <http://www.turktyatrosu.mk/>

5.2.16. ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

ФОНД ЗА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

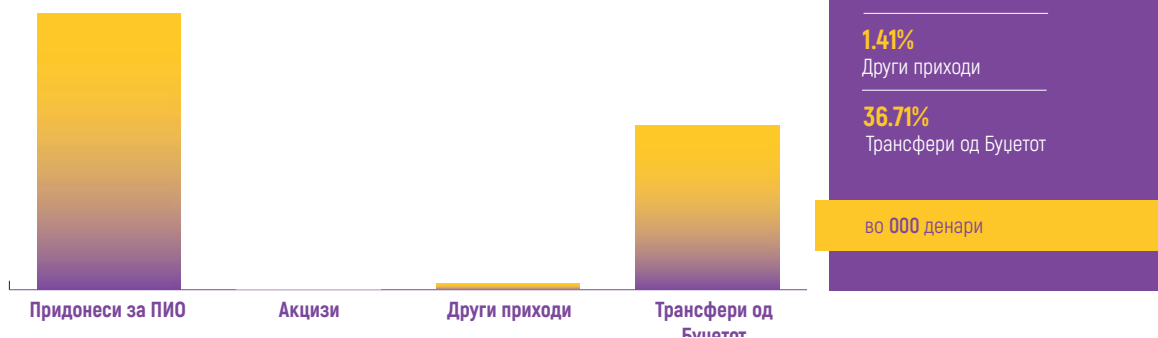

Со извршената ревизија на финансиските извештаи за 2024 година констатиравме дека:

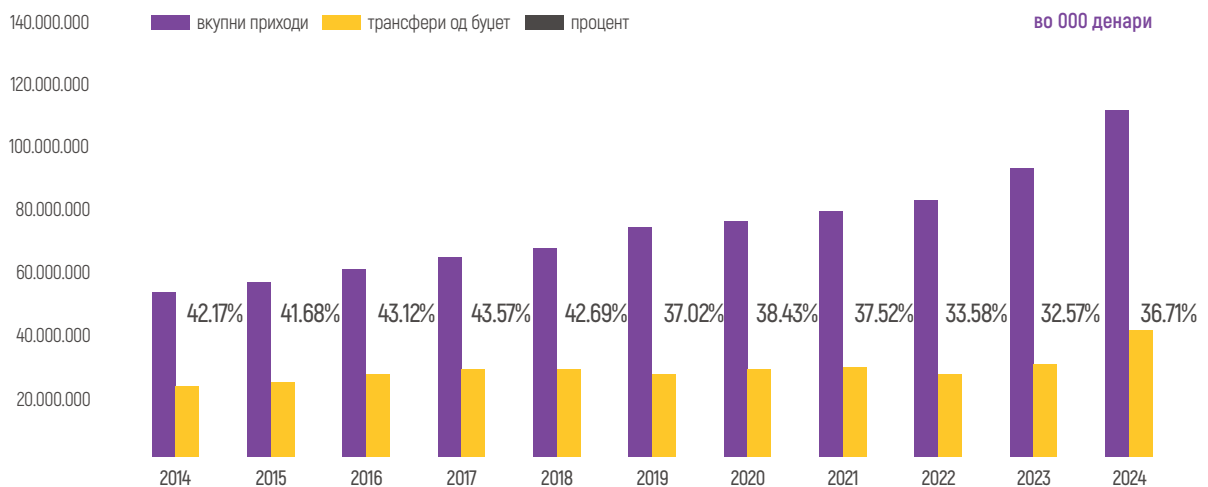
Приходите од наплатен придонес за ПИО* во 2024 година се зголемени за 14% во однос на претходната 2023 година* и изнесуваат 71.435.601 илјади денари и истите учествуваат со 61,74% во вкупно остварените приходи.

Оствареното зголемување на приходите во 2024 година и понатаму не е доволно за покривање на расходите за пензии кои исто така секоја година бележат раст и во 2024 година изнесуваат 90.277.241 илјади денари.

СТРУКТУРА НА ПРИХОДИТЕ ВО ФОНДОТ ОСТВАРЕНИ ВО 2024 ГОДИНА

УЧЕСТВО НА ТРАНСФЕРИРАНИ СРЕДСТВА ОД БУЏЕТОТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ВКУПНИТЕ ПРИХОДИ ОД 2014 ДО 2024 ГОДИНА

* Придонесот за ПИО година изнесува 18,8% од бруто платата за 2024 година;

* Приходите од наплатен придонес за ПИО во 2023 година изнесувале 62.609.652 илјади денари.

Податоците презентирани во графиконот покажува дека процентот на средствата кои се одвојуваат од Буџетот на државата до 2018 година континуирано се зголемува, за да од 2019 година бележи тренд на намалување. Во 2024 година учеството на трансферираните средства од Буџетот на државата учествува со 36,71% и бележи зголемување од 4,14 % во однос на 2023 година.

Во декември 2024 година бројот на осигурениците изнесува 556.294 лица додека бројот на пензионери изнесува 343.048 лица односно соодносот пензионери/осигуреници на крајот од 2024 година изнесува 1:1,63 и истиот бележи намалување во однос на 2023 година кога изнесувал 1:1,70.

Истакната е состојбата за начинот на пресметка и навремената уплата на придонесите за осигурениците во вториот пензиски столб. Иако Фондот ги изготвува пресметките и ги доставува до надлежното министерство во законскиот рок, средствата не се трансферираат навремено, при што во 2024 година доцнењето изнесува во просек околу два месеца. Заклучно со 27.02.2026 година, утврден е долг по основ на нераспределен придонес кој припаѓа на вториот столб и приватните пензиски друштва од 2.592.918 илјади денари.

Утврдиме исто така дека Фондот не врши навремена уплата на придонесите за здравствено осигурување на пензионерите кон Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија (ФЗОРСМ), иако има законска обврска за тоа. Во 2024 и 2025 година исплатите се вршени со задоцнување од неколку месеци, при што до 28.02.2026 година придонесите се исплатуваат со доцнење до осум месеци. Вкупната неисплатена обврска за периодот од јуни 2025 до јануари 2026 година изнесува 8.415.865 илјади денари. Оваа состојба овозможува пензионерите да користат здравствени услуги без навремено уплатени придонеси што од друга страна негативно влијае врз ликвидноста на ФЗОРСМ.

Фондот во континуитет се соочува со недостиг на човечки ресурси на стручен и обучен кадар во секторите клучни за дејноста, подрачните единици, во Секторот за ИТ и во одделението за внатрешна ревизија, што значително влијае на квалитетот на извршувањето на дејноста и работењето на Фондот.

Во делот на административното работење на Фондот утврдени се следните состојби:

- не е извршено евидентирање на движниот и недвижен имот во деловните книги на постојаните средства добиени по основ на стечајни постапки за кои Фондот има сопственост или пренесено право на користење;
- пописот на земјиштето е нецелосно спроведен и не е воспоставена целосна сметководствена евиденција;

- пописот на дел од побарувањата е извршен без утврдување на правниот основ и застареност;
- Фондот не располага со целосни податоци за вкупно наплатените средства од акцизи од Буџетот;
- во начинот на издавање на деловниот простор под закуп утврдиме недоследности кои не се во согласност со законската и подзаконската регулатива;
- слабости во начинот на работење на сметката за уплата и распределба на придонеси при што на крајот на секоја година остануваат парични средства кои не се користат за исплата на пензии односно истите не се распределени за нивната крајна намена;
- слабости во спроведувањето и реализацијата на договорите за јавни набавки;
- недоследности во начинот на доделување и исполнетоста на условите за сместување во становите при домовите за живеење на корисниците на пензија со кои стопанисува Фондот.

За надминување на утврдените состојби дадени се препораки за постапување на надлежните органи.

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

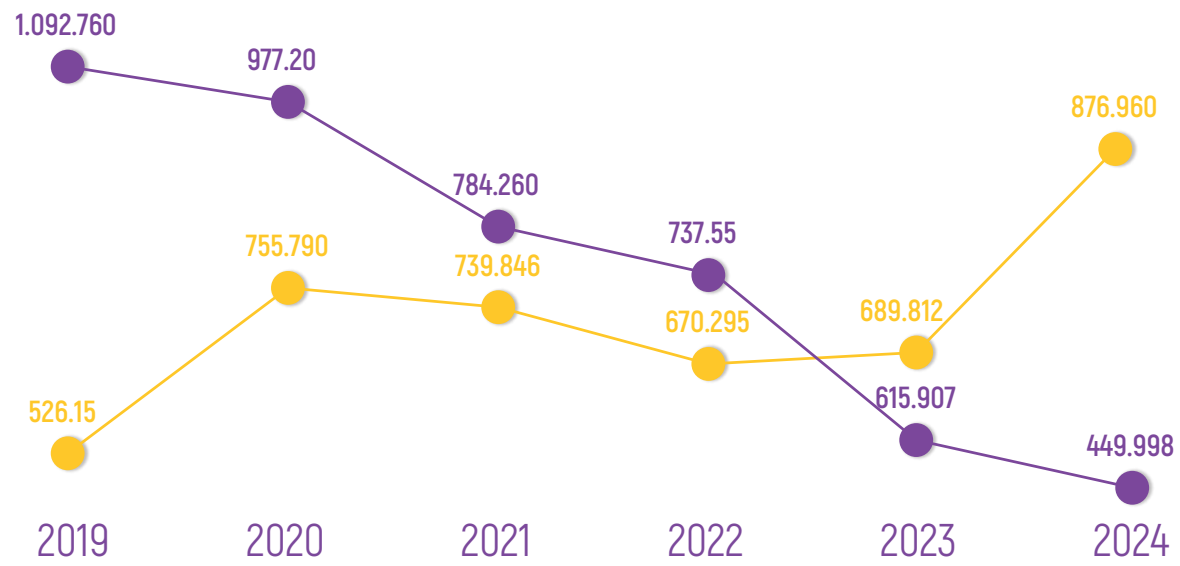
Извршивме ревизија на финансиските извештаи за 2024 година на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија при што констатиравме одредени состојби и тоа како што следува:

Паричен надоместок

За средства за паричен надоместок во случај на невработеност во 2024 година исплатени се средства во вкупен износ од 1.326.958 илјади денари од кои за паричен надоместок 876.960 илјади денари и за материјално обезбедување 449.998 илјади денари,

истите се поголеми за 21.239 илјади денари во однос на 2023 година кога по истиот основ исплатени се средства во износ од 1.305.719 илјади денари. Исплатените средства во 2024 година претставуваат 40,6% од вкупните расходи на АВРСМ за 2024 година, додека во однос на 2023 година учеството на овие расходи во вкупните расходи изнесува 43,7%.

Исплатените средства за паричен надоместок и материјално обезбедување за периодот од 2019-2024 година по основ на стекнато право се презентирани на следниот графички приказ:

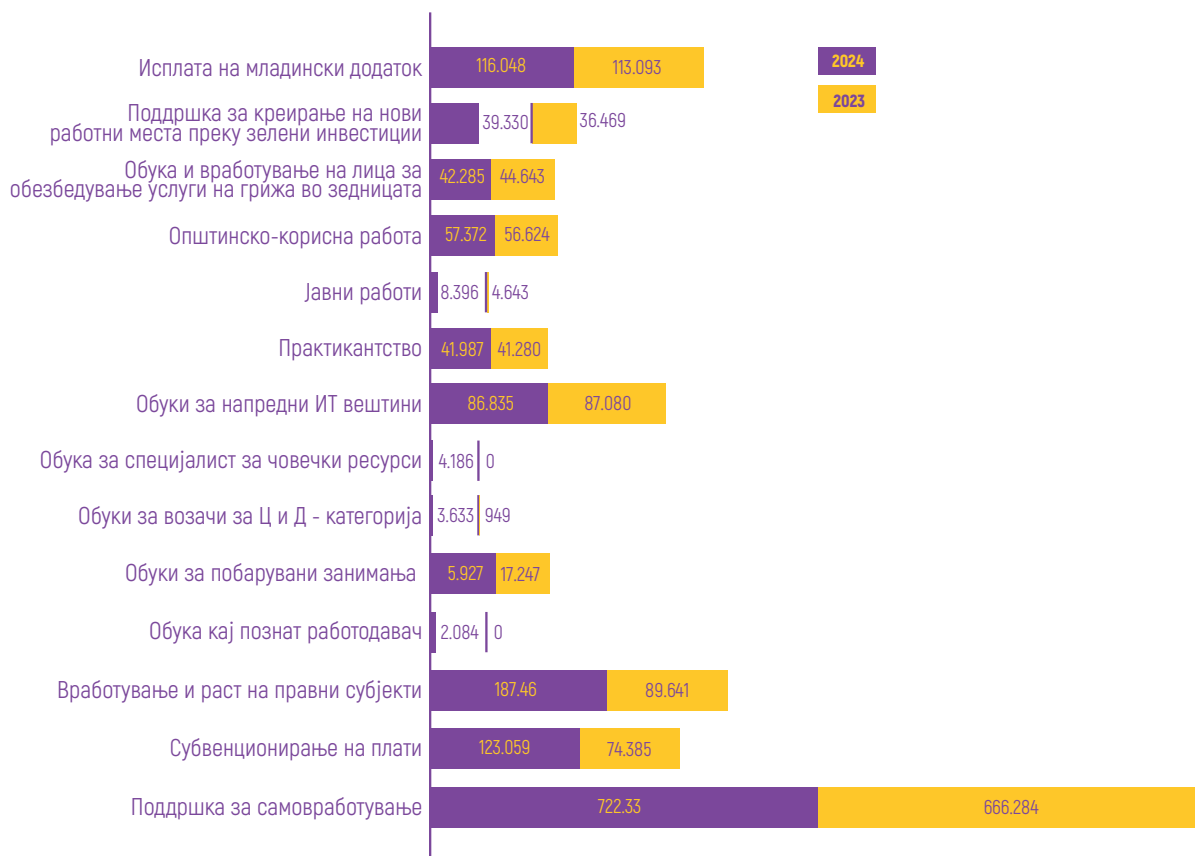

Кај помал дел од анализираниите предмети документацијата е некомплетна, односно се забележува отсуство на дел од барањата документација што се должи на неажурност во работењето кај дел од Центрите за вработување, а дел од документацијата се обезбедува или се изготвува по истекот на законски утврдениот рок што се должи на не воспоставена електронска размена на податоци и поврзаност на евиденциите помеѓу АВРСМ и Фондот за пензиско и инвалидско осигурување со што процесот се пролонгира. Најголем дел од барањата за паричен надоместок кои се одобрени за исплата се однесуваат на вработени на определено време што се должи на нееднаквиот третман на оваа група вработени во однос на вработените на неопределено време за кои одобрувањето на барањата за паричен надоместок е потешко остварливо.

Активни мерки за вработување

За реализација на вкупно 14 програми и мерки за вработување предвидени со Оперативниот план во 2024 година исплатени се вкупно 1.442.207 илјади денари односно зголемување за 16,34% во однос на 2023 кога се исплатени 1.239.596 илјади денари.

Распределбата на расходите по програми и мерки за 2024 во споредба со 2023 година е прикажана со следниот графикон:

Како и во изминатите години и во 2024 година утврдивме дека за дел од планските региони се исплаќа повисок износ на средства во однос на утврдените проценти за учество согласно на Одлука за класификација на планските региони според степенот на развиеноста. Вообичаено, понизок од утврдениот е износот кој е исплатен за планските региони од централниот и

источниот дел на земјата, додека повисок од утврдениот е исплатениот износ кај скопскиот плански регион и планските региони во западниот дел од земјата при што во поедини случаи надминувањето е и четири пати поголемо од утврдената квота со одлуката. Кај мерката **1 - Самовработување**, 62,05% од вкупните расходи се исплатен во 5 градови.

УЧЕСТВО НА ПОЕДИНИ ЦЕНТРИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ВО АКТИВНАТА МЕРКА - САМОВРАБОТУВАЊЕ

Слична е состојбата и кај мерката **2.1 – Субвенционирање** на плати каде што кај 4 Центри за вработување (Скопје, Струга, Тетово и Куманово) отпаѓаат 327 одобрени апликации од вкупно 646, односно 50,6%, како и кај мерката **2.2 – Вработување и раст на правни субјекти** каде во 5 Центри за вработување (Тетово, Скопје, Струга, Куманово и Пробиштип) се одобрени 587 апликации од вкупно 917 или 64,1% додека на останатите 25 центри отпаѓа остатокот од 35,9%. Иако во мај 2024 година Управниот одбор на АВРСМ има усвоено Одлука за начинот на примена на принципот за поттикнување на рамномерен регионален развој – распределба на квоти, број на корисници на активни програми и мерки за вработување по плански региони, со оваа одлука не е адекватно земен во предвид рамномерниот регионален развој како што предвидува законската регулатива.

Утврдиме дека воспоставените контроли во врска со наменското и законското користење на средствата кои се доделени за активните мерки за вработување се недоволни при што најголем дел од записниците се однесуваат на формално извршени контроли со општи и не детални формулации без да се даде подетален опис на опремата која е набавена со субвенционирани средства.

Во текот на 2024 година за мерката **4.1 – Обука за стекнување на вештини од областа на напредни ИТ вештини** исплатен е износ во висина од 85.835 илјади денари при што бројот на кандидати кои успешно го положиле предвидениот испит на крајот на обуката изнесува 25%. Наведената стапка на кандидати кои положиле е исклучително ниска и истата се повторува од година во година што упатува на констатацијата дека дел од кандидатите несериозно се однесуваат кон обуката и недостасува соодветна мотивација за успешно реализација на испитите, што ја прави оваа мерка неефикасна, особено имајќи предвид дека за оваа активност АВРСМ користи значителен износ на јавни средства.

Во делот на Останати прашања истакнуваме прашања поврзани со недоречености во делот на правната рамка која обезбедува услови за остварување на правата од паричен надоместок кои придонесуваат за не воедначена примена во пракса, кои се однесуваат на начинот на пресметка на висината при работа со неполно работно време и на условите за престанок на правото.

СТАРЕЕЊЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Ревизијата е спроведена како дел од меѓународната паралелна ревизија на успешност од повеќе ВРИ координирана од Врховната ревизорска институција на Израел, со учество на Државниот завод за ревизија на Република Северна Македонија и Врховните ревизорски институции на Република Албанија, Чешка, Литванија, Малта, Парагвај, Полска, Португалија и Словачка.

Со ревизијата е опфатен периодот од 2014 до јуни 2024 година, со цел да се даде одговор на прашањето во врска со мерките и активностите кои ги преземаат надлежните институции во Република Северна Македонија околу грижата за старите лица на возраст над 65 години и одржливоста на пензиските фондови во земјата, а поврзано со забрзаното стареење на населението во земјата.

Со спроведената ревизија стекнавме разумно уверување дека иако надлежните институции имаат преземено мерки и активности, не е обезбедена целосна и соодветна грижа за старите лица над 65 години и за управувањето и одржливоста на пензискиот систем во услови на забрзано стареење на населението.

Преземените мерки и активности од надлежните институции не се доволни за одржливост на среден и долг рок, односно не се преземени потребните системски мерки за намалување на брзото демографско стареење на населението и зголемените притисоци врз јавните финансии. Иако пензискиот систем димензиониран во три столба, обезбедува редовна исплата на пензии, неговата фактичка одржливост е нарушена поради неповолните демографски трендови, ниската стапка на придонеси, како и зголемувањата на пензиите кои не се засновани на раст на платите, вработеноста и придонесите.

Инвестициските портфолија на задолжителните пензиски фондови се концентрирани во домашни државни обврзници што го ограничува приносот на пласираните средства поради ефектот на инфлацијата.

Покрај усвојувањето на повеќе стратешки документи, нивната имплементација не е на задоволително ниво. По истекот на Националната стратегија за стари лица во 2020 година, државата нема донесено сеопфатен стратешки документ исклучиво посветен на старата популација. **Услугите за старите лица се ограничени, услугата помош во домот е достапна за помалку од 1% од лицата над 65 години, а воопшто не е воспоставена во 31 општина.** Доминантен дел од грижата и натаму припаѓа на неформалниот сектор и на семејствата.

Демографските проекции за нашата држава се негативни односно учеството на лицата над 65 години ќе се искачи на над 34% до 2055 година, бројот на лица над 80 години ќе се зголеми повеќе од шест пати во однос на состојбата во 2024 година, додека работоспособното население ќе се намали за речиси половина милион лица, што дополнително ќе ги засили притисоците врз јавните финансии.

Како резултат на наведеното потребен е сеопфатен, меѓуресорски ангажман со јасни рокови, финансирање и разграничување на должностите за постапување.

Навремените и координирани структурни реформи би придонеле за намалување на ризиците за да може системот за пензиска и социјална заштита да може соодветно да одговори на забрзаното стареење на населението.

Извештајот од извршената ревизија на Државниот завод за ревизија, кој детално ги анализира состојбите во пензискиот систем, демографските трендови и капацитетите за долготрајна нега на лицата над 65 години покажува дека пензискиот систем во Република Северна Македонија се соочува со предизвици за одржливост, а грижата за старите лица останува недоволно развиена и нефункционална во услови на брзо демографско стареење.

Првиот столб на пензискиот систем кој е организиран на солидарна основа континуирано работи со негативно финансиско салдо. Расходите за пензии ги надминуваат приходите од придонеси, а разликата се покрива со трансфери од Централниот буџет на државата.

Во периодот од 2014 до 2024 година, учеството на буџетските средства во вкупните приходи на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се движи помеѓу 32,6% и 43,6%. Во 2024 година трансферите од Централниот буџет достигнуваат 42.474.000 илјади денари. Проекциите за крајот на 2025 година укажуваат на дополнително зголемување на трансферите, што претставува значителен фискален ризик за државниот буџет.

Усогласувањето на пензиите се врши според Швајцарскиот модел, што овозможува континуиран раст на просечната пензија за анализираниот период 2015–2025 година. Просечната пензија бележи раст за

целиот период и во октомври 2025 достигнува изнесува приближно 27.143 денари.

Портфолијата на задолжителните пензиски друштва (втор столб) се високо концентрирани во државни обврзници, што обезбедува стабилност, но ја ограничува заштитата од инфлација и потенцијалот за повисок реален принос.

Демографските трендови се загрижувачки. Просечната старост на населението е зголемена од 32,3 години во 2000 на 41,8 години во 2024 година. Учеството на лицата над 65 години расте, додека уделот на помладите генерации опаѓа. Главната причина за демографскиот пад не е само нискиот наталитет, туку и емиграцијата на населението. Во последните години се регистрирани драстични намалувања: кај децата во прво одделение во однос на родените 6 години претходно бројот на запишани во основно училиште е понизок за 2.774 ученици, а кај матурантите оваа разлика е повисока и изнесува 34,6% (од 22.585 живородени/14.771 матуранти).

Според проекциите на Државниот завод за статистика, уделот на лицата над 65 години ќе се искачи од 19,1% во 2025 на 32,6% во 2050 и 34,2% во 2055 година. Бројот на лица над 80 години ќе се зголеми од околу 22.000 во 2024 на над 144.000 во 2055 година, додека работоспособното население (15–64 години) ќе се намали за приближно 470.000 лица.

Системот за грижа за стари лица е недоволно развиен. По истекот на Националната стратегија за стари лица во 2020 година, државата веќе седум години нема донесено активен сеопфатен стратешки документ за грижа за лицата над 65 години. Националната развојна стратегија 2024–2044 за прв пат го третира демографското стареење како егзистенцијално прашање. Претходните стратегии кои се поврзани со оваа тема покажуваат системски слабости: преобемни цели, нејасни рокови, отсутни финансиски проценки и неефикасна координација.

Буџетот за социјална заштита од 2019 до 2025 година е зголемен за 68,8%, но растот е главно насочен за исплата на паричните права (надоместок за помош и нега од друго лице, социјална пензија). Надоместокот за нега во 2024 година го користеле над 33.600 лица над 65 години (60,2% од корисниците) и во пракса служи како замена за формален систем на долготрајна нега, главно преку негуватели кои се членови на семејството на лицето кое има потреба од грижа.

Социјалната пензија опфаќа 13.230 корисници, но износот е двојно помал од минималната пензија и не ја намалува сиромаштијата. Формалните услуги за стари лица се ограничени: услугата помош и нега во домот опфаќа околу 3.000 корисници (помалку од 1% од 315.000 лица над 65 години) и не е достапна во 31 општина во земјата. Дневните центри имаат капацитет од само 200 лица, а домовите за стари лица располагаат со 2.378

кревети (7 легла на 1.000 жители над 65 години). Притоа постојат листи на чекање и нерамномерна географска распределеност (претежно во Скопскиот регион) што е уште еден показател за недоволниот капацитет / достапност на овие услуги. Според извршени проекции заклучно со 2024 година околу 63.000 лица над 65 години имаат потреба од долготрајна нега додека до 2050 година овој број ќе порасне на 108.000 лица (за 70%). Поради ова без значително зголемување на капацитетите, товарот ќе падне врз семејствата и неформалниот сектор.

Република Северна Македонија се наоѓа во еден од најбрзите процеси на демографско стареење во Европа. Наведената состојба упатува на итни системски реформи – вклучително зголемување на возраста за пензионирање, прилагодување на стапките на придонеси, ревизија на моделот за усогласување на пензиите, диверзификација на инвестициите во вториот столб, зголемување на капацитетите за услуги кон старите лица и нивна регионална достапност.

ИСПЛАТА НА ПРАВА НА ПАРИЧНА ПОМОШ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Извршивме ревизија на усогласеност на тема „Исплата на права на парична помош од социјална заштита“ кај Министерството за социјална политика, демографија и млади.

Со ревизијата е опфатен периодот од 2022 заклучно со месец јуни 2025 година со цел да се оцени начинот на кој се извршуваат активностите поврзани со остварувањето на правата на парична помош од социјална заштита во Република Северна Македонија и нивната исплата која се реализира преку Министерството за труд и социјална политика односно Министерство за социјална политика, демографија и млади (МСПДМ). Социјалната заштита е дејност од јавен интерес која се остварува преку мерки, активности, програми и политики за заштита од социјални ризици, превенција и надминување на социјалните проблеми кои неповолно се одразуваат врз добросостојбата на граѓаните.

Постапката на остварување на правата од социјална заштита се спроведува преку Јавните установи Центри за социјални работи (ЈУ ЦСР), кои одлучуваат и носат решение за исплата на правата. На територијата на Република Северна Македонија постојат триесет (30) ЈУ ЦСР и шест Служби за парични права од социјална заштита на подрачјето на територијата на Град Скопје. Со ревизијата ги опфативме Меѓуопштинскиот центар за социјални работи (МЦСР) Скопје кој опфаќа шест служби за остварување на права од парична помош и тоа: Карпош, Гази Баба, Кисела Вода, Чаир, Центар, Шуто Оризари, како и пет МЦСР низ државата: Тетово, Куманово, Прилеп, Битола и Штип. Дополнително, опфативме уште 18 ЦСР преку обезбедување документација и податоци за остварени и прекинати права од социјална заштита.

ПРАВА ОД ПАРИЧНА ПОМОШ ОД СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

закон за социјална заштита	закон за социјална сигурност на старите лица	закон за цивилни инвалиди од војната	закон за меѓународна и привремена заштита и закон за социјална заштита
<ul style="list-style-type: none"> - гарантирана минимална помош - надоместок заради попреченост - надоместок за помош и нега од друго лице - надоместок на плата за скратено работно време - додаток за домување - траен надоместок - еднократна парична помош 	<ul style="list-style-type: none"> - социјална сигурност за старите лица 	<ul style="list-style-type: none"> - право на цивилна инвалидна 	<ul style="list-style-type: none"> - право на социјална заштита на лице барател на право на азил, лице со статус на признаен бегалец и лице под супсидијарна заштита.

Анализата на **правната рамка** во социјалната заштита укажува на недоречености и повеќе неусогласености меѓу донесените подзаконски акти и барањата за остварување права во делот на документацијата што треба да се прибавува по службена должност, што создаваат административна недоследност и можност за различна примена во пракса.

Националната програма за развој на социјалната заштита 2022–2032 поставува среднорочна и долгорочна рамка на предвидени активности и мерки во областа на социјалната заштита, но истата бележи ограничена имплементацијата и не е воспоставен предвидениот координативен механизам за нејзино следење и евалуација. Годишните програми и стратешките планови на МСПДМ претежно имаат буџетски карактер, без систематска аналитичка основа, мерливи индикатори и проценка на ефектите, што ја ограничува нивната улога во управување со реформите.

Од вкупно исплатените права од областа на социјалната заштита во форма на парични надоместоци, вклучително и исплатите по основ на здравствена заштита, во текот на 2024 година се **исплатени средства во износ од 10.003.289 илјади денари**, што претставува 15% од вкупните расходи на МСПДМ. Средствата се исплатени за **просечен број од 113.666 корисници на социјални права**. Исплатите во периодот од 2022 до 2024 година бележат тренд на пораст од околу 30%, што укажува на растечки тренд на опфат на средства од буџетот.

И покрај постоечката законска и подзаконска рамка, утврдивме дека МСПДМ и најголем дел од ЦСР немаат донесено внатрешни процедури за уредување на процесот на исплата на правата од социјална заштита, финансиското работење, контролите и постапувањето од поднесување на барањето до исплатата.

Кај **постапките за остварување на правата** утврдивме слабости во однос на некомплетна документација и непочитување на законските критериуми. Дел од правата се остварени без целосно исполнување на условите и без задолжителна документација, а утврдивме и пропусти во спроведувањето на постапката, како што се: неизвршен непосреден увид во домаќинството, недоволно или неспроведено годишно преиспитување на правата, задоцнето донесување решенија и некомплетност на службената евиденција. Овие состојби влијаат на неосновано трошење јавни средства и намалена ефикасност на системот за социјална заштита.

Поради **слабости во системските контроли и размената/преземање на податоци** по службена должност за 2024 година утврдивме **235 корисници кои истовремено, стекнале, односно користеле и права од социјална заштита и пензија, за што неосновано исплатени се 14.536 илјади денари, односно околу 236 илјади евра од кои: 10.763 илјади денари на 190 корисници по основ на гарантирана минимална**

помош, 426 илјади денари по основ на траен надоместок на 5 корисници и 3.347 илјади денари по основ на правото на социјална сигурност на старите лица кај 40 корисници.

Кај **правото на социјалната сигурност за старите лица** утврдивме **11 корисници кои го оствариле правото без исполнување на условот за возрасната граница за што неосновано исплатени се 3.211 илјади денари или 52 илјади евра. Дополнително, кај 12 корисници во интегрираниот информациски систем не се прикажани податоци дека невработеното лице користи паричен надоместок заради** невработеност, поради што не се донесени решенија за престанок или намалување на износот на гарантираната минимална помош за што неосновано **исплатени се средства во износ од 740 илјади денари или 12 илјади евра.**

Дополнително, утврдивме дека ЦСР и Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ) не ја спроведуваат ефикасно законската обврска за изработка и следење на индивидуални планови за активација на невработените корисници на гарантирана минимална помош (ГМП). Плановите се изработуваат во многу мал обем, најчесто рачно наместо електронски, без функционална соработка, координатори и редовни средби меѓу институциите. Поради ограничени човечки ресурси и недоволна координација, не се преземаат доволно активности за работна активација и вклучување на корисниците на ГМП на пазарот на труд, што придонесува за долгорочна зависност од социјална помош и намалена ефикасност на системот.

Утврдивме слабости и **невоедначено постапување во процесот на враќање на неосновано исплатени средства од социјална заштита.** МСПДМ нема донесено јасни упатства и процедури за склучување и следење на спогодбите за враќање на средствата, поради што ЦСР различно ги утврдуваат роковите, бројот и висината на ратите. Најголем дел од ЦСР немаат воспоставено уредна евиденција за побарувањата и наплатата.

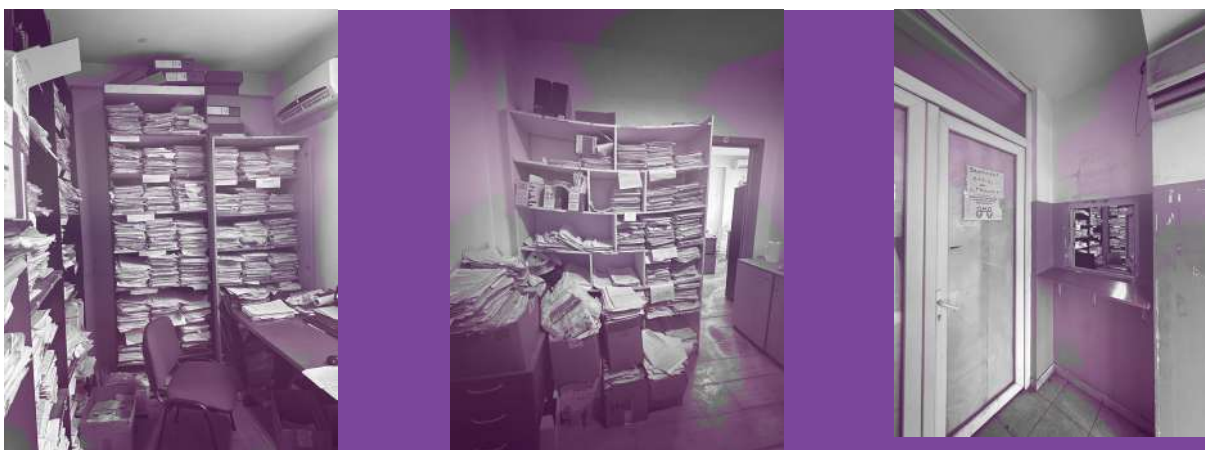
Секторот за социјална заштита при МСПДМ не врши анализа на податоците од ЦСР и не ја реализира во целост својата улога во креирање и следење на социјалните политики, што влијае врз квалитетот и ефикасноста на системот.

Воедно, утврдивме несоодветни услови за чување и заштита на документацијата во службите за парична помош на МЦСР Скопје. Поголем дел од службите се сместени во бараки со лоши услови за работа и несоодветни простории за прием на странки, а документацијата се чува по ходници и канцеларии, во картонски кутии и регистратори, без соодветна заштита. Оваа состојба не е во согласност со Законот за архивско работење и создава ризик од оштетување, губење или уништување на документацијата, како и недостоинствени услови за работа и прием на граѓаните.

УСЛОВИ ЗА РАБОТА ВО ЦЕНТРИТЕ ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА

ЦСР КАРПОШ

ЦСР ШУТО ОРИЗАРИ

ЦСР ГАЗИ БАБА

ЦСР ЧАИР

ЦСР ЦЕНТАР

ЦСР КИСЕЛА ВОДА

Инспекцискиот надзор при МСПДМ не се спроведува врз основа на целосна евиденција на проценката на ризик, не ги опфаќа сите права со редовен надзор, а намалувањето на редовните инспекции за сметка на вонредните создава можност од намалување на неговата ефикасност во откривање и спречување на неправилности.

Во делот на **Нагласување на прашања** известивме за нерамномерна распределба и оптовареност со предмети на кадровските ресурси по ЦСР, како и за покренати постапки пред надлежните органи поради незаконитости и сомнеж за неосновани исплати при остварување на правото на социјална сигурност за стари лица.

ЖЕНИ ЛИДЕРИ - ЖЕНИ ВО ПОЛИТИКАТА, СОБРАНИЕТО, НА РАКОВОДНИ ФУНКЦИИ ВО ОРГАНИ НА ЦЕНТРАЛНА ВЛАСТ

Извршивме ревизија на успешност на тема „Жени лидери - жени во политиката, парламентот, на раководни функции во органи на централна власт“ за да одговориме главното прашање:

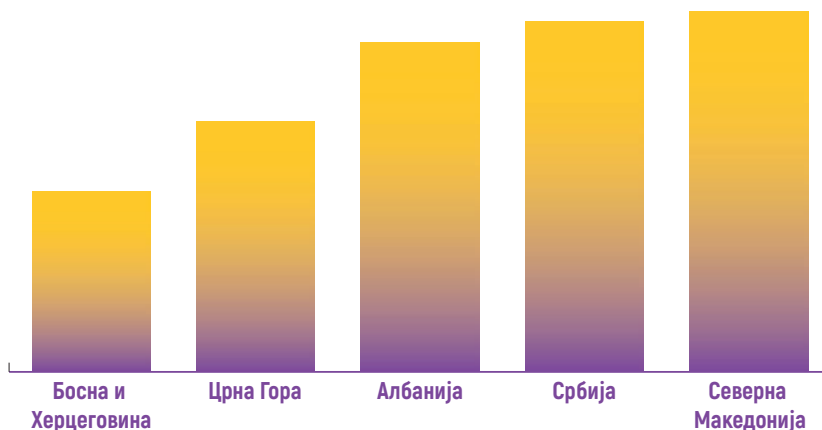
„Дали се воспоставени ефективни политики и мерки за зајакнување на улогата на жените на лидерски позиции и на раководни функции во органите на централна власт?“

Со спроведената ревизија и применетата ревизорска методологија, прибраните ревизорски докази, стекнавме разумно уверување дека не се воспоставени ефективни политики и мерки за зајакнување на улогата на жените на лидерски позиции и на раководни функции во органите на централна власт.

Стратегијата за родова еднаквост поставува јасен приоритет за обезбедување на еднакво учество на жените во донесување одлуки на сите нивоа во политичкиот и јавниот живот, но во неа и во акциските планови за нејзина имплементација не се утврдени конкретни активности кои треба да се преземат во таа насока и јасни индикатори за евалуација.

Функционалноста на Интер-ресорската советодавна и консултативна група треба да се подобри како би се обезбедила соодветна координација во спроведувањето на политиките и мерките за унапредување на жените на раководни функции во државата.

УЧЕСТВО НА ЖЕНИ ВО СОБРАНИЕТО ВО ЗЕМЈИТЕ ОД РЕГИОНОТ КОИ НЕ СЕ ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО 2024 ГОДИНА*

За разлика од застапеноста во Собранието, во Владата, жените се застапени со 15%. Во однос на земјите членки на Европската унија 73% од земјите имаат повисок процент на жени на министерски, а во однос на земјите

Не спроведените обуки од страна на Ресурсниот центар за зајакнување на лидерските способности на жените, како и отсуство на кампањи и мерки од страна на надлежните институции за поттикнување и охрабрување на жените влијаат на нивото на учеството на жените на високи раководни позиции во државата.

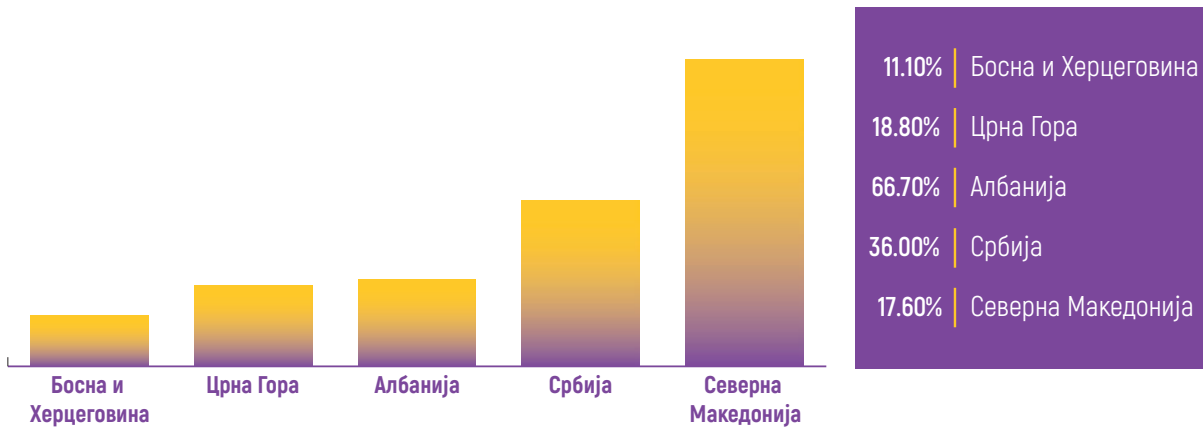
Комисијата за еднакви можности на жените и мажите носи предлози и заклучоци за подобрување на родовата еднаквост, но истите не се обврзувачки поради што голем дел од нив не се имплементирани.

Учеството на жени пратенички во Собранието покажува дека законски утврдениот минимум за обезбедување на родова еднаквост во Собранискиот состав од 40% е исполнет и застапеноста на жените во Собранието, покажува подобри резултати во однос на 83% од земјите членки на Европската унија, додека во однос на земјите од регионот кои не се членки на Европската унија, државата во 2024 година бележи највисок процент на учество на жени во Собранието.

Учество на жени во Собранието во земјите од регионот кои не се членки на Европската унија во 2024 година

* Извор на податоци, Светска банка, 2024 година,

УЧЕСТВО НА ЖЕНИ МИНИСТЕРСКИ МЕСТА ВО ВЛАДА ВО 2022 ГОДИНА*

Исто така утврдивме дека не е донесен Закон за високи раководители. Именувањето на лица на раководни функции во органите на централната власт не е унифициран и се спроведува согласно поединечни закони кои го регулираат работењето на институциите.

Во работните тела, комисији и институции каде раководни лица именува Претседателот на државата, обезбедено е почитување на принципот на родова еднаквост, што не е случај кога Собранието, Владата и дел од ресорните министерства именуваат раководни лица. Дел од лицата на раководни функции се назначени како вршители на должност, без постапка со јавен оглас, што ја намалува транспарентноста во изборот и создава ризик за квалитетот и компетентноста на лицата на кои им се доделени раководни функции.

Отсуствува интегриран систем на евиденција на лица на раководни функции во институциите, поради што не е можно да се обезбедат точни, навремени и унифицирани податоци за нивниот број и половова структура.

Политиките партии го подржуваат принципот на родова еднаквост, ги препознаваат бариерите со кои се соочуваат жените и во свои рамки преземаат активности за професионално унапредување на лидерските способности на жените. Сепак учеството на жените во раководните структури на самите партии не секогаш покажува дека е испочитуван принципот на подеднаква половова застапеност што упатува на потребата да се преземат дополнителни активности со цел поголема политичка поддршка на жените и нивно учество во раководните структури на партијата.

Обезбедувањето на сигурна средина претставува клучен предизвик кој треба да го обезбеди државата, како и регулирање на говорот на омраза на социјалните медиуми, бидејќи негативно влијае врз жените да се одлучат да прифатат раководна функција.

Државата мора да преземе одговорност и да воспостави одржлив систем кој ќе им овозможи на жените сигурна средина и фер третман за вклучување во политиката и на високи државни раководни функции.

* Извор на податоци Светска Банка, 2022 година

5.2.17. ИТ СИСТЕМИ И БЕЗБЕДНОСТ И ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА ИНФОРМАЦИСКА БЕЗБЕДНОСТ НА ИТ СИСТЕМОТ НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Извршивме ревизија на информациски системи како ревизија на успешност во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија на тема „Имплементација на превентивни мерки за информациска безбедност на ИТ системот на ФПИОСМ“ со цел да дадеме одговор на прашањето **“Дали се имплементирани превентивни мерки за информациска безбедност на ИТ системот на ФПИОСМ?”**

Ревизорските активности беа насочени кон ризиците во областа на **ИТ управувањето и ИТ операциите**. Направени се проверки на безбедносните контроли во конфигурацијата, согледани се слабостите на истите и дадени се соодветни насоки за подобрување на безбедноста на конфигурацијата на автентикација во ИТ системот и пристапот до податоците во податочниот сервер.

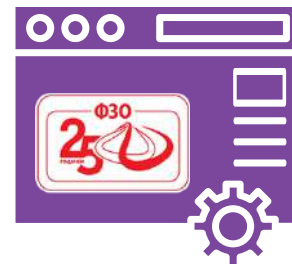
Ревизијата утврди повеќе слабости: отсуство на ИТ стратегија и неспроведени законски задолжителни проценки на ризици, недостаток на ИТ човечки ресурси во Секторот за информатика, каде одделението за

информациска инфраструктура функционира со само 8% пополнетост и без раководна структура, застарена инфраструктура со оперативни системи без поддршка од производителот, работни станици без ажурирана антивирусна заштита и отсуство на повеќефакторска автентикација. Исто така отсуство на соодветна мрежна сегментација, не ажуриран доменски контролер како и не криптирани резервните копии и непостоење на планови за континуитет во бизнисот и обновување по катастрофа.

Со спроведената ревизија и применетата ревизорска методологија, прибраните ревизорски докази, **стекнавме разумно уверување дека имплементацијата на превентивни мерки за информациска безбедност на ИТ системот на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија е со слабости кои го загрозуваат целокупното ниво на ефективна заштита на информациите и ИТ ресурсите со кои се управува со податоците на корисниците чии права се остваруваат преку Фондот.**

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСНИ МЕРКИ И КОНТРОЛИ ВО ИТ СИСТЕМОТ НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Извршивме ревизија на информациски системи како ревизија на успешност во Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија на тема: **„Имплементација на безбедносни мерки и контроли во ИТ системот на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија“** со цел да дадеме одговор на прашањето **“Дали се имплементирани безбедносни мерки и контроли во ИТ системот на Фондот?”**

Ревизорските активности беа насочени кон ризиците во областа на **ИТ управувањето и ИТ операциите**. Во процесот на ревизија направени се проверки на безбедносните контроли во конфигурацијата, согледани се слабостите на истите и дадени се соодветни насоки за подобрување на безбедноста на конфигурацијата на автентикација во ИТ системот и пристапот до податоците во податочниот сервер.

Со извршената ревизија утврдивме состојби кои се однесуваат на:

- отсуство на ИТ стратегија, и не ажурирани и не одобрени политики и процедури за информациска безбедност вклучително и одобрени планови за континуитет и обновување по катастрофа;
- критичен дефицит на човечки ресурси во Одделението за хардвер, системски софтвер и комуникации со само 9% пополнетост и без ниту еден вработен за информациска безбедност;
- употреба на виртуелни сервери со оперативни системи без поддршка од производителот;
- отсуство на распределба на привилегии помеѓу корисничките сметки и повеќе факторска автентикација кај клучни корисници;
- потребата од надградба и реконфигурирање на мрежната инфраструктура и системите за непрекинато напојување.

Со спроведената ревизија и применетата ревизорска методологија, прибраните ревизорски докази, **стекнавме разумно уверување дека имплементацијата на безбедносните мерки и контроли во ИТ системот на Фондот е со слабости кои може да влијаат врз целокупното ниво на ефективна заштита на информациите и ИТ ресурсите.**

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСНИ МЕРКИ И КОНТРОЛИ ВО ИТ СИСТЕМОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Извршивме ИТ ревизија како ревизија на успешност на темата: „Имплементација на безбедносни мерки и контроли во ИТ системот на Агенцијата за вработување“ со цел да дадеме одговор на прашањето „Дали имплементацијата на безбедносните мерки и контроли во ИТ системот на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија е ефективна во обезбедување на соодветна заштита на информациите и ИТ ресурсите?“

Ревизорските активности беа насочени кон ризиците во областа на ИТ управувањето и ИТ операциите. Во процесот на ревизија се со употребија нови ИТ алатки и скрипти, посебно генерирани за информацискиот систем, како и соодветна ревизорска програма, при што направени се проверки на безбедносните контроли во конфигурацијата, согледани се слабостите на истите и дадени се соодветни насоки за подобрување на безбедноста на конфигурацијата на автентикација во ИТ системот и пристапот до податоците во податочниот сервер.

Ревизијата утврди дека Агенцијата **не располага со усвоена ИТ стратегија**, а постојните внатрешни акти и процедури за ИТ безбедност се застарени и неусогласени со важечката законска регулатива. Дополнително, евидентиран е **значителен недостиг на ИТ кадар**, како и отсуство на назначено лице одговорно за информациска безбедност, што го ограничува капацитетот за системско управување со информациската безбедност и ИТ ризиците.

Во делот на управувањето со ИТ ресурсите, ревизијата утврди **ниско ниво на инвестиции во ИТ опрема**, при што системот во неколку наврати функционираше **без формално договорено одржување во вкупно траење од 293 денови, што претставува оперативен и безбедносен ризик**.

Управувањето со личните податоци е недоволно уредено, без централизирана евиденција на пристап и без автоматизирани механизми за архивирање и бришење на податоците по истек на законските рокови.

ПЕРИОД БЕЗ ДОГОВОР ЗА ОДРШУВАЊЕ ВО АНАЛИЗИРАНИОТ ПЕРИОД

За период од
01.01.2021 до 11.02.2026

Вкупно без активен договор
293 дена

Во областа на ИТ операциите, отсуството на формална процедура за управување со привилегии на корисници резултирало со постоење на активни кориснички сметки на **лица на кои им престанал работниот однос** и сметки кои никогаш не биле употребени.

Мрежната инфраструктура не е соодветно сегментирана, а дел од серверите и работните станици користат застарени оперативни системи без **безбедносна поддршка**.

БЕЗБЕДНОСТ

1

ВЕРИФИКАЦИЈА НА ИДЕНТИТЕТ

Потврдување на идентитетот на корисникот

2

ВЕРИФИКАЦИЈА НА УРЕД

Обезбедување безбедност на уредот

3

ПРИСТАП СО НАЈМАЛКУ ПРИВИЛЕГИИ

Ограничување на пристапот до ресурси

Резервните копии се изработуваат без енкрипција, **не постои план за континуитет на бизнисот и обновување после катастрофа (BCP/DRP)**, а процесите за поврат на податоци не се тестираат редовно. Физичката безбедност на серверската просторија не ги исполнува минималните безбедносни стандарди.

Со спроведената ревизија и применетата ревизорска методологија, прибраните ревизорски докази, **стекнавме разумно уверување дека имплементацијата на безбедносните мерки и контроли во ИТ системот на Агенцијата за вработување е со слабости кои го загрозуваат целокупното ниво на ефективна заштита на информациите и ИТ ресурсите.**

МИНИСТЕРСТВО ЗА ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЈА

Министерството за информатичко општество и администрација од јуни 2024 година продолжува да работи како Министерство за дигитална трансформација и како Министерство за јавна администрација, со надлежности утврдени со Законот за организација и работа на органите на државна управа како правни наследници на ова министерство. Министерството за дигитална трансформација го задржува единствениот даночен број на Министерството за информатичко општество и администрација.

Како централно владино тело за дигитален развој, Министерството за дигитална трансформација е одговорно за развојот и промоцијата на информатичкото општество, технолошкиот развој и технолошката култура.

Извршивме ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Министерство за дигитална трансформација, на сметката на основен буџет (637) за 2024 година, и ги утврдивме следните состојби:

- поради неизвршеното усогласување на сметководствената со фактичката состојба на основните средства и неспроведениот Делбен биланс со Министерството за јавна администрација, во Билансот на состојба на Министерството за дигитална трансформација на ден 31.12.2024 година, содржани се сите основни средства на МИОА како и ново набавените материјални и нематеријални средства од страна на Министерството за дигитална трансформација, која состојба до денот од известување од спроведената ревизија не е променета;
- сметководствената евиденција на Министерството ја води стручната служба на СОЗР и при тоа воспоставена е пракса обврските да не се евидентираат во периодот на нивното настанување. Ваквото постапување влијае за нереално прикажување на обврските спрема добавувачите во земјата, кои во Билансот на состојба на ден 31.12.2024 година се искажани во износ од 14.475 илјади денари. Имено, во 2024 година евидентирани се фактури за извршени набавки на стоки и услуги во 2023 година во вкупен износ од 11.279 илјади денари, а во 2025 година евидентирани се обврски кои се преземени во 2023 и 2024 година во вкупен износ од 6.276 илјади денари. Истакнуваме дека кон крајот на 2025 година во Министерството воспоставено е софтверско решение за евидентирање на обврските спрема добавувачите поврзано со СОЗР и се врши усогласување на обврските;
- од страна на одговорните лица не се преземени активности за годишно осигурување од пожар и природни непогоди, поплава, кражба и расипување на недвижноста и опремата со која располага Министерството, што влијае врз безбедноста и заштитата на имотот и не дава можност за покривање на евентуална штета на имотот и стварите од страна на осигурителните компании што може да предизвика дополнителни расходи за буџетот на Министерството.
- одделението за внатрешна ревизија не е кадровски екипирано и не се извршени ревизии во 2024 години, со што е оневозможено исполнување на основната задача на внатрешната ревизија да придонесе за зголемување на вредноста и подобрување на работењето на субјектот, применувајќи систематски, дисциплиниран пристап за процена и подобрување на ефикасноста во процесите на управување со ризикот, контролата и управувањето.
- без спроведена постапка за јавна набавка исплатени се средства за набавка на стоки и услуги во вкупен износ од 3.032 илјади денари

поради што не е обезбедено почитување на начелата од Законот за јавните набавки кои се однесуваат на потребата од обезбедување на конкуренција меѓу економските оператори, еднаков третман и недискриминација, транспарентност и интегритет во процесот на доделување на јавни набавки како и рационално и ефикасно искористување на средствата во постапките за доделување на договори за јавни набавки.

Во делот на нагласување на прашања истакнуваме за:

- Структурата на направените расходи на Министерството од средствата обезбедени од Буџетот на државата, кои во 2024 година изнесуваат 1.953.197 илјади денари.

Најголем дел од расходите или **83%** се однесуваат на трансфер на средства преку буџетот на Министерството за финансирање на радиодифузната дејност, со што го зголемуваат буџетот и не даваат реална слика за неговите реални расходи.

Имено согласно Закон за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, средствата за финансирање на радиодифузната дејност, за работењето и развојот на МРТ, Јавното претпријатие Македонска радиодифузија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги се обезбедуваат од Буџетот на државата, во висина од 1% од реализираните даночни приходи утврдени во последната донесена завршна сметка на Буџетот на Република Северна Македонија. Средствата кои се одобруваат во буџетот на Министерството не се во висина на законски утврдените, поради што од страна на ЈП Македонска радио телевизија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги кон МИОА се поднесени тужби за исплата на законски утврдениот износ. Со цел избегнување на судски трошоци и камати од судски спорови, Министерството за дигитална трансформација склучило вонсудски спогодби со Јавното радиодифузно претпријатие Македонска радио телевизија и Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

- кадровската екипираност на Министерството. Имено од систематизираните работни места, 43% се непополнети и при тоа не се пополнети раководни места во 4 сектори од предвидените 10, додека во 6 одделенија не е пополнето ниту едно работно место.

- континуитетот во спроведувањето на проекти од областа на ИКТ со кои се обезбедува развој на безбедна, достапна и одржлива дигитална инфраструктура како основа за дигитална трансформација, забрзана циркулација на информациите меѓу органите на управата и креирање и водење на централна база на податоци, се со цел да се зголеми административната ефикасност и да се намалат бирократските постапки за граѓаните и бизнисите.

5.2.18. ОДНОСИ МЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДНОСИ ПОМЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ

Република Северна Македонија
Министерство за
односи меѓу заедниците

Со извршената ревизија на финансиските извештаи на Министерството за 2024 година констатиравме повеќе состојби кои се однесуваат на:

- слабости во финансиското управување, исплата на платите, јавните набавки, пописот на средствата, реализација на Програмата за финансирање на активностите на здруженијата и фондациите за 2023 година.
- Пописот на средствата и обврските не е целосно спроведен:
 - 28% од вкупните основни средства со сегашна вредност од 1.565 илјади денари, не се пронајдени при спроведување на годишниот попис на основни средства;
 - 30 преносни компјутери не се пронајдени со пописот поради не издавање реверси за задолжување на вработените со опремата која им е доделена на користење;
 - за 7 моторни возила не се води сметководствена и материјална евиденција;
 - за побарувањата од вработените во износ од 2.102 илјади денари кои потекнуваат од минати години (2012-2020 година), МОЗ не располага со документација кое лице должи и во кој износ.

За дел од наведените состојби, по промена на раководството во текот на 2024 година преземени се активности за нивно надминување, а за дел постапуваат и други надлежни органи.

Со Програмата за финансирање на активностите на здруженијата и фондациите за 2023 година предвидена е поддршка на здруженија и фондации за реализација на активности за афирмација на заедниците. Кон 33 здруженија и фондации исплатени се средства во износ од 19.800 илјади денари, односно 320.900 евра, при што утврдивме дека:

- Владата ја донела Програмата во октомври 2023 година со задоцнување од 10 месеци, а не во рок од 30 дена по донесување на Буџетот („буџетот за 2023 година е донесен на 27.12.2022 година“)
- следењето на спроведените активности од здруженијата е обврска на одделението за соработка со здруженија и фондации, кое во периодот на реализација на програмата, нема вработни лица (со систематизацијата се предвидени 9);
- Комисијата за распределба на финансиски средства, не обезбедила документација за извршеното бодирање на апликациите од страна на секој член на комисијата за 138 поднесени апликации опфатени со Предлог ранг листата;
- Со Извештајот за користење на распределените средства и за постигнатите резултати утврдено е дека од вкупно 33 здруженија и фондации, 17 од нив треба да извршат поврат на средствата во Буџетот на државата во износ од 1.225 илјади денари, поради не доставени докази за трошење на средствата. До денот на ревизијата 14 здруженија вратиле средства во износ од 361 илјада денари, со две здруженија се води постапка за медијација за враќање на средствата во износ 264 илјади денари, додека за едно здружение е поведена судска постапка за поврат на средства во износ од 600 илјади денари.

За исплата на плати и надоместоци за 244 вработени во Министерството, исплатени се 165.010 илјади денари од кои за 150 вработени по Потпрограмата К5 -Соодветна и правична застапеност на заедниците и преведувачи или за 61% од вработените исплатата на плата се врши без да се обезбеди доказ за присутност на работа и за полно работно време и покрај воспоставената електронска евиденција на работното време за вработените.

Со Законот за преземање на административни службеници вработени преку Потпрограма К5 во Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците, предвидено е Министерството по преземање на вработените, да донесе измена на актот за систематизација на работните места со цел усогласување со потребите на Министерството. Иако актите за внатрешна организација и систематизација на Министерството, во период од нивно донесување во 2019 година па се до 2025 година изменети се шест пати, со добиени согласности, усогласување не е направено. Заклучно со 31.12.2024 година од предвидените 2.556 работни места пополнети се 244 работни места односно пополнетост од 10% што влијае на реалното утврдување на потребните капацитети на Министерството.

Во однос на усогласеноста во спроведувањето на јавните набавки и реализацијата на договорите утврдивме дека:

- 516 илјади денари се потрошени за набавка на нафтени деривати, а поради не воспоставени контроли, гориво користеле возила кои не се во сопственост на Министерството или за кои

нема податок за регистарски броеви, како и набавка на течен нафтен гас кој не е предвиден со договорот.

- за сервисирање на возилата со дел од фактурите набавени се делови кои не се предвидени со листата во тендерската документација, а за дел од ставките фактурирани се цени кои се неколку пати повисоки од прифатената понуда.

Во делот на Нагласување на прашања обелоденивме за пролонгирање на процесот на преземање на вработените лица од Министерството согласно Законот за преземање на административни службеници вработени преку К-5 програма поради што 43 вработени сеуште не се преземани во други институции.

Во однос на внатрешните контроли Министерството нема спроведено сертифициран систем за менаџмент со квалитет согласно стандардот ИСО 9001 а внатрешна ревизија е нефункционална.

ЈАВНИ НАБАВКИ ВО МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДНОСИ МЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ ВО 2023 ГОДИНА

Со ревизијата на усогласеност на тема „Јавни набавки во Министерството за односи меѓу заедниците“ во 2023 година“ опфативме 18 постапки за јавни набавки спроведени во 2023 година чија договорна вредност изнесува 34.642 илјади денари без вклучен ДДВ, (97% од вредноста на сите склучени договори во 2023 година) кои се реализирани во 2023 и 2024 година.

Заклучивме дека активностите на Министерството за односи меѓу заедниците во однос на планирањето, спроведувањето на постапките за доделување на договорите за јавни набавки во 2023 година како и нивната реализација не се во согласност со важечката законска и подзаконска регулатива, планови и договори.

Планирањето на јавните набавки се врши без акт/ процедура за уредување на обврските, постапките и одговорностите на лицата вклучени во процесот на планирање и спроведување на јавните набавки, а проценката на вредноста на набавките се врши врз основа на вредностите на склучените договори во минати години, без да се земат во предвид реално

потрошените средства по конкретен договор и промените на условите на пазарот. Како резултат на ова 9 договори се реализирани помалку од 50%, а еден договор воопшто не е реализиран.

При **реализацијата на договорите** за одбележување на настани од важност на заедниците и тоа, годишнина од потпишување на Охридскиот рамковен договор – 13 август, планирани 6.000 илјади денари и склучени два договори (делива набавка) и денот на албанската азбука - 22 ноември, планирани 3.600 илјади денари, склучен еден договор, констатиравме повеќе состојби кои се однесуваат на:

* Правен следбеник на Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците.

- трите договори се склучени со ист економски оператор во рамки на планираните износи;
- во тендерската документација во делот од техничката спецификација, не се дефинирани потребните количини за набавка на одделен вид стока или услуги (понудата е по единица мерка);
- Владата нема донесено Програма за одбележување на годишнината на рамковниот договор за 2023 година заради наменска распределба на средствата;
- за услугите за изнајмување сала за концерти и уметнички настани, хотелско сместување, ресторански услуги, кетеринг, изнајмување на опрема и слично за двата настани, исплатени се 5.293 илјади денари без да биде побарана или доставена дополнителна документација како доказ дека услугите се извршени и соодветни за планираните учесници во настаните;
- за набавените материјали за двата настани не се доставени дополнителни докази (испратници, приемници) дека истите се испорачани во Министерството, ниту пак постои запис за прием/издавање во неговата сметководствена евиденција;
- иако е предвидено со договорите, не е назначено лице за координација и надзор над извршувањето на услугите предмет на јавните набавки и за следење на вредносното исполнување на договорот.

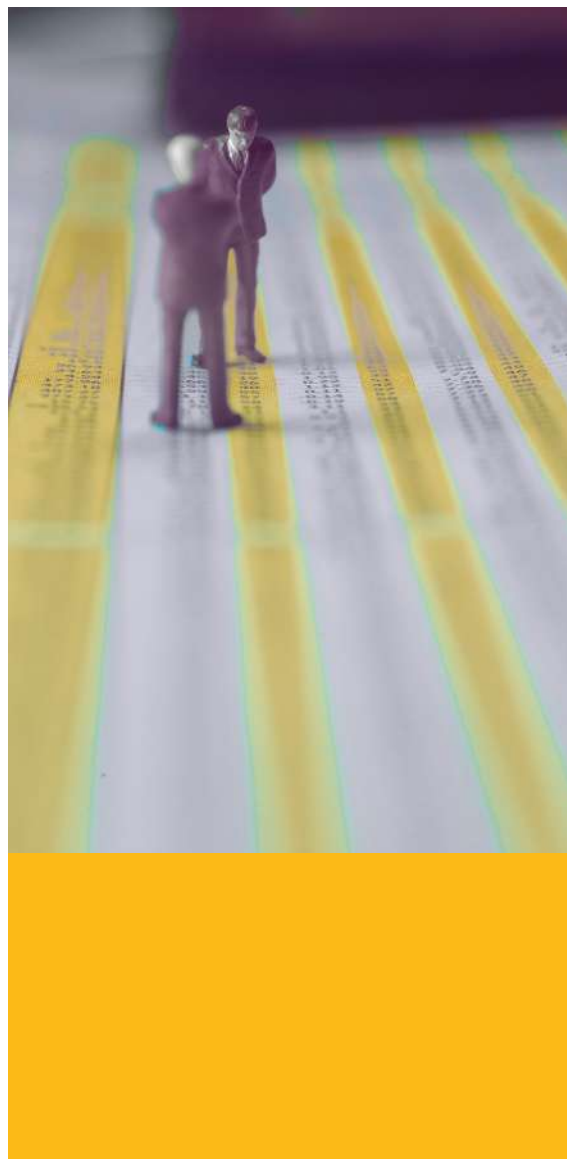
Исто така во однос на реализација на другите договори утврдивме состојби кои не се во согласност со законските акти и тоа:

- за набавената информатичка опрема во износ од 999 илјади денари понудата е прифатена иако единствениот понудувач не обезбедил технички карактеристики и перформанси за секој дел од опремата поединечно и нема записник за извршен квалитативен и квантитативен прием како потврда дека испорачаната опрема е согласно бараните технички карактеристики;
- кон фактурите за набавка на услуги за одржување на систем за ладење и греење и канцелариски материјали за кои се потрошени 1.070 илјади денари не се обезбедени работни налози, односно не е воспоставена материјална

евиденција/влез и излез како доказ дека услугите, односно материјалите се набавени;

- најголеми корисници на услуги за перење на возила обезбедени со договор со вредност од 354 илјади се возила кои не се во сопственост на Министерството;
- од вкупно 29 ставки средства за хигиена и дезинфекција предвидени со договор со вредност од 413 илјади денари набавувани се само 5 ставки со највисока цена.

Министерството не преземало активности за навремено објавување на склучените и реализирани договори на ЕСЈН.

5.2.19. ИГРИ НА СРЕКА

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРИРЕДУВАЊЕ ИГРИ НА СРЕКА

ДРЖАВНА ЛОТАРИЈА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на **АД за приредување игри на среќа Државна лотарија на Република Северна Македонија**, за 2024 година, при што утврдивме повеќе значајни состојби.

Во 2024 година, друштвото остварило дневен пазар од 46.039 илјади денари (746.970 евра) од продажба на лотариски и електронски игри на среќа на 10 сопствени продажни места, но средствата **не биле редовно уплаќани на своја платежна сметка во деловна банка на друштвото** согласно законските рокови (секојдневно или најдоцна до следниот работен ден). Во текот на годината биле извршени само две уплати на „дневен пазар“, и тоа со префрлање готовина меѓу сметки на друштвото, а не од реално остварениот промет. Дополнително, **не се водела уредна благајничка евиденција и документација**, што оневозможило соодветно следење и контрола на готовинскиот промет. Исто така, во друштвото **не биле воспоставени соодветни внатрешни контроли**, недостасувало јасно разграничување на надлежностите меѓу вработените, како и ефикасно следење и контрола на трансакциите при продажба, евидентирање и уплата на дневниот промет. Иако со актот за систематизација на друштвото предвидени и пополнети се работни места за благајник и шеф на сметководство, најголем дел од активностите поврзани со готовинско работење и сметководствено евидентирање ги извршувало едно лице – директорот на Секторот за финансии и сметководство. Од друга страна **нефункционирањето на внатрешната ревизија** овозможило неоткривање на неправилности, што укажува на слабо финансиско управување и сомнеж за можна злоупотреба на средства.

Истовремено со ревизијата утврдивме дека директорот на Секторот за финансии и сметководство директно **исплаќал аванси за мали добивки** на дел од деловните соработници (околу 320 правни лица со договор за соработка) во износ од 13.971 илјади денари, **без да го користи пропишаниот начин на исплата** преку Мастер дилер*. **За поголем дел од овие трансакции, во износ од**

13.054 илјади денари, доставени се неуредни и невалидни документи или воопшто не се доставени документи, поради што постои несигурност и нелогичност во однос на вистинитоста на евидентираните настани.

Констатиравме дека документацијата за евидентираните готовински одливи од 36.465 илјади денари и приливи од 7.897 илјади денари, по основ на дадени и вратени аванси за исплата на мали добивки, **е спорна и неверодостојна, а изјавите обезбедени од вработените лица дека не примиле ниту вратиле аванси упатуваат на сомнеж за нерегуларности, можна злоупотреба на парични средства и незаконско работење со благајната и платежните сметки.**

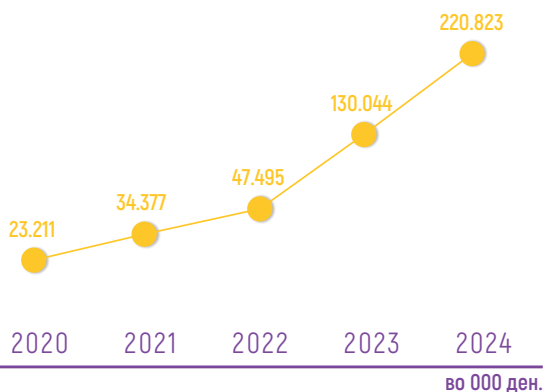
Со анализа на трговските книги на друштвото и податоците од централниот оп-line систем за извршените уплати и исплати од продажба на лотариски игри на среќа, како и податоците од оп-line платформата со играчки содржини за приредување интернет игри на среќа, утврдени се **нереални и неоправдани сметководствени трансакции по повеќе основи, во вкупен износ од 122.490 илјади денари (1.987.377 евра), што упатува на сомнеж за злоупотреба на јавни средства.**

Утврдивме **неправилности при доделување добивки во предмети** (станови, автомобили и електрични скутери), меѓу кои невоспоставена сметководствена евиденција, предвремена набавка пред одобрување на правилата од страна на Министерството за финансии и неевидентирани трошоци за набавка на предмети од кои 35.395 илјади денари во 2024 и 37.424 илјади денари за 2023 година, како и неевидентирани обврски од 23.264 илјади денари.

Во текот на 2024 година во Државна лотарија евидентирани се **трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми во износ од 220.823 илјади денари, односно 3.582.811 евра.** Во периодот од 2020 до 2024 година, овие трошоци бележат континуиран раст, **односно во годината предмет на ревизија истите се 10 пати поголеми споредено со 2020 година.**

* Правно лице со кое друштвото има склучено договор меѓу другото и за дистрибуција на парични средства во готово до 320 деловни соработници

ТРОШОЦИ ЗА РЕКЛАМА, ПРОПАГАНДА, ПРОМОЦИЈА
И САЕМИ ВО ПОСЛЕДНИТЕ ПЕТ ГОДИНИ

Со ревизијата истакнавме дека постои **сомнеж во оправданоста и рационалноста на дел од трошоците за маркетинг услуги**. Имено, утврдивме неправилности во јавните повици за закуп на медиумски простор и доделените договори за јавни набавки за маркетинг и нивна реализација во вкупен износ од 73.406 илјади денари, кои се однесуваат на непрецизни одредби во договорите и необезбедени документи за потврдување дека услугите биле реализирани.

Дополнително, за 8 забавни емисии исплатени се 2.723 илјади денари, иако не било можно да се потврди дека истите биле продуцирани, а за продукција на 28 емисии биле платени 3.584 илјади денари повеќе. Неправилности се утврдени и кај услуги за организирање деловни состаноци во износ од 2.580 илјади денари, за кои нема соодветна документација и доказ за нивната наменска поврзаност со работењето на друштвото.

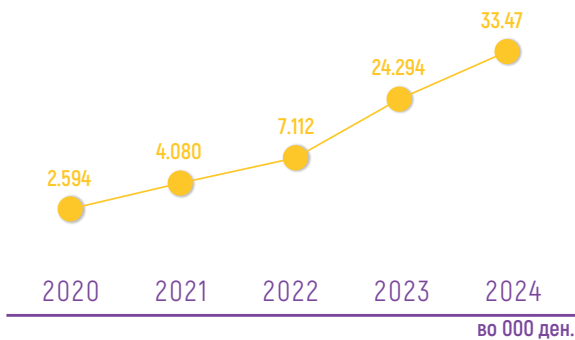
Организиран настан - Фан Зона Еуро 2024 година
за кој се исплатени 14.109 илјади денари и за кој постои сомнеж во однос на оправданоста
на потрошените парични средства

Во 2024 година набавена е опрема во вредност од 26.620 илјади денари, **без соодветна документација за извршен квалитативен и квантитативен прием**. Дел од опремата во износ од 15.387 илјади денари не одговара на договорените перформанси од техничката спецификација, како и на опремата евидентирана во сметководството. Дополнително, со извршениот попис за 2024 година утврден е кусок на истата опрема во износ од 3.722 илјади денари.

Утврдени се неправилности и во управувањето и користењето на **објектите земени под закуп, нерационално користење на јавни средства за закуп, нивна реконструкција и реновирање, како и отсуство на сметководствена евиденција за вложувањата во туѓи средства**.

Набавена опрема која не одговара на перформансите од тендерската документација

За објектите во Делчево и Велес извршени се реконструкции во износ од 11.628 илјади денари, но бидејќи паричните средства не се платени започната е судска постапка од страна на добавувачот. Дополнително, за закуп на деловен простор во Визбегово исплатени се 24.647 илјади денари, иако **просторот пет месеци во 2023 година не бил користен, а во периодот од јануари до октомври 2024 година се користен како магацински простор за чување на видео лотариските терминали и нивната периферна опрема.** За адаптација на овој простор во ново седиште на дирекцијата на Државна лотарија, платени се 4.248 илјади денари за проектна документација за реконструкција и реновирање на деловен простор, додека планираната реконструкција од 80.000 илјади денари не е реализирана, по поништување на постапката за јавна набавка и раскинување на договорот.

Според податоците од ЕСЈН, во 2024 година, **54,1%** од постапките за јавна набавка на друштвото **се со една доставена понуда и 4,9%** од постапките **со една прифатена понуда** од повеќе поднесени, што укажува на недостаток на конкуренција помеѓу економските оператори во постапките.

Во текот на ревизијата се опфатени 21 постапка, кои претставуваат 82% од вкупно преземените обврски на друштвото во 2024 година кои подлежат на Закон за јавни набавки (831.151 илјади денари). Најголем дел од нив (17 постапки) се спроведени како **рамковни спогодби склучени со еден економски оператор**, иако дел биле реализирани во краток рок по нивното склучување. Во 16 постапки набавките се спроведени како **неделиви, иако постоеле услови да бидат спроведени како деливи постапки.** Во 3 постапки за маркетинг услуги, истовремено се набавени и стоки за наменети за добивки во предмети за наградни игри, што претставува **заобиколување на примената на одредбите од Законот за јавни набавки.** Дополнително, во 11 постапки **не биле утврдени јасни квалитативни критериуми** при примена на критериумот економски најповолна понуда.

Во деловната 2024 година раководното лице на друштвото склучило договори за дело за вршење на привремени работи со вкупно 195 лица, од кои **75 лица не доаѓале на работа и не извршувале работни задачи,**

Вкупно утврдените трошоци за закуп во 2024 година изнесуваат 71.168 илјади денари, при што 47% од нив (33.476 илјади денари) се по основ на закуп на деловен простор за сопствени продажни места и магацини. Резултатите од спроведената анализа на овие трошоци за периодот од 2020 до 2024 година покажува дека истите бележат постојан тренд на зголемување и во однос на 2020 година **се речиси тринаесет пати поголеми.**

За три деловни простори во Делчево, Велес и Аеродром платени се 5.339 илјади денари за закупнини (во 2024 година 3.289 илјади денари), иако истите **не се користени од страна на друштвото, поради што во 2025 година, договорите биле раскинати.**

а за истите незаконски и ненаменски исплатени се 14.911 илјади денари, односно 241.928 евра.

Неправилности и незаконитости се утврдени и кај **трошоците за службени патувања во странство, при што дел од нив не биле реализирани (3.331 илјади денари)** или биле исплатени без документација која го потврдува трошокот (2.710 илјади денари). Во овие трошоци се вклучени и трошоци за репрезентација, посета на културни институции, набавка на облека за лична потреба, сувенири и слично во вкупен износ од 3.092 илјади денари. Дел од трошоците за репрезентација се оправдани врз основа на неверодостојни документи. Слични неправилности се констатирани и кај **трошоци за одржување на возила и набавка на гориво** во износ од 985 илјади денари.

Утврдени се и состојби кои се однесуваат на несоодветно и неточно водена сметководствената и материјалната евиденција, нецелосно извршен попис на средствата, обврските и побарувањата, неосигурени имот и средства на друштвото од пожар и други елементарни непогоди, неизвршена ревизија на финансиски извештаи со годишниот извештај за работа на друштвото за 2024 година.

Во извештајот се нагласуваат прашања поврзани со **престанок на работењето на трговските друштва за приредување електронски и интернет игри на среќа во кои Државна лотарија има непаричен влог, како и неизвесноста околу ставањето во употреба на набавените видео лотариски терминали за приредување електронски игри на среќа во износ од 596.128 илјади денари (9.700.000 евра), со ризик од нивно технолошко застарување.**

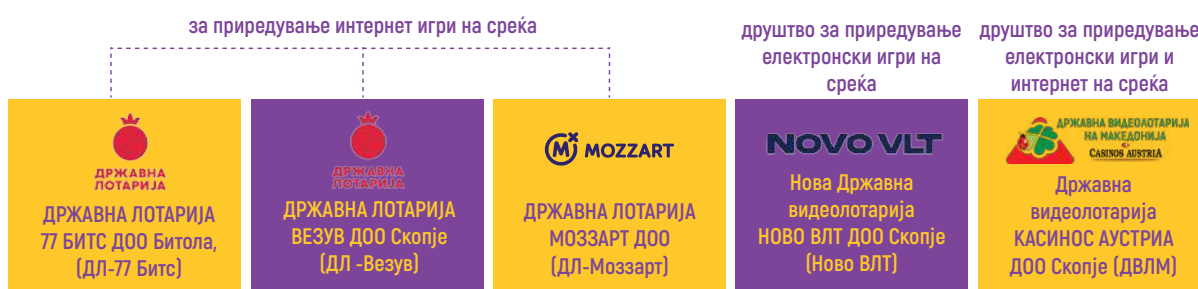
Дополнително се истакнуваат дадените заеми на државни акционерски друштва и на јавно претпријатие во општинска сопственост во вкупен износ од 252.542 илјади денари (4.097.446 евра).

Сметаме за потребно да истакнеме дека за утврдените неправилности, незаконското користење на средства и изразениот сомнеж за незаконско работење на субјектот предмет на ревизија, дадени се препораки и преземени се активности согласно одредбите на Законот за државната ревизија.

РЕВИЗИЈА НА ДРУШТВАТА ЗА ПРИРЕДУВАЊЕ ИГРИ НА СРЕКА КАДЕ АД ЗА ПРИРЕДУВАЊЕ ИГРИ НА СРЕКА ДРЖАВНА ЛОТАРИЈА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА Е ДОМИНАНТЕН СОПСТВЕНИК

Извршивме ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2024 година на друштвата во кои АД за приредување игри на среќа Државна лотарија

на Република Северна Македонија е доминантен сопственик и учествува со 51% во основната главнина. Со ревизијата беа опфатени друштвата:

Со извршените ревизии на регуларност кај овие друштва утврдени се одредени состојби и тоа:

Кај друштвата приредувачи на интернет игри на среќа основани во 2023 и 2024 година, утврдени се слабости / неусогласености помеѓу договорите за заедничко вложување и договорите за основање на друштвата во однос на висината и/или динамиката на уплата на паричниот влог, неевидентирани побарувања за не уплатениот дел од паричниот влог кај ДЛ-Моззарт и ДЛ-Везув и не извршена целосна уплата на паричниот влог од страна на содружникот во ДЛ-Везув.

Друштвата приредуваат интернет игри на среќа врз основа на пренесено право и произлезено од склучените договори за заедничко вложување и договорите за основање на друштвата во 2023 и 2024 година, на ревизијата не и е презентираан акт **"лиценца"**.

Во делот на потребата од поседување на лиценца согласно одредбите на член 7 став 2, 3 и 4 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри*, од страна на Собранието на Република Северна Македонија издадено е Автентично толкување* во кои меѓу другото е констатирано "Одредбата на ставот (4) од членот 7 од законот треба да се толкува така што за приредувањето за останатите игри на среќа (интернет игри на среќа, наградни игри, интерактивни игри на

среќа, казино, обложувалница, автомат клуб) и забавни игри е потребна лиценца, односно дозвола на трговски друштва, односно трговец-поединец кои ги исполнуваат условите утврдени во законот."

Во однос на електронските игри на среќа, утврдивме слабости при признавањето на правото за приредување електронски игри на среќа, односно несоодветно вреднување на нематеријалното средство што влијае на финансискиот резултат на друштвото.

Друштвата, иако имаат својство на договорни органи согласно Законот за јавните набавки, постапките за избор на понудувач за закуп на софтвер и платформа со играчки содржини ги спровеле врз основа на јавен повик уреден со интерен правилник, без примена на Законот за јавните набавки, при што во постапките во најголем дел е поднесена само една понуда и се склучени договори со времетраење од 15 години.

Утврдените состојби укажуваат на слабости во планирањето и спроведувањето на постапките, ризик од ограничување на конкуренцијата, нарушување на начелата на јавните набавки, како и ризик од технолошка застареност и потенцијални негативни финансиски влијанија врз работењето на друштвата.

Пописот на средствата и обврските кај Друштвата не е спроведен и/или не е спроведен во целост, а за

* Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ број 24/11, 51/11, 132/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 156/14, 61/15, 154/15, 23/16, 178/16 и 90/17 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 251/22).

* Автентично толкување на членот 7 ставови (2), (3) и (4) од Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ број 24/11, 51/11, 132/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 156/14, 61/15, 154/15, 23/16, 178/16 и 90/17 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 251/22), објавено во Службен весник на Република Северна Македонија бр: 168/2024

покривање на искажаната загуба од работењето кај Друштвата не се донесени одлуки од страна на Собирот на содружници.

За извршени трошоци за реклама, пропаганда и промоција кај друштвата ДЛ-Мозарт, ДЛ-77 Битс и ДВЛМ утврдивме дека не е обезбедена целосна и соодветна поткрепувачка документација, поради што не е можно во целост да се потврди наменското и рационалното користење на средствата.

За закупот на деловен простор, утврдивме неправилности во спроведените постапки, склучените договори и начинот на користење на средствата за оваа намена кај друштвата ДЛ-77 Битс, ДЛ -Везув, НОВО – ВЛТ.

Утврдени се слабости во уредувањето на внатрешната организација и систематизација на работните места, како и во процесот на вработување, пресметка и исплата на плати, додека кај ДЛ – Мозарт за управител е избрано лице кое не ги исполнува законските услови.

Во делот на Континуитет во работењето, ревизијата извести за преземените активности за престанување на трговските друштва за приредување електронски и интернет игри на среќа, согласно Автентичното толкување на Законот за игрите на среќа и забавните игри.

Во делот на Останати прашања, ревизијата известува за недонесени подзаконски акти за интернет игри на среќа од страна на надлежниот орган, приредување интернет игри на среќа на територијата на Република Северна Македонија без соодветна лиценца, како и за потребата од уредување на приредувањето на електронските игри на среќа преку утврдување на јасни технички, просторни, безбедносни и контролни барања, задолжително тестирање и сертификација на опремата и системите и воспоставување ефикасен надзорен информациски систем за следење на уплатите, исплатите, прометот и приходите.

06

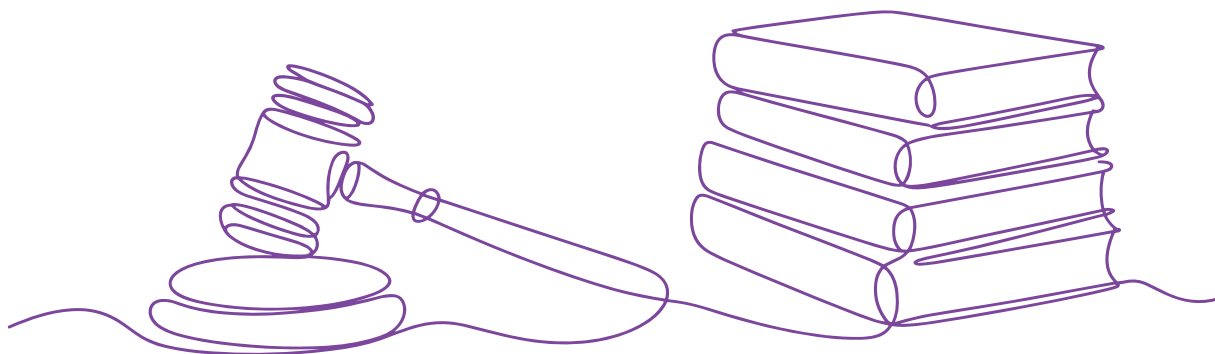
СИСТЕМСКИ
СЛАБОСТИ

Државниот завод за ревизија врши и оценка на степенот на усогласеност на законските и подзаконските акти и дава препораки за нивно менување, дополнување и усогласување. Во овој дел ги истакнуваме дел од

клучните утврдени системски слабости за кои има потреба од преземање на активности од страна на надлежните органи од извршната / законодавната власт за надминување на истите.

ЗАКОН ЗА КОМУНАЛНИТЕ ТАКСИ*

■ Комуналната такса за користење на улиците со патнички, товарни моторни возила, автобуси, специјални возила и мотоцикли, согласно одредбите на член 20 од Законот за комуналните такси (тарифен број 9) ја наплаќаат правни лица овластени за вршење на регистрација на возилата и ја уплатуваат на соодветната уплатна сметка во рамки на трезорската сметка. Во постојното законско решение не е пропишан рокот во кој правните лица треба да ја уплатат наплатената такса на сметка на општината и немаат обврска да ги известуваат општините, општините во Град Скопје и градот Скопје, за бројот на регистрирани возила во зависност од кубикажата и за месечниот износ на прибраните средства поединечно и кумулативно.

■ Комуналната такса за користење и одржување на јавно осветлување, согласно одредбите на член 20 став 3 од Законот за комуналните такси (тарифен број 10) ја наплаќа трговското друштво надлежно за дистрибуција на електрична енергија и има обврска да ја уплати на соодветната уплатна сметка во рамки на трезорската сметка. Во постојното законско решение не е пропишано во кој рок треба да се изврши уплатата, не е пропишана обврска на трговското друштво кое врши наплата на таксата од имателите на броила, да ги известува општините, општините во Град Скопје и градот Скопје за бројот на обврзници по категории (број на броила) согласно тарифниот број, како и за наплатените приходи и ненаплатените побарувања по овој основ.

ЗАКОН ЗА ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ*

Ревизијата ја истакнува неизвесноста во делот на примената на членот 39 од Законот за даноците на имот од неговото донесување од 2004 година, во делот на обврската за усогласување на регистарот на недвижен имот кој го водат општините, општините во Градот Скопје и Градот Скопје со регистарот кој го води Агенцијата за катастар на недвижности, а најдоцна до 31

декември во годината. Податоците од состојбата на регистрите треба да ги доставуваат до Централниот регистар и до Управата за јавни приходи. За имплементација на ова законско решение потребни се одредени допрецизирања во Законот како и софтверско поврзување на надлежните органи.

* Службен весник на Република Македонија бр. 61/2004, 64/2005, 92/2007, 123/2012, 154/2015, 192/2015, 23/2016 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 151/2021
* Службен весник на Република Македонија бр. 61/2004, 92/2007, 102/2008, 35/2011, 53/2011, 84/2012, 188/13, 154/15, 192/15, 23/16 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 151/2021

ЗАКОН ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА*

Со одредбите на член 12 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, за финансирање на пренесените надлежности во образованието, културата, раната детска заштита и заштитата на стари лица на општините се воведени блок дотации. Владата донесува Уредба за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотациите на предлог на надлежното министерство, која се базира на формула со користење на соодветни показатели на потребите за секоја програма. Дел од Уредбите секоја година се идентични и не ги одразуваат реалните потреби и стандарди со што се доведува во прашање квалитетот на услугите на пренесените надлежности и редовно сервисирање на обврските. Од тие причини потребно е

редефинирање на начинот и утврдување на критериумите за блок дотации за општините со јасна, транспарентна ефикасна и функционална формула во која ќе бидат вклучени сите видови на трошоци со реални вредности и големини, со цел воспоставување на оптимален, економичен и ефикасен систем за финансирање на пренесените надлежности на општините. Владата на 29 јули 2025 година има донесено Уредба за Методологија за утврдување на критериуми за распределба на блок дотации за основното образование по општини за 2026 година, каде распределбата на блок дотациите се спроведува по критериумот основен трошок по ученик, а блок дотацијата за основно образование содржи две компоненти: основна и варијабилна компонента.

ЗАКОНОТ ЗА ПОЖАРНИКАРСТВОТО*

Согласно член 49 од Законот за пожарникарството кој се однесува за финансирање на активностите на Територијалните против пожарни единици, Град Скопје и општините имаат можности за остварување на дополнителни приходи од наплатени парични казни за сторени прекршоци од областа на заштитата од пожари и експлозии, доброволни прилози и други средства од осигурителни друштва, фондации, правни и физички лица наменети за унапредување на заштита од пожари и приходи од сопствени извори за извршени услуги. Градот Скопје и општините не остваруваат приходи по овие основи освен приходот од осигурителните друштва во износ од 2% од наплатените премии за осигурување на моторните возила и осигурување од одговорност од употреба на моторните возила за кои немаат сознание за висината на средствата кои треба да се уплатат ниту пак има законска обврска да можат да се уверат во целосноста и точноста на уплатените средства.

Согласно Законот за вработените во јавниот сектор, професионалните пожарникари вработени во територијалните противпожарни единици, припаѓаат на група II – работни места на овластени службени лица во областа на безбедноста, одбраната и разузнавањето, односно подгрупа 11 – службени лица со посебни овластувања во единиците за противпожарна заштита.

Со член 11-б став 8 од Законот за пожарникарството се утврдени три категории на работни места и тоа: А - Високо раководни пожарникари спасители, Б – Раководни пожарникари спасители и В – Професионални пожарникари спасители. Поради видот и природата на работите што ги извршуваат, износот на платата на професионалните пожарникари во противпожарните единици, согласно членот 13 на Законот за пожарникарството е поголема за 20% од платата на другите вработени со соодветна стручна подготовка за работни места во општинската администрација. Оваа законска одредба е недоволно прецизна, а имајќи во предвид дека структурата на вработените кај општините е многу различна и зависи од повеќе фактори, начинот на пресметка и исплата на плата во голем број општини е оспоруван од страна на професионалните пожарникари. За надминување на утврдените состојби потребно е јасно и прецизно законско решение за утврдување на износот на платата на професионалните пожарникари.

* Службен весник на Република Македонија бр. 61/2004, 96/2004, 67/2007, 156/2009, 47/2011, 192/2015, 209/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 244/2019, 53/2021, 77/2021, 150/2021, 173/2022, 170/2024, 37/2025 и 77/2026

* Службен весник на Република Македонија бр. 67/2004, 81/2007, 55/2013, 158/2014, 193/2015, 39/2016 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 152/2019

ЗАКОН ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ*

Финансирање на политички партии

- да се донесат поконкретни насоки за регулирање на начинот на уплата и евидентирање на членарината како извор на финансирање на политичките партии со цел еднообразност во начинот на нивното сметководствено евидентирање и потврдување на законски утврдениот лимит за секој член одделно;
- утврдување на рокови за одделни активности кои ги преземаат Државната изборна комисија и Министерството за правда, поврзани со начинот на планирање, распределба и исплата на средствата од редовно годишно финансирање на политичките партии;

ЗАКОН ЗА ФИЛМСКАТА ДЕЈНОСТ*

Согласно член 22 од Законот за филмската дејност, за вршење на стручни работи од надлежност на Агенцијата за филм, како и за преземање на мерки за унапредување на филмската дејност, директорот формира Филмски совет на Агенцијата составен од пет члена од редот на истакнати поединци од областа на филмот и културата,

ЗАКОНОТ ЗА КОНТРОЛА НА ДРЖАВНАТА ПОМОШ*

Со законската и подзаконската регулатива согласно кои се доделува индивидуалната помош на корисниците на ТИРЗ не се утврдени транспарентни и јасни критериуми за висината на доделување на државната помош, со вклучени индикатори за мерење на ефектите од нејзиното доделување. Имено државната помош се доделува со преговарање помеѓу овластените лица во ДТИРЗ и корисникот со склучување на поединечен договор со секој корисник врз основа на решение од Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Постои потреба од пропишување на законски одредби за донесување на Методологија за доделување на државна помош со утврдени критериуми за

Финансиско известување и транспарентност

- изменување и дополнување на подзаконските акти со кои се уредува начинот на водење на сметководството на непрофитните организации, со кои ќе се обезбеди доследно почитување на сметководственото начело на „модифицирано настанување на деловните промени, односно трансакции“;

со мандат од две години. Законот за филмската дејност подетално не го регулира поимот истакнати поединци од областа на филмот и културата за што има потреба од прецизирање на квалификациите и звањата на лицата кои треба да бидат членови на филмскиот совет.

определување на висина на индивидуална помош и за мерење на ефектите од доделената помош.

Исто така, потребно е да се пропишат законски одредби за утврдување на начинот на следење, како и надлежен орган за следење и контрола на исполнетоста на утврдениот максимален интензитет на доделената државна помош во услови кога истата се доделува од страна на повеќе даватели.

Ја истакнуваме и потребата да се пропише воспоставување на регистар на државна помош на централно ниво и да се уреди меѓу институционалната координација помеѓу сите вклучени органи во процесот на доделување на државна помош во Република Северна Македонија.

* Службен весник на Република Македонија бр. 76/2004, 86/2008, 161/2008, 96/2009, 148/2011, 142/2012, 23/2013, 140/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 294/2020

* Службен весник на Република Македонија бр. 82/2013, 18/2014, 44/2014, 129/2015, 152/2015, 39/2016, 58/2016, 11/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 275/2019, 3/2025

* Службен весник на Република Македонија бр. 145/2010

ЗАКОН ЗА ГРАДЕЊЕ*

Не се обезбедени соодветни законски решенија за технички прием и издавање на одобрение за употреба за изградените инфраструктурни објекти во Технолошко индустриски развојни зони за што е потребно изнаоѓање

на законско решение за обезбедување на одобрение за употреба за објектите кои се парцијални градби – парцели кај Дирекцијата за технолошко индустриските развојни зони (ДТИРЗ).

ЗАКОН ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ (ПИО)*

Во член 164-а и 164-б од Законот за ПИО утврдени и пропишани се платите на вработените од стручната служба на Фондот за ПИО по бодови и категории различни од утврдените во член 87 од Законот за административни службеници. Со новиот Закон за административни службеници која примена ќе започне

од 1 јануари 2027 година¹⁰, во член 5 вработените во Фондот исто така имаат статус на државни службеници без да се исклучени како посебни државни службеници како што е пропишано во членот 6. Поради ова потребно е усогласување на Законот за ПИО со Законот за административни службеници.

ЗАКОНОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕТО И ОСИГУРУВАЊЕ ВО СЛУЧАЈ НА НЕВРАБОТНОСТ* (ЗВОСН)

■ Условите под кои невработените лица не можат да остварат паричен надоместок кои се уредени во член 67 од ЗВОСН, а се однесуваат на основот на престанок на работниот однос не се целосно усогласени со одредбите од Законот за работни односи со кој е уредено откажување на договорот за вработување што придонело на поднесување и водење на жалбени и судски постапки со кои се соочува Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија.

- Во член 68 од ЗВОСН не е прецизно уреден начинот на пресметка на висината на паричен надоместок при работа со неполно работно време пресметано во полно работно време предвидено како право со член 66 алинеја 2, што придонесува за различен начин на постапување при пресметување на висината на паричниот надоместок на невработеното лице за работниот однос со скратено работно време.

- Постојат недоречености во условите за престанок на правото на паричен надоместок на невработеното лице од членот 77 од ЗВОСН односно не е дефинирано дали престанокот на правото се применува само доколку невработеното лице е упатено на работно место со соодветна стручна подготовка или изјавил дека прифаќа вработување на понизок степен на стручна подготовка. Дополнително, не е дефинирано дека правото на исплата на паричен надоместок прекинува доколку лицето одбило да заснова работен однос со работодавач, само во случај доколку истиот работодавач е согласен дека упатеното лице ги исполнува неговите услови за вработување, ниту пак дека е регулирано прекинување на правото на надоместокот доколку лицето е работно ангажирано преку договор на дело.

- Право на паричен надоместок има невработено лице за времето поминато во работен однос, за кое се уплатени придонеси од задолжително социјално осигурување согласно член 66 од ЗВОСН. Со законот не е прецизно уредено дали индивидуалните земјоделци и други категории на лица кои согласно член 12 од Законот за придонеси од

* Службен весник на Република Македонија број 130/2009...51/2026

* Службен весник на Република Македонија број 98/2012...245/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија број 180/2019... 269/2025

* Освен одредбите од членот 78 кои ќе се применуваат од 1 февруари 2026 година

* Службен весник на Република Македонија* бр. 37/1997, 25/2000, 101/2000, ..., 113/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 124/2019, 103/2021, 274/2022, 132/2025 и 269/2025

задолжително социјално осигурување не се наведени како обврзници за плаќање на придонес за задолжително осигурување во случај на невработеност (но се обврзници на придонесите за ПИО и здравствено осигурување), имаат право на паричен надоместок. Во пракса, согласно добри практики и воедначен пристап при одлучување за право на паричен надоместок, како и судски решенија од минатото, на оваа категорија на лица им се дозволува право на паричен надоместок, доколку ги исполнат пропишаните услови.

- со членот 82 од Законот се уредува правото на паричен надоместок да бара враќање на средства исплатени на име осигурување во случај на невработеност во случај кога лицето не известило за промените кои влијаат на престанување на правото, но истиот не содржи одредби со кои ќе се доуредат правата на АВРСМ за барање на враќање на парични средства (при враќање на работа на невработеното лице по судска одлука), како и утврдување на рокот за враќање на средствата во Буџетот.

ЗАКОН ЗА УГОСТИТЕЛСКА ДЕЈНОСТ*

Ревизијата истакнува одредени недостатоци на Законот за угостителска дејност кои се однесуваат на:

- не дефинирана законска обврска за задолжителна проверка на исполнувањето на минималните технички услови пред издавање на решение за категоризација или лиценца;
- пријавување на настанатите промени во однос на исполнувањето на условите за вршење на угостителска дејност од страна на угостителите до ДПИ се заснова на сопствена иницијатива на угостителите а не на облигација;
- не дефиниран начинот на докажување за исполнување на санитарно здравствени услови, условите за заштита при работа, условите за заштита и унапредување на животната средина, противпожарна заштита и условите за заштита од бучава пропишани со закон кои треба да ги исполнуваат угостителските објекти;
- не дефиниран законски рок за примена на правен лек против решението на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на угостителството, со кое е одбиено барањето за издавање на лиценца или се одзема лиценцата за вршење на угостителската дејност во ноќен бар, кабаре, диско-клуб и диско-клуб на отворен простор;
- не дефинирана обврска за водење на регистар на издадени лиценци за вршење на угостителска дејност во ноќен бар, кабаре, дискоклуб и дискоклуб на отворен простор, за кои не се врши категоризација;
- не дефиниран механизам за задолжително информирање и меѓу институционално постапување помеѓу ЦР и МЕТ во процесот на задолжителна категоризација на угостителските објекти;
- не дефинирана обврска за проверка и контрола на отпочнувањето со работа на угостителските објекти за сместување (хотел, мотел, пансион, туристички апартман, планинарски и ловни домови), како и угостителскиот објект за исхрана - ресторан и национален ресторан - меана;
- иако законот предвидува начин на информирање на носителите на лиценци за истекот на важноста на истите, сепак не е дефиниран механизам за обнова на важноста на решенијата за категоризација и лиценците, преку задолжително информирање и меѓу институционално постапување помеѓу МЕТ и ДПИ, односно истото зависи од повторно поднесување на барање од страна на самите угостители и
- неусогласеност на Законот за угостителска дејност, Законот за инспекциски надзор и Законот за државен пазарен инспекторат во однос на дејствијата кои се преземаат од надлежниот орган во случај на утврдени неправилности при вршење на инспекцискиот надзор.

* Службен весник на Република Македонија број: 62/2004, 89/2008, 115/2010, 53/2011, 141/2012, 164/2013, 187/2013, 166/2014, 199/2014, 129/2015, 192/2015, 39/2016, 53/2016, 71/2016 и Службен весник на Република Северна Македонија број: 31/2020, 111/2020, 154/2020 и 16/2025

ЗАКОН ЗА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ*

Ревизијата утврди одредени слабости на Законот за минерални сировини, а кои се однесуваат на:

- недефинирана обврска за водење на регистар на склучени договори и издадени дозволи, одземени/раскинати договори за концесии за експлоатација на минерални сировини;
- непропишана обврска за докажување на способноста на понудувачите во однос на располагање со соодветни технички и човечки ресурси за квалитетно извршување на договорот или докажување на способноста преку изведувачи на рударски работи;
- недефинирана постапка за едностран раскин на договорите за концесија по сите основи утврдени во законот;

- нејасно дефинирани надлежности и одговорности на институциите вклучени во процесот на наплата и контрола на концесиските надоместоци;
- непропишана форма и содржина на пресметките кои концесионерите имаат обврска да ги доставуваат на секои три месеци за продадените, односно употребените количини на минерални сировини и
- недефинирана надлежна институција за пресметка и задолжување со плаќање на законска казнена камата во случај на ненавремена наплата на концесиските надоместоци.

ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА* И ЗАКОН ЗА ЕВИДЕНЦИИ ОД ОБЛАСТА НА ЗДРАВСТВОТО*

Законот за здравствената заштита и Законот за евиденции од областа на здравството не обезбедуваат целосно и усогласено уредување на скринингот за рано откривање на малигни заболувања, пропишување на рок за издавање на резултатите од скринингот и воспоставување на целосно функционален и унифициран систем за прибирање, обработка, размена и користење на податоците за поканети лица, опфат, реализирани прегледи, резултати, понатамошен третман и исходи од скринингот. Надлежните органи потребно е да преземат активности за:

- системско уредување со кое јасно ќе се дефинираат надлежностите, стандардите, роковите, евиденциите и начинот на следење на скринингот,

- донесување на подзаконски акти и тоа:

- генерален подзаконски акт за континуирано и унифицирано системско уредување на скринингот, по примерот на европските препораки;
- пропишување на целосни стручни упатства за вршење на дел од услугите за скрининг, толкување на резултатите, упатување на понатамошна дијагностика и третман, и
- донесување подзаконски акти за поблиско уредување на здравствените евиденции и регистри за организирано откривање на предканцерозни промени на грлото на матката и рак на дојка.

* Службен весник на Република Македонија бр. 136/2012, 25/2013, 93/2013, 132/2013, 44/2014, 160/2014, 129/2015, 192/2015, 39/2016, 53/2016, 120/2016, 189/2016, 7/2019 и Службен весник на Република Северна Македонија број 103/2020, 99/2022, 129/2023, 253/2023, 147/2024, 49/2025 и 96/2026

* Службен весник на Република Македонија бр. 43/2012, и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 31/2026⁰ Освен одредбите од членот 78 кои ќе се применуваат од 1 февруари 2026 година

* Службен весник на Република Македонија бр. 20/2009, 150/2015

07

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
НА ДЗР И ИЗВЕШТАЈ НА
НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Северна Македонија

Извештај за ревизијата на финансиските извештаи

Мислење

Ние извршивме ревизија на финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063710, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2025, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Според нашето мислење, придружните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063710 заклучно со 31 декември 2025 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Основа за мислење

Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија (МСР). Нашите одговорности според наведените стандарди се опишани во делот Одговорности на ревизорот за ревизијата на финансиските извештаи од овој извештај. Ние сме независни од Државниот завод за ревизија во согласност со Меѓународниот кодекс за етика на професионални сметководители (вклучувајќи ги и меѓународните стандарди за независност) (Кодексот на ОМСЕС) на Меѓународниот одбор за стандарди за етика на сметководители кои се во примена во Република Северна Македонија заедно со етичките барања кои се релевантни за нашата ревизија на финансиските извештаи во Република Северна Македонија и ги исполниме сите други етички одговорности во согласност со овие барања и Кодексот на ОМСЕС кој е во примена во Република Северна Македонија. Веруваме дека ревизорските докази што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

Т+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Како што е наведено во пасусот Други информации Раководството на Државниот завод за ревизија е одговорно за изготвување на годишен извештај за работењето на Државниот завод за ревизија за 2025 година во согласност со член 33 од Законот за државната ревизија. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на посебниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025, во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2025, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025 година.

Скопје, 03.06.2026

Овластен ревизор

Љубица Евтимовска Костовска

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Јаглика Јорданова Андријеска

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Сметката на основен буџет на РСМ 637-10 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образлож ение	во денари		
		Буџет 2025	Реализирано 2025	Реализирано 2024
Приходи				
Трансфери и донации	3.1.	208.051.000	198.061.920	178.024.401
Вкупно приходи		208.051.000	198.061.920	178.024.401
Расходи				
Тековни расходи				
Плати, наемнини и надоместоци	3.2.1.	167.226.000	160.799.347	141.467.003
Стоки и услуги	3.2.2.	30.300.000	28.668.904	28.379.641
Разни трансфери	3.2.3.	500.000	461.015	448.799
Вкупно тековни расходи		198.026.000	189.929.266	170.295.443
Капитални расходи				
Капитални расходи	3.3.	10.025.000	8.132.654	7.728.958
Вкупно капитални расходи		10.025.000	8.132.654	7.728.958
Вкупно расходи		208.051.000	198.061.920	178.024.401
Нето вишок на приходи - добивка по оданочување		-	-	-

Скопје, 24.02.2026

Данче Ангеловска

Раководител на сектор за
финансиски прашања
Данче Ангеловска

Максим Ацевски

Главен државен ревизор

Максим Ацевски

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Сметката на основен буџет на РСМ 637-10 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2025	2024
Актива			
Тековни средства			
4.1.			
Побарувања од вработените и краткорочни финансиски побарувања	4.1.1.	629.944	485.554
Активни временски разграничувања	4.1.2.	16.264.193	13.723.961
Залихи	4.1.3.	3.424.974	2.294.893
Вкупно тековни средства		20.319.111	16.504.408
Постојани средства			
4.2.			
Нематеријални средства	4.2.1.	8.330.872	7.356.621
Материјални средства	4.2.2.	465.782.787	446.537.431
Вкупно постојани средства		474.113.659	453.894.052
Долгорочни кредити и заеми	4.2.3.	2.722.229	1.129.002
Вкупна актива		497.154.999	471.527.462
Вонбилансна актива		467.870	-
Пасива			
Тековни обврски			
4.3.			
Краткорочни обврски спрема добавувачи	4.3.1.	2.481.235	1.744.009
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	4.3.2.	13.782.958	11.979.951
Пасивни временски разграничувања	4.3.3.	629.944	485.555
Вкупно тековни обврски		16.894.137	14.209.515
Долгорочни обврски	4.4.	2.722.229	1.129.002
Извори на средства			
4.5.			
Извори на капитални средства	4.5.1.	358.332.015	358.875.118
Ревалоризациона резерва	4.5.2.	119.206.618	97.313.827
Вкупно извори на деловни средства		477.538.633	456.188.945
Вкупна пасива		497.154.999	471.527.462
Вонбилансна пасива		467.870	-

Скопје, 24.02.2026

Данче Ангеловска

Раководител на сектор за
 финансиски прашања
 Данче Ангеловска

Максим Ацевски

Главен државен ревизор

Максим Ацевски

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Сметката на основен буџет на РСМ 637-10 за годината завршена на 31 декември 2025

ПРЕГЛЕД НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА СРЕДСТВА

О П И С	Државен јавен капитал	Останат капитал (залихи на материјали, резервни делови и ситен инвентар и хартии од вредност)	во денари
			Вкупно
Состојба 01.01.2025 година	453.894.052	2.294.893	456.188.945
Зголемување по основ на:	38.072.969	2.071.932	40.144.901
Зголемување на вредноста (капитализација)	16.179.667	2.071.932	18.251.599
По попис 2025			-
Ревалоризација	21.893.302		21.893.302
Намалување по основ на:	17.853.362	941.851	18.795.213
Амортизација	17.839.747		17.839.747
Издатници		941.851	941.851
По попис 2025	13.104		13.104
Ревалоризација	511		511
Состојба 31.12.2025 година	474.113.659	3.424.974	477.538.633

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Собранието на Република Северна Македонија

Извештај за ревизијата на финансиските извештаи

Мислење

Ние извршивме ревизија на финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063119, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2025, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Според нашето мислење, придружните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Сметка на основен буџет на Република Северна Македонија 020021504063119 заклучно со 31 декември 2025 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Основа за мислење

Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија (МСР). Нашите одговорности според наведените стандарди се опишани во делот Одговорности на ревизорот за ревизијата на финансиските извештаи од овој извештај. Ние сме независни од Државниот завод за ревизија во согласност со Меѓународниот кодекс за етика на професионални сметководители (вклучувајќи ги и меѓународните стандарди за независност) (Кодексот на ОМСЕС) на Меѓународниот одбор за стандарди за етика на сметководители кои се во примена во Република Северна Македонија заедно со етичките барања кои се релевантни за нашата ревизија на финансиските извештаи во Република Северна Македонија и ги исполнивме сите други етички одговорности во согласност со овие барања и Кодексот на ОМСЕС кој е во примена во Република Северна Македонија. Веруваме дека ревизорските докази што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

T+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Како што е наведено во пасусот Други информации Раководството на Државниот завод за ревизија е одговорно за изготвување на годишен извештај за работењето на Државниот завод за ревизија за 2025 година во согласност со член 33 од Законот за државната ревизија. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на посебниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025, во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2025, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025 година.

Скопје, 03.06.2026

Овластен ревизор

Љубица Евтимовска Костовска

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Јаглика Јорданова Андријеска

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Сметка на основен буџет на РСМ 631-19 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

во денари

Опис на позицијата	Образложение	Буџет 2025	Реализирано 2025	Реализирано 2024
Приходи	3.1.			
Трансфери и донации	3.1.1.	2.700.000	2.323.126	401.472
Вкупно приходи		2.700.000	2.323.126	401.472
Расходи	3.2.			
Тековни расходи				
Стоки и услуги	3.2.1.	2.200.000	-	-
Разни трансфери	3.2.1.	500.000	-	-
Вкупно тековни расходи		2.700.000	-	-
Капитални расходи				
Капитални расходи	3.2.2.	-	-	-
Вкупно капитални расходи		-	-	-
Вкупно расходи		2.700.000	-	-
Остварен вишок на приходи		-	2.323.126	401.472
Даноци, придонеси и други давачки од вишокот на приходи				
Нето вишок на приходи		-	2.323.126	401.472
Распоредување на вишокот на приходи				
Дел од нето вишокот на приходи за пренос во наредна година		-	2.323.126	401.472
Обврски за данок на добивка		-	-	-
Вкупно распоред на вишок на приходи		-	2.323.126	401.472

Скопје, 24.02.2026

 Раководител на сектор за
 финансиски прашања
 Данче Ангеловска

 Главен државен ревизор
 Максим Ацевски

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештај за Сметка на основен буџет на РСМ 631-19 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образло жение	во денари	
		2025	2024
Актива			
Тековни средства	4.1.		
Парични средства	4.1.1.	2.323.126	401.472
Побарувања од купувачите во земјата	4.1.2.	7.969.241	8.930.068
Вкупно тековни средства		10.292.367	9.331.540
Постојани средства	4.2.		
Нематеријални средства	4.2.1.	-	-
Материјални средства	4.2.2.	-	-
Вкупно постојани средства		-	-
Вкупна актива		10.292.367	9.331.540
Вонбилансна евиденција - актива		-	-
Пасива			
Тековни обврски	4.3.		
Пасивни временски разграничувања	4.3.1.	10.292.367	9.331.540
Вкупно тековни обврски		10.292.367	9.331.540
Извори на средства	4.4.		
Извори на капитални средства		-	-
Ревалоризациона резерва		-	-
Вкупно извори на деловни средства		-	-
Вкупна пасива		10.292.367	9.331.540
Вонбилансна евиденција - пасива		-	-

Скопје, 24.02.2026

 Раководител на сектор за
 финансиски прашања
 Данче Ангеловска

 Главен државен ревизор
 Максим Ацевски

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

Т+389 (0)2 3233 301

Е contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР**До Собранието на Република Северна Македонија****Извештај за ревизијата на финансиските извештаи****Мислење**

Ние извршивме ревизија на финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија - Донаторска сметка EUROSAI - паралелна ревизија 020021504078583, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2025, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Според нашето мислење, придружните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Донаторска сметка EUROSAI - паралелна ревизија 020021504078583 заклучно со 31 декември 2025 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Основа за мислење

Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија (МСР). Нашите одговорности според наведените стандарди се опишани во делот Одговорности на ревизорот за ревизијата на финансиските извештаи од овој извештај. Ние сме независни од Државниот завод за ревизија во согласност со Меѓународниот кодекс за етика на професионални сметководители (вклучувајќи ги и меѓународните стандарди за независност) (Кодексот на ОМСЕС) на Меѓународниот одбор за стандарди за етика на сметководители кои се во примена во Република Северна Македонија заедно со етичките барања кои се релевантни за нашата ревизија на финансиските извештаи во Република Северна Македонија и ги исполниме сите други етички одговорности во согласност со овие барања и Кодексот на ОМСЕС кој е во примена во Република Северна Македонија.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

Т+389 (0)2 3233 301

Е contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Како што е наведено во пасусот Други информации Раководството на Државниот завод за ревизија е одговорно за изготвување на годишен извештај за работењето на Државниот завод за ревизија за 2025 година во согласност со член 33 од Законот за државната ревизија. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на посебниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025, во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2025, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025 година.

Скопје, 03.06.2026

Овластен ревизор

Љубица Евтимовска Костовска

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Јаглика Јорданова Андријеска

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештај за Донаторска сметка EUROSAI - паралелна ревизија 020021504078583 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2025	2024
Актива			
Тековни средства	4.1.		
Активни временски разграничувања	4.1.1.	203.550	-
Вкупно тековни средства		203.550	-
Вкупна актива		203.550	-
Вонбилансна актива			
Пасива			
Тековни обврски	4.2.		
Краткорочни обврски спрема добавувачите	4.2.1.	203.550	-
Вкупно тековни обврски		203.550	-
Вкупна пасива		203.550	-
Вонбилансна пасива			

Скопје, 24.02.2026

Раководител на сектор за
финансиски прашања
Данче Ангеловска

Главен државен ревизор
Максим Ацевски

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

Т+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР**До Собранието на Република Северна Македонија****Извештај за ревизијата на финансиските извештаи****Мислење**

Ние извршивме ревизија на финансиските извештаи на Државниот завод за ревизија - Донаторска сметка EUROSАI – нов проект 020021504078579, а коишто го вклучуваат билансот на приходите и расходите за годината којашто завршува на 31 декември 2025, како и билансот на состојба заклучно со таа дата, и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Според нашето мислење, придружните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти финансиската состојба на Државниот завод за ревизија - Донаторска сметка EUROSАI – нов проект 020021504078579 заклучно со 31 декември 2025 година, како и неговите приходи и расходи за годината којашто завршува тогаш во согласност со Законот за сметководството на буџетите и буџетските корисници, Правилникот за сметководството на буџетите и буџетските корисници и Правилникот за примена на Меѓународните сметководствени стандарди за јавниот сектор на готовинска основа.

Основа за мислење

Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија (МСР). Нашите одговорности според наведените стандарди се опишани во делот Одговорности на ревизорот за ревизијата на финансиските извештаи од овој извештај. Ние сме независни од Државниот завод за ревизија во согласност со Меѓународниот кодекс за етика на професионални сметководители (вклучувајќи ги и меѓународните стандарди за независност) (Кодексот на ОМСЕС) на Меѓународниот одбор за стандарди за етика на сметководители кои се во примена во Република Северна Македонија заедно со етичките барања кои се релевантни за нашата ревизија на финансиските извештаи во Република Северна Македонија и ги исполниме сите други етички одговорности во согласност со овие барања и Кодексот на ОМСЕС кој е во примена во Република Северна Македонија.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Северна Македонија

Т+389 (0)2 3233 301

E contact@rsm.mk

www.rsm.mk

Извештај за други правни и регулативни барања

Како што е наведено во пасусот Други информации Раководството на Државниот завод за ревизија е одговорно за изготвување на годишен извештај за работењето на Државниот завод за ревизија за 2025 година во согласност со член 33 од Законот за државната ревизија. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на посебниот годишен извештај, со историските финансиски информации објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025, во согласност со меѓународните стандарди за ревизија, како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски информации објавени во годишниот извештај за работењето на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2025, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Државниот завод за ревизија со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2025 година.

Скопје, 03.06.2026

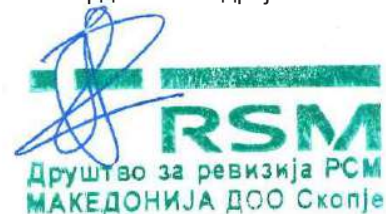
Овластен ревизор

Љубица Евтимовска Костовска

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје

Јаглика Јорданова Андријеска

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Донаторска сметка EUROSAT – нов проект 020021504078570 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Опис на позицијата	Образложе ние	Буџет 2025	Реализирано 2025	во денари	
				Реализирано 2024	
Приходи	2.1.				
Трансфери и донации	2.1.1.			757.177	
Вкупно приходи		-	-	757.177	
Расходи	2.2.				
Тековни расходи	2.2.1				
Стоки и услуги	2.2.1.1.			757.177	
Вкупно тековни расходи		-	-	757.177	
Вкупно расходи		-	-	757.177	
Нето вишок на приходи - добивка по оданочување		-	-	-	

Скопје, 24.02.2026

Данче Ангеловски

Раководител на сектор за
 финансиски прашања
 Данче Ангеловска

Максим Ацевски

Главен државен ревизор

Максим Ацевски

Државен завод за ревизија
 Финансиски извештаи за Донаторска сметка EUROSAI – нов проект 020021504078579 за годината завршена на 31 декември 2025

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Опис на позицијата	Образложение	во денари	
		2025	2024
Актива			
Вкупна актива		-	-
Пасива			
Вкупна пасива		-	-

Скопје, 24.02.2026

Данче Ангеловска

Раководител на сектор за
 финансиски прашања
 Данче Ангеловска

Максим Ацевски

Главен државен ревизор

Максим Ацевски

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ	
■ CAATs	Computer Assisted Audit Techniques
■ CEF	Центар за извонредност во финансии
■ CIPFA	Овластен институт за јавни финансии и сметководство (Chartered institute of Public Finance and Accountancy)
■ DEA	Проектната група за Анализа на обвивка на податоци на ЕУРОСАИ
■ ECA	Европски суд на ревизори
■ EDA	Проект за развојни активности на ЕУРОСАИ
■ IBAN	Меѓународен одбор на ревизори на НАТО
■ IDI	Иницијатива за развој на ИНТОСАИ
■ IFES	Меѓународна фондација за изборни системи
■ INTOSAI Journal	Списание на ИНТОСАИ
■ ISAR	Меѓувладина работна група на експерти за меѓународни стандарди за сметководство и известување, координирана од UNCTAD
■ ISSAI 140	Меѓународен стандард на врховните ревизорски институции за управување со квалитет
■ ISSAI 150	Меѓународен стандард на врховните ревизорски институции за ревизорски компетенции
■ JICA	Јапонска меѓународна агенција за соработка
■ JURISAI	Меѓународна организација на врховни ревизорски институции со судска надлежност
■ N.ET.	Мрежа за етика на ЕУРОСАИ
■ NAON / OAGN	Национална канцеларија за ревизија на Норвешка
■ OECD	Организација за економска соработка и развој
■ SNAO	Шведска национална канцеларија за ревизија
■ SYL	Програма за млади лидери на врховните ревизорски институции, организирана од Иницијатива за развој на ИНТОСАИ
■ UN Women	Тело на Обединетите нации за родова еднаквост и зајакнување на жените
■ UNCTAD	Конференција на Обединетите нации за трговија и развој
■ UNDP	Програма за развој на Обединетите нации
■ WB	Светска банка
■ WFD	Фондација за демократија на Вестминстер
■ WGЕА	Работни групи за ревизија на животна средина на ИНТОСАИ и ЕУРОСАИ
■ WGMA	Работна група за ревизија на општините на ЕУРОСАИ
■ АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
■ Агенција	Агенција за филм на Република Северна Македонија
■ АД	Акционерско друштво
■ АД ЕСМ Скопје	Електростопанство на Македонија АД Скопје
■ АД МЕПСО Скопје	Операторот на електропреносниот систем на Република Северна Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост Скопје
■ БДП	Бруто домашен производ

■ БЈН	Министерство за финансии – Биро за јавни набавки
■ БОС	балансно одговорни страни
■ ВЛТ	Видео Лотариски Терминал
■ ВМРО - ДПМНЕ	"Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство"
■ ВРИ	Врховна ревизорска институција / Врховни ревизорски институции
■ ГМП	Гарантирана минимална помош
■ ГМП	Гарантирана минимална помош
■ ДВ	Далекувод/и
■ ДВЛМ	Државна Видео Лотарија на Македонија - Казинос Аустрија
■ ДГ ЕНЕСТ	Генерален директорат за проширување и источно соседство
■ ДДВ	Данок на додадена вредност
■ ДЗР	Државен завод за ревизија
■ ДЗС	Дирекција за заштита и спасување
■ ДИГУ	Државен инспекторат за градежништво и урбанизам
■ ДИК	Државна изборна комисија
■ ДКП	Дипломатско конзуларни претставништва
■ ДОО	Друштво со ограничена одговорност
■ ДПИ	Државен пазарен инспекторат
■ ДПРСМ	Државно правобранителство на Република Северна Македонија
■ Државен архив	Државен архив на Република Северна Македонија
■ Државна лотарија	АД за приредување игри на среќа Државна лотарија на Република Северна Македонија
■ ДСД	Државен студентски дом
■ ДТИРЗ	Дирекција за технолошко индустриски развојни зони
■ ДУИ	Демократска унија за интеграција
■ ЕЛС	Единици на локална самоуправа
■ ЕСЈН	Електронски систем за јавни набавки
■ ЕУ	Европска Унија
■ ЕУ Контакт Комитет	Автономно собрание на раководителите на врховните ревизорски институции од земјите членки на ЕУ и Европскиот суд на ревизори
■ ЕУРОСАИ	Европска организација на врховни ревизорски институции
■ ЗЈН	Закон за јавни набавки
■ ИКТ	Информатичко комуникациска технологија
■ ИНТОСАИ	Меѓународна организација на врховни ревизорски институции
■ ИО	Избирачки одбори
■ ИТ	Информатичка технологија
■ ИФЕС	Меѓународна фондација за изборни системи
■ ЈЗУ	Јавна здравствена установа
■ ЈН	Јавни набавки

■ ЈП	јавно претпријатие
■ ЈПП	Јавно приватно партнерство
■ МЕ	Министерство за енергетика
■ МЕРМС	Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини
■ МЕТ	Министерство за економија и труд
■ МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
■ МИОА	Министерство за информатичко општество и администрација
■ Мој термин	Интегриран здравствен информатички систем
■ МОН	Министерство за образование и наука
■ МТСПДМ	Министерство за труд и социјална политика, демографија и млади
■ МЦСР	Меѓуопштински центар за социјални работи
■ НАТО	North Atlantic Treaty Organization (Организација на Северноатлантскиот договор)
■ НДИ	Национален демократски институт
■ НОМАГАС	НОМАГАС АД Скопје
■ НОМАГАС АД Скопје	АД за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост
■ НУ	Национална установа
■ ОИЕ	Обновливи извори на енергија
■ ПЕ	Подрачна единица
■ ПИО	Пензиско и инвалидско осигурување
■ СДСМ	Социјалдемократски сојуз на Македонија
■ Собранието	Собрание на Република Северна Македонија
■ СОЗР	Служба за општи и заеднички работи
■ ТИРЗ	Технолошки индустриски развојни зони
■ ТППЕ	Територијални противпожарни единици
■ ТС	Трафостаница/и
■ УЕЗ	Управа за електронско здравство
■ УО	Управен одбор
■ ФЕЦ	Фотонапонска електроцентрала
■ ФЗОРСМ	Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија
■ ФИТР	Фонд за иновации и технолошки развој
■ ФПИОРСМ	Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија
■ ЦОР	Цели за одржлив развој
■ ЦР	Централен регистар
■ ЦСР	Центар за социјални работи
■ ЦУК	Центар за управување со кризи

